

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

ФАНТАСТИКА

Пътуване в кипящия
слънчев ад!

83

ДЕЙВИД БРИН

ПОТАПЯНЕ
В СЛЪНЩЕТО

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА БАРД

АВТОРЪТ Е НОСИТЕЛ НА НАГРАДИТЕ ХЮГО И НЕБЮЛА

ДЕЙВИД БРИН
ПОТАПЯНЕ В СЛЪНЦЕТО

Превод: Крум Бъчваров

chitanka.info

Романите на Дейвид Брин от поредицата за Тплифта са най-необикновената фантастика, писана досега. „Звездна вълна се надига“, „Войната на Тплифта“ и „Потапяне в слънцето“ са сред най-любимите саги на всички времена. Историите на Брин се развиват в една бъдеща вселена, в която никой вид не може да постигне разум, без да е „тплифтиран“ от раса патрон. Но най-голямата тайна остава неразгадана...

*На братята ми Дан и Стан,
на Аргълбаргъл IV...
и на още някого*

ЧАСТ I

... основателно можем да се надяваме, че в не толкова далечно бъдеще ще сме в състояние да разберем едно толкова просто нещо, каквото е звездата.

А. С. Едингтън^[1],
1926 г.

1.

ОТ КИТОВОТО МЕЧТАНИЕ

— Макакай, готова ли си?

Джейкъб не обръщаше внимание на тихо бръмчащите мотори и клапи в металната си капсула. Лежеше неподвижно. Докато чакаше отговор, водата леко плискаше изпъкналия нос на механичния му кит.

Той отново провери малките индикатори на дисплея на каската си. Да, радиостанцията работеше. Обитателката на другия кит, който лежеше полупотопен на няколко метра от него, ясно го беше чула.

Днес водата бе изключително бистра. Под него лениво плуваше леопардова акулка, малко не на място тук, в по-дълбоките води далеч от брега.

— Макакай... готова ли си?

Опита се да не прояви нетърпението си и да не издаде напрежението, което сковаваше тила му. Джейкъб затвори очи и един по един отпусна мускулите си. И пак зачака отговора на своята ученичка.

— Да... хайде да го направим! — най-после се разнесе тънкият писукащ глас. Беше задъхан, като че ли думите бяха изречени сърдито.

Чудесна дълга реч за Макакай. Джейкъб виждаше учебния апарат на младия делфин, отразен в огледалата на визьора си. Вълните леко повдигаха и спускаха сивата му метална опашка. Изкуствените перки лениво помръдваха под прозрачната водна повърхност.

„Тя вече е напълно готова“, помисли си Джейкъб. Сега щяха да разберат дали техниката изобщо е в състояние да отучи един делфин от китовото мечтание.

Той пак включи микрофона.

— Добре, Макакай. Знаеш как работи апаратът. Той ще усилва всяко твое движение, но ако искаш да задействаш ракетите, трябва да дадеш команда на английски. За да сме честни, аз трябва да задействам своите на тринарен.

— Да! — отвърна делфинът. Сивата опашка на апарата ѝ удари във водата и вдигна гейзер от пръски.

Джейкъб измърмори молитва към Мечтателя, натисна бутона, който включваше усилвателите на двата апарата, после предпазливо раздвижи ръце и задейства перките. Накрая сви крака, голямата опашка рязко се размаха и апаратът му незабавно се завъртя и потъна.

Опита се да коригира движението, но само влоши нещата и механичният кит още по-силно се запремята. Пляскащите му перки превърнаха водата наоколо във въртоп от клокоचेци мехурчета. Като се учеше от грешките си, Джейкъб търпеливо завъртя апарата в правилна позиция.

След това предпазливо размаха опашка, изви гръб и се оттласна. Апаратът реагира с мощен скок във въздуха.

Делфинът беше почти на километър от него. Когато достигна връхната точка на скока си, Джейкъб видя Макакай грациозно да пада от височина десет метра.

Той насочи човката на каската си към водата и морето се понесе към него като зелена стена. Каската му изкънтя, когато се вряза в носещия се на повърхността келп^[2]. Една златиста рибка панически отскочи от пътя му.

Потъваше прекалено вертикално. Джейкъб изруга и два пъти се оттласна с крака, за да поправи посоката. Масивната метална опашка послушно повтори движението. От всяко нейно размахване по кожата му полазваха тръпки и гърбът му се притискаше към дебелията тапицерия на апарата. Когато прецени, че моментът е подходящ, той се изви и отново подритна. Механичният кит скочи над водата.

Слънцето проблесна като ракета в левия му илюминатор и затъмни слабата светлина на мъничкия контролен пулт. Компютърът на каската тихичко се засмя, когато Джейкъб се изви с човка надолу, за да се вреже в бистрата морска вода.

Пред него се пръсна ято сребърни хамсийки и той нададе весел вик.

После плъзна ръце към ракетния пулт и когато достигна зенита на следващия си скок, изсвири кода на тринарен език. Забръмчаха мотори и екзоскелетът разпери малки криле от двете си страни. Включиха се дюзите и рязкото ускорение внезапно притисна каската му нагоре.

Апаратът потъна във водата до Макакай и тя изсвири остър тринарен поздрав. Джейкъб остави ракетите автоматично да се

изключат и продължи механично да скача до нея.

Известно време двамата се движиха в синхрон. С всеки следващ скок Макакай ставаше по-дръзка и изпълняваше сложни завъртания и пируети през дългите секунди, докато бяха във въздуха. Веднъж дори избъбри мръсен стих на делфински, нищо особено, ала Джейкъб се надяваше, че от кораба са успели да го запишат.

Останалите от учебната група ги следваха на кораба. Виждаше го, когато изскачаше над водата, мъничък силует в далечината зад тях, докато сблъсъкът с повърхността не го откъснеше от всичко друго, освен от звуците на кипящите мехурчета, сонарното писукане на Макакай и фосфоресциращите синьо-зелени вълни.

Хронометърът му показваше, че са изтекли десет минути. Нямах да може да издържи повече от половин час, въпреки усиливащите функции на механичния кит. Човешките мускули и нервна система не бяха пригодени за такива скокове.

— Макакай, време е да опитаме ракетите. Съобщи ми, ако си готова, и при следващия скок ще ги включим.

Двамата едновременно потънаха и размахаха опашки в разпенената вода, за да се приготвят за следващия скок. После се отгласнаха над повърхността.

— Говоря сериозно, Макакай. Готова ли си? Издигнаха се високо. Виждаше мъничкото ѝ око зад пластмасовия прозорец, докато апаратът ѝ се извиваше преди да се вреже във вълните. Той я последва след миг.

— Добре, Макакай. Ако не ми отговориш, просто веднага ще престанем.

Синята вода се носеше край него, докато плуваше до ученичката си.

Вместо да се издигне за скок, Макакай се насочи надолу. Тя изсвири нещо прекалено бързо на тринарен... нещо, че само ѝ развалял удоволствието.

Джейкъб остави апарата си бавно да изплува на повърхността.

— Хайде, миличка, използвай книжовен английски. Ще ти трябва, ако искаш децата ти да полетят в космоса. А и той е толкова изразителен! Хайде. Кажи на Джейкъб какво мислиш за него.

Няколко секунди мълчание. После видя нещо светкавично да профучава край него. То се понесе нагоре и точно преди да избухне на повърхността, Джейкъб чу острия глас на Макакай:

— Нас-с-стигни ме, тъпчо! Аз-з-з летя-а-а!

След последната дума механичната ѝ опашка рязко се размаха и тя изхвърча от водата върху огнен стълб.

Джейкъб избухна в смях, отгласна се и се издигна във въздуха след ученичката си.

Глория му подаде диаграмата веднага, щом той изпи втората си чаша кафе. Джейкъб се опита да се съсредоточи върху кривите линии, но те се надигаха и спускаха пред очите му като океански вълни. Той ѝ върна листа.

— После ще прегледам данните. Сега само ще изслушам обобщението ти. И ако позволиш, ще изям един сандвич.

Тя му протегна сандвич с риба тон и ориз, седна на плота и се хвана за ръба с две ръце, за да компенсира люлеенето на кораба. Както обикновено, дрехите ѝ бяха съвсем оскъдни, облекло, което много отиваше на красивата, щедро надарена млада биоложка с дълга черна коса.

— Мисля, че вече имаме информацията за мозъчните вълни, която ти трябваше, Джейкъб. Не знам как си успял, но обхватът на внимание на Макакай беше поне два пъти по-голям от нормалното. Манфред смята, че е открил достатъчно свързани синаптични групи, за да постигне сериозен напредък в следващите си експериментални мутации. Исква да разшири два възела в левия церебрален лоб на потомството на Макакай. А и моят екип е доволен от сегашното положение. Лекотата, с която Макакай използва механичния кит, доказва, че това поколение може да борави с машини.

Джейкъб въздъхна.

— Не се надявай, че тези резултати ще убедят Конфедерацията да се откаже от ново поколение мутации. Просто ги е страх. Не искат вечно да разчитат само поезията и музиката да показват, че делфините са разумни. На тях им трябва раса от аналитични създания, които използват устройства, и изричането на кодови думи, за да се задейства ракетата на механичния кит просто няма да им е достатъчно. Залагам двайсет към едно, че Манфред ще се хване за скалпела.

Лицето на Глория се зачерви.

— Скалпел! Те са разумни същества, разумни същества с прекрасна мечта. Ние ги превръщаме в инженери и губим една раса от

поети!

Джейкъб остави коричката от сандвича си на плота и изтупа трохите от гърдите си. Вече съжаливаше, че започна този разговор.

— Знам, знам. И на мен не ми се ще да бързат толкова. Но погледни нещата от тази страна. Навярно някой ден фините ще могат да изразят китовата мечта с думи. Ние не говорим за времето на тринарен, нито обсъждаме философски проблеми на аборигенски език. Те ще се присъединят към шимите и ще се смеят на галактяните, докато ние се преструваме на достойни възрастни хора.

— Но...

Джейкъб вдигна ръка, за да я прекъсне.

— Хайде да поговорим по-късно, а? Искане ми се за малко да опъна крака и после да сляза при нашето момиче.

Глория се намръщи за миг, после открито се усмихна.

— Извинявай, Джейкъб. Сигурно си страшно уморен. Но днес поне най-после се получи.

Той си позволи да отвърне на усмивката ѝ. Около устата и очите на широкото му лице се очертаха бръчки.

— Да — каза Джейкъб и се изправи. — Днес всичко се получи.

— А, между другото, докато беше долу, те търсиха по радиостанцията. Извънземен! Джони толкова се развълнува, че едва не забрави да запише съобщението. Трябва да е някъде тук.

Тя отмести настрани съдовете от обяда, взе лист хартия и му го подаде.

Джейкъб свъси гъстите си вежди. Кожата му бе опъната и тъмна от комбинацията наследственост, слънце и солена вода. Когато се съсредоточаваше, кафявите му очи се присвиваха. Той повдигна задебелялата си ръка към гърбавия си индиански нос и се помъчи да разчете почерка на радиста.

— Предполагам, всички знаем, че си работил с извънземни — обади се Глория. — Но определено не очаквах да те потърсят тук! Особено същество, което прилича на гигантски стрък броколи и говори като министър на протокола!

Джейкъб рязко вдигна глава.

— Търсил ме е кант? Тук? Каза ли си името?

— Трябва да е записано в съобщението. Значи е бил кант? Боя се, че не познавам чак толкова добре извънземните. Мога да различа

синтиянин или тимбрим, но такъв виждам за пръв път.

— Хм... Трябва да се обадя на някого. По-късно ще разчистя съдовете, така че не ги пипай! Кажу на Манфред и Джони, че известно време ще съм при Макакай. И още веднъж ти благодаря. — Той се усмихна и леко я докосна по рамото, но когато се обърна, на лицето му незабавно се изписа загриженост.

Джейкъб излезе през предния люк, като стискаше в ръка съобщението. Глория го проследи с поглед. Тя събра диаграмите си. Искеше ѝ се да знае какво е нужно, за да задържи интереса му за повече от час или за цяла нощ.

Каютата на Джейкъб бе не по-голяма от килер и леглото му представляваше тясна сгъваема койка, но му предоставяше пълна възможност за уединение. Той извади портативния си телефон от шкафа до вратата и го остави на койката.

Нямаше причини да смята, че Фейгин го е търсил с друга цел, освен от любопитство. В края на краищата, той проявяваше сериозен интерес към работата с делфините.

Спомняше си няколко пъти обаче, когато съобщенията на извънземния бяха водили само до проблеми. Може би не трябваше да му се обажда.

След кратко колебание Джейкъб набра номера и се отпусна назад, за да се успокои. Не можеше да устои на изкушението да разговаря с извънземен, където и да е и по което и да е време.

На екрана се появи ред на бинарен език, който показваше местонахождението на търсения портативен телефон. Извънземният резерват „Байя“. Логично, помисли си Джейкъб. Там бе Библиотеката. На дисплея се изписа стандартното предупреждение за забрана на контакти между извънземни и условници. Той с отвращение извърна очи. Пространството над завивките се изпълни със светли точки. После пред него изникна образът на Фейгин.

Извънземният наистина приличаше на гигантски стрък броколи. Закръглени сини и зелени издънки образуваха симетрични сферични топки около възлест набразден ствол. Тук-там по краищата на клоните имаше кристални снежинки, струпани около невидимите дихателни отвори.

Живият храст се олюля и кристалите на върха иззвъняха от преминаването на въздуха, издишай от съществуването.

— Здравей, Джейкъб — металически изкънтя гласът на Фейгин.
— Приветствам те с радост и признателност, както и с абсолютната липса на официалност, за която ти така често и упорито настояваш.

Джейкъб сподави смеха си. Фейгин му напомняше за древен мандарин, колкото заради напевния му акцент, толкова и заради сложния протокол, който използваше даже с най-близките си приятели човеци.

— Поздравявам те, Приятелю Фейгин, и почтително ти желая благополучие. А сега като свършихме с въстъпленията, и преди да си казал нещо, отговорът ми е „не“.

Кристалчетата тихо подръннаха.

— Джейкъб! Толкова си млад, а си невероятно проникателен! Възхищавам се на твоята прозорливост и способност да отгатнеш целта на обаждането ми!

Джейкъб поклати глава.

— Нито ласкателства, нито скрит сарказъм, Фейгин — настоявам да разговаряме на обикновен английски, защото само така е възможно да не ме прекараш. И много добре знам за какво говоря!

Извънземният имитира свиване на рамене.

— О, Джейкъб, длъжен съм да се преклоня пред волята ти и да използвам високо уважаваната откровеност, с която твоят вид трябва да се гордее. Вярно е, че имах безразсъдството да те помоля за една малка услуга. Но след като вече ми даде отговор... несъмнено основан на някои неприятни минали случаи, повечето от които все пак се оказаха за добро... просто ще променя тази тема. Може ли да попитам как напредва работата ти с гордия фински клиентен вид?

— Хм, да, работата върви отлично. Днес постигнахме успех.

— Чудесно, убеден съм, че не може да се е случило без твоята намеса. Научих, че си бил незаменим!

Джейкъб разтърси глава, за да проясни мислите си. Фейгин някак си пак беше взел инициативата.

— Ами, наистина успех да помогна в началото с проблема за Водния сфинкс, но оттогава участието ми не е нищо особено. По дяволите, всеки може да прави това, с което се занимавам напоследък.

— О, трудно ми е да го повярвам!

Джейкъб се намръщи. За съжаление извънземният имаше право. И отсега нататък работата в Центъра за ъплифтиране щеше да е още

по-рутинна.

Сто специалисти, някои по-квалифицирани от него в делфинската психология, очакваха да се включат в проекта. Центърът навярно щеше да продължи да използва неговите услуги, отчасти от благодарност, но дали той всъщност искаше да остане? Колкото и да обичаше делфините и морето, в последно време ставаше все по-неспокоен.

— Фейгин, извинявай, че отначало бях груб. Кажи ми за какво се обаждаш... като имаш предвид, че отговорът сигурно пак ще е „не“.

Клоните на извънземния прошумоляха.

— Имах намерение да те покана на скромна приятелска среща с някои достойни същества от различни видове, за да обсъдим един важен проблем от чисто интелектуален характер. Срещата ще се проведе този четвъртък от единайсет часа в Центъра за гости в Енсената. Ако присъстваш, няма да имаш никакви ангажименти.

Джейкъб за миг обмисли предложението.

— Извънземни, казваш? Кой по-точно? Каква е целта на срещата?

— Уви, Джейкъб, нямам право да ти кажа, поне не по телефона. Ще трябва да изчакаш за подробностите до четвъртък, ако дойдеш.

Веднага го изпълниха подозрения.

— Хм, този „проблем“ не е политически, нали? Говориш страшно мъгляво.

Извънземният замълча за миг. Зелената му маса леко се развълнува, сякаш в размисъл.

— Никога не съм разбирал, Джейкъб — разнесе се накрая напевният глас, — защо човек с твоето минало почти не проявява интерес към взаимовръзките между емоции и потребности, които ти наричаш „политика“. Ако метафората беше подходяща, щях да кажа, че политиката е „в кръвта ми“. И определено е в твоята.

— Остави семейството ми на мира! Искам да знам само защо трябва да чакам до четвъртък, за да науча за какво става дума!

Кантът отново се поколеба.

— Някои... страни на този въпрос не бива да се обсъждат в ефир. Отделни конкурентни фракции в твоето общество могат да използват за свои цели информацията, ако... ни подслушат. Уверявам те обаче, че

участието ти ще е чисто техническо. Интересуват ни твоите познания и уменията, които прилагаш в Центъра.

„Глупости — помисли си Джейкъб. — Не искаш само това!“

Познаваше Фейгин. Ако присъстваше на тази среща, кантът несъмнено щеше да се опита да го въвлече в някаква комично заплетена и опасна авантюра. Извънземният вече на три пъти го бе правил.

В първите два случая Джейкъб не беше имал нищо против. Ала тогава бе друг човек и си падаше по такива неща...

После дойде Иглата. Травмата в Еквадор коренно бе променила живота му. Нямахше желание пак да преживее същото.

И все пак изобщо не му се искаше да разочарова стария кант. Той никога не го бе лъгал и Джейкъб не познаваше друг извънземен, който открито да се възхищава от човешката култура и история. Физически най-странното същество, което бе виждал, Фейгин беше единственият извънземен, полагащ усилия да разбере земяните.

„Едва ли рискувам нещо, ако просто му кажа истината — помисли си Джейкъб. — В случай че започне да настоява, ще му обясня психическото си състояние — експериментите със самохипноза и странните резултати, които получавам. Той няма много да упорства, ако се обърна към чувството му за справедливост.“

— Добре — въздъхна Джейкъб. — Печелиш, Фейгин. Ще дойда. Само не очаквай от мен да съм звездата на представлението.

Смехът на извънземния прошумоля като вятър в горски клони.

— Не се притеснявай, Приятелю Джейкъб! В това представление никой няма да те вземе за звездата!

Когато се запъти по горната палуба към басейна на Макакай, слънцето все още беше над хоризонта. Мътно-оранжевият му диск висеше сред разкъсаните облаци на запад — благожелателно, безлично кълбо. Джейкъб спря до перилата за миг, за да се наслади на багрите на залеза и морския аромат.

Той затвори очи и остави лъчите да погреят лицето му. Накрая провеси крака през парапета и скочи на долната палуба. Предишното му изтощение се бе заменило с бодра енергичност. Дори си затананика рефрена на стара песничка — фалшиво, разбира се.

Когато пристигна, край стената на басейна плуваше един уморен делфин. Макакай го поздрави с тринарен стих, прекалено бърз, за да е разбираем, но поне звучеше приятелски гаден. Нещо за половия му живот. Делфините бяха разказвали на човеците мръсни шеги хилядолетия преди хората най-после да започнат да развиват мозъка и речта им и да ги разбират. Макакай можеше да е много по-умна от своите предци, но чувството ѝ за хумор си оставаше чисто делфинско.

— Аха — каза той, — познай кой е имал тежък ден.

Тя плясна с опашка към него, по-слабо от обикновено, и изтърси нещо, което прозвуча като ругатня.

Но се приближи, когато Джейкъб приклепна и потопа ръка във водата да я поздрави.

---

[1] Сър Артър Стайли Едингтън (1882–1944) — английски астроном, физик и писател. — Б.пр. ↑

[2] Келп — кафяви морски водорасли. — Б.пр. ↑

2.

РИЗИТЕ И КОЖИТЕ

Преди години старите северноамерикански правителства бяха направили Гранична ивица, за да контролират движението за и от Мексико. Там, където някога се бяха допирали два града, се беше образувала пустиня.

След Поврата и свалянето на деспотичната „Бюрокрация“ на старата синдикална власт, Конфедерацията поддържаше района като парк. Граничната зона между Сан Диего и Тихуана сега бе една от най-големите гористи области на юг от парка „Пендълтън“.

Но това положение се променяше. Докато шофираше взетата под наем кола на юг по въздушната магистрала, Джейкъб виждаше признаци, че поясът се завръща към предишната си цел. От двете страни на пътя имаше работници, които режеха дървета и забиваха високи раирани стълбове на интервали от сто метра. Позорна гледка. Той извърна очи.

Голям зелено-бял знак се издигаше там, където линията на стълбовете пресичаше магистралата.

Нова граница: Извънземен резерват „Байя“

Жителите на Тихуана, които не са граждани, да се явят в Градския съвет, за да получат щедро обезщетение за изселване!

Джейкъб поклати глава и изсумтя:

— *Oderit dum metuant.* — „Нека мразят, стига да се страхуват.^[1]“
Голяма работа, че човек цял живот бе живял в някой град! Ако нямаше право да гласува, трябваше да се изсели, за да направи място на прогреса.

Тихуана, Хонолулу, Осло и още пет-шест града щяха да попаднат в границите на поредното разширяване на извънземните резервати. Петдесет-шейсет хиляди условници, и временни, и постоянни, щяха да бъдат принудени да напуснат тези градове, за да ги направят „безопасни“ за около хиляда извънземни. Нямаше да има сериозни

проблеми, разбира се. По-голямата част от Земята беше забранена за извънземни и все още имаше достатъчно място за условниците. А и правителството предлагаше голямо обезщетение.

Но на света отново имаше бежанци.

Градът рязко продължаваше от отсрещната страна на Граничната ивица. Много от сградите бяха в испански стил, но като цяло се вписваха в архитектурното експериментиране, типично за съвременните мексикански градове. Тук постройките бяха боядисани в бяло и синьо. Трафикът в двете платна на магистралата изпълваше въздуха с тих електрически вой.

Поставените из целия град зелено-бели знаци, като онзи на границата, съобщаваха за предстоящата промяна. Ала една от крайпътните табели беше напръскана с черен спрей. Преди да я изгуби от поглед, Джейкъб зърна набързо надрасканите думи „окупация“ и „нашествие“.

Бе го направил постоянен условник, помисли си той. Един гражданин едва ли щеше да избере този начин, тъй като имаше стотици законни възможности да изрази мнението си. А временен условник, осъден за някакво престъпление, рискуваше да удължат присъдата му. Защото със сигурност щяха да го хванат.

Несъмнено някой нещастен постоянен, обречен на неизбежно прогонване, бе дал воля на чувствата си, без да мисли за последствията. Джейкъб му съчувстваше. Навярно вече го бяха арестували.

Макар че не се интересуваше особено от политика, Джейкъб произхождаше от род на политици. Двама негови дядовци бяха герои от Поврата, когато малка група технократи бяха успели да свалят Бюрокрацията. Всички в семейството му бяха категорично против Законите за условниците.

През последните няколко години Джейкъб бе свикнал да не мисли за миналото. Сега обаче в главата му изплува неканен спомен.

Неделно училище в клана Алварес сред хълмовете над Каракас... в същия дом, в който преди трийсет години бяха кроили планове си Джоузеф Алварес и неговите приятели... там чичо Джереми изнасяше лекция на истинските и осиновените братовчеди на Джейкъб, които го слушаха с почтителни изражения, вътрешно измъчвани от безумна

лятна скука. Джейкъб седеше в ъгъла и му се щеше да може да се върне в стаята си при „тайното устройство“, което бяха сглобили с доведената му сестра Алис.

Добродушен и спокоен, Джереми все още бе в началото на средната възраст и влиянието му в Съвета на Конфедерацията растеше. Скоро щеше да стане водач на клана Алварес и да измести по-големия си брат Джеймс.

Чичо Джереми разказваше за това как старата Бюрокрация въвела закон всички да бъдат подлагани на проверка за „агресивни склонности“. Онези, които не я издържат, трябвало да бъдат поставени под постоянно наблюдение.

Джейкъб си спомняше точните думи, изречени от чичо му онзи следобед, когато дванайсетгодишната Алис крадешком се бе вмъкнала в Библиотеката със сияещо от възбуда лице.

„...Те положиха огромни усилия да убедят населението — с ниския си гърлен глас казваше Джереми, — че законите ще ограничат престъпността. И наистина го постигнаха. Хората с радиопредаватели в задника често хубавичко премислят нещата преди да причинят неприятности на съседите си.

Тогава, както и сега, гражданите поддържаха Законите за условниците. Лесно забравяха факта, че това нарушава всички традиционни конституционни права. Повечето живееха в страни, в които и без друго никога не се бяха радвали на такъв лукс.

И когато една вратичка в тези закони позволи на Джоузеф Алварес и неговите приятели да свалят самите бюрократи, е, възторжените граждани още повече се влюбиха в законите за условниците. Тогава водачите на Поврата решиха, че не е разумно да повдигат въпроса. Имаха си достатъчно трудности с изграждането на Конфедерацията...“

На Джейкъб му се искаше да изкрещи. Старият чичо Джереми дрънкаше ли, дрънкаше за всички тия някогашни глупости, докато Алис — късметлийката Алис, която бе на ред да рискува да си навлече гнева на дъртите, като подслушва с устройството, монтирано в космическия приемник на къщата... какво ли беше чула Алис?!

Трябваше да е космически кораб! Едва третият от големите бавнокораби, които се бяха върнали! Нямахме друго обяснение за

свикването на космическия запас и за вълнението в източното крило, където бяха лабораториите и офисите на възрастните.

Джеремид продължаваше да дудне за липсата на обществено съчувствие, ала Джейкъб нито го виждаше, нито го чуваше. Той запази равнодушно изражение, когато Алис се наведе към него и му прошепна... не, задъхано заговори в ухото му: „... Извънземни, Джейкъб! Водят извънземни! Със собствените им кораби! О, Джейк, «Везарий» води извънземни!“

Ъгловите сгради през няколко кръстовища бяха разрушени и на тяхно място бяха издигнати пъстроцветни „Павилиони за удобство на извънземни“. Джейкъб забеляза и новите ниски открити автобуси, предназначени да превозват човеци и извънземни, които пълзяха или вървяха изправени в целия си триметров ръст.

Когато минаваше край Градския съвет, видя да демонстрират десетина „кожи“. Поне приличаха на „кожи“: хора, облечени като диваци и размахващи детски пластмасови копия. Кой друг можеше да се облече така в такова време?

Джейкъб усили радиото в колата и натисна бутона за гласово избиране.

— Местни новини — каза той. — Ключови думи: кожи, Градски съвет, демонстрации.

След кратко забавяне иззад таблото се разнесе малко изкуствен механичен глас, който започна да съобщава компютърно генерирани новини. Джейкъб се зачуди дали някога ще успеят да накарат това устройство да говори човешки.

— Обобщена информационна емисия. — Гласът имаше оксфордски акцент. — Днес е дванадесети януари две хиляди двеста четиридесет и шеста година, девет часа и четиридесет и една минути. Добро утро. Тридесет и седем души провеждат законна демонстрация пред Градския съвет на Тихуана. Резюмиран накратко, техният протест е насочен срещу разширяването на Извънземния резерват. Моля, прекъснете ме, ако желаете да получите по факс или да ви прочета официалната им декларация.

Машината замълча. Джейкъб не каза нищо. Чудеше се дали изобщо иска да чуе остатъка от новините. Вече беше свикнал с

демонстрациите на кожата срещу принципа на Резерватите: че поне някои човеци не са подходящи да контактуват с извънземни.

— Двадесет и шестима от тридесет и седемте демонстранти носят условнически излъчватели — продължи емисията. — Останалите, разбира се, са граждани. Това дава общо съотношение от един условник на сто двадесет и четирима граждани в Тихуана. Според поведението и облеклото си демонстрантите могат условно да се характеризират като последователи на така наречената „неолитна етика“ или „кожи“. Тъй като никой от гражданите не се е позовал на правото си на личен живот, може да се каже, че тридесет от тридесет и седемте са жители на Тихуана. Останалите са гости...

Джейкъб натисна бутона за изключване и гласът замлъкна по средата на изречението. Градският съвет отдавна се бе скрил от поглед, пък и това така или иначе беше стара история.

Спорът с разширяването на Извънземния резерват обаче му напомни, че са изтекли почти два месеца, откакто не е посещавал чичо Джеймс в Санта Барбара. Старият пуяк сигурно бе затънал до шия в съдебни дела от страна на условниците в Тихуана. И все пак щеше да му направи впечатление, ако Джейкъб заминеше на дълго пътуване, без да се сбoguва с него или с някой от другите си чичовци, лели и братовчеди от шумния и неуправляем клан Алварес.

„Дълго пътуване ли? Какво дълго пътуване? — внезапно си помисли Джейкъб. — Аз не заминавам за никъде!“

Ала в ъгълчето на ума му, което бе запазил за такива неща, постоянно витаеше мисълта за срещата с извънземните. Изпитваше някакво очакване и в същото време желание да го потисне. Тези чувства щяха да са странни, ако вече не му бяха до болка познати.

Известно време пътува в мълчание. Скоро градът отстъпи мястото си на открито поле и трафикът оредя. През следващите двайсет километра по ръката му танцуваха топлите слънчеви лъчи и в главата му играеха на гоненица известни съмнения.

Въпреки безпокойството, което напоследък изпитваше, не искаше да признае, че е време да напусне Центъра за ъплифтиране. Работата с делфините и шимите му доставяше удоволствие и беше далеч по-спокойна (след първите бурни седмици по време на проблема с Водния сфинкс) от разследването на научни престъпления. Служителите в Центъра бяха всеотдайни и за разлика от много други

научни институции на Земята, имаха висок дух. Занимаваха се с изключително ценна работа, която нямаше да изгуби стойността си след окончателното откриване на Библиотечния клон в Ла Пас.

Но най-важното беше, че си бе създал приятели, които през последната година му помагаша, докато една по една свързваше разкъсаните части от ума си.

Особено Глория. „Ако остана, ще трябва да направя нещо — помисли си Джейкъб. — Чувствата на момичето започват да стават очевидни.“

Преди катастрофата в Еквадор, довела го в Центъра да търси работа и покой, той щеше да знае как да постъпи и да има смелостта да го направи. Сега емоционалният му живот представляваше тресавище. Чудеше се дали някога пак ще е в състояние да помисли за нещо повече от случайна любовна връзка.

От смъртта на Таня бяха изтекли две безкрайни години. Понякога самотата го измъчваше, въпреки работата, приятелите и игрите, които играеше с ума си.

Теренът стана хълмист и придоби кафяв цвят. Загледан в кактусите навън, Джейкъб се отпусна назад, за да се наслади на бавния ритъм на пътуването. Тялото му продължаваше леко да се поклаща от движението, сякаш все още бе в морето.

Океанът синееше зад хълмовете. Колкото повече тесният лъкатушен път го приближаваше до мястото на срещата, толкова повече му се искаше да е на борда на кораба: да се взира за първия извит гръб с висока перка от ежегодната сива миграция, да се вслушва за китовата песен на водача.

Когато заобиколи поредния хълм, видя от двете страни на пътя паркинги, пълни с малки електромобили като неговия. По хребетите напред гъмжеше от хора.

Джейкъб отби в дясната автоматична лента, където можеше да се движи бавно, без да следи пътя. Какво ставаше тук? Двама възрастни и няколко деца се изсипаха от една кола отляво на пътя, понесли кошници за пикник и бинокли в ръце. Очевидно бяха развълнувани. Приличаха на типично семейство на неделен излет, само че всички бяха със сребристи роби и златни амулети. Повечето хора на склона

над тях бяха облечени по същия начин. Мнозина гледаха през малки телескопи, насочени към нещо зад хълма отдясно.

Хората на този хълм бяха в пещерно одеяние, ала освен каменни брадви и копия, носеха часовници, радиостанции и мегафони.

Нищо чудно, че двете трупи бяха разположени на различни хълмове. Ризите и кожите бяха единодушни само в омразата си към Извънземната карантина.

На хребета между двата хълма се издигаше огромна табела.

ИЗВЪНЗЕМЕН РЕЗЕРВАТ „БАЙЯ КАЛИФОРНИЯ“

Условници не се допускат без разрешение. Посетителите, които идват за пръв път, да се отбиват в Информационния център.

Забранени са фетишите и неолитното облекло.

Кожите да се регистрират в Информационния център.

Последната наредба го накара да се усмихне. По всички канали предаваха анимационни филмчета, показващи гостите в Резервата, които бяха принуждавани да се събличат под одобрителните погледи на двама змиеподобни извънземни.

Когато стигна до хребета, Джейкъб видя Барьерата. В широката ивица гола земя, която се простираше от изток на запад, минаваше линия раирани стълбове. Цветовете на много от тях бяха избелели. Прах покриваше кръглите лампи, които увенчаваха върховете им.

Вездесъщите У-детектори играеха ролята на сито и свободно допускаха гражданите, но предупреждаваха условниците да не влизат в Извънземния резерват, а извънземните — да не излизат. Това напомняше за един факт, за който повечето граждани упорито избягваха да мислят: че много хора носят имплантирани предаватели, защото другите им нямат доверие. Мнозинството не искаше контакти между извънземните и онези, които психотестът определяше като „склонни към насилие“.

Очевидно Барьерата добре си вършеше работата. Тълпите от двете страни ставаха все по-многобройни, костюмите — все по-безумни, ала хората спираха на север от линията на У-стълбовете. Някои ризи и кожи навярно бяха граждани, но оставаха при приятелите си — от учтивост или може би в знак на протест.

Най-много хора имаше точно на север от Бариерата. Там ризите и кожите издигаха лозунгите си към бързо преминаващите коли.

Джейкъб продължи на автопилот, като се оглеждаше наоколо, заслонили очи с длан, и се наслаждаваше на гледката.

Един младеж отляво, увит със сребрист сатен от главата до петите, носеше плакат с надпис: „И човечеството е било ъплифтирано: пуснете на свобода нашите извънземни братовчеди!“.

Точно оттатък пътя стоеше жена с лозунг, закрепен на копие: „Сами сме си виновни... Извънземните — във от Земята!“

Накратко, това беше спорът. Целият свят очакваше да види чии последователи са прави, тези на Дарвин или на фон Деникен. Ризите и кожите бяха само по-фанатичните представители на двата философски лагера, на които се разделяше човечеството. Въпросът: как се е появил като мислещо същество *homo sapiens*.

А може би ризите и кожите бяха нещо повече?

Първата група бе довела любовта си към извънземните почти до псевдорелигиозна лудост. Истерична ксенофилия?

Със своето пещерно одеяние и древен фолклор, неолитите се бореха за „независимост от извънземно влияние“ на базата на нещо по-фундаментално — страх от непознатите, могъщи извънземни. Ксенофобия?

Джейкъб беше сигурен в едно. Ризите и кожите бяха единодушни в негодуванието си. Негодувание от предпазливата компромисна политика на Конфедерацията към извънземните. Негодувание от Законите за условниците, които потискаха толкова много от тях. Негодувание от свят, в който никой вече не знаеше със сигурност корените си.

Един възрастен небръснат мъж привлече вниманието му. Той подскачаше нагоре-надолу, сочеше към земята между краката си и викаше нещо. Когато наближи, Джейкъб намали скоростта.

Човекът носеше кожено яке и шит на ръка кожен панталон. Викове и подскачането му ставаха все по-диви.

— Пъ-пъ! — изкрещя той, сякаш нанасяше на Джейкъб ужасна обида. На устните му изби пяна и старецът отново посочи към земята.

— Пъ-пъ! Пъ-пъ!

Озадачен, Джейкъб почти спря колата.

Нещо профуча край лицето му отляво и се удари в прозореца пред другата седалка. По покрива се разнесе тропот и след секунди електромобилът беше обсипан от камъчета.

Той вдигна стъклото от своята страна, изключи автопилота и увеличи скоростта. Тънките метално-пластмасови стени на колата се огъваха под всеки удар. Изведнъж до него се появиха лица — напрегнати младежки лица с увиснали мустаци. Младежите тичаха отстрани, удряха автомобила с юмруци и крещяха.

До Бариерата оставаха само няколко метра. Джейкъб се засмя и реши да разбере какво искат. Той отпусна педала и се обърна, за да попита човека, който тичаше най-близо, юноша, облечен като научнофантастичен герой от двайсети век. Пъстрата тълпа край пътя размахваше стотици плакати.

Преди да успее да отвори уста, колата се разтърси. На предното стъкло се появи дупка и вътре се разнесе мирис на изгоряло.

Джейкъб натисна педала и се понесе към Бариерата. Редицата стълбове профуча край него и внезапно остана сам. В огледалото видя, че младежите викат и размахват юмруци след електромобила. Той се усмихна, отвори прозореца и им махна с ръка.

„Как ще обясня щетите на фирмата за автомобили под наем? — помисли си Джейкъб. — Дали ще ми повярват, ако им кажа, че са ме нападнали силите на императорски Китай?“

Нямаше смисъл да се обръща към властите. Местната полиция нямаше да е в състояние да направи нищо, без да извърши У-претърсване. А няколкото излъчвателя щяха да се изгубят сред множеството. Освен това Фейгин го бе помолил за дискретност.

Той свали прозорците и остави вятъра да разнесе дима. После докосна дупката от куршум в стъклото с върха на кутрето си и разсеяно се усмихна.

„Наистина ти достави удоволствие, нали?“ Едно бе да се наслаждаваш на адреналина, но съвсем друго — да се смееш в лицето на опасността. Радостта му по време на хаоса при Бариерата в известен смисъл го безпокоеше повече от загадъчната агресивност на тълпата... симптом от миналото му.

Изтекоха минута-две и от таблото се разнесе сигнал. Той вдигна поглед. Стопаджия? Тук? На по-малко от половин километър пред него

някакъв човек държеше часовника си на пътя на насочващия лъч. До краката му бяха оставени две чанти.

Джейкъб се поколеба. Но в Резервата се допускаха само граждани. Той спря веднага след като подмина мъжа. В него имаше нещо познато. Румен дребен човек с тъмносив делови костюм. Шкембето му се раз люля, когато вдигна двете тежки чанти и се приближи до вратата на електромобила. По лицето му се стичаше пот. Той се наведе и надникна през прозореца.

— Господи, каква жегга! — изпъшка мъжът. Говореше на стандартен английски със силен акцент. — Нищо чудно, че никой не използва автолентата! — продължи, докато бършеше челото си с кърпичка. — Карат толкова бързо, за да се разхлаждат от вятъра, нали? Но аз ви познавам, трябва да сме се срещали някъде. Казвам се Питър Ларок... или Пиер, ако предпочитате. От „Les Mondes“.

Джейкъб се сепна.

— А, да, Ларок. Виждали сме се. Аз съм Джейкъб Демуа. Качвайте се, отивам до Информационния център, но оттам можете да вземете автобус.

Надяваше се, че лицето му не издава чувствата му. Защо още преди да спре не бе познал Ларок? Можеше да го подмине.

Не че имаше нещо против него... освен против невероятното му его и неизтощимия му запас от мнения, които при всяка възможност излагаше на всеки срещнат. В много отношения той навярно беше приятен човек. Джейкъб бе чел негови статии и харесваше стила му, за разлика от съдържанието.

Само че Ларок беше един от журналистите, преследвали го седмици наред, след като бе разгадал проблема с Водния сфинкс, при това един от най-нетактичните. Последният репортаж в „Les Mondes“ бе добронамерен и прекрасно написан. Но не си струваше неприятностите.

Джейкъб се радваше, че пресата не бе успяла да го открие след еквадорското фиаско, онази каша на Ваниловата игла. По онова време Ларок щеше да му дойде прекалено много.

И сега не вярваше на явно изкуствения акцент „национален произход“ на журналиста. Беше още по-силен от последната им среща.

— Демуа, аха, разбира се! — възкликна Ларок. Той остави чантите си на задната седалка и влезе в колата. — Авторът и

разпространителят на афоризми! Познавачът на загадки! Може би сте тук да си играете на гатанки с нашите знатни извънземни гости? Или да се посъветвате с Великата библиотека в Ла Пас?

Джейкъб се върна в автолентата. Щеше му се да знае кой е създал модерния акцент на „националния произход“, за да го удуши.

— Тук съм като консултант и сред работодателите ми има и извънземни, ако намеквате за това. Но не мога да ви разкрия повече подробности.

— А, да, вечно потаен! — Ларок дяволито размаха показалец. — Не бива да дразните един журналист! Мога да превърна вашата работа в моя! Но вие, вие определено трябва да се чудите какво води топ репортера на „Les Mondes“ в тая пустош, нали?

— Всъщност — отвърна Джейкъб, — повече ме интересува защо стопирате наред тая пустош.

Ларок въздъхна.

— Пустош, наистина! Жалко, че знатните извънземни, които ни посещават, са затворени тук и на други подобни места като вашата Аляска!

— Освен това на Хавай, Шри Ланка, в Каракас и конфедеративните учреждения — прибави Джейкъб. — Но да се върнем на въпроса как са...

— ... Как са ме пратили тук ли? Да, разбира се, Демуа! Но навярно можем да се позабавляваме с вашата прочута дедуктивна дарба. Ще успеете ли да познаете сам?

Джейкъб едва не изпъшка. Той отби от автоплатното и натисна педала.

— Имам по-добра идея, Ларок. След като не искате да ми кажете защо стояхте на пътя, сигурно ще ми направите услугата да разясните една малка загадка.

Той разказа за случая при Бариерата. Пропусна края с изстрела, като се надяваше, че журналистът не е забелязал дупката в предното стъкло, но подробно му описа поведението на стареца.

— Но, разбира се! — извика Ларок. — Вие съвсем ме улеснявате! Нали знаете инициалите на онзи израз, който използвате, „постоянен условник“, тая ужасна класификация, която лишава човек от изконните му права, правото да има деца, да гласува...

— Вижте, съгласен съм с вас! Спестете си агитацията. — Джейкъб се замисли за миг. Какви бяха инициалите? — Аха... Струва ми се, че разбирам.

— Да, клетникът просто е, отговарял на удара! Вие, гражданите, го наричате „ПУ“... така че е съвсем справедливо и той да ви нарича покорни простаци, нали? Оттук и пъ-пъ!

Въпреки волята си, Джейкъб се засмя. Пътят започна да лъкатуши.

— Чудя се защо всички онези хора се бяха събрали пред Барьерата. Като че ли чакаха някого.

— Пред Барьерата ли? — попита Ларок. — А, да. Чух, че било така всеки четвъртък. Извънземните от Центъра отиват да гледат условниците и те на свой ред идват да гледат извънземните. Странно, нали? Човек не знае кой хвърля фъстъците!

Пътят заобиколи поредния хълм и най-после видяха целта си.

Информационният център, разположен на няколко километра северно от Енсенада, се състоеше от апартаменти, обществени музеи и казарми за граничните патрули, скрити зад другите постройки. До обширния паркинг се издигаше главната сграда, в която пред идващите за пръв път посетители изнасяха лекции по галактически протокол.

Центърът се намираше върху малко плато между магистралата и океана и предоставяше чудесен изглед в двете посоки. Джейкъб паркира близо до главния вход.

Със зачервено от жегата лице, Ларок мислеше нещо.

— Знаете ли, когато споменах за фъстъците, аз се пошегувах. Просто се пошегувах.

Джейкъб кимна. Чудеше се какво му е щукнало на журналиста. Странно.

---

[1] Светоний, Калигула, 30. — Б.пр. ↑

3. ВПЕЧАТЛЕНИЯ

Джейкъб помогна на Ларок да занесе багажа си на автобусната спирка, после заобиколи главната сграда и потърси място навън, където да седне. До срещата оставаха десет минути.

Накрая стигна до полянка със сенчести дървета и маси за пикник, която гледаше към малко пристанище. Той седна на една от масите и вдигна крака на пейката. Прохладата на керамичните плочки и океанският бриз проникнаха през дрехите му и потта му скоро изсъхна.

В продължение на няколко минути поседя неподвижен и остави схваналите мускули на раменете и гърба си да се отпуснат от напрегнатото шофиране. Съсредоточи погледа си върху малка платноходка в пристанището, лодка с триъгълно платно, боядисана в зелено, по-богато от океана. После позволи на очите си да се замъглят.

Сякаш изпадна в безтегловност. Едно по едно разглеждаше нещата, които разкриваха сетивата му. Концентрира се върху Мускулите си, за да се откъсне от усещанията и напрежението. Постепенно крайниците му станаха безчувствени и далечни.

Бедрото упорито продължаваше да го сърби, ала ръцете му останаха в скута му, докато сърбенето не отмина. Соленият дъх на морето беше приятен, но и разсейващ. Насили се да се абстрахира от него. Изолира се от туптенето на сърцето си, като се вслушваше в него, докато стана прекалено познато, за да го забелязва.

Както правеше от две години насам, Джейкъб насочи трансa си от пречистването към онази фаза, в която образите идваха и си отиваха изненадващо бързо и носеха целебна болка. Този процес никога не му бе доставял удоволствие.

Беше сам. Почти. Оставаше само фон от шепнещи гласове, откъси от нищо неозначаващи изрази. За миг му се стори, че чува Глория и Джони да спорят за Макакай, после самия делфин, писукащ нещо безсмислено на завален тринарен.

Той внимателно заглуши всеки звук в очакване да се появи друг, както обикновено с позната внезапност: гласът на Таня, която викаше нещо неразбираемо, докато с протегнати ръце прелиташе край него. И продължи да я чува през останалите трийсет километра до земята, докато се смляваше и изчезваше...

Този тих глас също заглъхна, ала го разтърси повече от друг път.

В главата му проблесна ужасна преувеличена версия на инцидента в Граничната зона. Изведнъж се върна назад. Стоеше сред условниците. Един брадат мъж, облечен като келтски шаман, му подаде бинокъл и настойчиво кимна.

Джейкъб го взе и погледна към мястото, към което сочеше брадатият. Издигащите се от пътя топлинни вълни изкривяваха образа: От отсрещната, страна на раираните стълбове, които продължаваха до хоризонта и сякаш се издигаха чак до слънцето, спря автобус.

После образът изчезна. Джейкъб с опитно безразличие преодоля изкушението да се замисли за него и остави ума си абсолютно празен. Тишина и мрак.

Потъна в дълбок транс. Разчиташе биологичният му часовник да сигнализира, когато дойде време да се върне в действителността. Бавно се плъзна сред спомените в търпеливо търсене на ключа, който знаеше, че някой ден със сигурност ще открие.

Времето се превърна в образ като всеки друг, изгубен в мащабите на по-дълбокия преход.

Спокойният мрак внезапно бе пронизан от остра болка, преодоляла изолацията на ума му. Трябваше му време, цяла вечност, която продължи около стотна от секундата, за да я определи. Болката се дължеше на яркосиня светлина, преминала през затворените му клепачи. След миг тя изчезна, преди Джейкъб да успее да реагира.

Той се опита да се пребори със смута си, като се съсредоточи само върху връщането към настоящето, докато в мислите му се изсипват порой от панически въпроси.

Какво означаваше тази синя светлина? Неврозата, която толкова яростно се защитаваше, трябваше да означава неприятности! Какъв таен страх бе засегнал?

Докато изплуваше от трансa, шумовете се върнаха.

Стъпки. Различи ги от вятъра и морето, но в хипнозата му те звучаха като щраусови крака, обути в мокасини.

Дълбокият транс най-после отстъпи — няколко секунди след субективния проблясък. Джейкъб отвори очи. На два-три метра от него стоеше висок извънземен и първото впечатление от него беше за височина, белота и огромни червени очи.

За миг светът сякаш се залюля.

Джейкъб се вкопчи в ръбовете на масата и отново стисна клепачи.

Какъв транс, помисли си той. Чувстваше главата си така, като че ли щеше да пробие Земята и да излезе от другата страна!

Той разтърка очи, после предпазливо погледна. Извънземният продължаваше да стои пред него. Значи беше истински. Хуманоид, висок най-малко два метра. Сребриста роба покриваше по-голямата част от стройното му тяло. Дългите му бели, лъскави ръце бяха скръстени в Позата на почтително очакване.

Много голямата кръгла глава се наведе напред върху тънката си шия. Червените очи и устните на извънземния бяха огромни. Предназначението на няколкото малки други лицеви органи бяха неизвестни на Джейкъб. Този вид беше нов за него. В очите блестеше разум. Той се прокашля. Продължаваха да го обливат вълни на шемет.

— Извини ме... Тъй като не са ни представили... не знам как да се обръщам към теб, но предполагам, че си дошъл да се срещнеш с мен, нали?

Голямата бяла глава утвърдително кимна.

— Предполагам, че си от групата, с която кантът Фейгин ме помоли да се срещна.

Извънземният повторно кимна.

„Това сигурно значи «да» — помисли си Джейкъб. — Чудя се дали може да говори с неизвестния механизъм, който се крие зад тия грамадни устни.“

Но защо съществува просто стоеше неподвижно? Дали имаше нещо в позата му?...

— Мога ли да приема, че си от клиентен вид и очакваш разрешение да говориш?

„Устните“ леко се разтвориха и Джейкъб зърна нещо яркочерно. Извънземният отново кимна.

— Ами тогава говори, моля те! Ние, хората, сме известни с това, че не познаваме протокола. Как се казваш?

Гласът беше изненадващо дълбок. Той изсъска през почти незабележимо отворената уста с отчетливо фъфлене:

— Аз съм Кула, гошподине. Благодаря ви. Пратиха ме да проверя дали не ще ме изгубили. Моля, елате и мен, другите ви очакват. Но ако предпочитате, можете да продължите медитацията си до уреченото време.

— Не, не, в никакъв случай. — Джейкъб неуверено се изправи на крака. Той затвори очи за миг, за да проясни ума си от последните останки от трансa. Рано или късно щеше да обмисли случилото се по време на самохипнозата, но сега имаше друга работа.

— Води ме.

Кула се обърна и закрачи с бавна, плавна походка към един от страничните входи на Центъра.

Извънземният очевидно бе представител на „клиентен“ вид — вид, чийто договор с „патрона“ все още е в сила. Такава раса се намираще на долните стъпала на галактическата йерархия. Джейкъб, който все още не бе наясно с галактианските тънкости, се радваше, че един щастлив инцидент е осигурил на човечеството по-добро, макар и несигурно, положение.

Кула го отведе на втория етаж до голяма дървена врата. Той мълчаливо я отвори и влезе пред Джейкъб в заседателната зала.

Джейкъб видя двама човеци и още двама извънземни, освен Кула: единият нисък и космат, другият — още по-дребен и напомнящ на гущер.

Опита се да подреди впечатленията си преди да го забележат, но почти незабавно чу да изричат името му.

— Джейкъб, приятелю! Колко мило, че си дошъл и си ни отделил от времето си! — Напевният глас на Фейгин. Джейкъб бързо се озърна наоколо.

— Фейгин, къде...

— Тук съм.

Той отново погледна към групата до прозореца. Хората и косматият извънземен се изправяха. Гущероподобният остана на

възглавницата си.

Джейкъб се концентрира и внезапно един от „декоративните храсти“ се превърна във Фейгин. Сребристите връхчета на стария кант тихо иззвъняха, сякаш в стаята имаше ветрец.

Джейкъб се усмихна. Всяка среща с Фейгин представляваше проблем. С хуманоидите търсиш лице или нещо, което изпълнява същата функция. Обикновено нямаше нужда от много време, за да се съсредоточиш върху конкретна точка от някой извънземен.

Почти винаги имаше част от анатомията, към която да се обръщаш като средоточие на разума. При човеците, и много често при извънземните, това място бяха очите.

Кантите нямаха очи. Джейкъб предполагаше, че сребристите „снежинки“, които издаваха звън като камбанки, са светлинните рецептори на Фейгин. Но и това не му помагаше. Трябваше да гледа цялото му тяло, а не някоя отделна част от егото. Чудеше се кое е по-малко вероятно: че харесва извънземния, въпреки този недостатък, или че все още се чувства неловко в негово присъствие, въпреки дългогодишното им приятелство.

Тъмното разклонено тяло на Фейгин се приближи от прозореца с последователни извивания, като местеше напред кореновите си възли. Джейкъб направи средно официален поклон и зачака.

— Приветстваме те, Джейкъб Алварес Демуа, а-човек, ул-делфин-ул-шим. Това бедно същество се радва отново да усети присъствието ти. — Фейгин говореше ясно, но с неовладяема напевност, от която акцентът му напомняше смесица между шведски и китайски. Кантът се справяше много по-добре с делфински и тринарен.

— Фейгин, а-кант, аб-линт-аб-сикул-ул-ниш, михорки кийпу. Радвам се да те видя отново — поклони се Джейкъб.

— Тези почитаеми същества са дошли да споделят мъдростта си с твоята, Приятелю Джейкъб — каза кантът. — Надявам се, че си готов за официално представяне.

Джейкъб се настрои за сложните видови названия на извънземните, поне колкото се бе съсредоточил върху външния им вид. Патронимиката и многобройните имена на клиенти разкриваха много за положението им. Той кимна на Фейгин да продължи.

— Официално ти представям Бубакуб, а-пил, аб-киса-аб-соро-аб-хул-аб-пубер-ул-гело-ул-принг, от Библиотечния институт.

Един от извънземните пристъпи напред. На пръв поглед приличаше на четириног сиво плюшено мече. Но широката муцуна и ресите около очите бързо разсейваха това впечатление.

Това беше Бубакуб, директор на Библиотечния клон в Ла Пас! Той поглъщаше почти целия скромнен търговски баланс, натрупан от Земята след контакта. Въпреки това голяма част от огромните разходи за адаптирането на малкия „провинциален“ Клон към човешките нужди бе дарена от великия галактически Библиотечен институт с цел да се помогне на „изостаналата“ човешка раса да настигне останалите галактияни. Като ръководител на Клона, Бубакуб беше един от най-важните извънземни на Земята! Името на вида му също загатваше за статус, по-висок дори от този на Фейгин!

Частицата „аб“ означаваше, че видът на Бубакуб е ъплифтиран от същества, на свой ред също ъплифтирани, и така нататък чак до митичното начало на Прародителите... и че четири от тези „родителски“ поколения все още съществуват някъде в галактиката.

Частицата „ул“ показваше, че расата на пилите е ъплифтирала две нови култури. Това още повече повишаваше статуса.

Единственото, поради което галактияните не се отнасяха с пълно презрение към „сирашката“ човешка раса, беше щастливата случайност, че хората също бяха ъплифтирала две нови разумни раси преди „Везарий“ да доведе на Земята представители на извънземните цивилизации.

Извънземният леко се поклони.

— Аз съм Бубакуб.

Гласът звучеше изкуствено. Идваше от диск, който висеше на шията на пила.

Механичен преводач! Значи пилите се нуждаеха от изкуствена помощ, за да говорят на английски. По простотата на устройството, много по-малко от онези, използвани от извънземните посетители, чиито родни езици звучаха като цвъртене и писукане, Джейкъб прецени, че Бубакуб всъщност може да произнася човешки думи, но с честоти, намиращи се извън обхвата на човешкия слух. Предполагаше, че съществото може да го чува.

— Аз съм Джейкъб. Добре дошъл на Земята. — Той кимна. Устата на пила няколко пъти беззвучно се отвори и затвори.

— Благодаря ти — кратко и отсечено избръмча механичният преводач. — Щастлив съм, че съм тук.

— И аз се радвам, че мога да те посрещна като домакин. — Джейкъб се поклони съвсем малко по-дълбоко от Бубакуб. Извънземният изглежда остана доволен и отстъпи назад.

Фейгин продължи с представянето.

— Тези достойни същества са от твоята раса. — Един от клоните и няколко листчета нехайно посочиха към двамата човеци. Сивокос господин в костюм от туид стоеше до висока, красива тъмнокожа жена на средна възраст. — Ще ви представя по предпочитания от хората неофициален начин. Джейкъб Демуа, това са доктор Дуейн Кеплър от експедицията „Потапяне в слънцето“ и доктор Милдред Мартин от Факултета по парапсихология в Университета на Ла Пас.

Кеплър имаше дълги засукани мустаци. Той се усмихна, но Джейкъб беше прекалено смаян, за да отвърне на любезностите му с нещо повече от едносричен отговор.

Експедицията „Потапяне в слънцето“! Напоследък проучването на Меркурий и слънчевата хромосфера оживено се дискутиреше в Съвета на Конфедерацията. Фракцията „Адаптиране & Оцеляване“ твърдеше, че няма смисъл да се хвърлят толкова много средства за информация, която може да се получи от Библиотеката, след като със същата сума може да се осигури работа за няколко пъти повече безработни учени на Земята. До този момент групата „Независимост“ обаче беше удържала позициите си, въпреки критиките от страна на деникенистката преса.

Но на Джейкъб му се струваше лудост самата идея за пращане на хора и кораби в една звезда.

— Кантът Фейгин не щадеше хвалебствията си — заговори Кеплър. Ръководителят на проекта „Потапяне в слънцето“ се усмихваше, но очите му бяха зачервени. Тежките тъмни торбички издаваха някаква дълбока тревога. Той стисна дланта на Джейкъб с две ръце. Гласът му бе дълбок, но леко трепереше. — Дойдохме на Земята съвсем за кратко. Сякаш в отговор на молитвите ни Фейгин успя да ви убеди да се срещнете с нас. Надяваме се, че ще ни придружите до Меркурий и ще ни помогнете с опита си в междувидовите контакти.

Джейкъб се сепна. О, не, не и този път, листато чудовище! Искаше му се да се обърне и свирепо да изгледа Фейгин, но дори неофициалното човешко благоприличие изискваше да прояви необходимата любезност към тези хора. Меркурий, Господи!

Д-р Мартин учтиво се усмихна, но докато се ръкуваше с него, изглеждаше малко отегчена.

Джейкъб се зачуди дали може да я попита какво общо има парапсихологията със слънчевата физика, без да прояви излишен интерес, ала Фейгин го изпревари.

— Позволявам си да се намеся, както е прието при хората, когато всички мълчат. Остава да представя още едно достойно същество.

„Леле — помисли си Джейкъб. — Надявам се този извънземен да не е от свръхчувствителните.“ Той се обърна надясно към гущероподобното, което стоеше до пъстроцветна стенна мозайка. Дългото по-малко от метър и двайсетина сантиметра високо създание се бе надигнало от възглавницата си и се приближаваше към тях на шест крака. То подмина Джейкъб без да му обърне внимание и се притисна към крака на Бубакуб.

— Хм, това е домашен любимец — поясни Фейгин. — Достойният, който ще ти представя, е уважаваният клиент, който те доведе тук.

— О, съжалявам. — Джейкъб се усмихна, после се насили отново да придаде на лицето си сериозно изражение.

— Джейкъб Демуа, а-човек, ул-делфин-ул-шим, представям ти Кула, а-принг, аб-пил-аб-киса-аб-соро-аб-хул-аб-пубер, помощник на Бубакуб и представител на Библиотеката в проекта „Потапяне в слънцето“.

Както очакваше Джейкъб, в името бяха включени само патрони. Прингите нямаха свои клиенти. Те обаче бяха потомци на пуберите и соросите. Някой ден щяха да получат висок статус като представители на този древен и могъщ род. Беше забелязал, че видът на Бубакуб също е наследник на пуберите и соросите. Искаше му се да може да си спомни дали пилите и прингите не са съответно патрон и клиент.

Извънземният пристъпи напред, но не подаде ръка. Дланите му бяха дълги и с по шест подобни на пипала пръсти. Изглеждаха крехки.

Кула излъчваше слаб мирис като на прясно окосено сено, който изобщо не бе неприятен.

Огромните очи проблеснаха. Прингът се поклонил за официалното представяне. „Устните“ му се разтвориха и разкриха две бели, лъскави остри неща, едното отгоре, другото — отдолу, които отчетливо натракаха едно в друго. „Това не може да е приятелски жест там, откъдето идва извънземният — потръпна Джейкъб. — Прингът сигурно показва огромните си зъби, за да имитира човешка усмивка.“ Гледката бе смущаваща и в същото време любопитна. Той се зачуди за какво служат. Надяваше се, че в бъдеще Кула ще държи... устните си затворени.

— Аз съм Джейкъб. — Той леко кимна.

— Аз съм Кула, гошподине — отвърна извънземният. — Вашата Земя е много крашива. — Големите червени очи бяха мътни. Кула отстъпи назад.

Бубакуб ги заведе при възглавниците до прозореца. Дребният пил се просна по корем и провесил четирите си симетрични крайници от двете страни на възглавницата. „Домашният му любимец“ се сгуши до него.

Кеплър се наведе напред и колебливо заговори.

— Съжалявам, че ви откъснахме от важната ви работа, господин Демуа. Знам, че вече сте много ангажиран... Надявам се да успеем да ви убедим, че нашият малък... проблем е достоен за вниманието ви и за вашите дарби. — Д-р Кеплър държеше дланите си оплетени в скута си.

Д-р Мартин наблюдаваше ръководителя на експедицията с търпелива усмивка. Някои нюанси определено безпокояха Джейкъб.

— Доктор Кеплър, Фейгин трябва да ви е казал, че след смъртта на жена ми се оттеглих от разгадаването на тайни и в момента съм доста зает, може би прекалено, за да напусна за дълго планетата...

По лицето на Кеплър се изписа дълбоко униние, което трогна Джейкъб.

— ... Но тъй като кантът Фейгин е проникателно същество, с удоволствие ще изслушам всеки, който се обърне към мен, и ще преценя достойнствата на случая.

— О, този случай ще привлече вниманието ви! Имаме нужда от безпристрастен наблюдател. И, разбира се, след като надзорниците се

съгласиха да повикаме консултанти...

— Виж, Дудейн — прекъсна го д-р Мартин. — Не си справедлив. Аз се включих като консултант преди шест месеца, а чрез Кула още преди това сте използвали услугите на Библиотеката. Сега Бубакуб любезно се съгласи да увеличи подкрепата на Библиотеката за проекта и лично да дойде с нас на Меркурий. Според мен надзорниците са повече от щедри.

Джейкъб въздъхна.

— Бих искал някой да ми обясни за какво точно става дума. Например вие, доктор Мартин, можете да ми кажете каква е вашата работа... на Меркурий. — Трудно му бе да произнесе „Потапяне в слънцето“.

— Аз съм консултант, господин Демуа. Назначиха ме да подлагам екипажа и средата на Меркурий на психологически и парапсихологически тестове.

— Предполагам, че това е свързано с проблема, за който спомена доктор Кеплър, нали?

— Да. Отначало се смяташе, че явленията са измама или някаква масова халюцинация. Аз елиминирах и двете възможности. Вече е ясно, че са реални и наистина се развиват в слънчевата хромосфера. През последните месеци подготвям психоексперименти за слънчевите потапяния. Освен това помагам като терапевт на някои членове на екипажа — напрежението от такова слънчево проучване сериозно се отразява на много от хората.

Мартин говореше авторитетно, но нещо в поведението ѝ отблъскваше Джейкъб. Насмешливост, може би. Чудеше се какво друго има във връзката ѝ с Кеплър. Дали беше и негов личен терапевт?

Дали не го бяха повикали, само за да задоволи каприза на един болен велик човек? Тази мисъл не бе много ласкателна. Нито перспективата да се забърка в политика.

Бубакуб, ръководител на целия Библиотечен клон на Земята... защо се включваше в някакъв неясен земянитски проект? В известен смисъл дребният пил беше най-важния извънземен на планетата след тимбримския посланик. Фейгиновият Институт на прогреса изобщо не можеше да се сравнява с неговия Библиотечен институт, най-голямата и влиятелна галактическа организация. Мартин наистина ли бе казала, че Бубакуб заминава за Меркурий?

Извънземният гледаше към тавана и очевидно не следеше разговора. Устата му се движеше, като че ли пееше в недоловим за човеците честотен обхват.

Светлите очи на Кула бяха насочени към дребния шеф на Библиотеката. Може би чуваше песента му или също се отегчаваше от разговорите.

Кеплър, Мартин, Бубакуб, Кула... „Никога не съм предполагал, че ще се озова в стая, в която Фейгин не е най-странният!“

Листата на канта прошумоляха. Явно беше развълнуван. Джейкъб се зачуди какво може да се е случило в проекта „Потапяне в слънцето“, че толкова силно да го възбуди.

— Доктор Кеплър, навярно ще мога да отделя време, за да ви помогна. — Той сви рамене. — Но първо ще е добре да ми обясните за какво точно става дума!

Кеплър просия.

— О, не ви ли казах? Божичко! Сигурно просто напоследък избягвам да мисля за това... заобикалям въпроса, така да се каже.

Той се поизправи и дълбоко си пое дъх.

— Господин Демуа, изглежда, че слънцето е обитавано от призраци.

ЧАСТ II

През праисторическата и следващите ранни епохи Земята била посещавана от неизвестни същества от космоса. Те създали човешкия разум чрез съзнателни генетични мутации. Извънземните развили хоминидите „по свой образ“. Ето защо ние приличаме на тях, а не те на нас.

Ерих фон Деникен
„Колесниците на
боговете“

Висшите умствени функции като религиозност, алтруизъм и морал са еволюирали и имат физическа основа.

Едуард О. Уилсън^[1]
„За човешката природа“

4.

ВИРТУАЛЕН ОБРАЗ

„Бредбъри“ беше нов кораб. Бе построен с технология, далеч изпреварила предшествениците му, и излиташе от морето със собствена енергия, вместо да бъде издигнат с балон на върха на някоя от екваториалните „Игли“. Представляваше огромна сфера, направо гигантска според по-старите стандарти.

Джейкъб за пръв път пътуваше с кораб, създаден на основата на древната галактянска наука. Той наблюдаваше отдалечаващата се Земя от залата в първа класа. Байя Калифорния отначало се превърна в кафяво ребро, разделящо две морета, после в тясна ивица край мексиканския бряг. Гледката беше поразяваща, но малко го разочарова. Ревът и ускорението на реактивните самолети или бавното величие на цепелините му се струваше по-романтично. И в няколкото пъти, когато бе напуснал Земята, наоколо се бяха виждали други кораби, издигащи се към енергийната станция или спускащи се в херметичната вътрешност на някоя от Иглите.

Нито една от огромните Игли не можеше да му омръзне. Тънките керамични стени, които поддържаха в трийсеткилометровите сгради налягане като на морското равнище, бяха покрити с гигантски стенописи — колосални летящи птици и псевдонаучнофантастични космически битки, копирани от списания от двайсети век. Никога не бе изпитвал клаустрофобия.

И все пак се радваше, че е на борда на „Бредбъри“. Някой ден от носталгия можеше да посети Шоколадовата игла на върха на Маунт Кения. Ала другата, онази в Еквадор — надяваше се никога повече да не види Ваниловата игла.

Въпреки че се намираще на хвърлей камък от Каракас. Въпреки че щяха да го посрещнат като герой, като човека, спасил единственото инженерно чудо на Земята, впечатлило дори галактяните.

Спасяването на Иглата му бе струвало Таня и голяма част от ума му. Прекалено висока цена.

Когато отиде да потърси корабния бар, Земята вече се бе превърнала в диск. Изведнъж му се прииска да има компания. Когато се бе качил на борда, не се чувстваше така. Едва беше измислил оправдания за пред Глория и другите в Центъра. Освен това не бяха пристигнали много от научните материали по слънчева физика, които бе поръчал, и трябваше да му ги пратят на Меркурий. Накрая вече се беше чудил как изобщо се е оставил да го убедят да замине.

Джейкъб мина по главния корабен коридор, който представляваше „екватора“ на „Бредбъри“, и откри оживения, слабо осветен ресторант. Той се запровира между групите от разговарящи и пиещи пътници и се запъти към бара.

Мнозина от четирийсетината посетители бяха работници, наети за работа на Меркурий. Доста от тях си бяха пийнали повечко и шумно приказваха или просто зяпаха наоколо. Някои тежко преживяваха напускането на Земята.

Неколцина извънземни седяха на възглавници в предназначения за тях ъгъл. Един от тях, синтиянин с лъскава козина и дебели слънчеви очила, се бе настанил срещу Кула, чиято голяма глава безмълвно кимаше, докато прингът изискано пиеше със сламка от бутилка, като че ли пълна с водка.

Няколко души стояха наблизко, нещо типично за ксенофилите, които се вкопчваха във всяка дума, дочута от разговор между извънземни, и жадно чакаха възможност да им задават всевъзможни въпроси.

Джейкъб се поколеба дали да не отиде в ъгъла. Можеше да се окаже, че познава синтиянина. Но там имаше прекалено много хора. Той предпочете да си вземе нещо за пиене и да види дали някой не разказва интересна история.

Скоро се включи в група, която слушаше приятно преувеличения разказ на един минен инженер за срутвания и спасителни операции в дълбоките мини под „Хермес“. Макар че трябваше да напряга слух, за да чува, Джейкъб все още можеше да не обръща внимание на започващото главоболие... поне до края на историята, когато някой го мушна с пръст в ребрата и го стресна.

— Демуа! Това сте вие! — извика Пиер Ларок. — Какъв късмет! Ще пътуваме заедно и вече знам, че винаги ще има с кого да си

разменям остроумия!

Журналистът носеше свободна лъскава роба. От висящата между зъбите му лула се издигаше синкав чистодим.

Джейкъб се опита да се усмихне, но някой го настъпи по крака и той изскърца със зъби.

— Здравейте, Ларок. Читателите ви не се ли интересуват повече от материали за разкопките в Перу или...

— Или от други подобни драматични доказателства, че нашите първобитни предци са били ъплифтирани от древни астронавти ли? — прекъсна го Ларок. — Да, Демуа, скоро тези доказателства ще са толкова категорични, че даже кожата и скептиците в Съвета на Конфедерацията ще признаят грешката си!

— Виждам, че самият вие носите ризата. — Джейкъб посочи към сребрилата му туника.

— Нося робата на Деникеновото дружество през последния си ден на Земята в чест на Старите, които са ни дали възможността да пътуваме в космоса. — Репортерът премести лулата и чашата си в едната си ръка и с другата повдигна златния медальон, който висеше на шията му.

На Джейкъб му се стори, че ефектът е малко театрален за възрастен човек. Робата и накитите изглеждаха женствени на фона на грубите обноски на французина. Трябваше да признае обаче, че много отиваха на отвратителния му изкуствен акцент.

— О, я стига, Ларок — усмихна се Джейкъб. — Даже вие ще се съгласите, че сами излязохме в космоса и че ние открийхме извънземните, а не те нас.

— С нищо не се съгласявам! — разпалено отвърна журналистът. — Щом докажем, че сме достойни за патроните, които са ни дарили разум в мъглявото минало, щом ни одобрят, най-после ще разберем колко много тайно са ни помагали през всички тези години!

Джейкъб сви рамене. В спора между кожата и ризите нямаше нищо ново. Едната страна твърдеше, че човечеството трябва да се гордее с уникалното си наследство на самостоятелно еволюирала раса, спечелила разум от самата Природа в саваната и по крайбрежието на Източна Африка. Другата страна заявяваше, че homo sapiens — също като всяка друга известна разумна раса — е част от верига на

генетичен и културен ъплифт, стигаща до легендарното начало на галактиката, времето на Прародителите.

Мнозина като Джейкъб пазеха пълен неутралитет, но човечеството и неговите клиентки раси с интерес очакваха изхода. След Контактa археологията и палеонтологията се бяха превърнали в изключително широко разпространено хоби.

Аргументите на Ларок обаче бяха толкова банални, че можеше да ги сдъвче за закуска. А и главоболието му се усилваше.

— Това е много интересно, Ларок — каза Джейкъб и понечи да мине покрай французина. — Сигурно ще го обсъдим някой друг път...

Но журналистът още не беше свършил.

— Космосът е пълен с неандерталски емоции, нали знаете. Хората на нашите кораби предпочитат да носят животински кожи и да сумтят като горили! Те отричат Старите и се отнасят презрително към разумните личности, които проявяват нужното смирение!

Докато говореше, Ларок сочеше към него с мундщука на лулата си. Джейкъб заотстъпва назад, като се опитваше да бъде учтив, ала му бе трудно.

— Хм, струва ми се, че това е прекалено, Ларок. Искam да кажа, вие говорите за астронавти! Емоционалната и политическата стабилност са основни критерии за техния избор...

— Аха! Шегувате се, нали? И аз знам някои неща за „емоционалната и политическата стабилност“ на астронавтите! Някой ден пак ще си говорим — продължи той. — Все някога всичко ще излезе наяве — всичко за плана на Конфедерацията да изолира голяма част от човечеството от по-старите раси и от неговото звездно наследство! Всички нещастни „ненадеждни“! Но тогава ще е прекалено късно да затворим пробойната!

Ларок издиша към него облак син чистодим. На Джейкъб му се зави свят.

— Да, Ларок, както кажете. Някой път ще си поговорим. — Той продължи да отстъпва към вратата.

Журналистът ядосано го изглежда, после се ухили и го потупа по гърба.

— Да. Ще ви разкажа всичко за това. Но сега е най-добре да си легнете. Хич не изглеждате добре! Чао! — Той отново го шляпна по гърба и се върна на бара.

Джейкъб отиде при най-близкия илюминатор и облегна глава на стъклото. Хладната повърхност облекчи пулсирането в челото му. Когато отвори очи, Земята не се виждаше... само огромно поле от немигащи звезди на черен фон. По-ярките бяха заобиколени от дифракционни лъчи, които можеше да удължава или скъсява с присвиване на клепачи. Освен яркостта, ефектът беше същия като от нощно небе в пустинята. Звездите не блещукаха, но си бяха същите.

Знаеше, че би трябвало да изпитва нещо повече. Гледани от космоса, звездите трябваше да са по-загадъчни, по... „философски“. Едно от нещата, които си спомняше добре от юношеството си, бе безшумния рев на звездните нощи. Това нямаше нищо общо с океанското усещане, което изпитваше по време на хипноза. Беше като полузабравен сън от друг живот.

Откри д-р Кеплър, Бубакуб и Фейгин в главната зала. Кеплър го покани да се присъедини към тях.

Групата се настани на няколко възглавници до илюминаторите. Бубакуб носеше чаша с течност, която изглеждаше и миришеше отвратително. Фейгин вървеше бавно, като се извиваше на кореновите си възли.

Редицата от илюминатори, която минаваше по облата периферия на кораба, тук бе прекъсната от голям диск, нещо като гигантски кръгъл прозорец, стигащ от пода до тавана. Плоската му страна стърчеше на трийсетина сантиметра навътре в залата.

— Радваме се, че успяхте — излая през механичния си преводач Бубакуб. Пилът се беше проснал върху една от възглавниците и след като каза тези думи, потоци муцуна в чашата си, без да обръща внимание другите. Джейкъб се зачуди дали извънземният се опитва да се държи любезно или чарът му е естествен.

Мислеше за него в мъжки род, защото нямаше никаква представа какъв е истинският пол на Бубакуб. Макар че шефът на Библиотечния клон не носеше нищо друго, освен преводача и малка торбичка, анатомията му не издаваше нищо. Джейкъб бе научил например, че пилите снасят яйца и не кърмят малките си. Но от гърлото до слабините на съществото се спускаше редица от нещо като цицки, напомнящи копчета на риза. В Инфомрежата не се споменаваха нищо за тях. Джейкъб бе поръчал по-подробно описание от Библиотеката.

Фейгин и Кеплър разговаряха за историята на слънчевите кораби. Гласът на канта беше приглушен, защото горните му клони и дихателният му отвор се опираха в звукоизолираните плоскости на тавана. (Джейкъб се надяваше, че приятелят му не страда от клаустрофобия. Но от какво всъщност се страхуваха говорещите зеленчуци? Да не ги изгризат, може би. Замисли се за сексуалния морал на една раса, която се любеше чрез посредничеството на вид опитомени пчели.)

— В такъв случай тези великолепни импровизации — каза Фейгин, — без абсолютно никаква външна помощ, са ви позволили да превозвате инструменти в самата фотосфера! Това е извънредно внушително и се чудя, че през годините, които съм прекарал тук, не съм знаел за това приключение отпреди Контakta! Кеплър просия.

— Трябва да отбележа, че батисферният проект е бил само... началото, много преди моето време. Когато били създадени лазерните двигатели, роботизираните кораби можели да отделят излишната топлина и да охлаждадат вътрешността на сондата.

— Значи сте били на крачка да пратите хора!

Кеплър мрачно се усмихна.

— Ами, навярно. Имало такива планове. Но пращането на живи същества в слънцето не се изчерпва само с топлина и гравитация. Най-сериозният проблем била турбулентността! Щеше да е чудесно, ако бяхме успели да решим проблема. — Очите на Кеплър проблеснаха. — Наистина имало планове.

— Но после „Везарий“ откри тимбримските кораби в Лебед — прибави Джейкъб.

— Да. Така че никога няма да разберем. Плановете били разработени, когато съм бил съвсем малък. Вече са безнадеждно остарели. И сигурно... Ако не бяхме използвали стаза, неизбежно щеше да има жертви... Контролирането на времепотока е ключът към слънчевите кораби и резултатите определено ме радват.

Лицето на учения внезапно помръкна.

— Поне досега.

Той замълча и заби поглед в килима. Известно време Джейкъб го наблюдаваше, после покри уста с длан и се прокашля.

— Докато сме на тази тема, забелязах, че в Инфомрежата не се споменава за слънчеви призраци. Направих специално запитване до

Библиотеката. Пак нищо... А имам право на достъп 1-АВ. Чудех се дали не бихте ми услужили с вашите доклади по този въпрос, за да ги проуча по време на пътуването.

Кеплър нервно извърна очи.

— Все още не бяхме готови да разпространим информацията, господин Демуа. С това откритие са свързани някои... политически съображения, поради които, хм, ще се наложи да изчакате, докато стигнем в базата. Сигурен съм, че там ще получите отговор на всичките си въпроси. — Изглеждаше толкова искрено засрамен, че Джейкъб реши засега да остави въпроса. Но това беше лош признак.

— Ще си позволя волността да прибавя още нещо — каза Фейгин. — След срещата ни е имало ново потапяне, Джейкъб, и тогава е бил наблюдаван само първия, по-прозаичен вид солариани. А не втория, който толкова безпокои доктор Кеплър.

Кратките обяснения за двата вида слънчеви създания, които му беше дал ученият, продължаваха да объркват Джейкъб.

— Да разбирам ли, че са били тревопасните?

— Не тревопасни! — поправи го Кеплър. — Магнитоядни! Хранят се с енергия от магнитното поле. Всъщност този вид вече ни е добре познат, макар че...

— Прекъсвам ви! С искрено желание да ми простите тази намеса, настоявам за дискретност. Приближава непознат. — Горните клони на Фейгин прошумоляха в тавана.

Джейкъб се обърна и погледна към вратата, малко изненадан, че нещо е в състояние да накара канта да прекъсне друго същество. Той смаяно осъзна, че това е поредният признак за деликатна политическа ситуация. А все още не знаеше правилата.

Не чуваше нищо. След секунда на прага се появи Пиер Ларок с чаша в ръка. Руменото му лице бе още по-зачервено. Когато видя Фейгин и Бубакуб, първоначалната му усмивка се разшири. Той влезе в залата, весело потупа Джейкъб по гърба и настоя незабавно да го представи.

Джейкъб мислено сви рамене.

Той бавно изпълни ритуала на официалното представяне. Французинът беше впечатлен и дълбоко се поклони на Бубакуб.

— Аб-киса-аб-соро-аб-хул-аб-пубер! И два клиентни вида, какви бяха точно, Демуа? Гело и още един, нали? За мен е чест да се запозная

лично с представител на сороския род! Учил съм езика на вашите предци, които някой ден могат да се окажат и наши! Сороският език ужасно прилича на протосемитския и протобанту!

Ресите над очите на Бубакуб настръхнаха. През механичния преводач на пила се заизлива сложна неразбираема реч. После челюстите му щракнаха няколко пъти и от гърлото му се изтръгна високо ръмжене, усилено от преводача.

Фейгин отговори с няколко прещраквания. Бубакуб се обърна към него. Черните му очи блестяха, докато отвърщаше с гърлени звуци и сочеше с късата си ръка към Ларок. По гърба на Джейкъб полазиха тръпки от писукането на канта.

Пилът се завъртя и изхвърча от стаята, без да каже нищо на човеците.

Ларок онемя за миг. После умолително погледна Джейкъб.

— Какво направих?

Джейкъб въздъхна.

— Може би не обича да го наричат ваш братовчед, Ларок. — Той се обърна към Кеплър с намерението да промени темата. Ученият зяпаше към вратата, през която бе излязъл Бубакуб.

— Доктор Кеплър, щом не можете да ми дадете конкретни данни, навярно ще се съгласите да ми заемете някои материали за основите на слънчевата физика и за историята на „Потапяне в слънцето“?

— С удоволствие, господин Демуа — кимна Кеплър. — До вечеря ще ги имате. — Мислите му очевидно витаеха другаде.

— И на мен! — извика Ларок. — Аз съм акредитиран журналист и настоявам за информация за вашия злополучен проект, господин директор!

След първоначалното си изумление Джейкъб сви рамене. Трябваше да му отдаде дължимото. Безочieto лесно можеше да мине за гъвкавост.

Кеплър се усмихна, сякаш не го бе чул.

— Моля?

— Великата суета! Този ваш проект „Потапяне в слънцето“, дето поглъща пари, с които можехме да култивираме земните пустини или да си осигурим по-голяма Библиотека! Суетата на този проект да

проучваме нещо, което по-добрите от нас са разбирали още преди ние да станем човекоподобни маймуни!

— Вижте, господине. Конфедерацията финансира проучването...

— Кеплър почервения.

— Проучване! Бабини деветини! Търсите нещо, което вече фигурира в галактическите Библиотеки, и позорите всички ни като изкарвате хората глупаци!

— Ларок... — започна Джейкъб, но французинът беше неудържим.

— Ами вашата Конфедерация! Тъпчат Старите в резервати като едновременните индианци! Забраняват достъпа до Библиотечния клон! Допускат да продължи този абсурд, за който всички ни се смеят, това твърдение, че разумът на Земята бил възникнал спонтанно!

Кеплър заотстъпва пред яростта на журналиста. Лицето му пребледня и той запелтечи:

— Аз... не смятам...

— Ларок! Стига!

Джейкъб го стисна за рамото, дръпна го настрана и настойчиво прошепна в ухото му:

— Стига, човече, нали не искате да ни посрамите пред почитаемия кант Фейгин?

Очите на Ларок се разшириха. Горните клони на извънземния раздражено шумоляха. Накрая французинът сведе поглед.

Вторият гаф очевидно му дойде много. Той измърмори някакво извинение на Фейгин, гневно стрелна с очи Кеплър и си тръгна.

— Благодаря за специалните ефекти, Фейгин — каза Джейкъб.

Отговори му изсвирване, кратко и тихо.

---

[1] Едуард Озбърн Уилсън (р. 1929) — американски биолог, създател на социобиологията. — Б.пр. ↑

5. РЕФРАКЦИЯ

От разстояние четирийсет милиона километра слънцето представляваше оживял ад. То кипеше в черния космос и вече не беше онази ярка точка в небето, която децата на Земята взимаха за даденост и несъзнателно избягваха да гледат. Слънцето привличаше. Човек изпитваше необходимост да го наблюдава, ала тази необходимост бе опасна.

От „Бредбъри“ слънцето имаше големината на монета от пет цента, гледана от трийсетина сантиметра. Спектърът му беше прекалено ярък за човешките очи. Капитанът нареди да затъмнят корабните стазаекрани и да затворят илюминаторите.

Прозорецът на Лио^[1] в залата остана отворен и през него пътниците можеха спокойно да наблюдават животворния диск.

Една нощ на път за кафемашината Джейкъб спря пред кръглия илюминатор. Беше се събудил след неспокоен сън в малката си каюта. В продължение на няколко минути гледа с полусънни очи, докато не го сепна фъфлещ глас.

— Така изглежда вашето шлънце от афелия^[2] в орбитата на Меркурий, Джейкъб.

Кула седеше до една от малките масички в сумрачната зала. Светещите цифри на стенния часовник зад извънземния показваха 04:30.

Сънният глас на Джейкъб прозвуча дрезгаво.

— Толкова ли... хм... сме близо?

Кула кимна.

— Да.

„Зъбите“ на принга не се виждаха. Големите му устни се свиваха и издаваха смешно съскане всеки път, щом се опиташе да произнесе звука „с“. На слабата светлина очите му отразяваха червеното сияние на слънцето.

— До прищигането ощават шамо още два дни — каза Кула. Ръцете му бяха скръстени на масичката пред него. Широките гънки на

сребрилата му роба покриваха половината от повърхността ѝ.

Джейкъб леко се олюля и се обърна да погледне към прозореца. Слънчевият диск затрептя пред очите му.

— Добре ли ши? — тревожно попита прингът и понечи да се изправи.

— Не. Не, моля те — повдигна ръка да го спре Джейкъб. — Просто съм уморен. Спи ми се. Имам нужда от кафе.

Той се затътри към автоматите, но по средата на пътя спря, завъртя се и отново погледна към огненото слънце.

— Червено е! — изненадано изсумтя Джейкъб.

— Да ти обясня ли защо, докато пиеш кафе? — попита Кула.

— Да, моля. — Джейкъб пак се обърна към машините за храна и напитки.

— Прозорецът на Лио пропушка шамо монохромна светлина — започна прингът. — Направен е от многобройни кръгли плочки, някои от които поляризират, а други забавят скоростта на светлината. Те ще въртят една спрямо друга, за да нащройват шъответната дължина на вълните. Това е извънредно деликатно и находчиво ущройство, макар и доща ощаряло от гледна точка на галактическите щандарти... като чашовниците, които вше още носят някои човеци в епохата на електрониката. Когато получите Библиотеката, този уред ще излезе от употреба.

Джейкъб се наведе напред и се втренчи в първия автомат. Приличаше на кафемашина. Зад прозрачната предна плоскост имаше малка платформа с метална решетка. Ако натиснеше правилния бутон, върху платформата би трябвало да падне чашка за еднократна употреба и от някаква механична артерия да се излее горчивата черна течност, за която копнееше.

Докато гласът на Кула продължаваше да гъгне в ушите му, той любезно мърмореше:

— Аха... да... разбирам...

Един от бутоните в левия край светеше в зелено. Джейкъб импулсивно го натисна.

Сега! Разнесе се бръмчене и изщракване. После се появи чашата! А сега... Какво бе това, по дяволите?

Отгоре падна голяма жълто-зелена таблетка.

Той отвори панела и извади чашата. След секунда върху празната платформа се изля гореща струя и изчезна в канала.

Джейкъб скептично се втренчи в хапчето и разтърка очи с лявата си китка. После стрелна с обвинителен поглед бутона, който бе натиснал.

И едва тогава забеляза надписа: „Извънземен хранителен синтез“. От инфослота под бутона стърчеше компютърна карта, на която бяха отпечатани думите: „Принг: допълнение към храната — кумаринов протеинов комплекс“.

Джейкъб бързо погледна към Кула. Обърнат към прозореца на Лио, извънземният продължаваше да обяснява. Той махна с ръка към адското сияние на слънцето, за да подчертае думите си.

— Това е червената алфа-линия на водорода. Много полезна шпектрална линия. Вмещо да ошлепеем от огромното количество шлучайна шветлина от вшички равнища на шлънцето, ние виждаме шамо онези региони, където водородът поглъща или излъчва повече от нормалното...

Кула посочи към петнистата слънчева повърхност. Тя бе покрита с тъмночервеникави точки и дъги.

Джейкъб беше чел за тях. Бяха ги открили, когато за пръв път бяха видели слънцето с телескоп по време на затъмнение. Кула очевидно обясняваше как могат да се наблюдават директно.

Той се замисли. Откакто бяха напуснали Земята, извънземният не се хранеше с другите. Само понякога пиеше водка и бира със сламка. Макар че Кула не бе дал основания за такова предположение, Джейкъб смяташе, че това най-вероятно е свързано с някаква културна забрана.

Пък и с тези негови зъби, ядящият принг едва ли представляваше приятна гледка. „Явно съм му се натресъл, докато закусва и той е прекалено любезен, за да го спомене.“

Той отново погледна таблетката, пхна я в джоба си и хвърли чашата в кошчето за боклук.

После забеляза бутона с надпис „кафе-черно“ и мрачно се усмихна. Може би щеше да е най-добре да се откаже от кафето, за да не рискува да обиди Кула. Макар че не беше възразил, извънземният стоеше с гръб към него, докато Джейкъб разучаваше автоматите за храна и напитки.

Когато се приближи до него, прингът вдигна очи и леко отвори уста. За миг човекът зърна порцеланово бели зъби.

— Вече по-бодър ли ще чувстваш? — загрижено попита Кула.

— Да, благодаря... благодаря за обяснението. Винаги съм смятал слънцето за съвсем гладко... освен слънчевите петна. Но предполагам, че всъщност е доста сложно. Извънземният кимна.

— Доктор Кеплър е специалищът. Когато дойдеш нашлънчево потапяне ш наш, ще получиш по-подробно обяшнение.

Джейкъб учтиво се усмихна. Колко грижливо бяха обучени тези галактянски пратеници! Дали кимването на Кула имаше лична насоченост? Или го бяха научили да го прави в определени моменти и на определени места сред човеци?

На слънчево потапяне с нас!?

Реши да не го моли да повтори забележката си.

„По-добре да не насилвам късмета си“, помисли си Джейкъб.

Щеше да се прозее, ала навреме си спомни, че трябва да скрие прозявката си с длан. Нямахше представа какво може да означава това на родната планета на принга!

— Е, Кула, мисля да се върна в каютата си и да се опитам пак да заспя. Благодаря за разговора.

— За мен е удоволствие, Джейкъб. Лека нощ.

Той се затътри по коридора и заспа веднага щом главата му докосна възглавницата.

---

[1] Бернар Фердинанд Лио (1897–1952) — френски астроном, създател на коронаграфа. — Б.пр. ↑

[2] Най-отдалечената от Слънцето точка в орбитата на планета или комета. — Б.пр. ↑

6.

РЕТАРДАЦИЯ И ДИФРАКЦИЯ

През илюминаторите проникваше мека перленобяла светлина и огряваше лицата на събралите се да наблюдават Меркурий, който се плъзгаше под спускащия се кораб.

В залата бяха дошли почти всички свободни от смяна и се наслаждаваха на ужасяващата красота на планетата. Гласовете бяха приглушени, разговорите се водеха на малки групички край илюминаторите. Единственият по-силен звук беше някакво пращане, чийто произход Джейкъб не можеше да определи.

Повърхността на Меркурий бе покрита с кратери и долини. Сенките, хвърляни от планините, бяха абсолютно черни на сребрист или кафяв фон. В много отношения приличаше на земната Луна.

Но имаше и разлики. Откъм слънчевата страна някакъв древен катаклизъм бе откъснал цяло парче от планетата. Отчетливата линия между деня и нощта минаваше по ръба на грозния белег.

На осветените места се сипеше дъжд от няколко вида огън. От магнитосферата се отделяха протони и самата ослепителна слънчева светлина се съчетаваше с други смъртоносни неща, за да направи повърхността на Меркурий различна от Луната.

Приличаше на място, обитавано от духове. Чистилице.

Джейкъб си спомни древното японско стихотворение отпреди епохата на хайку, което бе прочел само преди месец:

*Щом се спусне нощта,
в главата ми нахлуват тъжни мисли, защото
тогава
се появява твоят призрачен силует
и ми говори, както ми говореше ти.*

— Казахте ли нещо?

Той се сепна от транса си и видя, че до него е застанал Дуейн Кеплър.

— Не, нищо. Ето самото ви. — Джейкъб подаде сгънатата дреха на учения, който усмихнато я взе.

— Съжалявам, но биологията се обажда в най-неромантичните моменти. В истинския живот и космическите пътешественици трябва да ходят до тоалетната. Изглежда, че Бубакуб намира тази велурена тъкан за неустоима. Всеки път, щом си съблека самото и го оставя, заварвам пила заспал върху него. Когато се върнем на Земята, трябва да му купя такова. За какво приказвахме преди малко?

Джейкъб посочи към повърхността на планетата.

— Мислех си... че вече разбирам защо астронавтите наричат Луната „Кошарката“. Тук човек определено трябва да е по-предпазлив.

Кеплър кимна.

— Да, обаче е много по-добре, отколкото да работиш в някой глупав проект за временна заетост на Земята! — Той замълча за миг, сякаш се канеше да каже нещо язвително, но разпалеността му бързо го напусна. Ученият се обърна към илюминатора и посочи надолу. — Първите астрономи, които наблюдавали Меркурий, Антониоди и Скиапарели, нарекли този район Харит. Онзи огромен древен кратер там е Гъоте. Намира се съвсем близо до северния полюс и под него е мрежата от пещери, която прави възможно съществуването на базата „Хермес“.

Кеплър представляваше образец на съвършения достоен учен — освен в моментите, в които дъвчеше един от краищата на дългите си пясъчноруси мустаци. Нервността му изглежда отслабваше с приближаването към Меркурий и базата на „Потапяне в слънцето“, където командваше той.

Но понякога по време на пътуването, особено когато разговорите се насочваха към ъплифтирането или Библиотеката, лицето на Кеплър Придобиваше изражение на човек, който иска да каже много неща, ала не знае как. Нервно, засрамено изражение — сякаш се боеше да изрази мнението си.

След известен размисъл Джейкъб реши, че донякъде причината му е известна. Макар че шефът на проекта „Потапяне в слънцето“ не

го издаваше по никакъв начин, той бе убеден, че Дуейн Кеплър е религиозен.

Спорът между ризите и кожата и Контактът с извънземните бяха нанесли тежък удар на институционализираната религия.

Привържениците на фон Деникен разпространяваха вярата си в някаква велика (но не всемогъща) раса, която се била намесвала в развитието на човека и можела пак да го направи. Последователите на Неолитната етика проповядваха за осезаемото присъствие на „човешкия дух“.

И самото съществуване на хиляди пътуващи в космоса раси, почти никоя от които нямаше нищо подобно на догмите на старите земни религии, сериозно накърняваше идеята за всемогъщ антропоморфен Бог.

Повечето от религиите или бяха застанали на някоя от спорещите страни, или се бяха преобразували във философски теизъм. Армиите от вярващи бяха преминали под други знамена, а онези, които бяха останали, не вземаха участие във всеобщата врява.

Джейкб често се чудеше дали не очакват знамение.

Ако Кеплър беше вярващ, това отчасти обясняваше предпазливостта му. Напоследък имаше достатъчно безработни учени. Директорът не искаше да рискува да се присъедини към тях, като си спечели репутация на фанатик. Джейкб съжаляваше, че един съвременен човек може да се чувства така. Щеше да му е интересно да чуе неговите възгледи. Но уважаваше очевидното желание на Кеплър да запази мълчание по този въпрос.

От професионална гледна точка обаче го интересуваше начина, по който изолацията подсилваше психическите проблеми на Кеплър. Той очевидно бе изправен пред нещо повече от философско затруднение, нещо, което от време на време му пречеше да изпълнява ръководните си функции и смущаваше научната му увереност.

Мартин, психоложката, често придружаваше шефа си и редовно му напомняше да пие пъстроцветните хапчета, които той носеше в джобовете си.

Джейкб усещаше завръщането на стария навик, непритъпен от няколкото спокойни месеца в Центъра за ъплифтиране. Искаше да знае какви са тези таблетки почти също толкова, колкото го интересуваше каква е истинската работа на Милдред Мартин в проекта.

Тя продължаваше да е загадка за него. По време на разговорите им на борда на кораба не бе успял да преодолее проклетата ѝ добродушна разсеяност. Снизходителността ѝ към Джейкъб беше също толкова очевидна, колкото прекалената увереност на д-р Кеплър в неговите способности. Мислите на тъмнокожата жена постоянно витаеха някъде другаде.

Мартин и Ларок почти не гледаха през илюминатора си. Психоложката описваше проучванията си за въздействието на цвета и блясъка върху психическите отклонения. Джейкъб бе чул за това по време на срещата в Енсенада. Едно от първите неща, които Мартин направила след включването си в проекта, било да сведе до минимум психогенното въздействие на средата, в случай че „явленията“ се окажат илюзия, предизвикана от стрес. По време на пътуването тя се беше сприятелила с Ларок и унесено слушаше безкрайните му истории за изчезнали цивилизации и древни космически посетители. Журналистът отвръщаше на вниманието, като даваше воля на прочутото си красноречие. На няколко пъти частните им разговори в залата бяха събирали цели тълпи. Понякога Джейкъб също ги слушаше. Когато искаше, французинът можеше да засяга някои чувствителни струни.

И все пак в негово присъствие Джейкъб се чувстваше понеловко, отколкото с когото и да е от другите пътници. Предпочиташе компанията на по-открити същества като Кула. Извънземният бе започнал да му харесва. Въпреки сложните му очи и невероятните му зъби, вкусовете им в много отношения си съвпадаха.

Прингът беше неизчерпаем източник на прости въпроси за Земята и хората, предимно за отношението на хората към техните клиентни раси. Когато научи, че Джейкъб е участвал в проекта за ъплифтиране на шимпанзетата, делфините и в последно време на кучетата и горилите, той започна да го гледа с още по-голямо уважение.

Кула нито веднъж не спомена, че земната техника е архаична или остаряла, макар всички да знаеха, че в това отношение в галактиката няма друга като нея. В края на краищата на нито една известна раса не ѝ се бе налагало да открива всичко сама. За това се грижеше Библиотеката. Извънземният ентузиастично говореше за ползата, която ще имат от Клона неговите човешки и шимски приятели.

Веднъж прингът го придружи в корабната спортна зала и го наблюдаваше с огромните си червени очни дискове, докато Джейкъб тичаше на една от пътеките. По време на почивките се оказва, че Кула вече е усвоил изкуството на мръсните вицове. Прингската раса трябва да има • сексуален морал, сходен с този на съвременното човечество, защото последното изречение „... сега само се пазарим за цената“ очевидно имаше същия смисъл, който влагаха и хората.

Именно Вицовете накараха Джейкъб да разбере колко далеч от дома си е стройният прингски дипломат. Чудеше се дали Кула е толкова самотен, колкото щеше да е самият той на негово място.

В последвалата дискусия дали най-добрата марка бира е „Туборг“ или „Л-5“ Джейкъб постоянно трябваше да си напомня, че говори с извънземен, а не с фъфлещо, прекалено любезно човешко същество. Но накрая го осъзна, когато двамата се оказаха разделени от неочаквана непреодолима пропаст.

Джейкъб бе разказал една история за някогашните класови борби на Земята, която Кула не успя да разбере. Той се опита да я илюстрира с китайската поговорка „Селянинът винаги се обесва на прага на господаря си“.

Очите на принга внезапно проблеснаха и Джейкъб за пръв път чу от устата му възбудено цъкане. Той го погледна, после побърза да промени темата.

Но иначе Джейкъб не познаваше друг извънземен с чувство за хумор, толкова близко до човешкото. Освен Фейгин, разбира се.

И сега, когато скоро щяха да кацнат, Кула мълчаливо стоеше до своя патрон — при това със същото неразгадаемо изражение като на Бубакуб.

Кеплър леко го потупа по ръката. Ученият посочи към илюминатора.

— Съвсем скоро капитанът ще затвори стазаекраните и ще започне да намалява скоростта на времепространствения поток. Ефектът ще ви се стори интересен.

— Мислех, че корабът оставя тъканта на пространството да се плъзга покрай него като сърф, който вълните изхвърлят на пясъка.

Кеплър се усмихна.

— Не, господин Демуа. Това е масово заблуждение. „Космическо сърфиране“ е просто израз, използван от популяризаторите. Когато става дума за времепространството, не може да се говори за „тъкан“. Пространството не е материално. Всъщност, когато се приближаваме към дадена планетарна ексцентричност — изкривяване на пространството, предизвикано от планета, — постоянно трябва да променяме параметрите, с които измерваме пространството и времето. Сякаш природата иска постепенно да променяме дължината на метричните си еталони и скоростта на часовниците си, когато се приближаваме до голяма маса.

— С други думи капитанът контролира спускането ни, като оставя тази промяна да се извършва бавно, така ли?

— Точно така! Преди, разбира се, адаптацията беше много порязка. Метриката се регулираше чрез използване на дюзите. Сега просто навиваме излишните параметри като топ плат в стаза. Ах! Пак тази „материална“ аналогия!

Кеплър се усмихна.

— Един от полезните странични продукти от този процес е неутроният, но основната цел е безопасното кацане.

— И какво ще видим, когато най-последно започнем да тъпчем пространството в чувала?

Ученият посочи към илюминатора.

— Вече го виждате.

Звездите навън угасваха. Безбройните ярки точки, чиято светлина пропускаха дори затъмнените екрани, бавно потъмняваха пред очите им. Скоро останаха само няколко, бледоохрави на черния фон.

Планетата под тях също се промени.

Отразената от Меркурий светлина придоби оранжев оттенък. Повърхността вече бе почти съвсем тъмна.

И се приближаваше. Хоризонтът бавно, но забележимо, се изравняваше. Особеностите на повърхността, които доскоро едва се различаваха, сега ставаха все по-ясни.

В огромните кратери се появиха други, по-малки. Когато корабът се спусна край назъбения ръб на един от тях, Джейкъб видя, че той също е покрит с отвори.

Хоризонтът на малката планета се скри зад планинска верига и човекът изгуби всякаква перспектива. Повърхността под него изглеждаше еднаква. Как можеше да определи на каква височина се намират? Това долу планина ли беше или скала? Дали щяха да кацнат след една-две секунди?

Усещаше, че приближават. Сивите сенки и оранжевите върхове сякаш бяха на една ръка разстояние.

Очаквайки корабът всеки момент да кацне, Джейкъб се изненада, когато един от отворите се понесе насреща им и ги погълна.

Докато се готвеха за слизане, Джейкъб ненадейно си спомни какво бе направил преди да изпадне в лекия транс, докато Кеплър беше в тоалетната.

Скришом и с опитна увереност бе пребъркал джобовете на самото на учения, беше взел по таблетка от4 всяко шишенце и бе извадил един молив, без да размаже отпечатъците от пръсти. Сега хапчетата и моливът бяха в страничния му джоб.

Значи вече се беше започнало, мислено изпъшка той.

И стисна зъби.

Този път щеше да се справи със случая сам! Не му трябваше помощ от неговото алтер его.

Джейкъб удари с юмрук по бедрото си, за да сподави странното доволно усещане в пръстите си.

ЧАСТ III

По време на затъмнение преходният пласт между короната и фотосферата (слънчевата повърхност, гледана в бяла светлина) прилича на яркочервен пръстен около слънцето и затова се нарича хромосфера. При внимателно наблюдение се оказва, че хромосферата не е хомогенен слой, а бързо променяща се влакнеста структура. Описват я като „горяща прерия“. От нея изригват многобройни струи, наречени „спикули“, които достигат височина няколко хиляди километра. Червеният цвят се дължи на доминирането на радиация в алфа-линията на водорода. Изключително трудно е да разберем какво става в такъв сложен пласт...

Харолд Зирин^[1]

7.

НАМЕСА

Когато излезе от каютата си и се запъти по сервизните коридори към извънземния сектор, д-р Мартин смяташе, че действа дискретно, а не потайно. По голите стени минаваха тръби и комуникационни кабели. По камъка лъщяха капки и миришеше на влажна скала.

Стигна до херметично затворена врата, над която светеше зелена лампа, задния вход на жилището на един от извънземните. Когато докосна сетивната клетка, вратата незабавно се отвори.

Отвътре бликна ярко зеленикаво сияние — възпроизведената слънчева светлина на звезда, отдалечена на много парсеци от Меркурий. Тя заслони очи с длан, извади чифт тъмни очила от кесийката на хълбока си и си ги сложи.

По стените бяха закачени напомнящи на паяжина гоблени на висящи градини и извънземен град, издигнат върху планински скали. Той искреше, сякаш се виждаше през водопад. Стори ѝ се, че почти чува музика, носеща се точно извън честотния обхват на слуха ѝ. Дали това обясняваше задъхването и нервността ѝ?

Бубакуб се изправи от покритата с възглавници платформа и се приближи да я посрещне. Сивата му козина лъщеше. При ослепителната светлина и гравитацията от 1,5 g в апартамента си пилът изобщо не изглеждаше „симпатичен“, какъвто ѝ се бе струвал преди. Тялото му излъчваше сила.

Устата на извънземния се раздвижи. Гласът му, излъчен от висящия на шията му механичен преводач, звучеше гладко, макар че думите бяха отсечени и ясно разграничени.

— Добре. Радвам се, че идваш.

Мартин изпита облекчение. Представителят на Библиотеката изглеждаше спокоен. Тя леко се поклони.

— Привет, пил Бубакуб. Дойдох да попитам дали си получил нова информация от Библиотечния клон.

Бубакуб отвори уста, пълна с остри като игли зъби.

— Влез и седни. Да, добре, че питаш. Имам нов факт. Но ела. Първо си вземи нещо за ядене и пиене.

Когато мина през преходното гравитационно поле на прага, Мартин сбърчи лице. Усещането винаги бе неприятно. В стаята се почувства така, сякаш тежеше седемдесет килограма.

— Не. Благодаря, току-що ядох. Ще седна. — Тя си избра стол, предназначен за хора, и предпазливо се настани. Седемдесет килограма бяха повече, отколкото трябваше да тежи човек!

Пилът отново се просна на възглавницата си срещу нея. Мечата му глава беше малко над равнището на краката му. Той я погледна с черните си очички.

— Получих мазерно съобщение от Ла Пас. Казват, че нямало нищо за слънчеви призраци. Абсолютно нищо. Възможно е Клонът да е прекалено малък. Той си е малък, съвсем малък клон, както казах. Но някои чо-веш-ки офи-циал-ни лица ще направят голям въпрос от липсата на ин-формация. Мартин сви рамене.

— Аз не бих се безпокоила. Това само ще покаже, че за библиотечния проект са хвърлени прекалено скромни усилия. Един по-голям клон, за какъвто още отначало настоява моята група, определено щеше да даде резултати.

— Поисках дан-ни от Пи-ла с времева капсула. В Главния клон нищо не може да се обър-ка!

— Чудесно — кимна тя. — Притеснявам се обаче какво ще прави Дуейн, докато чакаме. Той е пълен с мъгляви идеи за общуване с призраците. Боя се, че по някакъв начин ще обиди писъществата и после цялата мъдрост на Библиотеката няма да е достатъчна, за да поправим нещата. Важно е Земята да поддържа добри отношения с най-близките си съседи!

Бубакуб леко повдигна глава и постави късата си ръка зад нея.

— Опит-ваш ли се да излеку-ваш доктор Кеп-лър?

— Разбира се — сковано отвърна Мартин. — Всъщност се чудя как е успял да избегне Законите за условниците. В главата на Дуейн е пълен хаос, макар да признавам, че резултатът му от У-теста е в допустимите граници. Мисля, че успех да го стабилизирам. Но направо се побърквам, докато се мъча да установя основния му проблем. Неговите пристъпи на маниакална депресия напомнят за „светлинната лудост“ от края на двайсети и началото на двайсет и

първи век, когато обществото едва не загинало от психическото въздействие на екологичния шум. Това почти унищожило индустриалната култура и довело до период на потисническо управление, което днес хората евфемистично наричат „Бюрокрацията“.

— Да. Чел съм за опита за само-убийство на вашата ра-са. Струва ми се, че след-ващия период, за който говориш, е бил време на мир и покой. Но това не е моя работа. Имате къс-мет, че сте не-кадър-ни даже да се самоубиете. Но да не се отклоняваме. Какво става с Кеп-лър?

Гласът на пила звучеше безизразно, но той правеше нещо с муцуната си... свиваше гънките, които му служеха за устни... и това показваше, че задава въпрос — не, че иска отговор. По гърба на д-р Мартин полазиха тръпки. „Той е арогантен — помисли си тя. — А изглежда, че всички останали го смятат за страхотна личност. Възможно ли е да са слепи за мощта и заплахата, които представлява присъствието на това същество на Земята? В своя културен шок те виждат човекоподобно мече. Дори симпатично! Нима само моят шеф и неговите приятели от Съвета на Конфедерацията са способни да разпознаят един демон от далечния космос?

И кой знае защо тъкмо аз трябва да откроя какво е необходимо, за да го умилостивим, като в същото време внимавам Дуейн да си затваря устата и се опитвам да измисля разумен начин да установим контакт със слънчевите призраци! Ифни, помогни на своята бедна сестра!“ Бубакуб все още очакваше отговор.

— Хм, знам, че Дуейн е решен да разгадае тайната на слънчевите призраци без извънземна помощ. Някои от екипа му са категорични по този въпрос. Не бих отишла толкова далеч, че да ги нарека „кожи“, но гордостта им надхвърля нормалните граници.

— Можеш ли да им попречиш да извършат нещо прибързано? — попита Бубакуб. — Той въведе елемен-ти на случай-ност.

— Като това, че покани Фейгин и неговия приятел Демуа ли? Изглеждат безобидни. Опитът на Демуа с делфините му дава известен шанс да бъде от полза. А Фейгин има усет за общуване с други раси. Важното е, че Дуейн има пред кого да излага параноичните си фантазии. Ще поговоря с Демуа и ще го помоля за разбиране.

Бубакуб седна на възглавницата и погледна Мартин право в очите.

— Те не ме интересуват. Фей-гин е паси-вен ро-ман-тик. Де-муа ми се струва глупак. Като всеки приятел на Фейгин. Не, повече ме интересуват двамата, които причиняват проб-леми в базата. Когато пристигнах, не знаех, че в екипа има шим. Откакто кацнахме, двамата с жур-налис-та само създават неприятности. Всички презират жур-налис-та и той вдига шум до небето. А шимът постоянно се вре при Кула... и се опитва да го „ос-во-боди“...

— Искаш да кажеш, че Кула е проявил непокорство? Мислех, че договорът му едва...

Бубакуб скочи от мястото си, оголи остриите си зъби и изсъска:

— Не ме прекъсвай, човеко!

Мартин за пръв път чу истинския му глас — пронизително писукане, от което я заболяха ушите. За миг бе прекалено смаяна, за да направи нещо.

Напрегнатата поза на пила постепенно започна да се отпуска. След малко настръхналата му козина отново се заглади.

— Из-виня-вай, човеко-Мар-тин. Не биваше да се раз-гневявам така на един представител на незряла раса.

Тя най-после издиша, като се опитваше да не издаде звук.

Бубакуб седна.

— Не, Ку-ла не е проявявал непокорство. Той знае, че според родител-ското право неговият вид още дълго ще е клиен-тен на моя. И все пак не е хубаво, че този док-тор Джефри дрънка за права без задължения. Вие, човеците, трябва да се научите да укротявате питомците си, защото те се наричат ра-зумни кли-енти благо-дарение са-мо на нашата добра воля. И ако ние, Старите, не ги бяхме обявили за разумни, къде щяхте да сте вие, човеците?

Зъбите му проблеснаха за миг, после пилът рязко затвори уста.

Гърлото на Мартин пресъхна. Тя внимателно претегли думите си.

— Извинявай, ако съм те обидила, пил Бубакуб. Ще поговоря с Дуейн и той може би ще накара Джефри да престане.

— Ами жур-налис-та?

— Да, ще поговоря и с Пиер. Сигурна съм, че не е искал да навреди. Повече няма да причинява проблеми.

— Добре — тихо изтътна преводачът на Бубакуб. Извънземният отново се отпусна върху възглавницата.

— Ние имаме големи об-щи цели, двамата с теб. Надявам се, че ще можем да работим заедно. Но знай: средствата ни се раз-личават. Моля те, направи каквото ти е по силите, иначе ще бъда принуден да убия с един куршум два заека, както се изразявате вие.

Мартин мрачно кимна.

---

[1] Съвременен американски астрофизик. — Б. пр. ↑

8. ОТРАЖЕНИЕ

Джейкъб остави мислите си да витаят, докато Ларок изнасяше една от безкрайните си речи. Във всеки случай сега дребният французин се опитваше повече да впечатли Фейгин, отколкото него. Джейкъб се зачуди дали е греховно антропоморфизиране да съжали извънземния за това, че трябва да слуша Ларок.

Тримата пътуваха с малка кола през тунелите. Два от кореновите възли на Фейгин бяха вкопчени в нисък парапет, който минаваше на няколко сантиметра над пода. Хората се държаха за друг, разположен по-нависоко.

Джейкъб слушаше с половин ухо. Ларок продължаваше да разисква въпрос, който бе подхванал още на борда на „Бредбъри“: че изчезналите патрони на Земята... онези митични същества, които преди хиляди години започнали да ъплифтират човека и после се отказали по средата... по някакъв начин били свързани със слънцето. Журналистът смяташе, че тази раса може да са самите слънчеви призраци.

— После вземете земните религии. Те разглеждат слънцето като нещо свято! Това е една от общите нишки, които свързват всички култури!

Ларок възбудено разпери ръце, сякаш за да обгърне мащабите на собствената си идея.

— Напълно логично е — продължи той. — И също обяснява защо Библиотеката не е в състояние да проследи произхода ни. И преди са били известни раси от слънчев тип... Ето защо това „проучване“ е толкова глупаво. Но те несъмнено са много редки и все още никой не се е сетил да въведе в Библиотеката тази информация, която едновременно ще реши два проблема!

Човек трудно можеше да опровергае тази идея. Джейкъб вътрешно въздъхна. Разбира се, много примитивни земни цивилизации бяха боготворили слънцето. Небесното светило очевидно бе източникът на топлина, светлина и живот, нещо с чудотворна сила!

Примитивните хора бяха минали през този общ етап, през който бяха одушевявали своята звезда.

И тъкмо това беше проблемът. В галактиката нямаше много „примитивни раси“, с които да се сравнява човечеството — главно животни, предразумни ловци и събирачи (или техни аналози) и напълно ъплифтирани разумни същества. Почти не можеше да се открие „междинен“ случай като човека — явно изоставен от своите патрони, без да е научен как да използва новия си разум.

Известно бе, че в такива редки случаи новите разумни мозъци се откъсваха от своята екологична ниша. Те изобретяваха странни научни куриози — чудати закони за причина и следствие, суеверия и митове. Без направляващата ръка на патрон, такива „вълконски“ раси рядко просъществуваха дълго. Настоящата слава на човечеството отчасти се дължеше на оцеляването му.

Самата липса на друг подобен вид затрудняваше оборването на обобщенията. Тъй като в малкия Клон в Ла Пас нямаше примери за слънчев култ, разпространен сред всички представители на един вид, Ларок можеше да твърди, че тези традиции представлявали отражение на недовършения ъплифт.

Джейкъб продължи да слуша още малко, просто за да се убеди, че журналистът не казва нищо ново. Но после остави мислите си да витаят.

От кацането бяха минали два дълги дни. Трябваше да свикне с прехода между части на базата с изкуствена гравитация и такива, в които господстваше едва доловимото притегляне на Меркурий. Запознаха го с членовете на екипа, чиито имена той естествено забрави. После Кеплър нареди на някого да го заведе в стаята му.

Оказа се, че главният лекар в базата „Хермес“ проявява изключителен интерес към ъплифтирането на делфините. Той с готовност прегледа лекарствата на Кеплър и изрази удивление, че са толкова много. После настоя да организират купон, на който всички от медицинския отдел задаваха въпроси за Макакай. Между тостовете, разбира се. И поради тази причина въпросите не бяха чак толкова много.

Мислите на Джейкъб позабавиха темпо, когато колата най-накрая спря и вратите се отвориха. Намираха се в огромната подземна

пещера, в която се обслужваха слънчевите кораби. После, за миг, сякаш самото пространство се огъна и всички станаха двойни!

Отсрещната стена на Пещерата като че ли се издуваше напред и образуваше заоблена изпъкналост само на няколко метра от него. Там стояха кант, висок два и половина метра, дребен румен човек и едър мургав мъж, който гледаше Джейкъб с едно от най-глуповатите изражения, които някога бе виждал.

Джейкъб внезапно разбра, че това е корпус на слънчев кораб, най-съвършеното огледало в слънчевата система. Удивеният мъж срещу него с очевидни признаци на махмурлук беше собственото му отражение.

Двайсетметровият сферичен кораб имаше толкова огледална повърхност, че трудно можеше да се определи формата му. Само като наблюдаваше рязкото прекъсване по ръба и дъгата, която описваха отразените образи, можеше да фокусира очи върху нещо, което да възприеме като реален предмет.

— Чудесен е — неохотно призна Ларок. Той повдигна малката си камера и засне кораба отляво надясно.

— Внушителен — прибави Фейгин.

Да, помисли си Джейкъб. И адски огромен. Колкото и голям да беше корабът, в сравнение с Пещерата размерите му бяха нищожни. Неравният скален таван се издигаше високо над тях и изчезваше в мъгла от изпарения. Там, където стояха, пространството бе доста тясно, но се разширяваше надясно и след около километър стената се заобляше и се скриваше от поглед.

Намираха се на платформа над пода на хангара. В основата на сребърната сфера се бе събрала малка тълпа. На двеста метра наляво се виждаше двоен херметичен портал, широк най-малко сто и петдесет метра. Джейкъб предположи, че това е входът на шлюза, водещ към враждебната повърхност на Меркурий, където гигантските междупланетни кораби като „Бредбъри“ почиваха в огромни естествени пещери.

От платформата до пода се спускаше рампа. Кеплър разговаряше с трима мъже в гащеризони. Кула стоеше недалеч от тях. Придружаваше го добре облечено шимпанзе с монокъл, което трябваше да се качи на стол, за да се изравни с принга.

Шимът подскачаше нагоре-надолу със свити колене и столът под него се разтърсваше. Съществуто бясно почукваше закачения на гърдите му уред. Извънземният дипломат го наблюдаваше с изражение, което Джейкъб се бе научил да тълкува като приятелско уважение. Ала в позата на Кула имаше още нещо, което го изненада... леност, отпуснатост пред шимпанзето, каквато никога не проявяваше в разговорите си с човек, кант, синтиянин и особено пил.

Кеплър поздрави първо Фейгин, после се обърна към Джейкъб.

— Радвам се, че успяхте да дойдете, господин Демуа. — Ученият стисна ръката му с учудваща сила и повика шимпанзето при тях. — Това е доктор Джефри, първият представител на вида си, който е пълноправен член на космически научноизследователски екип и много добър работник. След малко ще разгледаме неговия кораб.

Джефри се усмихна с типичната за супершимския вид крива, смущаваща усмивка. Двата века на генетично инженерство бяха внесли промени в черепа и тазовата дъга, промени, следващи човешкото тяло, което най-лесно можеше да се копира. Приличаше на много косматото дребно кафяво човече с дълги ръце и големи изпъкнали зъби.

Когато се ръкуваха, пролича още един резултат от ъплифтирането. Напълно противоположният палец на шимпанзето силно притисна дланта на Джейкъб, сякаш за да му напомни за себе си, за Човешкия белег.

За разлика от механичния преводач на Бубакуб, Джефри носеше устройство с хоризонтални черни клавиши. Между тях имаше екран с размери около дваайсет на десет сантиметра.

Супершимът се поклони и прокара пръсти по клавишите. На екрана се появиха букви:

— ПРИЯТНО МИ Е ДА СЕ ЗАПОЗНАЯ С ВАС. ДОКТОР КЕПЛЪР МИ КАЗА, ЧЕ СТЕ ОТ ДОБРИТЕ.

Джейкъб се засмя.

— Много благодаря, Джеф. Опитвам се, макар че още не знам за какво съм тук!

Джефри отвърна с познатия писклив маймунски смях и за пръв път проговори:

— Сскооро ще научите!

Прозвуча почти като грак, но Джейкъб остана удивен. Речта все още бе почти мъчително невъзможна за това поколение супершими, ала думите на Джефри бяха съвсем ясни.

— След като приключим обиколката си, доктор Джефри ще извърши потапяне с най-новия ни слънчев кораб — каза Кеплър. — Веднага щом комендант Десилва се върне от разузнаване. Съжалявам, че комендантът не беше тук, за да ни посрещне, когато пристигнахме с „Бредбъри“. А сега изглежда, че Джеф ще замине, докато ви излагаме информацията. Това обаче ще прибави драматична нотка — ще получим първия му доклад утре следобед, точно когато свършваме.

Кеплър понечи да се обърне към кораба.

— Забравих ли да представя някого? Джеф, знам, че вече се познаваш с канта Фейгин. Изглежда, че пилът Бубакуб е отклонил поканата ни. Виждали ли сте се с господин Ларок?

Устните на шима презрително се разтеглиха. Той изсумтя и се извърна към отражението си в корпуса на кораба.

Французинът засрамено се изчерви.

Джейкъб трябваше да сподави смеха си. Поне някой да е по-нетактичен от Ларок! Срещата между двамата в трапезарията предишната вечер вече се превръщаше в легенда. Съжаляваше, че не е присъствал.

Кула постави фината си шестопръста длан върху ръкава на Джефри.

— Ела, Приятелю-Джефри. Да покажем твоя кораб на гошподин Демуа и неговите приятели.

Шимът намусено изгледа Ларок, после се обърна към Кула и Джейкъб и на лицето му се изписа широка усмивка. Той ги хвана за ръце и ги задърпа към входа на кораба.

Когато се качиха по другата рампа, стигнаха до малък трап, водещ към вътрешността на огледалната сфера. На Джейкъб му трябваша няколко секунди, за да се приспособи към сумрака. После видя плоска палуба, която стигаше до срещния край на кораба.

Тя висеше на равнището на корабния екватор, кръгъл диск от тъмен еластичен материал. Равната му повърхност бе нарушена само от пет-шест ускорителни кресла, разположени на равни интервали по периферията му, някои с малки контролни пултове. Точно в центъра се издигаше купол с диаметър седем метра.

Кеплър приклепна до едно от контролните табла и натисна някакво копче. Стената на кораба стана полупрозрачна. От всички страни нахлу слаба светлина. Ученият обясни, че вътрешното осветление е сведено до минимум, за да се предотвратят отраженията по вътрешната повърхност на сферата, които можели да объркат и техниката, и екипажа.

Слънчевият кораб приличаше на модел на Сатурн. Широката палуба образуваше „пръстена“, който разделяше „планетата“ на две полукълба. В горното, което Джейкъб вече можеше да види, имаше няколко люка и шкафа. Беше чел, че в централната сфера се намират всички механизми за задвижване на кораба, включително устройството, контролиращо времевия поток, гравитационният генератор и охлаждащият лазер.

Той се приближи до ръба на палубата. Тя висеше върху силово поле на метър, метър и половина от заобления корпус, който се издигаше високо нагоре със странно отсъствие на каквито и да е сенки.

Когато чу името си, Джейкъб се обърна. Групата стоеше до вратата на централния купол. Кеплър го повика с ръка.

— Сега ще разгледаме машинната полусфера. Наричаме я „обратната страна“. Внимавайте къде стъпвате, това е гравитационен тунел, така че не се изненадвайте.

Джейкъб изчака Фейгин да влезе, но извънземният му даде знак, че предпочита да остане навън. Един двуметров кант нямаше да се чувства много удобно в двуметрово помещение. Демуа последва Кеплър вътре.

И незабавно се опита да отскочи! Ученият беше над него и се качваше по пътека като по склон на хълм, ограничен със стени. Тялото му бе наклонено така, сякаш всеки момент щеше да падне назад. Джейкъб не можеше да си представи как Кеплър пази равновесие.

Но директорът продължаваше да се изкачва по пътеката и изчезна зад близкия хоризонт. Джейкъб се опря с две ръце на стените и колебливо пристъпи напред.

Не усети загуба на равновесие. Направи още една крачка. Продължаваше да е нормално изправен. Той погледна назад.

Вратата се накланяше към него. Очевидно куполът обгръщаше толкова плътно псевдогравитационно поле, че пространството се изкривяваше само на няколко метра разстояние. Полето бе така гладко

и съвършено, че заблуждаваше вътрешното му ухо. Един от работниците се усмихваше на прага.

Джейкъб затвори уста и продължи напред, като се опитваше да не си представя, че бавно се обръща с главата надолу. Той внимателно четеше надписите по стените и пода. По средата на пътя мина край люк с табела „ВРЕМЕКОМПРЕСИЯ“.

Елипсата свършваше с малък склон. Когато стигна до вратата, Джейкъб изпъшка, въпреки че вече знаеше какво да очаква.

— О, не! — Той вдигна длани към очите си.

На няколко метра над главата си виждаше пода на хангара. Около подпорите на кораба се движеха хора, които приличаха на мухи, пълзящи по таван.

С примирена въздишка Джейкъб отиде при Кеплър, който стоеше до ръба на палубата и надничаше във вътрешността на сложна машина. Ученият вдигна поглед и се усмихна.

— Просто упражнявам правото на шефа да се бърка, където поиска. Разбира се, корабът вече е многократно проверен, но аз обичам да наглеждам всичко. — Той нежно потупа машината.

На самия ръб на палубата псевдогравитационният ефект се усещаше още по-силно. Тънещият в мъгла таван на Пещерата се виждаше далеч „под“ краката им.

— Това е една от мултиполяризационните камери, които създадохме веднага щом видяхме кохерентносветлинните призраци. — Кеплър посочи към една от няколкото еднакви машини, разположени на равни разстояния по ръба. — Можехме да изолираме призраците от хаотичните светлинни равнища в хромосферата, защото както и да се променяше равнината на поляризиране, ние бяхме в състояние да я следим и да се убеждаваме, че кохерентността на светлината е реална и в стабилен синхрон с времето.

— Защо всички камери са тук долу? Горе не виждам нито една.

— Установихме, че когато са на една и съща равнина, живите същества и машините си взаимодействат. Поради тази и още някои причини, уредите са по ръба на долната равнина, а ние сме в другата половина. Разбирате ли, можем да ориентираме кораба така, че ръбът на палубата да е обърнат към явлението, което искаме да наблюдаваме. Оказа се чудесен компромис — тъй като гравитацията не е проблем, можем да накланяме палубата под всякакъв ъгъл, така че гледната

точка и на механичните, и на живите наблюдатели да е еднаква за по-късно сравнение.

Джейкъб се опита да си представи наклонения под ъгъл кораб, подмятан от бурите в слънчевата атмосфера, докато пътниците и екипажът спокойно наблюдават гледката.

— Напоследък имахме малък проблем с това ориентиране — продължи Кеплър. — В този по-малък кораб, с който ще потегли Джеф, бяха направени някои нововъведения и се надяваме, че скоро... А, ето ги и тях...

Откъм входа се появи Кула и Джефри. На полумаймунското, получовешко лице на шима беше изписано презрително изражение.

Той докосна дисплея на гърдите си.

— НА ЛР МУ ПРИЗЛЯ ОТ МИНАВАНЕТО ПО РАМПАТА. ДЕНИКЕНИСТКО КОПЕЛЕ.

— Говори ш уважение, Приятелю-Джеф. Ларок е човек — тихо му каза Кула.

Като често допускаше правописни грешки, Джефри ядосано затрака по клавишите и отговори, че въпреки цялото си уважение, няма намерение да се подмазва на който и да е човек, особено на такъв, който не е участвал в ъплифтирането на вида му.

— НИМА СИ ДЛЪЖЕН ДА ТАРПИШ ГЛУПОСТИ ОТ СТРАНА НА БУБАКУБ, САМО ЗАШТОТО ПРЕДИ ПОЛОВИН МИЛЪОН ГОДИНИ НЕГОВИТЕ ПРЕТЦИ СА НАПРАВИЛИ УСЛУГА НА ТВОИТЕ?

Очите на принга проблеснаха. Белите му зъби лъснаха между дебелиите му устни.

— Моля те, Приятелю-Джеф, разбирам какво ишкаш да кажеш, но Бубакуб е мой патрон. Човеците ша дали швобода на твоята раша. Моята раша трябва да ше подчинява. Така е ущроен шветът.

Джефри изсумтя.

— Ще видим — изграчи той.

Кеплър дръпна шима настрани и помоли Кула да разведе Джейкъб. Прингът се насочи към другата страна на полукълбото, за да му покаже машината, която позволяваше на кораба да се движи като батисфера в полутечната плазма на слънчевата атмосфера. Той отвори

няколко капака, за да демонстрира холографските записващи устройства.

Стазагенераторът контролираше потока на времето и пространството през слънчевия кораб, така че екипажът да усеща турбулентността в хромосферата като леко люлеене. Земните учени все още не разбираха напълно фундаменталните физически принципи на генератора, макар правителството да твърдеше, че е създаден от човешки ръце. Очите на Кула блестяха и фъфлещият му глас разкриваше гордостта му от новите технологии, станали достояние на Земята благодарение на Библиотеката.

Логическите банки, които контролираха генератора, приличаха на хаотично преплетени стъклени нишки. Прингът обясни, че пръчките и влакната съхраняват оптична информация далеч по-добре от досегашната земна техника, а и реагират много по-бързо. Пред очите им по най-близката пръчка пробягваха сини интерферентни проблясъци. На Джейкъб му се струваше, че в машината има нещо почти живо. Кула вдигна един от панелите и двамата в продължение на няколко минути наблюдаваха пулсиращата информация, която представляваше кръвта на устройството.

Макар че сигурно беше виждал вътрешността на компютъра стотици пъти, извънземният изглеждаше не по-малко възторжен от Джейкъб и хипнотизирано я наблюдаваше с ясните си немигащи очи.

Накрая Кула затвори капака. Джейкъб забеляза, че прингът има уморен вид. Навярно от прекалено много работа, помисли си той. Докато бавно заобикаляха купола, за да се върнат при Кеплър и Джефри, двамата почти не разговаряха.

Джейкъб слуша с интерес, но не разбра много от спора между шимпанзето и шефа му за някаква дребна настройка на една от камерите.

Джефри ги остави, като се извини, че имал задължения в Пещерата, и скоро Кула го последва. Двата мъже постояха още няколко минути и поговориха за машините, после Кеплър даде знак на Джейкъб да тръгне пръв обратно по пътеката.

Когато измина около половината път, Джейкъб внезапно чу пред себе си шум. Някой гневно викаше. Опита се да не обръща внимание на онова, което показваха очите му, и ускори крачка. Пътеката обаче не бе предназначена за бързо ходене. За пръв път изпита объркващо

усещане, докато части от сложното поле едновременно го притегляха в различни посоки.

В най-високата точка на дъгата кракът му се закачи в разхлабена плочка на пода и я изтръгна от болтовете ѝ. Той се опита да запази равновесие, но смущаващата перспектива го накара да залитне. Когато най-после стигна до люка от отсрещната страна на палубата, Кеплър вече го беше настигнал.

Виковете се носеха от Пещерата.

В подножието на рампата Фейгин възбудено размахваше клоните си. Неколцина от персонала на базата тичаха към Ларок и Джефри, които се бяха вкопчили един в друг и се бореха.

Французинът пъшкаше с поморавяло от напрежение лице и се мъчеше да измъкне главата си от ръцете на шима. Юмрукът му нанасяше безцелни удари във въздуха. Шимпанзето надаваше пронизителни крясъци и се зъбеше, докато се опитваше да наведе главата на Ларок към своята. Никой от двамата не забелязваше събралата се наоколо тълпа и не обръщаше внимание на опитите да ги разтърват.

Джейкъб побърза да слезе от кораба. В това време Ларок освободи едната си ръка и се пресегна към камерата, която висеше на колана му.

Джейкъб си проправи път към тях. С ръба на дланта си той изби камерата от ръката на журналиста, сграбчи козината върху тила на шимпанзето, с всички сили го дръпна назад и го изтласка в ръцете на Кеплър и Кула.

Джефри се съпротивляваше, размахваше дългите си, силни маймунски крайници, отмяташе глава назад и пищеше.

Джейкъб усети зад себе си движение. Той се завъртя и рязко спря с длан в гърдите Ларок, който се бе втурнал към него. Французинът изгуби равновесие и се строполи на земята с болезнено изпъшкване.

Ларок отново понечи да грабне камерата си, но Джейкъб го изпревари, силно я дръпна и скъса шнура ѝ. Хората наоколо задържаха репортера, който незабавно се беше изправил на крака.

Джейкъб вдигна ръце.

— Веднага престанете! — извика той и застана между Ларок и Джефри, така че да не могат да се виждат. Французинът стискаше

ударената си ръка, без да обръща внимание на работниците, които го държаха за раменете.

Джефри все още се мъчеше да се освободи. Кула и Кеплър обаче не го изпуснаха. Зад тях Фейгин издаваше безпомощно съскане.

Джейкъб хвана лицето на шима в ръце. Джефри му се озъби.

— Изслушай ме, шимпанзе-Джефри! Аз съм Джейкъб Демуа, човешко същество. Аз съм изпълнителен директор на проекта „Ъплифт“. И ти казвам, че се държиш неподобаващо... държиш се като животно!

Шимът рязко отметна глава назад, сякаш го бяха зашлевили. Той смаяно погледна Джейкъб, в гърлото му се надигна ръмжене, после тъмнокафявите му очи се фокусираха и Джефри се отпусна в ръцете на Кула и Кеплър.

Джейкъб продължаваше да държи косматото му лице. С другата си ръка поглади разрешената му козина. Шимпанзето затрепери.

— А сега се успокой — тихо заговори той. — Просто се опитай да си събереш мислите. Когато си в състояние да ни разкажеш какво се случи, всички ще те изслушаме.

Джефри повдигна треперещата си ръка към дисплея на гърдите си. Трябваше му известно време, докато бавно напише „СЪЖАЛЯВАМ“. После сериозно погледна Джейкъб.

— Чудесно — отвърна Джейкъб. — Трябва да си истински човек, за да се извиниш.

Шимът изправи увисналите си рамене и с насилено спокойствие кимна на Кеплър и Кула. Те го пуснаха и Джейкъб отстъпи назад.

Въпреки всичките си постижения в работата с делфини и шими, той малко се срамуваше от покровителствения си тон. Просто бе заложил на рискован ход, който беше подействал. Като съдеше по онова, което по-рано бе казал Джефри, Джейкъб предполагаше, че шимът изпитва огромно уважение към патроните си, но го пази само за определени хора. Радваше се, че е успял да призове на помощ уважението му, но не се гордееше особено много с това.

Кеплър влезе в ролята си на ръководител веднага щом видя, че Джефри се е успокоил.

— Какво стана, по дяволите! — извика той и свирепо погледна Ларок.

— Животното ме нападна! — изкрещя французинът. — Едва бях успял да овладее страха си и да изляза от това ужасно място! Тъкмо разговарях с почитаемия Фейгин, когато звярът ми се нахвърли, гъвкав като тигър, и трябваше да си спасявам живота!

— ЛЪЖЕЦ. КАНЕШЕ СЕ ДА ИЗВЪРШИ САБОТАЖ. НАМЕРИХ ЕДИН ОТ СЕРВИЗНИТЕ ПАНЕЛИ РАЗХЛАБЕН. ФЕЙГИН КАЗА, ЧЕ КОПЕЛЕТО ИЗЛЯЗЛО, КОГАТО НИ ЧУЛО ДА ИДВАМЕ.

— Извинявам се за противоречието! — напевно се обади Фейгин. — Не използвах обидната дума „копеле“, само отговорих на въпроса...

— Той остана вътре цял час! — като бърчеше лице от усилие, го прекъсна Джефри.

Бедният Фейгин, помисли си Джейкъб.

— Нали вече ви казах! — извика Ларок. — Това побъркано място ме ужасява! Прекарах половината време на пода! Слушай, малка маймуно, недей да ми дрънкаш глупости. Запази обидите си за своите приятелчета животни!

Шимът нададе остър писък и Кула и Кеплър се хвърлиха да задържат двамата. Джейкъб се приближи до Фейгин. Не знаеше какво да каже.

— Изглежда, че вашите патрони, които и да са били те, Приятелю-Джейкъб — по време на последвалата суматоха тихо отбеляза кантът, — наистина трябва да са били уникални.

Джейкъб сковано кимна.

9.

СПОМЕН ЗА ИЗЧЕЗНАЛИЯ ПИНГВИН

Джейкъб наблюдаваше групата в подножието на рампата. Кула и Джефри — всеки по собствения си начин — сериозно разговаряха с Фейгин. Наблизо се бяха събрали неколцина от персонала на базата... може би за да избягнат настойчивите въпроси на Ларок.

След боя французинът постоянно обикаляше из Пещерата, разпитваше работещите и се жалваше на посетителите. Известно време Джейкъб си мислеше, че журналистът ще получи мозъчен удар от гняв, че са му отнели камерата.

— Не съм сигурен защо му я взех — каза на Кеплър той и я извади от джоба си. По лъскавата ѝ черна повърхност имаше всевъзможни бутони и устройства. Приличаше на съвършен репортерски уред, компактен и очевидно много скъп.

Джейкъб я подаде на учения.

— Сигурно съм си мислил, че се кани да я използва като оръжие.

Кеплър я прибра в собствения си джоб.

— Така или иначе, ще я проверим. За всеки случай. Междувременно бих искал да ви благодаря, че толкова умело се справихте с проблема.

Джейкъб сви рамене.

— Не го правете на въпрос. Съжалявам, че наруших вашите правомощия.

Кеплър се засмя.

— Много се радвам, че го направихте! Самият аз не знаех как да постъпя!

Джейкъб се усмихна, но продължаваше да го измъчва безпокойство.

— Какво ще предприемете сега? — попита той.

— Ами, ще проверя сервизната система на Джеф, за да се убедя, че нищо не е повредено. Не че имам никакви съмнения. Даже Ларок да е бърникал в машината, какво би могъл да направи? Необходими са специални инструменти, а той нямаше такива.

— Само че, когато минавахме по гравитационния тунел, панелът наистина беше разхлабен.

— Да, но Ларок може просто да е бил любопитен. Всъщност няма да се учудя, ако Джеф е разхлабил плочката, за да си намери повод да се сбие с него! Ученият се засмя.

— Не се шокирайте толкова. Децата са си деца. А вие знаете, че дори най-гениалният шим се разкъсва между краен педантизъм и хлапашко беляджийство.

Джейкъб знаеше, че Кеплър е прав. Ала все пак се чудеше защо е толкова снизходителен към Ларок, когото несъмнено презираше. Дали се страхуваше от отношението на пресата?

Ученият отново му благодари и го остави сам, като взе със себе си Кула и Джефри на път за входа на слънчевия кораб. Джейкъб седна на един сандък, където нямаше да пречи на никого, и извади от вътрешния джоб на якето си няколко листа хартия.

По-рано същия ден от Земята се бяха получили мазерграми за мнозина от пътниците на „Бредбъри“. Той буквално бе положил усилия, за да скрие усмивката си, когато зърна заговорническия поглед, разменен между Бубакуб и Мили Мартин, докато пилът взимаше кодираното си съобщение.

По време на закуската тя беше седяла между Бубакуб и Ларок и се бе опитвала да посредничи между сервилната ксенофилия на земяните и резервираната подозрителност на представителя на Библиотеката. Мартин изглежда ужасно искаше да ги сближи. Ала когато пристигна пощата, двамата с Бубакуб побързаха да се уединят и Ларок остана сам.

Това навярно не беше подействало особено успокоително на журналиста.

Джейкъб бе възнамерявал след закуска да посети медицинската лаборатория, но трябваше да вземе собствените си мазерграми. Когато се върна в каютата си, той струпва библиотечните материали на висока купчина върху бюрото си и потъна в читателски транс.

Това беше метод за поглъщане на много информация за кратко време. В миналото често го бе използвал. Единственият недостатък беше, че информацията се запамяташе без да се обработва. Трябваше да я прочете още веднъж нормално, за да я осмисли.

Когато свърши, всички разпечатки бяха отрупани от лявата му страна. Данните бяха съхранени в най-горния пласт на подсъзнанието му, само някои изскачаха неканени и несвързани в ума му. В продължение най-малко на седмица щеше да изучава отново нещата, които бе прочел в транс. Ако не искаше да изгуби ориентация, трябваше да започне колкото може, по-скоро.

И сега, докато седеше на пластмасовия сандък в Пещерата, Джейкъб преглеждаше случайни откъси от прочетените материали.

„... След като изпълнила договора си със соросите, расата на кисите открила планетата Пила малко след навлизането на галактянската култура в този квадрант. Имало убедителни доказателства, че преди около двеста милиона години планетата е била обитавана от друга преходна раса. Според Галактическият архив в продължение на шестстотин хилядолетия Пила била дом на вида мелин (вж. приложението: мелин-изчезнали).

След като останала на угар по-дълго от задължителния период, планетата била проучена и регистрирана като киска колония клас С (временно обитаване за не повече от три милиона години с разрешение за минимално въздействие върху биосферата).

На Пила кисите открили предразумен вид, наречен по името на родната му планета...“

Джейкъб се опита да си представи пилската раса преди пристигането на кисите и началото на нейното ъплифтиране. Примитивни ловци и събирачи, несъмнено. Дали и днес, след половин милион години, щяха да са същите, ако не се бяха появили кисите? Или щяха да еволюират в друг вид разумна култура, без намесата на техните патрони? Някои земни антрополози продължаваха да твърдят, че това е възможно.

Загадъчното споменаване на изчезналия вид мелин напомняше за древността на галактянската цивилизация и нейната невероятна Библиотека. Двеста милиона години! Преди толкова време една пътуваща в космоса раса в продължение на шест хиляди века бе обитавала Пила, докато предците на Бубакуб все още са били плахи животинчета.

Мелините вероятно си бяха плащали таксите и също бяха притежавали Библиотечен клон. Те се бяха отнасяли с дължимото уважение (макар и навярно по-скоро на думи, отколкото на дело) към расата патрон, която ги бе ъплифтирала много преди да колонизират Пила, и сигурно на свой ред бяха ъплифтирали някой обещаващ местен вид... биологичен братовчед на народа на Бубакуб... може би също вече изчезнал.

Джейкъб внезапно видя логиката на странните галактянски Закони за заселването и мигрирането. Те задължаваха видовете да гледат на своите планети като на временен дом, който трябва да бъде съхранен за бъдещите раси, колкото и незначителни и глупави да изглеждат в момента. Нищо чудно, че много галактяни се мръщеа на човешката история на Земята. Единствено влиянието на тимбримите и другите приятелски раси бе позволило на човечеството да купи трите си колонии в Лебед от досадно консервативния и фанатичен по отношение на екологията Институт по миграция. Добре, че „Везарий“ беше успял да предупреди хората да скрият доказателствата за своите престъпления! Джейкъб бе един от по-малко от стоте хиляди души, които знаеха, че някога са съществували морски крави, гигантски ленивци и орангутани.

Отлично съзнаваше, че жертвите на човека някой ден са могли да станат разумен вид. Замисли се за Макакай и делфините. За това, че малко е оставало да бъдат изтребени и те.

Продължи да преглежда материалите. Докато четеше, в главата му изскочи друг спомен, свързан с вида на Кула.

„... колонизирана от пилска експедиция. (След като заплашили киските си патрони, че ще се обърнат към соросите с молба за джихад, пилите били освободени от договора си.) Когато получили право да колонизират планетата Принг, пилите обърнаха изключително сериозно внимание на условието за минимално екологично въздействие. Инспекторите от Института по миграция установили, че новите заселници са взели по-строги от обичайните мерки за запазване на местните видове с реалистичен предразумен потенциал. Едни от заплашените от изчезване същества били генетичните предци на прингската раса, също наречени по името на родната си планета...“

Джейкъб мислено си отбеляза да потърси нещо за пилените джихади. Пилите бяха известни с агресивния си консерватизъм в галактянската политика. Джихадите или „свещените войни“ се смятаха за последното средство, използвано за налагане на традицията сред расите в галактиката. Институтите съблюдаваха традициите, но оставяха тяхното налагане на мнението на мнозинството или на най-силните.

Той бе убеден, че Библиотеката е пълна със сведения за оправдани свещени войни и само за няколко осъдителни случая, в които някой вид бе използвал традицията като повод за война за власт или от омраза.

Историята обикновено се пишеше от победителите.

Чудеше се с какво оплакване пилите са се освободили от договора си с кисите. Чудеше се как изглежда киската раса.

Джейкъб се сепна от висок камбанен звън, който отекна в Пещерата. Камбаната проехтя още три пъти и го накара да се изправи на крака.

Всички работници наоколо оставиха инструментите си и се обърнаха към огромния херметичен портал на тунела, който водеше към повърхността на планетата.

С тихо бръмчене вратите бавно започнаха да се отварят. Отначало се виждаше само мрак. После се появи нещо голямо и светло, което натискаше портите отвътре, като кутре, нетърпеливо бутачо врата с муцуна.

Оказа се друго огледално кълбо — като онова, което Джейкъб беше разгледал, само че по-голямо. То висеше над пода на тунела и леко подскачаше във въздуха. Когато порталът напълно се отвори, корабът се понесе в огромния хангар, сякаш носен от силен вятър. По корпуса му проблясваха отражения на скалните стени, машините и хората.

Когато се приближи, от слънчевия кораб се чу слабо бръмчене и пращане. Работниците се събраха при една недалечна стойка.

Кула и Джефри бързо минаха край Джейкъб. Шимпанзето широко му се усмихна и му даде знак да дойде с тях. Той отвърна на усмивката и реши да ги последва. След като сгъна материалите си и ги

пъкна в джоба си, Джейкъб се озърна за Кеплър. Директорът на проекта сигурно бе останал в кораба на Джефри, за да довърши проверката, защото не се виждаше наоколо. Току-що появилото се огледално кълбо прасеще и съскаше, докато маневрираше към стойката си, после бавно започна да се спуска. Човек трудно можеше да повярва, че то не излъчва собствена светлина, толкова силно сияеше повърхността му. Джейкъб застана до Фейгин.

— Изглеждаш дълбоко потънал в мисли — напевно произнесе извънземният. — Моля те, прости ми, че се натрапвам, но смятам за допустимо неофициално да попитам за техния характер.

Джейкъб се наведе към него и усети слаб мирис, напомнящ на риган. Листакът на канта тихо прошумоля.

— Мислех си за мястото, откъдето идва този кораб — отвърна той. — Опитвах се да си представя как е там долу. Просто... просто не мога.

— Не се ядосвай, Джейкъб. Аз също изпитвам благоговение и не съм в състояние да проумея онова, което вие земяните сте постигнали тук. Със скромно нетърпение очаквам първото си спускане.

„И така пак ме поставяш в неловко положение, зелено копеле — помисли си Джейкъб. — Аз все още си търся повод да не участвам в ония безумни потапяния. А ти дрънкаш наляво и надясно, че си нямал търпение да го направиш!“

— Не искам да те улича в лъжа, Фейгин, но ми се струва, че проявяваш прекалена дипломатичност, като казваш, че проектът те впечатлявал. Според галактическите стандарти нашата технология е още в каменната ера. И не можеш да ме убедиш, че досега никой не се е потапял в звезда! В галактиката има разумен живот от близо един милиард години. Всичко съществено вече е правено поне трилион пъти!

В гласа му се долавяше смътна горчивина. Самият Джейкъб се изненада от силата на собствените си чувства.

— Това несъмнено е вярно, Приятелю-Джейкъб. Не претендирам, че проектът „Потапяне в слънцето“ е уникален. А само, че е уникален за мен. Разумните раси, с които съм имал контакт, се задоволяват да проучват своите слънца от разстояние и да сравняват

результатите с библиотечните стандарти. За мен това е приключение в най-чист вид.

От стената на слънчевия корпус се отдели правоъгълен участък, който се плъзна надолу като трап. Джейкъб се намръщи.

— Но и преди разумни същества трябва да са извършвали слънчеви потапяния! Щом е възможно, всеки би се опитал да го направи! Не мога да повярвам, че сме първите!

— Няма почти никакво съмнение, разбира се — бавно отвърна Фейгин. — Ако не друг, направили са го поне Прародителите. Защото се твърди, че преди да заминат, те са направили всички неща. Ала толкова много раси са правили толкова много неща, че никой не може да знае със сигурност.

Джейкъб се замисли.

Когато трапът на слънчевия кораб достигна рампата, Кеплър се приближи и се усмихна на Джейкъб и Фейгин.

— А, ето къде сте! Вълнуващо, нали? Всички са тук! Така е всеки път, когато някой се връща от слънцето, даже да е бил на съвсем кратко разузнавателно потапяне!

— Да — потвърди Джейкъб. — Наистина е вълнуващо. Хм, ако имате малко време, искам да ви попитам нещо, господин директор. Чудех се дали сте поискали, от Библиотечния клон в Ла Пас информация за вашите слънчеви призраци. Все някой се е сблъсквал с подобно явление и съм убеден, че е много полезно да разполагаме...

Той замълча, забелязал, че усмивката на Кеплър угасва.

— Тъкмо поради тази причина ни пратиха Кула, господин Демуа. Това трябваше да е пилотен проект, за да проверим как ще успеем да съчетаем независимите си проучвания с ограничена помощ от Библиотеката. Докато строяхме корабите, планът вървеше добре и трябва да призная, че галактянската технология е нещо удивително. Но оттогава Клонът изобщо не ни помага. Всичко е много сложно. Надявах се да поговорим за това утре, след като получите пълна информация, но, разбирате ли... Тълпата се хвърли напред с радостни викове. Кеплър примирено се усмихна.

— По-късно! — извика той.

От люка на кораба трима мъже и две жени махаха на аплодиращата ги навалица. Една от жените, висока, стройна, с къса

права руса коса, зърна Кеплър и се усмихна. Тя тръгна надолу по трапа и останалите от екипажа я последваха.

Жената очевидно беше коменданта на базата „Хермес“, за която Джейкъб през последните два дни от време на време бе чувал. На купона предишната вечер един от лекарите я беше нарекъл „най-добрия комендант, който някога е имала конфедеративната база на Меркурий“. След това се бе намесил един по-млад мъж, който подметна, че също била „... лисица“. Джейкъб реши, че има предвид интелектуалните способности на коменданта. Докато наблюдаваше жената (която имаше вид на съвсем младо момиче!) гъвкаво да крачи по стръмния трап, той разбра, че забележката спокойно може да е имала друго значение.

Тълпата се раздели и комендант Десилва се приближи с протегнатата ръка към директора на проекта „Потапяне в слънцето“.

— Там бяха! — каза тя. — Спуснахме се в първия активен район и те бяха там! Стигнахме на осемстотин метра от единия! Джеф няма да има никакви проблеми. Това е най-голямото стадо магнитоядни, което съм виждала!

Гласът ѝ бе нисък и мелодичен. Уверен. Джейкъб обаче не можеше да определи акцента ѝ. Произношението ѝ му се струваше странно и архаично.

— Чудесно! Чудесно! — закима Кеплър. — Където има овце, трябва да има и овчари, нали така?

Той я хвана за ръка и се обърна да я представи на Фейгин и Джейкъб.

Господа разумни, това е Хелън Десилва, комендант на конфедеративната база на Меркурий и моя дясна ръка, не бих могъл да се оправям без нея. Хелън, това е господин Джейкъб Алварес Демуа, за когото ти пратих мазерно съобщение. С канта Фейгин, разбира се, се запознахте преди няколко месеца на Земята. Разбрах, че впоследствие сте си разменили няколко мазерграми. Кеплър докосна младата жена по ръката.

— Сега трябва да тичам, Хелън. Имам да отговоря на няколко съобщения от Земята. Вече и без това ги отложих, за да съм тук на посрещането ти, така че се налага да вървя. Сигурна ли си, че всичко е минало гладко и че екипажът е отпочинал?

— Естествено, доктор Кеплър, всичко е наред. Спахме на връщане. Ще се видим пак тук, когато изпращаме Джеф.

Директорът се сбогува с Джейкб и Фейгин и леко кимна на Ларок, който стоеше достатъчно близо, за да ги чува. Кеплър се отдалечи по посока на асансьорите.

Хелън Десилва отправи на Фейгин почителен поклон, който имаше сила почти на топла прегръдка. Тя видимо се радваше на срещата с извънземния и не се поколеба да го заяви.

— И самият господин Демуа — докато се ръкуваше с Джейкб, каза комендантът. — Кантът Фейгин ми е говорил за вас. Вие сте безстрашният младеж, който скочил от върха на еквадорската Игла, за да я спаси. Настоявам да чуя тази история лично от устата на героя!

Джейкб вътрешно потръпна, както винаги, щом някой споменаваше за Иглата. Той скри състоянието си зад широка усмивка.

— Повярвайте ми, не го направих нарочно! Всъщност мисля, че предпочитам да дойда на някоя от вашите малки слънчеви екскурзии, отколкото пак да го повторя!

Жената се засмя, но в същото време особено го погледна и на лицето ѝ се изписа преценяващо изражение, което Джейкб незабавно хареса, макар че го смущаваше.

— Хм... — заекна той, — малко е странно да те нарича „младеж“ жена, която е на същата възраст. Трябва да сте изключително способна, за да ви предложат такъв пост преди на лицето ви да са се появили бръчките на тревогите.

Десилва отново се засмя.

— Много галантно! Страшно мило от ваша страна, господин Демуа, но всъщност лицето ми носи невидимите бръчки на шейсет и пет години. Бях младши офицер на „Калипсо“. Може би си спомняте, че се върнахме в системата преди две години. Аз съм над деветдесет годишна!

Екипажите на звездните кораби бяха невероятно странен народ. Независимо от субективната си възраст, когато се завръщаха у дома, те можеха да избират къде да работят... когато решаха да продължат работа, разбира се.

— Е, в такъв случай, наистина трябва да се отнасям към вас с дължимото уважение, бабо.

Десилва отстъпи назад, вирна брадичка и го погледна с иронично присвити очи.

— Само не изпадайте в другата крайност! Положила съм прекалено много усилия, за да стана жена и офицер, и не искам от „прокурорска щерка“ направо да скоча в обятията на социални грижи. Ако първият привлекателен мъж, когото виждам от месеци наред и който не е под мое командване, започне да ме смята за недостижима, нищо чудно да ми щукне да го хвърля в ареста!

Половината от изразите ѝ бяха непонятно архаични (какво означаваше „прокурорска щерка“, по дяволите?), но смисълът им някак си беше ясен. Джейкъб се усмихна и вдигна ръце в знак, че се предава — доброволно, естествено. Хелън Десилва много му напомняше за Таня. Приликата бе неуловима. Освен това усещаше, че трепери и не можеше да установи точната причина. Но не му беше неприятно.

Той се отърси от мислите си. Философско-емоционални глупости. Отлично му се отдаваха, когато си го позволеше. Комендантът на базата чисто и просто бе ужасно привлекателна жена.

— Така да е — отвърна Джейкъб. — И проклет да е оня, който пръв каже „Стига“!

Десилва се засмя, леко го хвана за ръката и се обърна към Фейгин.

— Елате, искам и двамата да се запознаете с екипажа. После ще трябва да приготвим Джефри за заминаване. Той страшно си пада по сбогуванията. Даже когато потегля на кратко потапяне като това, винаги циври и прегръща всички в базата, като че ли никога повече няма да ги види!

ЧАСТ IV

Единствено със слънчевата сонда е възможно да се получи информация за разпространението на масата и ъгловата инерция във вътрешността на слънцето... да се направят контрастни снимки... да се регистрират неутроните, освобождавани в ядрените процеси, протичащи на или близо до слънчевата повърхност... (или) да се определи скоростта на слънчевия вятър. Накрая, като се имат предвид комуникациите, проследяващите системи и може би бордовия водороден лазер... слънчевата сонда ще е най-доброто средство за проучване на нискочестотните гравитационни вълни от космически източници.

Откъс от
предварителния доклад на
НАСА за проекта
„Слънчева сонда“

10. ТОПЛИНА

На мъгливия розов фон се очертаваха охрави форми, напомнящи на дамски боа от пера, сякаш увиснали на невидими конци. Редицата от тъмни газообразни дъги изчезваше в далечината, всяка следваща по-малка от предишната, докато последната се сливаше с вихрещите се червени миазми.

Джейкъб не можеше да се фокусира върху които и да е детайл от холозаписа. Тъмните нишки и ивици, които образуваха видимата топография на хромосферата, бяха измамни и като форма, и като строеж.

Най-близката нишка почти изпълваше левия преден ъгъл на резервоара. Валма по-тъмен газ се носеха из невидимо магнитно поле, което се издигаше над слънчевото петно на близо хиляда километра под него.

Високо над мястото, където по-голямата част от отделяната слънчева енергия се изливаше в космоса във формата на светлина, наблюдателят бе в състояние да различава подробностите от десетки хиляди километри. Въпреки това човек трудно можеше да свикне с мисълта, че магнитната дъга, която в момента гледаше Джейкъб, е приблизително с големината на Норвегия. Тя беше брънка от веригата, извиваща се на двеста хиляди километра над няколко слънчеви петна.

И това бе само една група слабо взаимодействащи си елементарни частици. Досега бяха видели много такива.

Дължината на всяка от тях беше двеста и петдесет хиляди километра. Записа бе направен преди няколко месеца в активен регион, който отдавна беше изчезнал, и корабът го бе снимал от безопасно разстояние. Причината стана ясна, когато върхът на гигантската огнена дъга избухна в най-ужасяващото слънчево явление — изригване.

Изригването едновременно беше красиво и страшно — кипящ въртоп от ослепителна светлина, представляващ късо съединение от невъобразим мащаб. Дори слънчевите кораби не биха могли да оцелеят във внезапния потоп от високоенергийни неутрони, изхвърлени от

ядрените реакции на изригването, частици, неуязвими за корабните електромагнитни щитове, прекалено много, за да бъдат отразени с, времекомпресия. Директорът на проекта „Потапяне, в слънцето“ подчерта, че изригванията обикновено можели да се предвидят и избягнат.

Джейкъб щеше да приеме това уверение по-спокойно без допълнението „обикновено“.

Иначе срещата мина съвсем нормално. Кеплър изнесе кратка лекция по слънчева физика. Джейкъб вече знаеше повечето неща от заниманията си на борда на „Бредбъри“, но трябваше да признае, че холозаписите на действителни потапяния в хромосферата фантастично илюстрират прочетеното. И можеше да обвинява единствено себе си, че се затруднява да схване мащабите на тези процеси.

Кеплър обобщи принципната динамика на слънчевата вътрешност, истинската звезда, на която хромосферата представляваше само тънка обвивка.

Невъобразимата тежест на слънчевата маса предизвиква ядрени реакции в дълбокото ядро, в резултат на които се отделя топлина и които не позволяват на гигантското кълбо от плазма да се свие под въздействието на собственото си притегляне. Налягането поддържа тялото „надуто“.

Енергията, отделяна от огъня в ядрото, бавно се разпространява навън, понякога като светлина, друг път като конвенционен обмен на нажежена и охладена материя. Чрез радиация, после чрез конвекция и накрая пак чрез радиация, енергията достига дебелия много километри пласт, известен като „фотосфера“ — „сферата от светлина“, в която тя най-после се освобождава и се отправя към космоса.

Материята в една звезда е толкова плътна, че някакъв внезапен катаклизъм в ядрото може да се прояви едва след милион години като промяна в количеството светлина, което напуска слънчевата повърхност.

Но слънцето не се изчерпва с фотосферата — плътността на материята постепенно намалява с височината. Ако се смятат йоните и електроните, които постоянно се изливат в космоса със слънчевия вятър, предизвикват сиянията на Земята и образуват плазмените

опашки на кометите, може да се каже, че слънцето няма истински граници. То се пресяга да докосне другите звезди.

Ореолът на короната сияе около Луната по време на слънчево затъмнение. Пипалцата, които на снимка изглеждат толкова нежни, са образувани от електрони, нагорещени до милиони градуси, но са почти толкова редки (и безопасни за слънчевите кораби), колкото слънчевия вятър.

Между фотосферата и короната се намира хромосферата, „цветната сфера“... мястото, където старото слънце внася последни промени в светлинното си представление, където поставя спектралния си подпис върху светлината, огряваща земяните.

Тук температурата рязко спада до слънчевия си минимум — „само“ няколко хиляди градуса. Пулсирането на фотосферичните клетки праща гравитационни вълни нагоре през хромосферата, мелодични акорди от времепространство, ехтящи в продължение на милиони километри, и превръща частиците, които се движат с вълните на Алфвен^[1], в могъщ вятър.

Това беше царството на „Потапяне в слънцето“. В хромосферата слънчевите магнитни полета играят сложни игри на привличане и простите химически елементи се комбинират в краткотрайни съединения. Ако избере съответните честоти, човек може да вижда на огромни разстояния. А има какво да види.

Сега Кеплър бе в стихията си. Косата и мустаците му хвърляха червеникави отблясъци на светлината на резервоара в затъмнената зала. Гласът му звучеше уверено и той спокойно обясняваше особеностите на хромосферата, като сочеше с тънка показалка.

Директорът разказа историята на цикъла на слънчевите петна, редуващ се ритъм на силна и слаба магнитна активност, която променя полярността на всеки единайсет години. Магнитните полета „изскачат“ от слънцето и образуват примки, които понякога могат да се проследят по тъмните нишки във водородния спектър.

Нишките се извиваха около границите на полето и сияеха със сложни индуктивни електрически вериги. Отблизо не изглеждаха толкова „въздушни“, колкото му се бе сторило отначало на Джейкъб. Светло- и тъмночервени ивици осейваха цялата дължина на дъгата и понякога образуваха странни мрежи, докато някой стягащ се възел се

свиеше и пръснеше наоколо ярки капчици като гореща мазнина от тиган.

Гледката бе поразително красива, макар че от червената монохромна светлина Джейкъб го заболяха очите. Той се извърна от резервоара и си почина, като гледаше към стената на залата.

Двата дни след отлитането на Джефри за слънцето бяха донесли на Джейкъб и удоволствие, и раздразнение. И определено бяха много натоварени.

Предишния ден му бяха показали мините. Дебелите пластове чист метал, изпълващи гигантските пещери на север от базата, го бяха смаяли с величествеността си и той с благоговение беше гледал миниатюрните в сравнение с тях машини и хора, които черпеха от техните съкровища. Завинаги щеше да носи в себе си удивлението, което бе изпитал... и от прелестта на безкрайното поле от замръзнал метал, и от дързостта на човечите, посмели да нарушат спокойствието му.

После прекара един приятен следобед в компанията на Хелън Десилва. В гостната на апартамента си тя разпечата бутилка извънземно бренди, за чиято цена Джейкъб не смееше и да си помисли, и двамата заедно я изпиха.

След няколко часа той вече харесваше коменданта на базата заради остроумието ѝ и широтата на нейните интереси, както и заради приятно архаичния ѝ кокетен чар. Разказваха си любопитни истории, като по негласно споразумение оставиха най-хубавите за накрая. Джейкъб ѝ описа работата си с Макакай и ѝ обясни как е успял да убеди младия делфин — с хипноза, подкупи (позволявайки му да се забавлява с „играчки“ като механичния кит) и обич — да се съсредоточи върху онова абстрактно мислене, което използваша хората, вместо (или освен) китовото мечтание.

Разказа ѝ как китовата мечта постепенно започвала да става понятна... с помощта на философиите на индианците хопи и австралийските аборигени, превеждащи този напълно непознат светоглед в нещо, смътно достъпно за човешкия ум.

Хелън Десилва го слушаше така, че думите сами се изливаха от устата му. Когато Джейкъб свърши, лицето ѝ доволно грееше и тя го възнагради с разказ за една тъмна звезда, от който едва не му настръхнаха косите.

Говореше за „Калипсо“ така, като че ли едновременно е бил нейна майка, дете и любим. Корабът и неговият екипаж бяха представлявали нейн свят само за три субективни години, но след завръщането ѝ се бяха превърнали във връзка с миналото. Само най-младите от онези, които бе оставила на Земята при първото си пътуване в космоса, бяха доживели да посрещнат „Калипсо“. И вече бяха старци.

Когато ѝ бяха предложили временно назначение в проекта „Потапяне в слънцето“, Десилва без колебание бе приела. Макар че научните приключения и възможността да придобие управленчески опит може би бяха достатъчни основания, на Джейкъб му се струваше, че има още една причина за избора ѝ.

Въпреки че се опитваше да не го показва, Хелън очевидно не одобряваше и двете крайности на поведение, с които бяха известни завърналите се космически пътешественици: монашеско усамотяване или буен хедонизъм. Под външността на красноречивия и компетентен комендант и на игривата жена се криеше... „плахост“ бе единствената дума, с която можеше да се опише. Джейкъб с нетърпение очакваше да научи повече за нея по време на престоя си на Меркурий.

Ала се наложи да отложат вечерята. Д-р Кеплър даде официален банкет и както става обикновено в такива случаи, Джейкъб нямаше много време за размисъл, докато всички се надпреварваха по любезности и ласкателства.

И все пак най-голямото разочарование се оказа самото „Потапяне в слънцето“.

Джейкъб се опита да научи нещо от Десилва, Кула и десетина инженери в базата. И от всички получи един и същ отговор: „Разбира се, господин Демуа, но няма ли да е по-добре да поговорим след обяснението на доктор Кеплър? Тогава ще е много по-ясно...“

Започваше да става извънредно подозрително.

Купчината документи от Библиотеката все още беше в каютата му. От време на време той ги преглеждаше и в паметта му изникваха отделни откъси.

„... нито е ясно защо прингите са двуоки същества, след като нито една друга форма на живот на тяхната планета няма повече от

едно око. Смята се, че тези и други различия са резултат от генетични манипулации, извършени от пилските колонисти. Макар че отговарят на въпроси, зададени им само от представители на Институтите, пилите признават че, са развили прингите от животни, обитаващи дърветата, в разумни същества, които се движат на два крака и служат в техните ферми и градове.

Уникалните прингски зъби водят произхода си от някогашното им състояние на гризачи. Те са еволюирали като средство за гризане на хранителния най-горен пласт от кората на дърветата на родната им планета — тази кора на свой ред служела за разпространяване на спорите на много растения на Принг...“

Значи това бе причината за странните зъби на Кула! След като знаеше предназначението им, те вече не го изпълваха с такова отвращение. Вегетарианската им функция беше извънредно успокоителна.

Докато препрочиташе статията, Джейкъб с интерес отбеляза чудесната работа на Библиотечния клон. Оригиналът трябва да бе написан много преди Контakta, на десетки, ако не и стотици, светлинни години от Земята. Семантичните машини в Ла Пас очевидно започваха да свикват с превода на извънземни думи и изрази на смислен английски.

Известно удовлетворение носеше фактът, че Библиотечният институт е бил принуден да иска помощ от хората при програмирането на тези машини след първите катастрофални опити непосредствено след Контakta. Свикнали да превеждат за видове, чиято реч произхождаше от една обща Традиция, отначало извънземните се бяха смаяли от „непостоянната и неточна“ структура на всички човешки езици.

Те отчаяно бяха пъшкали (цвъртели, звънтели или пляскали) от това до каква степен особено английският се е превърнал в контекстуално разхвърляно безредие. За предпочитане бяха латинският или още по-добре къснонеолитният индоевропейски, с тяхната строго организирана структура от склонения и падежи. Хората упорито отказваха да променят своя най-масово разпространен език заради Библиотеката (макар че и кожата, и ризите започнаха да изучават

индоевропейски за удоволствие — всяка група поради различни причини) и вместо това пратиха най-добрите си специалисти да помогнат на услужливите извънземни с настройката на машините.

„Прингите служат в градовете и фермите на почти всички пилски планети, освен на самата Пила. Слънцето на този свят, джудже F3, очевидно е прекалено ярко за това поколение ъплифтирани принги. (Прингското слънце е F7.) Поради тази причина генетичните проучвания на прингската зрителна система са продължили дълго след като при нормални обстоятелства би трябвало да е изтекъл ъплифтният лиценз на пилите...

... позволяват на прингите да колонизират само светове клас А, лишени от живот и изискващи тераформиране, но без ограничения за използване, наложени от Института за традиция и Института по миграция. Поели ръководството в няколко джихада, пилите явно не желаят да допуснат техните клиенти да ги посрамят, като допуснат нарушения на по-стар жив свят...“

Данните за расата на Кула говореха много за галактическата цивилизация. Всичко това беше извънредно интересно, но манипулацията, за която се споменаваше, караше Джейкъб да се чувства неловко. Кой знае защо му се струваше, че е лично отговорен.

И тогава получи отдавна очакваната покана за разговор с д-р Кеплър.

Сега седеше в залата и се чудеше кога ученият най-после ще стигне до основния въпрос. Какво представляваха магнитоядните? И какъв бе този „втори тип“ слънчеви същества... които играеха на гоненица със слънчевите кораби и възприели антропоморфна форма, правеха заплашителни жестове на техните екипажи?

Джейкъб отново погледна холоизображението.

Избраната от Кеплър нишка се бе уголемила, изпълваше резервоара и продължаваше да се разширява, докато самите зрители се почувстваха потопени в огнената ѝ маса. Детайлите станаха по-ясни — виещи се валма, които представляваха стягане на линиите на магнитното поле, рояци ярки точки, които танцуваха по границите на зрителния обхват.

Ученият продължаваше монолога си и понякога навлизаше в прекалено специфични за Джейкъб подробности, но винаги се завръщаше към простите метафори. Гласът му звучеше твърдо и уверено и очевидно му доставяше удоволствие да е в центъра на вниманието.

Той посочи към една от недалечните тъмночервени ивици плазма, която се извиваше около няколко ослепително ярки точки.

— Отначало смятахме, че това са обикновени горещи точки свита материя — каза Кеплър. — Докато не ги проучихме. Тогава открихме, че спектърът им изобщо не е такъв.

С помощта на бутоните върху дръжката на показалката, физикът увеличи центъра на субнишката.

Ярките точки се уголемиха. Появиха се и по-малки точки.

— Както си спомняте — продължи Кеплър, — горещите точки, които наблюдавахме по-рано, пак изглеждаха червени, макар и много яркочервени. Това се дължи на факта, че когато бяха направени тези снимки, корабните филтри бяха настроени да пропускат съвсем тесен спектрален диапазон около алфа-линията на водорода. И сега можете да видите какво привлече интереса ни.

„Наистина“, помисли си Джейкъб. Светлите точки бяха яркозелени! Те мигаха като алармени сигнали и имаха цвят на смарагд.

— Филтърът ефикасно изолира няколко дължини на вълните в зелено и синьо, но с разстоянието алфа-линията обикновено изцяло ги затъмнява. Пък и това зелено не е с такава дължина! — Физикът изгледа аудиторията си. Можете да си представите нашето стъписване, разбира се. Никакъв термосветлинен източник не можеше да излъчи такъв цвят. За да премине през филтрите, светлината от тези обекти трябваше не само да е невероятно силна, но и абсолютно монохромна, и температурата на обекта трябваше да е милиони градуси!

Най-после заинтригуван, Джейкъб се поизправи на стола си.

— С други думи — заяви Кеплър, — това можеха да са единствено лазери.

— Понякога звездите естествено излъчват лазерна светлина — продължи ученият. — Но никой не беше наблюдавал такова нещо в нашето слънце, затова отидохме да проучим обектите. И открихме най-невероятната форма на живот, която може да си представи човек!

Той завъртя един от бутоните на показалката си и зрителното поле започна да се променя.

От първия ред на публиката се разнесе звън и Хелън Десилва извади мобилния си телефон.

В настъпилата тишина Джейкъб чу шепота ѝ, докато комендантът на базата изстрелваше въпрос след въпрос.

Тя затвори и лицето ѝ замръзна в маска на ледено самообладание. После се изправи и отиде при Кеплър, който нервно си играеше с показалката си. Десилва леко се наведе и зашепна в ухото му. Директорът затвори очи. Когато ги отвори, изражението му не издаваше абсолютно нищо.

Изведнъж всички в залата едновременно заговориха. Кула напусна мястото си на първия ред и отиде при Десилва. Джейкъб усети въздушната вълна, докато д-р Мартин подтичваше по пътеката към Кеплър.

Джейкъб стана и се обърна към Фейгин, който стоеше наблизко.

— Фейгин, отивам да видя какво става. Ще ме почакаш ли тук?

— Не е необходимо — напевно отвърна кантският философ.

— Какво искаш да кажеш?

— Чух какво съобщиха по телефона на комендант човек Хелън Десилва, Приятелю-Джейкъб. Лоша новина.

„Естествено, че новината е лоша, проклет патладжан такъв!“ — извика наум Джейкъб.

— Най-искрено скърбя, Приятелю-Джейкъб. Изглежда, че кораба на учения-шимпанзе Джефри е бил унищожен в хромосферата на вашето слънце!

---

[1] Ханес Алфвен (1908–1995) — шведски астрофизик, Нобелов лауреат един от основателите на плазмената физика. — Б.пр. ↑

11. ВЪЛНЕНИЕ

Огряна от охравата светлина на холорезервоара, д-р Мартин стоеше до Кеплър, повтаряше името му и махаше с ръка пред пустите му очи. Публиката се гълпеше на подиума и развълнувано приказваше. Извънземният Кула бе сам, гледаше Кеплър и голямата му кръгла глава леко се поклащаше над слабите му рамене.

Джейкъб се приближи до него.

— Кула... — Прингът сякаш не го чу. Огромните му очи бяха мътни и иззад дебелиите му устни се носеше звук като от тракане на зъби.

Джейкъб намръщено погледна към мрачната червена светлина, която се изливаше от холорезервоара. Той отиде при вцепенения Кеплър и внимателно измъкна показалката от ръката му. Мартин, която напразно се мъчеше да привлече вниманието на директора, не го забеляза.

След няколко опита с бутоните Джейкъб успя да изключи холозаписа и лампите отново светнаха. На светло положението не изглеждаше толкова безнадеждно. Другите също трябва да го усетиха, защото глъчката постепенно стихна.

Десилва вдигна поглед от телефона, видя показалката в ръцете на Джейкъб и признателно му се усмихна. След това продължи да изстрелва въпроси към онзи, с когото разговаряше.

Дойде медицински екип. Под наблюдението на д-р Мартин санитарите внимателно настаниха Кеплър на носилка и го отнесоха навън.

Джейкъб отново се обърна към Кула. Фейгин беше успял да избути един от столовете зад представителя на Библиотеката и сега се опитваше да го накара да седне. Когато човекът се приближи, шумоленето на клони и високите мелодични звуци стихнаха.

— Той е добре, струва ми се — напевно се обади. — Кула е изключително емоционално същество и се боя, че много ще скърби за

загубата на своя приятел Джефри. По-младите видове често реагират така към смъртта на някой, с когото са се сприятелили.

— Можем ли да направим нещо? Той чува ли ни? Очите на Кула блуждаеха в пространството. От друга страна, Джейкъб никога не бе успявал да прочете нещо в тях. Извънземният продължаваше да трака със зъби.

— Мисля, че ни чува — отвърна Фейгин.

Джейкъб хвана ръката на Кула. Тя беше тънка и мека. Като че ли нямаше никакви кости.

— Хайде, Кула — каза той. — Точно зад теб има стол. Ще се почувстваме много по-добре, ако седнеш.

Извънземният се опита да отговори. Огромните му устни се разтвориха и тракането рязко се усили. Цветът на очите му леко се промени и устните му пак се затвориха. Той треперливо кимна и седна. Огромната му глава бавно се наведе и се отпусна в тънките му длани.

Емоционален или не, имаше нещо извънредно странно в това един извънземен толкова силно да страда от смъртта на земянит — шимпанзе, който винаги щеше да си остане съвсем различен от него, чак до фундаменталната си телесна химия, и чиито напомнящи на риби предци бяха плували в различни морета под различна звезда.

— Моля за внимание! — изправи се на подиума Десилва. — За онези, които още не са чули, предварителните наблюдения показват, че е възможно да сме изгубили кораба на доктор Джефри в един активен район, Д-12, близо до слънчевото петно Джейн. Това са само предварителни данни. Окончателно потвърждение ще получим едва, когато прегледаме телеметричната информация отпреди злополуката.

Ларок махна с ръка от срещнатата част на залата, за да привлече вниманието на коменданта. В едната си ръка той държеше малка стенокамера, различен модел от онази, която му бяха взели в Пещерата. Джейкъб се зачуди защо Кеплър още не му е върнал другата.

— Госпожице Десилва — попита французинът, — ще позволите ли на пресата да присъства по време на анализа на телеметричните данни? Обществото има право на информация. — Във възбудата си Ларок съвсем бе забравил за акцента си. Без него анахроничното обръщение „госпожице Десилва“ звучеше много странно.

Тя се замисли, без да гледа точно към журналиста. Законите за свидетелите бяха недвусмислени за отказа на обществен достъп до важни събития, без „печат“ от Бюрото за регистрация на тайни. Ларок явно я бе сгасил в ъгъла, но не беше много настойчив. Засега.

— Добре. Наблюдателната галерия над контролния център може да побере всички желаещи да присъстват... освен — тя сърдито погледна неколцината от екипажа, които се бяха събрали до вратата — онези, които имат задължения. — Хората край изхода незабавно се раздвижиха. — Ще се съберем след двайсет минути — завърши Десилва и слезе от подиума.

Персоналът на колонията „Хермес“ незабавно започна да се разотива. Онези от присъстващите, които носеха земно облекло, си тръгнаха по-бавно.

Ларок вече беше изчезнал, несъмнено на път за мазерната станция, за да прати репортажа си на Земята.

Оставаше Бубакуб. Преди началото на срещата той бе разговарял с д-р Мартин, но дребният, напомнящ на мечка извънземен, не беше влязъл в залата. Джейкъб се чудеше къде ли е бил в това време.

Хелън Десилва се приближи до тях с Фейгин.

— Кула е невероятен извънземен — тихо каза на Джейкъб тя. — Често се шегуваше, че се разбираше с Джефри толкова добре, защото и двамата заемали ниско положение на йерархичната стълба и защото едва наскоро били слезли от дърветата. — Хелън съчувствено погледна Кула и докосна лицето му.

„Сигурен съм, че това действа много успокояващо“, помисли си Джейкъб.

— Скръбта е привилегия на младите — прошумоля с листа Фейгин.

Десилва отпусна ръка.

— Джейкъб, доктор Кеплър ми остави писмени инструкции да се консултирам с теб и канта Фейгин, ако с него се случи нещо.

— О?

— Да. Разбира се, заповедта почти няма юридическа тежест. Просто трябва да присъствате на съвещанията ни. Надявам се, че няма да пропуснете анализа на телеметричните данни.

Джейкъб оцени положението й. Като комендант на базата, тя щеше да носи отговорността за всяко решение, което се вземеше днес.

Ала от онези, които имаха някакъв глас, Ларок беше враждебно настроен към проекта, Мартин се колебаеше, а Бубакуб представляваше загадка. Ако Земята поискаше информация за случилото се на Меркурий от различни източници, щеше да е в интерес на Десилва да има и неколцина приятели.

— Разбира се — изсъска Фейгин. — За нас ще е чест да помогнем на хората ти.

Тя се обърна към Кула и тихо го попита дали е добре. След кратка пауза извънземният повдигна глава от ръцете си и бавно кимна. Вече не тракаше със зъби, но очите му все още бяха мътни, със светли точки, които блещукаха на неравномерни интервали по краищата. Изглеждаше изтощен и измъчен.

Комендантът отиде да помогне за подготовката на телеметричния анализ. Малко по-късно пилът Бубакуб с надутото пъхтене влезе в залата. Яка стягаше лъскавата козина на късия му дебел врат. Когато заговори, устата му отсечено се раздвижи и механичният преводач повтори думите в човешкия слухов обхват.

— Научих новината. Всички задължително трябва да присъстват на тел-е-мет-ричния анализ, затова ще ви придружа дотам.

Бубакуб надзърна зад Джейкъб и видя Кула, който разсеяно седеше на сгъваемия стол.

— Кула! — каза той. Прингът вдигна глава, поколеба се, после направи жест, който Джейкъб не разбра. Изглеждаше умолителен.

Бубакуб се наежи и издаде поредица от прищраквания и високи писукания. Кула бързо скочи на крака. Пилът незабавно обърна гръб на присъстващите и властно закрачи към коридора...

Зад него Джейкъб и Фейгин тръгнаха с Кула. Някъде от „темето“ на канта се носеше странна музика.

12.

ГРАВИТАЦИЯ

Поради автоматизираното управление, телеметричната зала беше малка. Имаше само десетина пулта под голям екран. Поканените гости бяха настанени на подиум, ограден с парапет, откъдето наблюдаваха работата на операторите.

От време на време някой от персонала се навеждаше напред и се взираше в някаква подробност на екрана с напразната надежда да открие сигнали, че там долу все още има слънчев кораб.

Хелън Десилва стоеше пред двата пулта, които бяха най-близо до подиума. На един от дисплеите течеше записът на последните забележки на Джефри.

Появиха се думи, представляващи удари по клавиатура отпреди няколко часа на разстояние четирийсет милиона километра.

„ПЪТУВАНЕТО Е НОРМАЛНО... ПО ВРЕМЕ НА ТУРБУЛЕНТНОСТТА ТРЯБВАШЕ ДА НАМАЛЯ ВРЕМЕВИЯ ФАКТОР НА ДЕСЕТ... ТОКУ-ЩО ОБЯДВАХ... ВЕЧЕ СМЕ ПОД ТАУ ЕДНО... ЛИНИИТЕ НА ПОЛЕТО СЕ СЛИВАТ ПРЕД НАС... УРЕДИТЕ ПОКАЗВАТ, ЧЕ ТАМ ИМА СТАДО, ТОЧНО КАКТО КАЗА ХЕЛЪН... СТОТИНА... ПРИБЛИЖАВАМЕ СЕ...“

После по аудиосистемата внезапно се разнесе маймунският глас на Джефри:

— Само чакайте да им кажа, момчета! Първото солово потапяне в слънцето! Изяж се, Тарзан!

Един от операторите в залата се засмя, но почти незабавно млъкна. Смехът му прозвуча като ридание. Джейкъб се сепна.

— Искате да кажете, че Джефри е бил съвсем сам там долу, така ли?

— Мислех, че знаеш! — изненада се Десилва. — Потапянията са напълно автоматизирани. Само компютър може да настройва стазаполетата достатъчно бързо, за да не позволи турбулентността да

превърне пътника в желе. Джеф... имаше два: един бордови компютър и дистанционен лазер, базиран тук, на Меркурий. Пък и какво може да прави човек, освен да внася малки корекции?

— Но защо изобщо сте рискували?

— Идеята беше на доктор Кеплър — малко наежено отвърна Десилва. — Искаше да види дали само човешките псимодели карат призраците да бягат или да правят заплашителни жестове.

— Кеплър изобщо не спомена за това.

Тя отметна от челото си кичур руса коса.

— Да, по време на първите няколко срещи с магнитоядните не забелязахме нито един от пастирите. После ги наблюдавахме от разстояние, за да определим отношенията им с другите същества. Когато накрая се приближихме, отначало пастирите бягаха. После поведението им коренно се промени. Един-двама се издигаха над кораба от равнината на контролния подиум и се спускаха надолу срещу нас!

Джейкъб поклати глава.

— Не съм сигурен, че разбирам...

Десилва погледна към най-близкия пулт, но на екрана нямаше промяна. Продължаваше да тече пратената от Джефри рутинна информация за условията около кораба.

— Е, Джейкъб, корабът представлява плоска палуба в почти съвършен огледален корпус. Гравитационните двигатели, генераторите на стазаполе и охлаждащият лазер се намират в по-малка сфера, разположена по средата на палубата. Записващите устройства са монтирани „от долната страна“ по ръба на палубата, а хората са „отгоре“, така че да не си пречат взаимно. Но не бяхме предвидили, че нещо нарочно ще избегне камерите ни!

— Щом призраците са се крили от уредите ви, защо просто не сте обръщали кораба? Имате пълен гравитационен контрол.

— Опитахме. Те просто изчезваха! Или оставаха над нас, колкото и бързо да се въртяхме. Просто висяха над нас! И тогава някои от екипажа започваха да виждат антропоидни форми!

Изведнъж дрезгавият глас на Джефри отново изпълни залата.

— Хей! Цяла глутница овчарски кучета избутва ония пръстени! Приближавам се! Добри кученца!

Хелън сви рамене.

— Джеф винаги е бил скептик. Никога не виждаше странни фигури и наричаше пастирите „овчарски кучета“, защото не откриваше в поведението им нищо, което да загатва за разум.

Джейкъб кисело се усмихна. Снизхождението на супершима към кучешката раса беше една от смешните страни на типичната за вида му склонност към подражание. Това навярно притъпяваше чувствителността им към особената връзка между кучето и човека. Много шими си взимаха кучета за домашни любимци.

— Той нарече магнитоядните „пръстени“, нали?

— Да, имат форма на огромни гевреци. Щеше да ги видиш, ако срещата не беше... прекъсната. — Тя тъжно поклати глава и погледна надолу.

Джейкъб се размърда.

— Сигурен съм, че никой не е можел да направи нищо... — започна той. После усети, че думите му звучат глупаво. Десилва кимна и се обърна към пулта, заета или преструвайки се на заета с разчитането на техническата информация.

Бубакуб лежеше по корем върху една възглавница близо до парапета. В ръцете си държеше електронна книга и унесено четеше извънземните знаци, които течаха по малкия екран. Когато се бе разнесъл гласът на Джефри, пилът беше вдигнал глава и загадъчно бе погледнал Пиер Ларок.

Очите на журналиста блестяха, докато записваше „историческия момент“. От време на време той тихо и възбудено казваше нещо в микрофона на стенокамерата.

— Три минути — дрезгаво обяви Десилва.

В продължение на шестдесет секунди не се случи нищо. После на екрана пак се появиха главните букви.

„ГОЛЕМИТЕ МОМЧЕТА ЗА ПРЪВ ПЪТ СЕ НАСОЧВАТ КЪМ МЕН! ИЛИ ПОНЕ ДВАМА ОТ ТЯХ. ТОКУ-ЩО ВКЛЮЧИХ КАМЕРИТЕ... ХЕЙ! УСЕЩАМ РАЗТЪРСВАНЕ! ВРЕМЕКОМПРЕСИЯТА Е ПОВРЕДЕНА!!!“

— Движа се бързо... — внезапно прозвуча дълбокият дрезгав глас. — Пак разтърсване! Падам! Извънземните! Те...

За миг се разнесе пращане, последвано от високо свистене, когато операторът увеличи звука. После нищо.

Дълго всички мълчаха. После един от операторите се изправи от пулта си.

— Експлозията е потвърдена — каза той. Десилва кимна.

— Благодаря. Подгответе обобщение на информацията за Земята.

Странно. Най-силното чувство, което изпитваше Джейкъб, беше болезнена гордост. Като представител на Центъра за ъплифтиране, той бе забелязал, че в последния момент от живота си Джефри се бе отказал от клавиатурата. Вместо да отстъпи пред страха, той беше направил горд и труден за него жест. Земяният Джеф бе говорил на глас.

Джейкъб искаше да го каже на някого. Ако не друг, то поне Фейгин щеше да разбере. Той се запъти към канта, ала преди да стигне при него Пиер Ларок високо изсъска:

— Глупаци! — Журналистът със смаяно изражение се огледа наоколо. — И аз съм най-големият глупак! Трябваше да се досетя, че е опасно да пращаме само шимпанзе в слънцето!

Залата се смълча. Присъстващите изненадано гледаха Ларок, който разпери ръце.

— Не виждате ли? Всички ли сте слепи? Ако соларианите са нашите патрони, а в това не може да има съмнение, те явно са правили всичко възможно, за да ни избягват хилядолетия наред. И все пак някаква далечна обич към нас не им е позволявала да ни унищожат! Те са се опитвали да ви предупредят по начини, които е нямало как да разберете, но вие не сте ги послушали. Как тогава да реагират тези могъщи същества, щом им досажда клиентна раса, която те са изоставили? Какво очаквате да направят, когато им се натрапва някаква маймуна?

Неколцина от екипажа гневно скочиха на крака. Десилва трябваше да повиши глас, за да ги накара да се отдръпнат. Тя се обърна към Ларок с напълно овладяно лице.

— Господине, ако изложите интересната си хипотеза на хартия и без обиди, ние с удоволствие ще я обсъдим.

— Но...

— Толкова по този въпрос! По-късно ще имаме достатъчно време да дискутираме!

— Не, нямаме абсолютно никакво време.

Всички се обърнаха. На вратата в дъното на галерията стоеше д-р Мартин.

— Мисля, че е най-добре да обсъдим въпроса още сега — каза тя.

— Добре ли е доктор Кеплър? — попита Джейкъб. Психоложката кимна.

— Идвам направо от каютата му. Успях да го извадя от шока и сега той спи. Но преди да заспи настойчиво нареди веднага да направим още едно потапяне.

— Веднага ли? Защо? Не трябва ли да изчакаме, докато окончателно изясним какво се е случило с кораба на Джефри?

— Ние знаем какво се е случило с кораба на Джефри! — остро отвърна Мартин. — На влизане чух какво каза господин Ларок и изобщо не ми харесва начина, по който посрещнахте идеята му! Всички сте толкова тесногръди и самоуверени, че не можете да се вслушате в нещо ново!

— Искате да кажете, че според вас призраците наистина са наши патрони, така ли? — Десилва явно не можеше да повярва на ушите си.

— Може би да, може би не. Но останалата част от неговото обяснение е съвсем логична! В края на краищата, нима соларианите някога са правили нещо повече от това да ни заплашват? А сега изведнъж стават агресивни. Защо? Може би, защото не изпитват угризения да убият представител на толкова незрял вид, колкото е този на Джеф? — Тя тъжно поклати глава. — Знаете ли, съвсем скоро хората ще започнат да осъзнават към колко много неща трябва да се приспособим! Всяка дишаща кислород раса се подчинява на статусна система, строг ред, основан на старшинство, сила и патронаж. Мнозина от вас не харесват този порядък. Но такъв е светът! И ако неискаме да изчезнем като неевропейските раси през деветнайсети век, просто трябва да се научим как да се отнасяме с по-силните видове!

Джейкъб се намръщи.

— Искате да кажете, че щом соларианите са убили шимпанзе и са заплашвали или са се отнасяли презрително към човешки същества...

— Тогава соларианите навярно не искат да си имат работа с хлапета и домашни любимци... — Един от операторите удари с юмрук по пулта. Десилва го стрелна с гневен поглед. — ... Но може би ще

разговарят с делегация, включваща представители на по-древни, по-опитни видове. В крайна сметка, ако не опитаме, няма да разберем.

— Кула беше с нас в повечето потапяния — промърмори операторът. — А той е опитен дипломат!

— При цялото ми уважение към принга Кула — Мартин леко се поклони на високия извънземен, — той е от съвсем млада раса. Почти колкото нашата. Соларианите явно не смятат, че заслужава вниманието им повече от нас. Не, предлагам да се възползваме от безпрецедентното присъствие на представители на две древни и уважавани раси. Би трябвало смирено да помолим пила Бубакуб и канта Фейгин да дойдат с нас на последния ни опит за установяване на контакт!

Бубакуб бавно се изправи. Той се огледа наоколо. Знаеше, че Фейгин ще го изчака да говори пръв.

— Щом човешките същества казват, че имат нужда от мен на слънцето, въпреки опасните прим-ит-ивни слънчеви кораби, аз съм скло-нен да при-ема.

Той самодоволно се отпусна върху възглавницата си. Фейгин прошумоля и въздъхна.

— Аз също с удоволствие ще дойда. Всъщност съм готов на всякаква работа, за да заслужи мястото си на такъв кораб. Нямам представа с какво мога да помогна. Но с радост ще дойда.

— Аз обаче възразявам, по дяволите! — извика Десилва. — Отказвам да приема политическите последици от участието на пила Бубакуб и канта Фейгин в слънчево потапяне, особено след инцидента! Вие говорите за приятелските връзки с могъщите извънземни раси, доктор Мартин, но представяте ли си какво ще се случи, ако двамата загинат тук, на борда на земянитски кораб?

— О, глупости! — отвърна Мартин. — Ако някой е способен да се справи с нещата така, че никой да не обвини Земята, това са тези разумни същества. В края на краищата галактиката е опасно място. Сигурна съм, че ще оставят обяснително писмо или нещо подобно.

— Аз вече съм приготвил такива документи — каза Фейгин.

Бубакуб също заяви великодушната си готовност да рискува живота си на примитивен кораб и да освободи земянитите от всякаква отговорност. Когато Ларок започна да му благодари, пилът се извърна. Даже Мартин помоли журналиста да млъкне.

Десилва погледна Джейкъб. Той сви рамене.

— Е, имаме време. Нека първо проверим данните от потапянето на Джеф и да оставим доктор Кеплър да се възстанови. Междувременно можем да пратим тази идея на Земята за предложения.

Мартин въздъхна.

— Ще ми се да беше толкова просто, но вие явно не сте го обмислили. Вижте, ако трябваше да се опитаме да сключим мир със соларианите, нямаше ли да се обърнем към същата група, която се е почувствала обидена от посещението на Джеф?

— Ами, не съм сигурен, че е задължително, но звучи логично.

— А как възнамерявате да я откриете в слънчевата атмосфера?

— Предполагам, че просто трябва да се върнете в същия активен район, където се хранят магнитоядните... А, разбирам какво искате да кажете.

— Убедена съм — усмихна се Мартин. — Там долу няма постоянна „солография“. Активните райони и самите слънчеви петна изчезват за няколко седмици! Слънцето няма повърхност като такава, само различни равнища на плътност. Даже екваторът се върти по-бързо от другите ширини! Как ще намерите същата група, ако не заминете веднага, още преди нанесените от потапянето на Джеф щети да са обхванали цялата звезда?

Джейкъб озадачено се обърна към Десилва.

— Мислиш ли, че е права, Хелън? Тя избели очи.

— Кой знае? Може би. Определено има за какво да помислим. Но няма да направим абсолютно нищо, преди доктор Кеплър да се възстанови достатъчно, за да ни изслуша.

Д-р Мартин се намръщи.

— Вече ви казах! Дуейн се съгласи, че незабавно трябва да пратим нова експедиция!

— Искам да го чуя лично от него! — разпалено отвърна Десилва.

— Ами тук съм, Хелън.

Дуейн Кеплър стоеше на прага и се облягаше на касата. До него беше главният лекар Леърд, който го придържаше за ръката и гневно гледаше д-р Мартин.

— Дуюейн! Защо не си в леглото? Инфаркт ли искаш да получиш?
— Мартин загрижено се приближи към него, но Кеплър я спря с махване на ръка.

— Добре съм, Мили. Просто не изпълних съвсем точно твоя рецепта, това е. В по-малки дози лекарството наистина е полезно, така че съм убеден в добрите ти намерения.

Кеплър немощно се усмихна.

— Така или иначе, добре, че не бях прекалено упоен, за да чуя блестящата ти реч. Успях да хвана по-голямата част от вратата.

Мартин се изчерви.

Джейкъб бе облекчен, че Кеплър не споменава за ролята, която беше изиграл той. След като бяха кацнали на Меркурий, нямаше причини да не анализира лекарствата на Кеплър, които бе откраднал на „Бредбъри“.

За щастие никой не го попита откъде ги има. След известни консултации корабният лекар заключи, че някои дози са прекалено високи, но освен едно, всички хапчета се оказаха обичайни средства за лечение на слаба маниакална депресия.

Неизвестното лекарство обаче продължи да измъчва Джейкъб. От какво страдаше Кеплър, че трябваше да пие големи дози силен антикоагулант? Д-р Леърд беше бесен. Защо Мартин бе предписала уорфарин?

— Сигурен ли сте, че сте достатъчно добре, за да останете тук?
— обърна се Десилва към директора. Тя помогна на лекаря да настанят Кеплър на стол.

— Нищо ми няма — отвърна той. — Освен това някои неща не търпят отлагане. На първо място, изобщо не съм убеден в теорията на Мили, че призраците ще посрещнат пила Бубакуб и канта Фейгин с повече ентузиазъм от нас. И категорично няма да поема отговорността да ги взема на слънчево потапяне! Ако загинат там долу, те няма да бъдат убити от соларианите... а от човешки същества! Трябва веднага да пратим нова експедиция... без нашите почитаеми извънземни приятели, разбира се... но както посочи Мили, важно е корабът незабавно да се насочи към същия район.

Десилва рязко поклати глава.

— Не съм съгласна, господин директор! Или Джеф е убит от призраците, или с кораба му се е случило нещо. И смятам, че се касае

за последното, колкото и да ми е неприятно да го призная... Трябва да проверим всичко, преди да...

— О, няма съмнение, че се е повредил корабът — прекъсна я Кеплър. — Призраците не убиват никого.

— Какво? — извика Ларок. — Да не сте сляп? Как можете да отричате очевидните факти?

— Дуейн — спокойно се намеси Мартин. — Прекалено си уморен, за да мислиш за това.

Кеплър просто ѝ махна да замълчи.

— Извинете, доктор Кеплър — обади се Джейкъб. — Споменахте нещо за опасност, идваща от страна на човешки същества, нали? Комендант Десилва сигурно смята, че имате предвид грешка в подготовката на кораба на Джеф, довела до неговата смърт. Вие обаче говорехте за друго, нали?

— Искам да знам само едно нещо — бавно каза директорът. — Телеметричните данни показаха ли, че корабът на Джеф е бил унищожен от колапс на неговото стазаполе?

Операторът, който преди малко се бе обадил, пристъпи напред.

— Ами... да, господин директор. Откъде знаете?

— Не знаех — усмихна се Кеплър. — Но се досетих, след като ми хрумна, че е било саботаж.

— Какво?! — едновременно извикаха Мартин, Десилва и Ларок.

И внезапно Джейкъб разбра.

— Искате да кажете, че по време на обиколката... — Той се обърна към журналиста. Психоложката проследи погледа му и ахна.

Французинът отстъпи назад, като че ли го бяха ударили.

— Вие сте побъркан! — извика той. — И вие! — Ларок насочи показалец към Кеплър. — Как може да съм повредил машините, когато ми беше лошо през цялото време на онова безумно място?

— Хей, вижте, Ларок — заговори Джейкъб. — Лично аз не ви обвинявам в нищо и съм сигурен, че доктор Кеплър само излага хипотези. — Той завърши изречението с въпросителна интонация и повдигна вежди.

Кеплър поклати глава.

— Боя се, че говоря съвсем сериозно. Ларок прекара един час в близост до гравитационните генератори на Джеф. Наоколо нямаше абсолютно никой. Ние проверихме генератора за повреди, причинени с

голи ръце, и не открихме такива. Едва по-късно ми дойде наум да проверя камерата на господин Ларок. И когато го направих, открих, че едно от малките допълнителни устройства е миниатюрен звуков зашеметител! — Той извади камерата от джоба на туниката си. — И това е била целувката на Юда!

Французинът почервения.

— Всички журналисти използват такива зашеметители за самоотбрана. Дори бях забравил за него. И не може да нанесе никакви щети на толкова голяма машина! Пък и всичко това няма нищо общо с въпроса! Този земянитски шовинист, археорелигиозен маниак, който едва не провали шанса ни да се срещнем със своите патрони като с приятели, има дързостта да ме обвини в престъпление, за което нямам никакъв мотив! Той е убил оная нещастна маймуна и сега иска да прехвърли вината върху друг!

— Млъкнете, Ларок — спокойно каза Десилва. Тя се обърна към Кеплър. — Съзнавате ли какво говорите, господин директор? Един гражданин не може да извърши убийство, само защото не харесва някого. Единствено условие е способен да убие без ужасна причина. Известна ли ви е някаква причина, поради която господин Ларок да извърши такова престъпление?

— Не — сви рамене Кеплър. Той погледна Ларок. — Гражданинът, който оправдава убийството, въпреки това изпитва угризения. Господин Ларок като че ли не съжалява за нищо, така че или е невинен, или е много добър актьор... а може би в крайна сметка ще се окаже условие!

— В космоса! — извика Мартин. — Това не е възможно, Дуетн. И ти го знаеш. На всеки космодрум е тъпкано с У-приемници. Детектори има и на всеки кораб! Трябва да се извиниш на господин Ларок!

Кеплър се усмихна.

— Да му се извиня ли? Ако не друг, поне аз трябва да знам, че Ларок излъга, когато твърдеше, че му станало лошо от гравитационния тунел. Пратих мазерграма на Земята. Поисках досието му от неговия вестник. И те с удоволствие ми го пратиха. Изглежда, че господин Ларок е опитен астронавт! Напуснал Службата по „здравословни причини“ — израз, често използван, когато нечий резултати от У-тестовите достигат условнически равнища и човек е принуден да се

откаже от по-опасна работа. Това може да не доказва нищо, но означава, че Ларок има прекалено голям опит с космически кораби, за да е бил „уплашен до смърт“ в гравитационния тунел на Джефри. Искане ми се да го бях научил навреме, за да предупредя Джеф.

Ларок и Мартин протестираха, но мнението в залата се обръщаше срещу тях. Десилва гледаше французина с леден гняв, който плашеше Джейкъб.

— Чакайте малко — вдигна ръка той. — Защо не проверим дали на Меркурий няма условници без преподаватели. Предлагам всички да пратим ретинните си отпечатащи на Земята за удостоверяване на самоличността. Ако господин Ларок не е регистриран като условник, остава доктор Кеплър да ни покаже защо един гражданин може да смята, че има мотив за убийство.

— Добре тогава, за Кукулкан^[1]! — каза Ларок. — Но само при условие, че го направим всички заедно. — За пръв път по лицето на Кеплър се изписа неувереност.

Заради здравословното състояние на директора, Десилва нареди гравитацията в цялата база да бъде понижена до местното равнище. Контролният център отговори, че това ще отнеме около пет минути. Комендантът отиде до интеркома, обяви идентификационния тест за екипажа и гостите, после отиде да наблюдава приготвянията.

Хората в телеметричната зала започнаха да се разотиват. Ларок вървеше близо до Кеплър и Мартин, сякаш за да покаже готовността си да опровергае обвиненията срещу него. На лицето му беше изписано мъченическо изражение.

Заедно с Джейкъб и двама от екипажа те чакаха асансьора, когато гравитацията се промени.

Всички бяха свикнали с различията в гравитацията. На много места в базата имаше нормално земно притегляне. Но макар че преходът не беше по-приятен от този, границата обикновено се намираще на прага между помещенията. Джейкъб тежко преглътна и един от служителите в базата леко залитна.

Ларок внезапно се хвърли към камерата в ръката на Кеплър. Мартин ахна, директорът изненадано изсумтя. Французинът се затича обратно по коридора. Джейкъб и другите от екипажа инстинктивно се втурнаха по петите му.

Разнесе се проблясък и той усети в рамото си пареща болка. „Добре, оттук нататък поемам аз“, помисли си Джейкъб, докато се мяташе настрани, за да избегне мълнията на зашеметителя.

Чакаше в коридора. До преди малко беше вълнуващо, но сега бе истински ад. Докато очите му се проясняваха, той се облегна на грубата стена.

Беше сам в сервизния коридор. Рамото го болеше и в същото време изпитваше някакво дълбоко чувство на задоволство, разпръскващо се като избледняващ сън. Джейкъб предпазливо се огледа наоколо и въздъхна.

— Значи пое нещата в свои ръце и си мислиш, че можеш да се справиш без мен, така ли? — изсумтя той.

Нямаше представа как се е освободила тази негова друга половина, нито защо се е опитала да се справи без помощта на главната му самоличност. Ала за да се откаже, трябваше да се е натъкнала на проблем.

Отговори му дълбоко негодувание. Г-н Хайд^[2] беше чувствителен по отношение на ограничените си възможности, но най-после капитулираше.

Това ли бе всичко? Спомни си случилото се през последните десет минути и се засмя. Неговото аморално Аз беше стигнало до непреодолима преграда.

Пиер Ларок се намираще в стаята в дъното на коридора. Насред хаоса, последвал отмъкването на камерата-зашеметител, единствено Джейкъб успя да остане по следите му и егоистично запази правото да го хване за себе си.

Бе си играл с французина като с пъстърва и по време на цялата гонитба го беше оставил да си мисли, че е спечелил. Веднъж даже заблуди неколцина от екипажа, които стигнаха прекалено близо до Ларок.

Сега журналистът обличаше скафандър в сервизната кабина на двайсет метра от външния шлюз. Беше там от пет минути и щяха да му трябват още най-малко десет. Това бе непреодолимата преграда. Г-н Хайд не можеше да чака. Той беше само комбинация от страсти, а не човек, докато Джейкъб разполагаше с цялото търпение на света. Точно така го бе планирал.

Той презрително изсумтя, но не и без угризения. Съвсем доскоро това друго Аз беше постоянна част от истинската му самоличност. Разбираше болката, която причиняваше чакането на изкуствената част от него, настояваща за незабавно удовлетворение.

Минутите течаха. Той безмълвно наблюдаваше вратата. Трябваше да положи сериозни усилия, за да не натисне бравата.

И ето, че тя започна да се завърта. Джейкъб отстъпи назад и отпусна ръце отстрани на тялото си.

На прага се появи стъкленият балон на космически скафандър. Ларок огледа коридора и от устата му се разнесе съскане, когато видя Джейкъб. Вратата широко се разтвори и французинът се хвърли напред.

Джейкъб вдигна ръка и го спря.

— Стига, Ларок! Трябва да поговорим. И без това не можеш да избягаш.

— Не искам да те нараня, Демуа. Бягай! — Нервният глас на Ларок се носеше от монтирания на гърдите му високоговорител. Той заплашително размаха пластмасовата пръчка, която държеше в ръка.

Джейкъб поклати глава.

— Съжалявам. Преди да дойда тук блокирах херметичния шлюз в дъното на коридора. В този скафандър ще ти е доста трудно да стигнеш до следващия изход.

Ларок сбърчи лице.

— Защо?! Нищо не съм направил! Особено на теб!

— Ще видим. Междувременно хайде да си поговорим. Нямаме много време.

— Ще говоря! — извика журналистът. — Ще говоря с това! — Той замахна с пръчката.

Джейкъб зае отбранителна поза и се опита да вдигне ръце, за да хване китката на Ларок. Ала беше забравил за вцепененото си ляво рамо. Лявата му ръка едва се раздвижи и отново безпомощно се отпусна. Дясната се стрелна нагоре, за да блокира удара, но вместо това беше улучена от пластмасовия прът. Демуа отчаяно се метна напред и наведе глава. Пръчката изсвистя само на сантиметри над него.

По-слабата гравитация поне му помогна да се претърколи както трябва. Но сега беше вцепенена и дясната му ръка. Въпреки

скафандъра, Ларок се движеше по-леко, отколкото очакваше Джейкъб. Какво бе казал Кеплър? Че Ларок е бил астронавт? Нямаше време. Французинът отново замахваше. Той държеше пръта като меч за кендо и ако ръцете му бяха наред, Джейкъб лесно можеше да парира удара. Той се наведе и заби глава в корема на Ларок. Двамата се блъснаха в стената на коридора.

— Ох! — изпъшка журналистът и изпусна пръчката. Джейкъб я изрита надалеч и отскочи назад.

— Престани, Ларок! — задъхано извика той. — Само искам да си поговорим... Никой няма достатъчно доказателства, за да те осъди, така че защо бягаш? И без това няма къде да се скриеш.

Ларок тъжно поклати глава.

— Съжалявам, Демуа. — Нямаше го надутият му акцент. Той се метна напред с разперени ръце.

Джейкъб заподскача заднешком и започна да брои наум. Когато стигна до пет, очите му се присвиха и за миг Джейкъб Демуа бе едно цяло. Той мислено проектира линия от палеца на крака си до брадичката на своя противник. Кракът му бавно описа дъга. Почти не усети Удара.

Ларок се издигна във въздуха. Облечената в скафандър фигура полетя назад като в забавен кадър. Джейкъб изпадна в дълбоко съпреживяване и сякаш неговото тяло се понесе хоризонтално и позорно се просна върху твърдия под.

После трансът свърши и той свали шлема на Ларок... Изправи французина да седне и го подпря на стената. Ларок тихо плачеше.

Джейкъб забеляза някакъв пакет, завързан за пояса му. Той го отрязва и започна да го разопакова, като отблъскваше ръцете на съпротивляващия се журналист.

— Е — сви устни Джейкъб. — Не си използвал зашеметителя срещу мен, защото камерата е прекалено ценна. Питам се, защо тогава? Може би ще открия, ако пусна този запис. — Той се изправи и дръпна журналиста на крака. — Хайде, Ларок. Ще се отбием при някое четящо устройство. Освен ако първо не искаш да кажеш нещо.

Ларок поклати глава. Двамата тръгнаха, като Джейкъб го държеше за лакътя.

Когато стигнаха до главния коридор и Джейкъб се канеше да завие към фотолабораторията, те се сблъскаха с другите преследвачи,

водени от Дуейн Кеплър. Въпреки слабата гравитация, ученият тежко се облягаше на ръката на един санитар.

— Аха! Хванали сте го! Прекрасно! Това доказва всичките ми твърдения! Този човек се опита да избяга от справедливо наказание! Той е убиец!

— Ще видим — отвърна Джейкъб. — Единственото, което доказва този случай, е, че Ларок е уплашен. Когато изпадне в паника, дори гражданинът може да стане агресивен. Интересува ме обаче къде си е мислил, че отива. Навън няма нищо друго, освен взривена скала! Може би не е зле да пратите няколко души да обиколят района около базата.

Кеплър се засмя.

— Според мен не е отивал никъде. Условниците никога не знаят къде отиват. Те действат инстинктивно. Просто искат да се измъкнат от затвореното пространство като всяко преследвано животно.

Лицето на Ларок остана безизразно. Ала Джейкъб усети, че ръката му се напрегна, когато стана дума за претърсване на повърхността, а щом Кеплър отхвърли идеята, французинът видимо се успокои.

— Значи се отказвате от предположението за гражданско убийство — каза на директора Джейкъб, когато се запътиха към асансьорите. Кеплър вървеше бавно.

— С какъв мотив? Бедният Джеф не би убил и муха! Едно свястно богобоязливо шимпанзе! Освен това в Системата от десет години не е извършвано убийство от гражданин! Това престъпление скоро ще стане рядко като златен метеорит!

Джейкъб се съмняваше. Статистиката по-скоро говореше за полицейските методи, отколкото за каквото и да е друго. Ала той не отговори нищо.

Кеплър размени няколко реплики по вградения в стената до асансьорите интерком. Почти незабавно се появиха още няколко души и поеха Ларок от Джейкъб.

— Между другото, намерихте ли камерата? — попита директорът.

Джейкъб си помисли дали да не я скрие и по-късно да се престори, че я открива.

— Ma camera a votre oncle! — извика Ларок и се пресегна към задния джоб на Джейкъб. Хората от базата го дръпнаха назад. Друг се приближи и протегна ръка. Джейкъб неохотно му подаде камерата.

— Какво каза той? — попита Кеплър. — На какъв език говореше?

Джейкъб сви рамене. Асансьорът дойде и отвътре излязоха още хора, сред които Мартин и Десилва.

— Просто изруга — отвърна той. — Струва ми се, че не одобрява родителите ви.

Кеплър високо се засмя.

---

[1] Бог на вятъра в митологията на майте. — Б.пр. ↑

[2] Герой от „Д-Р Джекил и г-н Хайд“ на Р. Л. Стивънсън. — Б.пр. ↑

13. ПОД СЛЪНЦЕТО

Комуникационният купол приличаше на балон, залепнал в катран. Повърхността на Меркурий около полусферата от стъкло и стазаполе излъчваше мътно сияние. Течният вид на отразената слънчева светлина усилваше усещането на Джейкъб, че е в кристална топка, затънала в кал, неспособна да избяга в чистотата на космоса.

Самите скали в близката далечина също изглеждаха странни. При тази топлина и под постоянната бомбардировка на частици от слънчевия вятър се образуваха необикновени минерали. Без да знае точно защо, окото се дивеше на праха и особените кристални форми. Имаше и локви. Човек се опитваше да не мисли за тях.

И още нещо на хоризонта привличаше вниманието.

Слънцето. Мощните екрани не пропускаха голяма част от светлината му. Ала белезникаво-жълтото кълбо приличаше на златно глухарче, толкова близо, че сякаш можеш да го докоснеш, нажежена до бяло монета. Тъмните слънчеви петна се стичаха на групи и се разгръщаха от екватора на север, юг и изток. Повърхността притежаваше странна загладеност, която погледът сякаш никога не можеше да фокусира.

Джейкъб се вираше право в слънцето и изпитваше особена дистанцираност. Светлината окъпваше онези, които стояха в купола. Лъчите като че ли галеха челото на Джейкъб.

Сякаш беше някакъв дъвен гущер, търсец нещо повече от топлина, той разгалваше всяка част от своята същност пред Господаря на космоса и под тези огънове усещаше непреодолима потребност да отиде там.

Изпитваше тревожна увереност. В онази пещ живееше нещо. Нещо ужасно старо, ужасно далечно.

Джейкъб проточи шия и погледна нагоре към огромния пилон в центъра на купола, който стърчеше от стазаполето.

На върха му бяха мазерите и лазерът, които поддържаха връзката между базата „Хермес“ и Земята, а чрез мрежа от синхронни сателити, орбитиращи на петнайсет милиона километра над повърхността, следваха слънчевите кораби във въртопите на Хелиос.

Мазерният лъч вече действаше. Ретинните отпечатащи политаха със скоростта на светлината към компютрите на родната планета. Човек се изкушаваше да си представи, че пътува, яхнал такъв лъч до Земята, към сините небеса и води.

Ретинният четец представляваше малко устройство, монтирано към лазерната оптика на компютърна система, предназначена за връзка с Библиотеката — нещо като голям окуляр, към който човек прилепваше бузата и челото си.

Въпреки че извънземните бяха изключени от проверката за условия (няколко хилядите галактики в Слънчевата система нямаше как да отговорят на изискванията и ретините им определено не бяха регистрирани), Кула настоя да включат и него. Като приятел на Джефри, той твърдеше, че макар и символично, имал право да участва в разследването на смъртта на шимпанзето.

Прингът с големи затруднения нагласи огромните си очи пред окуляра. Дълго време седя неподвижно и накрая се отдалечи от машината.

Операторът нагласи височината на окуляра за Хелън Десилва.

След нея дойде ред на Джейкъб. Той изчака да нагласят четеца, после притисна носа, бузата и челото си към него и отвори очи.

Вътре светеше синя точка. Нищо друго. Това му напомняше за нещо, но не можеше да си спомни какво. Точката като че ли се въртеше и искреше — като сиянието на нечия душа.

После се разнесе музикален тон, който му показва, че може да стане. Той се отдръпна назад и направи място на Кеплър, който се облягаше на ръката на Мили Мартин. Когато се разминаха, ученият му се усмихна.

„Ето за какво ми напомня! — внезапно се сети Джейкъб. — Точката прилича на проблясък в човешко око.“

Е, добре де, логично е, днес и компютрите почти могат да мислят. Някои даже имали чувство за хумор. Защо не и това? Дай на компютрите очи да хвърлят гневни погледи и ръце да ги слагат на

кръста. Остави ги да гледат многозначително. Защо машините да не възприемат особеностите на своите създатели?“

Ларок с уверен вид се настани пред четеца. Когато свърши, той с ледено мълчание седна пред погледите на Хелън Десилва и неколцина от нейните подчинени.

Комендантът на базата бе наредила да донесат храни и напитки. Мнозина от техниците мърмореха, че прекъсвали работата им. Докато наблюдаваше как всички, свързани със слънчевите кораби, се редуват пред четеца, Джейкъб трябваше да признае, че това изисква ужасно много усилия. Изобщо не му бе минало през ум, че Хелън ще поиска да провери всички.

Докато се качваха с асансьора, Десилва отчасти му обясни решението си. След като бяха разделили Кеплър и Ларок в различни кабинни, тя влезе в следващата заедно с Джейкъб.

— Едно нещо ме смущава — каза той.

— Само едно ли? — мрачно се усмихна Хелън.

— Ами, особено едно. Щом доктор Кеплър обвинява Ларок, че е саботирал кораба на Джеф, защо не иска да вземе Бубакуб и Фейгин на слънчево потапяне, какъвто и да е резултатът от разследването? Ако Ларок е виновен, това ще означава, че следващото потапяне ще е напълно безопасно.

Десилва замислено го погледна.

— Предполагам, че ако в тази база има някой, с когото мога да споделя нещо, това си ти, Джейкъб. Затова ще ти кажа какво мисля. Доктор Кеплър изобщо не искате в тази програма да участват извънземни. Ясно ти е, че ти го казвам строго поверително, но се страхувам, че обичайното равновесие между хуманизма и ксенофилията, типично за повечето космонавти, в неговия случай е доста нарушено. В цялото си минало се е противопоставял на деникенистката философия и ми се струва, че изпитва хронично недоверие към извънземните. Освен това Библиотеката остави без работа много от колегите му. За човек, който толкова силно обича науката, това трябва да е било особено тежко. Не твърдя, че е кожа или нещо подобно! Той чудесно се разбира с Фейгин и успешно крие чувствата си към другите извънземни. Но може да заяви, че щом един опасен човек е стигнал до Меркурий, има възможност да го последва и

друг и да използва безопасността на нашите гости като повод да не ги допуска на корабите.

— Но Кула участва в почти всяко потапяне.

Десилва сви рамене.

— Кула не се брои. Той е клиент. Знам обаче едно — ако стане така, ще трябва да мина през главата на доктор Кеплър. Самоличността на всички в базата е проверена и Бубакуб и Фейгин ще дойдат на следващото потапяне, дори да се наложи да ги замъкна насила! Няма да се разпространят слухове, че човешките екипажи не са надеждни!

Тя кимна със стиснати зъби. Тогава Джейкъб си помисли, че сериозността ѝ е престорена. Помисли си, че я разбира, че е жалко на това прелестно лице да се изписват мъжки изражения. И в същото време се зачуди дали Хелън е съвсем откровена по отношение на мотивите си.

Човекът, който стоеше до мазерното устройство, откъсна лист хартия и го подаде на Десилва. Докато комендантът четеше, в залата се възцари напрегнато мълчание. После тя мрачно даде знак на неколцина едри мъже, които стояха наблизко.

— Поставете господин Ларок под арест. Трябва да го върнем на Земята със следващия кораб.

— С какво обвинение? — извика французинът. — Не можеш да го направиш, неандерталка такава! Ще си платиш за обидата!

Десилва го изгледа така, като че ли беше жалко насекомо.

— Засега сте обвинен в незаконно сваляне на условнически предавател. По-късно може да има още обвинения.

— Лъжи, лъжи! — задавен от ярост, изкрещя Ларок и скочи на крака. Един от персонала го хвана за ръката и го задърпа към асансьорите.

Без да им обръща внимание, Хелън се обърна към Джейкъб.

— Господин Демуа, корабът ще е готов след три часа. Ще съобщя на другите. Можем да поспим по пътя. Пак ви благодаря за това, че овладяхте положението долу.

Тя се извърна преди Джейкъб да успее да ѝ отговори и тихо даде някаква заповед на хората си, като умело скриваше гнева си: условник в космоса!

Джейкъб я наблюдаваше в продължение на няколко минути, докато присъстващите се разотиваха. Смърт, дива гонитба, а сега и углавно престъпление. „Сигурно и аз ще извърша същото, ако някога стана условник... това значи, че има голяма вероятност Ларок да е виновен и за смъртта на Джефри.“

Колкото и да не харесваше французина, никога не го бе смятал за способен на хладнокривно убийство, въпреки боя с пластмасовата пръчка.

С едната половина на ума си Джейкъб усещаше, че другата доволно потрива ръце... и аморално се радва на загадъчните обрати, които възприемаше случаят „Потапяне в слънцето“.

На път към асансьора го настигна д-р Мартин. Изглеждаше шокирана.

— Джейкъб... нали... нали не смяташ, че Пиер е убил онова глупаво създание? Искам да кажа, че той обича шимпанзетата!

— Съжалявам, но уликите сочат обратното. И аз не харесвам Законите за условниците повече от теб. Само че хората, които са определени за такива, наистина лесно стават агресивни и като е свалил предавателя си, господин Ларок е нарушил закона. Все пак няма защо да се безпокоиш, на Земята ще се оправят. Ларок със сигурност ще бъде изслушан.

— Но... той вече е несправедливо обвинен! — възрази Мартин. — Ларок не е нито условник, нито убиец! Мога да го докажа!

— Чудесно! Доказателствата в теб ли са? — Джейкъб внезапно се намръщи. — Но в съобщението от Земята пише, че той е условник!

Мартин прехапа устни и извърна очи.

— Съобщението беше подправено.

Джейкъб изпита към нея съжаление. Доскоро самоуверената психоложка заекваше и се улавяше за невероятни идеи. Това беше унижително и на Джейкъб му се искаше да е някъде другаде.

— Имаш ли доказателство, че мазерграмата е фалшива? Може ли да го видя?

Мартин вдигна поглед към него. Изведнъж видът ѝ стана крайно неуверен, като че ли се питаше дали да каже нещо повече.

— Екипажът... Ти видя ли съобщението? Онази жена... само ни го прочете. Тя и другите тук мразят Пиер...

Гласът ѝ се провлачи, сякаш знаеше, че аргументите ѝ не са убедителни. В края на краищата, помисли си Джейкълб, комендантът не можеше да ги излъже за съдържанието на мазерграмата, защото нямаше откъде да е сигурна, че никой няма да поиска да я види. И едва ли само заради неприязънта си към Ларок щеше да му даде възможност да я съди и да измъкне всичките ѝ спестявания за седемдесет години.

Или пък Мартин искаше да каже нещо друго?

— Защо не слезеш в апартамента си да си починеш малко? — внимателно предложи той. — И не се тревожи за господин Ларок. За да го осъдят за убийство, на Земята ще им трябват повече доказателства, отколкото имат сега.

Мартин го остави да я отведе при асансьора. Джейкълб се обърна и погледна назад. Десилва продължаваше да дава заповеди на хората си. Д-р Кеплър бе слязъл долу. Кула мрачно стоеше до Фейгин. Двамата се извисяваха над всички други наоколо под огромния жълт слънчев диск.

Докато вратата се затваряше, Джейкълб се зачуди дали това е най-добрият начин да започнеш едно пътуване.

ЧАСТ V

Животът е продължение на физическия свят. Биологичните системи притежават уникални свойства, но въпреки това се подчиняват на ограничения, наложени от физическите и химическите особености на околната среда и на самите организми... еволюционните решения на биологичните проблеми са... повлияни от физико-химическата среда.

Робърт И. Риклефс^[1]
„Екология“

14.

НАЙ-ДЪЛБОКИЯТ ОКЕАН

Казваше се проект „Икар“, четвъртата космическа програма с това име и първата, на която подхождаше. Много преди родителите на Джейкъб да се родят — преди Поврата и Договора, преди Лигата на енергийния сателит, дори преди пълния разцвет на Бюрокрацията — старата баба НАСА реши, че ще е интересно да изстреля сонди в слънцето, за да види какво ще се случи.

Откриха, че сондите реагират по странен начин. Изгаряха.

По време на американското „Циганско лято“ нищо не се смяташе за невъзможно. Американците строяха в космоса градове — създаването на по-здрава сонда не можеше да е сериозно предизвикателство!

Бяха построени корпуси от материали, които можеха да издържат нечувано налягане и чиито повърхност отразяваха почти всичко. Магнитни полета отклоняваха рядката, но невероятно гореща плазма в короната и хромосферата. Мощни комуникационни лазери пронизваха слънчевата атмосфера с двупосочни потоци заповеди и данни.

И все пак роботизираните кораби изгаряха. Колкото и добри да бяха огледалата и изолациите, колкото и равномерно да разпределяха топлината суперпроводниците, законите на термодинамиката оставаха непоклатими. Топлината рано или късно се разпространяваше от участък с по-висока към такъв с по-ниска температура.

Астрофизиците спокойно можеха да се примирят и да продължат да изгарят сондите си в замяна на мимолетни проблясъци на информация, ако Тина Мърчант не им бе предложила друг начин.

— Защо не ги охлаждайте? — попита тя. — Имате колкото искате енергия. Можете да пренасочвате топлината от една част на сондата към друга.

Колегите ѝ отговориха, че при суперпроводниците изравняването на топлината не е проблем.

— Кой ви приказва за изравняване? — попита хубавицата от Кеймбридж. — Просто изсмучете цялата излишна топлина от тази част

на кораба, в която са уредите, и я пренасочете в друга част.

— Тогава тази част ще изгори! — възрази една от колежките ѝ.

— Да, но можем да се освобождаваме от топлината „верижно“ — отвърна друг, малко по-интелигентен инженер.

— Не, не, вие не разбирате. — Тройната Нобелова лауреатка отиде при черната дъска и начерта кръг, после вписа в него втори. — Ето! — Тя посочи вътрешната окръжност. — Изхвърляте топлината тук, докато за кратко стане по-горещо от плазмата извън кораба. После, преди да е причинила някакви щети, просто я изпомпвате в хромосферата.

— И как очаквате да направим това? — попита един прочут физик.

Тина Мърчант се усмихна, сякаш виждаше как ѝ поднасят наградата за астронавтика.

— Имате бордови комуникационен лазер с температура милиони градуси! Използвайте го!

Така започна епохата на слънчевата батисфера. Балансирайки върху охлаждащите си лазери, леките сонди дни и седмици наред следяха едва забележимите промени в слънцето, които определяха времето на Земята.

Тази епоха свърши с Контактa. Но скоро се роди нов тип слънчев кораб.

Джейкъб се замисли за Тина Мърчант. Чудеше се дали великата жена е щяла да се гордее или само да се смути, ако можеше да стои на палубата на слънчев кораб и спокойно да пътува по време на най-страшните бури на тази гневна звезда. Навярно щеше да каже „Разбира се!“ Но откъде можеше да знае, че за тази цел към нейната наука е трябвало да се прибави и извънземната?

За Джейкъб подобна комбинация не вдъхваше увереност.

Той знаеше, естествено, че с този кораб са направени над дваисет успешни потапяния. Нямаше основание да смята, че това пътуване ще е опасно.

Освен че само преди три дни другият кораб, абсолютно същият като този, тайнствено беше изчезнал.

Сега корабът на Джеф сигурно представляваше облак от металокерамични частици и йонизирани газове, пръснати на площ от милиони кубични километри в слънчевия въртоп. Джейкъб се опита да

си представи бурите в хромосферата така, както ги бе видял в последния миг от живота си шимският учен, незащитен от пространствено-времеви полета.

Той затвори очи и внимателно ги разтърка. Беше гледал слънцето почти без да мига.

Отпуснат на едно от наблюдателните кресла, Джейкъб виждаше почти цялото слънчево полукълбо. Половината небе беше изпълнено с бавно променящо се кълбо от червени, черни и бели багри. На водородната светлина всичко сияеше в тъмночервени нюанси — деликатната дъга на някаква изпъкналост, очертаваща се на фона на космоса, тъмните, извиващи се ивици на нишките и хлътнолите възчерни слънчеви петна.

Топографията на слънцето имаше почти безгранично разнообразие. От проблясъци, прекалено бързи, за да може да ги следи човешко око, до бавно величествено въртене — накъдето и да погледнеше, Джейкъб виждаше само движение.

Макар че основните особености не се променяха бързо, той вече различаваше безброй по-малки движения. Най-бързо беше пулсирането на горите от високи тънки „спикули“ около краищата на петнистите клетки. Пулсирането продължаваше няколко секунди. Всяка спикула знаеше Джейкъб, обхващаше хиляди квадратни километри.

Известно време той бе наблюдавал с корабния телескоп блестящите струи свръхнагорещена плазма, които бликаха от фотосферата като фонтани и се откъсваха от притеглянето на слънцето, за да се превърнат в могъщи вълни от звук и материя, представляващи короната и слънчевия вятър.

Заградени от спикулите, огромните грануляционни клетки пулсираха със сложен ритъм, докато топлината отдолу завършваше безкрайното си конвекционно пътуване, за да се отдели като светлина.

И над всичко това, като дълбоко море, се стелеше хромосферата.

Аналогията можеше да е преувеличена, но бурните райони над спикулите наистина приличаха на коралови рифове, а редиците от спокойни нишки проследяваха навсякъде пътищата на магнитните полета като легла на келп, леко поклащани от вълните. Нямаше значение, че всяка от розовите дъги беше много пъти по-голяма от Земята!

Джейкъб отново откъсна очи от кипящата сфера. „Ако продължавам да гледам така, ще си изгубя зрението — помисли си той. — Чудя се как устояват на изкушението другите.“

От мястото му се виждаше цялата наблюдателна палуба, освен малък участък от отсрещната страна на дванайсетметровия купол в центъра.

В стената на централния купол се появи отвор и палубата се обля в светлина. Отвътре излезе мъж, следван от висока жена. Джейкъб не трябваше да чака очите му да се приспособят, за да познае силуета на комендант Десилва.

Хелън се усмихна и седна по турски до креслото му.

— Добро утро, господин Демуа. Надявам се, че сте успели да поспите през нощта. Очаква ни тежък ден.

Джейкъб се засмя.

— Като че ли тук има такова нещо като нощ! Няма нужда да поддържате измамата, като имитирате изгрев. — Той кимна към слънцето, което изпълваше половината небе.

— Въртенето на кораба в осемчасов цикъл дава на онези, които не са свикнали с космоса, възможност да поспят — отвърна тя.

— Не се безпокой — каза Джейкъб. — Аз мога да спя навсякъде. Това е най-ценната ми дарба.

Хелън се усмихна още по-широко.

— По традиция хелионавтите винаги завъртат кораба веднъж преди последното спускане и наричат този период нощ.

— Вече имате традиции? Само за две години?

— О, тази традиция е много по-стара! Тя датира от времето, когато никой не е можел да си представи друг начин да отиде на слънцето, освен... — Десилва замълча за миг.

Джейкъб изпъшка.

— ... Освен да отиде нощем, когато не е толкова горещо!

— Ти си го открил!

— Елементарно, драги Уотсън. Беше неин ред да изпъшка.

— Всъщност ние съзнателно изграждаме някои традиции при онези, които са се потапяли в Хелиос. Създадохме Клуба на огнеядците. Когато се върнем на Меркурий, ще те посветят. За

съжаление, не мога да ти кажа какво представлява посвещаването... само се надявам, че можеш да плуваш!

— Не виждам къде мога да се скрия, госпожо комендант. За мен ще е чест да стана огнеядец.

— Чудесно! И не забравяй, още не си ми разказал как си спасил Ваниловата игла. Не съм ти го казвала, но след завръщането на „Калипсо“ страшно се зарадвах да видя онова старо чудовище и искам да чуя историята от човека, който го е спасил.

Джейкъб погледна над рамото на Десилва. За миг му се стори, че чува вой на вятър и човешки вик... глас, който крещеше нечленоразделни думи, докато някой падаше... Той се отърси от спомена.

— О, друг път ще ти разкажа. Прекалено е лично. В спасяването на иглите участваше още някой, за когото може би ще искаш да чуеш.

На лицето на Хелън Десилва за миг се изписа състрадание, което показваше, че вече знае какво му се е случило в Еквадор.

— С нетърпение го очаквам. И аз имам нещо за теб. История за „пойните птици“ на Омниварий. Очевидно планетата е толкова тиха, че заселниците от Земята трябва много да внимават, иначе птиците започват да имитират всеки шум, който чуят. Това оказва интересно въздействие върху любовния живот на заселниците и влияе особено на жените в зависимост от това дали искат да рекламират „способностите“ на партньорите си, както се е правило някога, или да запазят дискретност! Но сега трябва да се връщам към задълженията си. Пък и не искам да ти разказвам цялата история. Ще ти съобщя, когато стигнем до първата турбулентност.

Джейкъб се изправи и я проследи с поглед, Слънчевата хромосфера навярно беше странно място да се наслаждава на походката на една жена, ала докато Десилва не изчезна, той просто не можа да откъсне очи от нея. Възхищаваше се на гъвкавостта на астронавтите.

По дяволите, тя сигурно го правеше нарочно. Стига да не пречеше на работата ѝ, хобито на Хелън Десилва явно бе да задоволява либидото си.

В отношението ѝ към него обаче имаше нещо странно. Тя изглежда му се доверяваше повече, отколкото би трябвало след

няколкото им приятелски разговора. Може би целеше нещо. В такъв случай Джейкъб все още нямаше представа какво.

От друга страна, може би след като напускаха Земята с кораби като „Калипсо“, хората естествено ставаха по-сърдечни. Човек, отгледан на колонията О’Нийл през интроспективен период, предизвикан от политическо оглупяване, може би инстинктивно бе по-доверчив от децата на изключително индивидуалистичната Конфедерация.

Чудеше се какво й е казал за него Фейгин.

Джейкъб отиде при централния купол, във външната стена на който имаше малка тоалетна.

Когато излезе, вече се бе разсънил. От другата страна на купола откри д-р Мартин да стои с двамата двукраки извънземни близо до автоматите за храна и напитки. Тя му се усмихна и очите на Кула приятелски проблеснаха. Даже Бубакуб изсумтя няколко приветствени думи през механичния си преводач.

Джейкъб натисна бутоните за портокалов сок и омлет.

— Знаеш ли, Джейкъб, снощи се оттегли прекалено рано. След като си легна, пилът Бубакуб ни разказа няколко невероятни истории. Наистина бяха удивителни!

Джейкъб леко се поклони на Бубакуб.

— Моите извинения, пил Бубакуб. Бях много уморен, иначе с удоволствие щях да чуя повече за великите галактики, особено за славните пили. Убеден съм, че историите нямат край.

По лицето на Мартин се изписа напрегнато изражение, ала Бубакуб се изпъчи от удоволствие. Джейкъб знаеше, че е опасно да обижда дребния извънземен, но предполагаше, че посланикът няма да възприеме обвинението в самохвалство като обида. И не можеше да устои на изкушението да го жегне.

Мартин настоя да закуси заедно с тях. Креслата вече бяха вдигнати. Двама от четиричленния екипаж на Десилва се хранеха наблизко.

— Някой виждал ли е Фейгин? — попита Джейкъб. Психоложката поклати глава.

— Не, боя се, че вече повече от дванайсет часа е на обратната страна. Не знам защо не идва при нас.

Необщителността не беше в стила на Фейгин. Когато Джейкъб бе отишъл на другото полукълбо, за да използва телескопа и беше заварил там канта, Фейгин почти не бе разговарял с него. А сега комендант Десилва беше затворила обратната страна за всички други, освен за извънземния.

„Ако Фейгин не се появи до обяд, ще поискам обяснение“, реши Джейкъб.

Мартин и Бубакуб разговаряха наблизко. От време на време се обаждаше и Кула, винаги с извънредна почителност. Между гигантските устни на принга като че ли постоянно имаше сламка. Докато Джейкъб закусваше, кула бавно изпи няколко течнотръби.

Бубакуб започна да разказва история за някакъв негов патрон, сорос, който преди около милион години участвал в един от малкото мирни контакти между цивилизацията на дишащите кислород и загадъчната успоредна култура на расите, дишащи водород, обитаващи същата галактика.

В продължение на хилядолетия между двете цивилизации царяла враждебност. Винаги, когато помежду им избухвал конфликт, загивала някоя планета. Понякога повече. Добре, че нямали почти нищо общо, така че сблъсъците били редки.

Историята беше дълга и заплетена, ала Джейкъб трябваше да признае, че Бубакуб е отличен разказвач. Той можеше да е забавен и остроумен, стига да станеше център на вниманието.

Джейкъб даде воля на въображението си, докато пилът живо описваше неща, преживявани от малцина човеци: безкрайната странност и красота на звездите, разнообразието на съществата, които обитават планетите. Започваше да завижда на Хелън Десилва.

Бубакуб горещо защитаваше каузата на Библиотеката. Тя бе хранилище на познанието и традицията, обединяващи всички дишащи кислород. Тя осигуряваше приемственост и нещо повече, защото без Библиотеката, видовете щяха да са разделени от бездънни пропасти. Войните щяха да се водят до окончателната гибел на един от противниците. Екологичните престъпления щяха да предизвикват смъртта на цели планети.

Библиотеката и другите Институти предотвратяваха геноцида сред своите членове.

Разказът на Бубакуб достигна своята кулминация и той остави публиката си в благоговейно мълчание. Накрая добродушно попита Джейкъб дали ще им направи честта също да им разкаже нещо.

Джейкъб се смути. От човешка гледна точка той беше водил интересен живот, но определено не забележителен! Какво можеше да разкаже? Явно трябваше да е лично преживяване, или приключение на прародител или патрон.

Облян в пот, Джейкъб си помисли дали да не избере някаква историческа фигура: може би Марко Поло или Марк Твен. Но на Мартин сигурно нямаше да ѝ е интересно.

Спомни си за участието на дядо си Алварес в Поврата. Ала тази история беше прекалено политически натоварена и Бубакуб щеше да я помисли за откровено революционна. Най-интересният момент от собствения му живот бе приключението с Ваниловата игла, но то беше прекалено лично, за да го сподели. Освен това го бе обещал на Хелън Десилва.

Жалко, че го нямаше Ларок. Енергичният дребосък сигурно щеше да приказва, докато огньовете долу угаснеха.

Изведнъж му хрумна дяволита мисъл. Имаше един исторически герой, негов пряк предшественик, чиято роля беше достатъчно важна. Забавното бе, че тази история можеше да се тълкува двояко. Чудеше се колко завоалирано трябва да говори, така че някои от слушателите му да не го разберат.

— Е, всъщност искам да разкажа за една личност от историята на Земята — бавно започна Джейкъб. — Тя представлява интерес, защото е участвала в контакт между една „примитивна“ култура и друга, която била по-напред от нея почти във всяко отношение. Естествено, случаят ви е познат. От Контактa насам почти всички историци говорят за него. Съдбата на индианците е моралният урок на тази епоха. Днес старите филми от дваисети век, които възхваляват „Благородния червенокож“, се показват само като комедии. Както ни напомни Мили и както знае всеки на Земята, Червенокожия не направил нищо, за да се приспособи към пристигането на европейците. Неговата прехвалена гордост не му позволила да се поучи от белия човек, тъкмо обратното на успешното „асимилиране“ на Япония в края на деветнайсети век... пример, който напоследък фракцията „Адаптиране & Оцеляване“ постоянно изтъква.

Беше успял да привлече вниманието им. Хората безмълвно го наблюдаваха. Очите на Кула грееха. Дори иначе разсеяният Бубакуб не откъсваше мънистените си очички от Джейкъб. Когато спомена за фракцията „А & О“ обаче, Мартин потръпна. Факт.

„Ако беше тук, на Ларок нямаше да му хареса това, което говоря“, помисли си Джейкъб. Ала гневът на французина нямаше да е нищо в сравнение с този на рода Алварес, ако можеха да го чуят!

— Разбира се, индианците не са изцяло виновни за това, че не са успели да се приспособят — продължи той. — Много учени смятат, че културите в западното полукълбо периодично са изпадали в кризи и поредната за нещастие съвпаднала с пристигането на европейците. Бедните май например току-що били водили гражданска война, в резултат на която напуснали градовете си и оставили своите жреци и благородници на произвола на съдбата. Когато Колумб открил Америка, повечето храмове били пусати. Разбира се, след „Златния век на майте“ населението се удвоило, а богатствата и търговията се учетворили, но това не са валидни измерения за една култура.

Внимателно, малкия. Не прекалявай с иронията.

Джейкъб забеляза, че един от екипажа, мъж на име Дубровски, се бе поотдръпнал от другите. Само Джейкъб виждаше сардоничната усмивка на лицето му. Всички останали изглежда слушаха, без да подозират нищо, макар че трудно можеше да прочете израженията на Кула и Бубакуб.

— Та този мой прадядо бил индианец. Казвал се Се-кво-и и бил от племето на чероките.

По онова време чероките живеели главно в щата Джорджия, на източното крайбрежие на Америка, и затова имали дори по-малко време от другите индианци да се подготвят за срещата с белия човек. И все пак опитали — по свой начин. Опитът им не бил успешен и завършен като този на японците, но те опитали.

Чероките бързо усвоили техниката на своите нови съседи. Къщи от дънери на дървета изместили примитивните колиби, железните инструменти и ковачеството се превърнали в неотменна част от живота им. Те научили за барута и за европейските селскостопански методи. Макар че идеята не се харесвала на мнозина, по някое време племето се заело дори с търговия на роби.

Това се случило след като ги победили в две войни.

Чероките допуснали грешката да подкрепят французите през хиляда седемстотин шейсет и пета и после застанали на страната на Короната по време на първата американска революция. Въпреки това през първата половина на деветнайсети век те притежавали доста голяма република, отчасти защото неколцина млади индианци били усвоили достатъчно от познанията на белия човек, за да станат адвокати. Наред със своите северни братовчеди ирокезите, те блестящо изиграли играта със сключването на мирния договор.

За известно време.

И тогава на сцената се появил моят прадядо. Се-кво-и не искал нито да продължат да живеят като благородни диваци и да бъдат унищожени, нито напълно да възприемат начина на живот на заселниците и да изчезнат като народ. Той съзнавал силата на писаното слово, но смятал, че индианците винаги ще са в по-слаба позиция, ако трябва да учат английски, за да се образуват.

Джейкъб се зачуди дали някой ще направи връзката, като сравни положението на Се-кво-и и чероките с настоящото затруднение на човечеството.

Ако се съдеше по изражението на Мартин, поне един човек се изненадваше да чуе такъв дълъг исторически разказ от иначе тихия Джейкъб Демуа. Психоложката нямаше откъде да знае за безкрайните уроци по история и ораторско майсторство, с които измъчваха него и другите деца от рода Алварес. Въпреки че се бе отказал да се занимава с политика — черната овца на семейството, — Джейкъб все още притежаваше някои от старите си умения.

— И така, Се-кво-и решил проблема, като измислил черокска писменост. Това било тежка задача, изпълнена с цената на периодични мъчения и изгнание, защото мнозина от племето му се съпротивлявали на неговите усилия. Ала когато свършил, пред тях се разкрил целия свят на литературата и техниката, не само за най-умните, които години наред трябвало да учат английски, но и за средно интелегентните чероки.

Скоро даже привържениците на пълната асимилация приели плодовете на гения на Се-кво-и. Неговата победа дала пример за всички следващи поколения на чероките. Този народ, единственото индианско племе, чийто главен герой бил интелектуалец, а не воин, решил да подходи избирателно.

И това била голямата им грешка. Ако бяха оставили местните мисионери да ги променят по подобие на заселниците, може би щяха да се влеят в класата на фермерите и европейците щяха да гледат на тях като на малко по-нисши бели хора.

Вместо това те решили, че могат да станат модерни индианци и да запазят основните елементи на старата си култура.

И все пак има учени, които смятат, че чероките са имали шанс за успех. Всичко вървяло добре, докато една група от бели хора не открили злато на тяхна земя. Това развълнувало заселниците. Те успели да прокарат закон в парламента на Джорджия, който обявявал земята за ничия.

Тогава чероките направили нещо странно, нещо, което никой не успял да повтори в продължение на стотина години след това. Този индиански народ накарал щатския парламент да отмени решението си! Чероките получили подкрепа от съчувстващи им бели хора и успели да отнесат случая пред Върховния съд на Съединените щати.

Съдът постановил, че тези територии са техни. И чероките запазили земята си.

Но именно тук ги провалила недостатъчната им приспособеност. Тъй като не направили сериозен опит да се впишат в структурата на заселническото общество, чероките не притежавали политическа власт, за да подкрепят справедливостта на своята кауза. Те вярвали във високо моралните закони на новата държава и хитро ги използвали, но не разбирали, че общественото мнение също има силата на закон.

За повечето от техните бели съседи чероките били просто някакво индианско племе. Когато Анди Джаксън^[2] казал на съда да върви по дяволите и пратил армията да прогони чероките, те нямало към кого да се обърнат за помощ.

И така, народът на Се-кво-и трябвало да събере малкото си вещи и да извърви трагичния Път на сълзите до нова „индианска територия“ в западните земи, които никой от тях не бил виждал.

Историята на Пътя на сълзите е изпълнена с много примери за смелост. Мъките на чероките били безкрайни. За това време са написани някои вълнуващи литературни творби. Оттогава е останала и тяхната традиционна издръжливост на лишения, която се отразява на духа на този народ чак до наши дни.

Това прогонване не било последната травма, причинена на чероките.

Когато в Съединените щати избухнала гражданска война, чероките също се включили. Брат убивал брата, когато Конфедеративните индиански доброволци се сблъскали с Обединената индианска бригада. Те се биели също толкова яростно, колкото и войските на белите, и обикновено по-дисциплинирано. А междуременно новите, им домове били опустошени.

По-късно имало проблеми с банди, болести и заграбване на земя. Със своя стоицизъм чероките станали известни като „индианските евреи“. Въпреки че някои други племена изчезнали от отчаяние и апатия пред лицето на извършените срещу тях престъпления, чероките запазили традиционната си самоувереност.

Се-кво-и не бил забравен. Може би като символ на гордостта на чероките, името му било дадено на един вид дърво, което расте в мъгливите калифорнийски гори. Най-високото дърво на света.

Но всичко това ни отдалечава от грешката на чероките. Тяхната гордост им помогнала да преживеят грабежите на деветнайсети и пренебрежението на дваисети век и им попречила да вземат участие в обезщетяването на индианците през дваисет и първи. Те отказали „културните компенсации“, предложени им от американското правителство точно преди началото на Бюрокрацията — богатства, изсипани върху останките от индианските народи, целящи да успокоят деликатната съвест на просветената, образована общественост през епохата на американското Циганско лято.

Чероките не пожелали да създадат културни центрове, в които да изпълняват древни танци и ритуали. Докато други индианци възкресявали доколумбовите занаяти, за да „възстановят връзката си със своето наследство“, чероките питали защо да копаят землянки, когато могат да създадат свой вариант на американската култура от дваисет и първи век.

Наред с племето мохоук и отделни групи от други племена, те дали своето „обезщетение“ и половината от племенното си богатство, за да се включат в Лигата на енергийния сателит. Каймакът на тяхната младеж отишъл да строи градове в космоса, както техните предци помагали за построяването на големите градове на Америка. Чероките

се отказали от възможността да станат богати, за да получат дял от небето.

И отново платили ужасна цена за своята гордост. Когато бил установен потисническият режим на Бюрокрацията, Лигата се разбунтувала. Загинали хиляди индиански младежи, съкровището на своя народ, наред със своите космически братя, потомци на Анди Джаксън и неговите роби. Градовете на Лигата били разрушени. Позволили на оцелелите да останат в космоса, само защото някой трябвало да показва на грижливо избраните от Бюрокрацията заместници как да живеят.

Чероките на Земята също страдали. Мнозина участвали в Бунта на конституционалистите. Единствени от всички индиански народи, те били наказани от победителите като племе, заедно с ВиетАмите и бунтовниците от Минесота. Вторият Път на сълзите бил също толкова тъжен, колкото и първият. Този път обаче те не били сами.

Разбира се, първото безмилостно поколение на бюрократични водачи си отишло и настъпила епохата на истинските бюрократи. Хегемонията повече се интересувала от възпроизводството, отколкото от отмящението. Лигата била възстановена под държавен контрол и в колониите О'Нийл се развила богата нова култура, повлияна от оцелелите първи строители.

На Земята все още се срещат чероки, дълги години след като много други племена са се изгубили в космополитната култура. Те все още не са научили своя урок. Последната им безумна идея е съвместен проект с ВиетАмите и Израел-Палестина за тераформиране на Венера. Смешно, разбира се.

Но ако напълно бяха възприели начина на живот на белия човек, моят праядо Се-кво-и и неговите потомци можеха да спечелят малко място в неговата култура и да бъдат асимилирани мирно, без страдания. Ако бяха упорствали заедно с много свои индиански съседи, пак щяха да страдат, но накрая щяха да получат собствено място, благодарение на „добротата“ на по-късните поколения на белия човек.

Вместо това те се опитаха да постигнат синтез между добрите страни на западната цивилизация и собственото си наследство. Чероките експериментираха и бяха придирчиви. Те подбираха и се

маеха в продължение на шестстотин години и поради тази причина страдаха повече от което и да е друго племе.

Поуката от тази история е очевидна. Ние, хората, сме изправени пред решение, подобно на онова, пред което са стояли индианците. Трябва да изберем дали да сме придиврчиви, или да приемем цялата древна култура, която ни се предлага чрез Библиотеката. Нека всеки, който настоява да внимаваме, си спомни историята на чероките. Техният път е дълъг и все още не е завършил.

След като Джейкъб свърши, се възцари дълго мълчание. Бубакуб продължаваше да го наблюдава с черните си очички. Кула хипнотизирано го гледаше. Замислено свъсила вежди, д-р Мартин се взираше в пода.

Дубровски стоеше на известно разстояние от другите. Едната му ръка бе скръстена на гърдите. С другата си длан той запушваше устата си. Около очите му се бяха врязали бръчки. Дали издаваха беззвучен смях?

„Трябва да е от Лигата. Космосът гъмжи от тях. Надявам се да си държи устата затворена. И без това поех достатъчен риск.“

Гърлото му бе пресъхнало. Той отпи голяма глътка портокалов сок от течнотръбата, останала от закуската му.

Бубакуб най-после постави ръце на тила си и се поизправи.

— Хубава исто-рия — каза той. — Ще те помоля да ми я запишеш, когато се върнем. Земянитите са получили добър у-рок. Ще ти задам обаче няколко въп-роса. Сега или по-късно. Не раз-би-рам някои неща.

— Както желаш, пил Бубакуб — като се мъчеше да скрие усмивката си, се поклони Джейкъб. А сега бързо трябваше да промени темата, преди извънземният да е започнал да го разпитва за досадни подробности! Но как?

— И аз се насладих на разказа на моя приятел Джейкъб — разнесе се напевен глас иззад тях. — Приближих се колкото можех тихо, за да не смутя разказа с присъствието си.

Джейкъб с облекчение скочи на крака.

— Фейгин! — Докато кантът се плъзгаше към тях, всички се изправиха. Той изглеждаше мастиленочерен на рубиненочервената светлина. Движенията му бяха бавни.

— Поднасям ви своите извинения! Отсъствието ми беше неизбежно. Комендантът благосклонно се съгласи да пропусне повече радиация през екраните, за да получи необходимите подхранващи лъчи. Но естествено, трябваше да го направя на обратната страна на кораба.

— Така е — засмя се Мартин. — Нямаме нужда от слънчеви изгаряния!

— Разбира се. И все пак там се чувствах самотен и се радвам, че отново имам компания.

Двукраките седнаха и Фейгин се настани на палубата. Джейкъб се възползва от възможността да промени темата.

— Докато чакаме да започне сърфирането, Фейгин, ние си разказва разни истории. Би ли ни разказал нещо за Института на прогреса?

Листата на канта прошумоляха. Последва кратко мълчание.

— Уви, Приятелю-Джейкъб. За разлика от Библиотеката, Институтът на прогреса не е важна организация. Самото му име е зле преведено на английски. Във вашия език няма думи, които точно да изразяват идеята.

Нашият малък орден е създаден, за да изпълнява една от последните заповеди, които Прародителите оставили на най-старите раси преди да напуснат галактиката. Накратко, това е задължението ни да почитаме „новото“.

За вид като вашия — сирашки, така да се каже, който доскоро не е познавал родствените връзки и дълга, обвързващ патрони и клиенти — може би е трудно да разбере присъщия консерватизъм на нашата галактическа култура. Този консерватизъм не е нещо лошо. Защото при толкова голямо разнообразие, вярата в традицията и общото наследство оказва благотворно влияние. Младите раси се вслушват в думите на по-старите, които по-дълго са се учили на мъдрост и търпение.

И ако ми позволите да използвам английския израз, може да се каже, че ние дълбоко почитаме корените си.

Единствено Джейкъб забеляза, че в този момент Фейгин леко премести тежестта на тялото си. Кантът сви и отпусна късите възлести

пипала, които му служеха за крака. Джейкъб се опита да не се задави, когато глътката портокалов сок влезе в кривото му гърло.

— Но трябва да мислим и за бъдещето — продължи Фейгин. — И в своята мъдрост, Прародителите предупредили Най-древните да не презират онова, което е ново под слънцето.

Силуетът на канта се очертаваше на фона на гигантското червено кълбо, тяхната цел. Джейкъб безпомощно поклати глава.

— И когато се разчуе, че някой е открил диваци, бозаеци от цицките на вълчица, вие се втурвате да проверите, нали така?

Отново шумолене на клони.

— Много образно, Приятелю-Джейкъб. Но твоето предположение като цяло е вярно. Библиотеката има важната задача да научи земните раси на онова, което трябва да знаят, за да оцелеят. Моят Институт има по-скромната мисия да оцени до каква степен сте нови.

— Кант Фейгин — попита д-р Мартин, — известно ли ви е дали и преди се е случвало такова нещо? Искам да кажа, има ли и друг вид, който не помни ъплифтиралите го патрони и сам е излетял в галактиката като нас?

Да, уважаема доктор Мартин. Случвало се е няколко пъти. Космосът е невъобразимо голям. Периодичните миграции на кислородната и водородната цивилизации обхващат огромни разстояния и дори гъсто заселените райони рядко са изцяло проучени. При тези придвижвания патроните често изоставят отделни раси, едва надхвърлили животинския стадий. Цивилизованите народи обикновено наказват тези престъпления... — Кантът се поколеба. Джейкъб смаяно осъзна причината. — Но тъй като тези редки случаи обикновено се наблюдават в периоди на миграции — побърза да продължи Фейгин, — има още един проблем. Вълконската раса може да създаде примитивен космически двигател от останките от техниката на своя патрон, но когато излезе в междузвездния космос, тази част от галактиката може да е под Забрана. Вълконите неволно стават жертва на дишащите водород, които могат да са на ред да обитават този звезден куп или спирален ръкав.

Въпреки това, понякога се откриват такива видове. Обикновено сираците пазят жив спомен за своите патрони. В някои случаи

митовете и легендите са изместили фактите. Ала Библиотеката почти винаги успява да открие истината, защото там се пазят истините.

Фейгин наведе няколко клона по посока на Бубакуб. Пилът потвърди с дружелюбно кимване.

— Ето защо — завърши кантът, — с огромно нетърпение очакваме откриването на причината, поради която никъде в този гигантски архив не се споменава за вашата Земя. Няма данни за предишно обитаване, въпреки пълните пет миграции през този район след заминаването на Прародителите.

Бубакуб замръзна в поклона си. Черните му очички свирепо се впиха в канта, но Фейгин изглежда не забеляза нищо.

— Доколкото ми е известно, човечеството е първия случай, в който съществува любопитната вероятност за еволюирал разум. Сигурен съм, знаете, че тази идея нарушава няколко добре обосновани принципа на нашата биологична наука. И все пак някои от аргументите на вашите антрополози са поразително логични.

— Това е странна идея — изсумтя Бубакуб. — Също като вечното движение, тези хвал-би на ония, които наричате „кожи“. Теориите за „естественото“ развитие на истински разум са източник на добро-намерени шеги, човеко-Джейкъб-Демуа. Но Библиотеката скоро ще даде на измъчената ви раса каквото ѝ трябва — успокоението да знаете откъде идвате!

Тихото бръмчене на корабните двигатели се усили и за миг Джейкъб изгуби ориентация.

— Внимание — разнесе се из кораба усиленият глас на комендант Десилва. — Току-що пресякохме първия риф. Отсега нататък ще има краткотрайни сблъсъци като този. Ще ви съобщя, когато наближим целта си. Край.

Хоризонтът бе станал почти плосък. От всички страни се простираха редки червено-черни плетеници. Най-високите нишки постепенно се изравняваха с кораба и се превръщаха в изпъкналости на фона на онова, което оставаше от черния космос, и после изчезваха в червеникавата мъгла.

Групата по взаимно съгласие се приближи до ръба на палубата, откъдето можеха да гледат право към по-долните пластове на хромосферата. Известно време всички мълчаливо наблюдаваха.

— Доктор Мартин — обади се Джейкъб, — готови ли сте за експериментите, които щяхте да провеждате с пила Бубакуб?

Тя посочи към два големи космонавтски куфара, оставени до креслата.

— Там е всичко, което ни трябва. Нося някои псиуреди, които съм използвала в предишни потапяния, но през повечето време ще помагам на пила Бубакуб с каквото мога. Моите усилватели на мозъчни вълни и Q-устройства са като ашици и чаени листа в сравнение с онова, с което разполага той. Но ще се опитам да съм му полезна с нещо.

— С радост ще приема твоята помощ — каза Бубакуб. Но когато Джейкъб поиска да види галактянското псиустройство, пилът вдигна четирипръстата си ръка. — По-късно, когато се приготвим.

Джейкъб отново го засърбяха ръцете. Какво носеше в куфарите Бубакуб? В Библиотечния клон нямаше почти нищо по психология. Малко феноменология, но нищо по методология.

„Какво може да знае една толкова древна галактическа култура — помисли си той, — за дълбоките фундаментални равнища, които изглежда са общи за всички разумни видове? Явно не знаят всичко, защото галактяните все още действат на тази равнина на действителност. И съм сигурен, че поне някои от тях не притежават по-големи телепатични способности от мен.“

Носеха се слухове, че по-древните видове периодично изчезват от галактиката — понякога от естествено изчерпване на расата, война или апатия, но от време на време просто „отстъпваха“... заемайки се с неща, които техните клиенти или съседни смятаха за безсмислени.

„Защо в Библиотечния клон няма нищо за тези събития или дори за практичните страни на психологията?“

Джейкъб се намръщи и склочи ръце. „Не — реши той. — Ще оставя куфара на Бубакуб на мира!“

По интеркома се разнесе гласът на Хелън Десилва.

— След трийсет минути приближаваме целта. Който желае, може да дойде в пилотския отсек, за да разгледа по-добре целта ни.

Когато очите им свикнаха с този по-светъл район, останалата част от Слънцето като че ли леко потъмня. Най-близкото петно приличаше на открита мина, долина в зърнистата „повърхност“ на

фотосферата. Тъмната Сянка бе абсолютно неподвижна, но районите на полусянка около слънчевото петно постоянно се огъваха навън като вълни, предизвикани от хвърлено в езеро камъче. Границите бяха размити и вибрираха като дръпната струна на пиано.

Отгоре и наоколо се извисяваше огромната плетеница на слънчева нишка. Джейкъб никога не беше виждал нещо толкова голямо. Тя следваше линиите на магнитните посоки — гигантски облаци, които се вихреха и сливаха.

Наоколо имаше въртоп от по-малки форми — почти невидими, но скриващи успокоителната чернота на космоса зад розовата си мъгла.

Зачуди се какво би разбрал от тази гледка образованият човек. Въпреки всичките си недостатъци, Ларок имаше репутация, изградена върху уменията му да борави с думи. Джейкъб бе чел негови статии и лекият стил на французина му беше харесал, макар да се бе смял на заключенията му. Гледката, която се разкриваше пред очите му, изискваше поет, независимо от политическите му убеждения. „Жалко, че Ларок не е тук... не само заради гледката.“

— Уредите ни регистрираха източник на аномална поляризирана светлина. Оттам ще започнем търсенето си.

Кула се приближи до ръба на платформата и напрегнато се вгледа в мястото, посочено му от един от екипажа.

Джейкъб попита коменданта какво прави извънземният.

— Кула може да различава цветовете много по-точно от нас — поясни Десилва. — Той вижда разликите в дължините на вълните до около един ангстрьом^[3]. Освен това някак си е способен да задържа фазата на светлината, която вижда. Някакво интерферентно явление, предполагам. Но това му дава възможност да забелязва кохерентната светлина, която излъчват тези лазерни зверове. Той почти винаги ги вижда пръв.

Кула изтрака със зъби и посочи с тънката си ръка.

— Там е — заяви прингът. — Има шветли точки. Голямо щадо. Щрува ми ше, че има и пацир.

Десилва се усмихна и корабът ускори ход.

---

[1] Съвременен американски еколог. — Б.пр. ↑

[2] Андрю Джаксън (1767–1845) — американски генерал, седми президент на САЩ (1829–1937). — Б.пр. ↑

[3] Единица мярка за дължина на електромагнитни вълни, равна на една десет милионна от милиметъра (по името на Андерс Йонас Ангстрьом (1814–1874) — шведски астроном и физик). — Б.пр. ↑

15. НА ЖИВОТ И СМЪРТ...

Слънчевият кораб се движеше в центъра на нишката като риба, попаднала в бързо течение. Течението беше електрическо, а морето, което носеше огледалната сфера, представляваше магнетизирана плазма с невероятна сложност.

Наоколо се рееха валма йонизиран газ, извивани от силите, които създаваше самото им преминаване оттам. Корабът летеше в бурните ветрове на хромосферата, тласкан от фини промени на магнитните му полета... движеше се с платна, изтъкани от почти материална математика. Светкавичното свиване и удебеляване на тези силови полета — което позволяваше на различните течения да се усещат в една, а не в друга посока — свеждаше почти до минимум въздействието на бурята.

Същите тези защитни полета отблъскваха по-голямата част от топлината и пренасочваха останалата в поносими форми. Онова, което преминаваше през тях, се всмукваше в специална камера, задействаща охлаждащия лазер, бъбрекът, който изхвърляше поток от рентгенови лъчи, разцепващи дори плазмата по пътя си.

Ала това бяха изобретения на земяните. А именно галактическата наука осигуряваше безопасността на слънчевия кораб. Гравитационните полета неутрализираха смазващото притегляне на слънцето, така че сферата да може да се спуска към него или да се отдалечава. Могъщите сили в центъра на нишката се абсорбираха и времекомпресията променяше самата им продължителност.

По отношение на дадено положение на слънцето (ако изобщо съществуваше такова нещо), корабът се носеше по магнитната дъга с хиляди километри в час. Но по отношение на околните облаци, той сякаш бавно си пробиваше път в преследване на плячка, която зърваше само от време на време.

Джейкъб разсеяно следеше гонитбата и почти не откъсваше поглед от Кула. Слабият извънземен беше основният наблюдател на

кораба. Той стоеше до кърмчия-, та и с блеснали очи сочеше с ръка.

Даваните от принга насоки бяха съвсем малко по-точни от тези на корабните уреди, но Джейкъб трудно се справяше с разчитането на датчиците. Радваше се, че има кой да показва на пътниците и екипажа в коя посока да гледат.

В продължение на час преследваха точки, които сияеха в далечната мъгла. Те бяха съвсем бледи в сините и зелени линии, които Десилва нареди да отворят, ала понякога хвърляха проблясъци зеленикава светлина като прожектори, чиито лъчи ненадейно попадаха върху кораба и продължаваха нататък.

Сега вече ги виждаха по-често. Обектите бяха най-малко сто, всички приблизително еднакво големи. Джейкъб погледна датчика за разстоянието. Бяха на седемстотин километра.

Когато приближиха на двеста, можеха по-ясно да различат формата им. От това разстояние „магнитоядните“ приличаха на безброй мънички сини пръстени, подредени по дъгата на нишката.

— Подреждат се по линията, в която магнитното поле е най-силно — обясни Десилва. — И се въртят около оста си, за да генерират електрически ток. Бог знае как преминават от един активен район в друг, когато полетата се променят. Все още се опитваме да разберем какво ги държи заедно.

Докато се въртяха, няколко пръстена в края на групата леко се поклащаха като пумпали.

Изведнъж корабът се окъпа за миг в ослепителна зелена светлина. Пилотът вдигна поглед към Джейкъб.

— Току-що минахме през лазерната опашка на един от пръстените. Случайни проблясъци като този не са опасни. Но ако идваше отзад и под стадото, можехме да си имаме неприятности!

Пред кораба прелетя тъмна плазма, или по-студена, или по-бърза от околния газ, и скри гледката.

— За какво служи лазерът? — попита Джейкъб. Десилва сви рамене.

— За динамична стабилност? За движение? Може да го използват за охлаждане като нас. Ако е вярно последното, предполагам, че в състава им е възможно да има дори твърда материя. Каквото и да е предназначението му, той определено е достатъчно мощен — зелената му светлина преминава през настроените за

червено екрани. Иначе нямаше да ги открием. Колкото и да са големи, те са като цветен пращец, носен от вятъра. Ако нямаша лазери, можехме да търсим милиони години и да не намерим нито един пръстен. Те са невидими в алфа-линията на водорода, така че за да ги наблюдаваме по-добре, отворихме няколко дължини в зелено и синьо. Естествено, няма да отворим онези дължини, на които е настроен лазерът! Линиите, които избрахме, са спокойни и оптично плътни. Всичко зелено и синьо, което виждаш, идва от пръстените. Промяната би трябвало да е приятна.

— Съгласен съм на всичко, стига да не е това проклето червено.

Корабът премина през тъмната материя и внезапно се озоваха точно пред съществата.

Джейкъб ахна и за миг затвори очи. Когато отново погледна, установи, че не може да преглътне. След три дни на невероятни гледки онова, което видя, го накара да се разтрепери.

Слънчевите същества светеха толкова силно, че сякаш сияеха на фона на черния космос.

Най-близките пръстени блестяха в багрите на земната пролет. Цветовете избледняваха само с далечината. Под оста им, където лазерната светлина пронизваше плазмата, искреше бледозелено.

Около тях блещукаше ореол от бяла светлина.

— Синхротронна радиация — поясни един от екипажа. — Ония сладури трябва да се въртят адски бързо! Засичам поток от сто килоелектронни волта!

Отдалечен на повече от две хиляди метра от тях, най-близкият пръстен бясно се въртеше. Около периферията му летяха геометрични форми като мъниста от огърлица, които постоянно се променяха: тъмносините диаманти ставаха лилави извиващи се ивици, опасващи блестящ смарагдов пръстен.

Капитанът на слънчевия кораб стоеше до пилота, следеше уредите и наблюдаваше всички подробности. Тя сякаш бе смекчен вариант на огнената буря навън, защото пъстрите багри на най-близкия пръстен окъпваха лицето и бялата ѝ униформа и светлината още повече отслабваше по време на пътя до очите на Джейкъб. Първо се смесваха по-бледо, после по-ярко зелено и синьо и затъмняваха розовото. Цветовете заискряваха всеки път, щом Хелън вдигнеше очи и се усмихнеше.

Пръстенът ненадейно проблесна и около периферията му се преплетоха сложни форми.

Гледката беше несравнима. Изригнаха зелени артерии, които се преплетоха със сини вени. Те запулсираха, после се уголемиха като натежали лози и освободиха облаци от триъгълничета — струи двуизмерен пращец, който се пръсна с множество сблъсъци около неевклидовото тяло на пръстена. Мотивът внезапно се разбърка и пръстенът се превърна в хаос от страни и ъгли.

Сцената достигна своята кулминация, след което формите около периферията станаха по-тъмни, пръстенът се отдалечи и продължи да се върти сред другите. Червеното започна да се завръща и изтласка зеленото и синьото от палубата на кораба и лицата на зрителите.

— Това се казва посрещане — отбеляза накрая Хелън Десилва. — На Земята все още има скептици, които смятат, че магнитоядните са просто форма на магнитно отклонение. Нека дойдат и сами да се убедят. Ние виждаме живи същества. Творческото въображение на Създателя явно няма граници.

Тя леко докосна пилота по рамото. Ръцете му се насочиха към контролния пулт и корабът започна да завива.

Джейкъб беше съгласен с Хелън, въпреки че в нейната логика нямаше нищо научно. Той не се съмняваше, че пръстените са живи. Независимо дали представляваше приветствие или просто териториална демонстрация, реакцията на съществото говореше за нещо живо, ако не за разумно създание.

Анахроничното споменаване на върховното божество прозвуча странно подходящо за величествения момент.

Когато сиянието на магнитоядните избледня и палубата се завъртя, комендантът отново заговори по микрофона:

— Да вървим на лов за призраци. Не забравяйте, че сме тук да проучваме не магнитоядните, а техните хищници. Екипажът ще наблюдава за каквито и да е следи от тези неуловими същества. Тъй като най-често сме ги забелязвали случайно, ще сме признателни за помощта на всеки от вас. Моля, съобщавайте ми за всичко необичайно, което видите.

Десилва и Кула се оттеглиха на съвещание. Извънземният бавно кимаше и белите му зъби от време на време проблясваха между

огромните му устни, което издаваше възбудата му. Накрая той се скри зад централния купол.

Десилва обясни, че го е пратила на обратната страна, където обикновено бяха само уредите, за да следи в случай, че лазерните същества се появят от надира, където монтираните по периферията детектори не можеха да ги засекат.

— Няколко пъти сме ги засичали в зенит — каза комендантът. — И това често бяха най-интересните случаи, когато виждахме антропоморфни форми.

— Формите винаги ли изчезваха преди да обърнете кораба? — попита Джейкъб.

— Или пък създанията също се завъртаха и оставаха над нас. Беше влудяващо! Но това бе първият знак, че може да се касае за псисила. В края на краищата, каквито и да са мотивите им, откъде могат да знаят, че сме монтирали уредите по ръба на диск и толкова точно да следват движенията ни, без да имат представа какви са нашите намерения?

Джейкъб замислено свъси вежди.

— Но защо не сте монтирали няколко камери горе? Едва ли е толкова сложно.

— Не, не е сложно — съгласи се Десилва. — Но не искахме да нарушаваме първоначалната симетрия на кораба. Това означаваше да пуснем още един кабел през палубата до главния записващ компютър, а Кула ни увери, че така ще бъде елиминирана и малката ни способност да маневрираме при повреда на стазагенератора... макар че тази способност така или иначе най-вероятно не съществува. Виж какво се случи с бедния Джеф.

Само неговият кораб, който Кеплър ти показва на Меркурий, имаше камери в зенита и надира. Ще трябва да се задоволим с уредите по периферията, собствените си очи и няколко ръчни фотоапарата.

— И с псиуредите — отбеляза Джейкъб. Десилва безизразно кимна.

— Да. Всички се надяваме да установим приятелски контакт, разбира се.

— Извинете, капитане.

Като държеше миниатюрна слушалка до ухото си, пилотът вдигна поглед от контролния пулт.

— Кула казва, че в горния северната край на стадото имало разлика в цвета. Може да е раждане.

Десилва кимна.

— Добре. Продължете по северна тангента до промяната на полето. Издигнете се към стадото, без да се приближавате много, за да не ги подплашите.

Корабът започна да завива под друг ъгъл. Слънцето се извиси отляво и постепенно се превърна в стена, която се простираше до хоризонта. От тях се отделяше слаба луминесценция, която се насочваше към фотосферата. Искрящата следа минаваше успоредно на стадото пръстени.

— Това е траекторията на свръхйонизацията, оставена от нашия охлаждащ лазер, докато сме били обърнати натам — поясни Десилва. — Трябва да е дълга около двеста километра.

— Толкова ли е мощен лазерът?

— Ами, трябва да се избавяме от много топлина. И идеята е да загряваме малка част от слънцето. Иначе лазерът няма да работи. Това е още една причина, поради която толкова внимаваме да не пуснем стадото пред или зад нас.

Джейкъб се изпълни със страхопочитание.

— Кога ще видим раждането?

— Имаме страхотен късмет. Досега сме го наблюдавали само два пъти. Пастирите присъстваха и в двата случая. Изглежда, че помагат винаги, когато ражда някой от пръстените. Това е логичното място, от което да започнем търсенето. Що се отнася до това кога ще стигнем там, зависи от турбулентността и количеството времекомпресия, което ни е необходимо, за да се чувстваме удобно. Може да ни отнеме цял ден. Ако имаме късмет... — тя погледна към контролния пулт. — ... може да стигнем за десет минути.

Един от екипажа бе застанал наблизо с карта в ръце и очевидно чакаше Десилва да му обърне внимание.

— Ще предупредя Бубакуб и доктор Мартин да се приготвят — каза Джейкъб.

— Да, това е добра идея. Ще ви съобщя, когато наближим.

Докато се отдалечаваше, Джейкъб изпитваше странното чувство, че погледът ѝ го следва. Това продължи, докато не заобиколи зад централния купол.

Бубакуб и Мартин приеха новината спокойно. Джейкъб им помогна да занесат апаратурата си при контролния пулт.

Уредите на пила бяха непонятни и удивителни. Сложен, лъскав и многофасетен, един от тях заемаше половината от куфара. Неговите заоблени шипове и прозорчета загатваха за скрити тайни.

Бубакуб извади още две устройства. Едното представляваше обла каска, очевидно предназначена за пилска глава. Другото приличаше на метеорит от никел и желязо със стъклен край.

— Има три вида псисили — заговори през механичния си преводач Бубакуб. Той даде знак на Джейкъб да седне. — Едната представлява просто много фина се-тив-на способност за регистриране и пре-веждане на мозъчни вълни. Нея ще ре-гистри-рам ето с това. — Пилът посочи към каската.

— Ами голямата машина? — Джейкъб се приближи да я разгледа.

— Тя проверява дали времето и пространството са изкривени със силата на волята на разумно съ-щество. Понякога става така. Но рядко се до-пуска. Нарича се „пи-нгрли“. Вие нямате такава дума. Повечето, вклю-чител-но и чо-веците, нямат нужда да знаят за това, тъй като се случва рядко. Биб-лиоте-ката оси-гурява тези ка-нгрл — той погали машината с длан, — на всеки Клон, в случай на незакон-но използване на пи-нгрли.

— Може ли да противодейства на тази сила?

— Да.

Джейкъб поклати глава. Смущаваше го мисълта, че човекът няма достъп до цял отделен вид енергия. Недоразвитата техника бе едно. Това можеше да се навакса след време. Но качествената липса го караше да се чувства уязвим.

— Конфедерацията знае ли за този... ка-ка...

— Ка-нгрл. Да. Получих разрешение от властите да го взема от Земята. Ако се изгуби, Биб-лиоте-ката ще го замени.

Джейкъб се почувства по-добре. Машината внезапно му се стори дружелюбна.

— Ами третият уред?... — Той понечи да се приближи до буцата желязо.

— Това е П-ис. — Бубакуб го грабна и го прибра обратно в куфара. После се извърна от Джейкъб и започна да бърника каската за регистриране на мозъчни вълни.

— Много е чувствителен по отношение на това нещо — обясни тихо Мартин, когато Джейкъб се приближи. — Успях да измъкна от него само, че е останало от летаните, петите прапатрони на неговата раса. Датира от времето точно преди да „преминат“ на друга равнина на действителността.

Вечната ѝ усмивка стана още по-широка.

— Искаш ли да видиш инструментите на една стара алхимичка? Джейкъб се засмя.

— Е, нашият пилски приятел има философски камък. Какви са твоите чудотворни устройства за смесване на дъх и за прогонване на висококалорични призраци?

Нищо друго, освен обикновени псидетектори. Устройство за засичане на мозъчни вълни, сензор за инициално движение, който сигурно е безполезен при времекомпресия, триизмерна тахистоскопска камера и прожектор...

— Може ли да я видя?

— Естествено, ето я там, в другия край на куфара. Джейкъб се наведе и извади тежкия апарат. После го остави на палубата и разгледа записващата и прожекционната глави.

— Знаеш ли — промърмори той, — възможно е...

— Какво? — попита Мартин. Джейкъб я погледна.

— Наред с ретинния четец, който използвахме на Меркурий, от това може да се получи чудесен детектор за психически склонности.

— Искаш да кажеш едно от ония устройства, с които разпознават условниците, така ли?

— Да. Ако знаех, че имаш такава камера в базата, можехме още тогава да подложим Ларок на тест. Нямахме да се налага да пращаме мазер до Земята и да чакаме отговор, който може да е подправен. Още на място щяхме да установим индекса му на агресивност!

Мартин се замисли, после сведе очи.

— Мисля, че нямаше да има никаква разлика.

— Нали ти беше сигурна, че нещо със съобщението от Земята не е наред! — възкликна Джейкъб. — Това можеше да спести на Ларок два месеца арест. По дяволите, сега той дори можеше да е с нас. И нямаше да сме толкова несигурни за вероятната опасност от страна на призраците!

— Но той се опита да избяга! Ти каза, че бил агресивен!

— Само това, че е изпаднал в паника, не го прави условник. И изобщо какво ти става? Мислех, че си убедена в невинността на Ларок!

Мартин въздъхна. Психоложката избягваше да срещне погледа му.

— Боя се, че в базата бях малко истерична. Въобразявах си, че някой се опитва да скрои номер на бедния Питър! Все още ми е трудно да повярвам, че е условник и наистина е възможно да има някаква грешка. Но вече не смятам, че е нарочно. В края на краищата, кой би искал да го обвини в смъртта на онова клето малко шимпанзе?

Джейкъб я погледна. Чудеше се какво я е накарало да промени позицията си.

— Хм... истинският убиец например — тихо отвърна той.

И незабавно съжали за думите си.

— За какао говориш? — прошепна Мартин. Тя бързо се озърна наоколо, за да се увери, че никой не ги слуша. И двамата знаеха, че Бубакуб, който стоеше на няколко метра от тях, не чува шепот.

— Говоря за това, че колкото и да не харесва Ларок, Хелън Десилва смята за малко вероятно зашеметителят да е повредил стазамеханизма на кораба на Джеф. Според нея персоналът на базата не си е свършил работата докрай, но...

— Тогава Питър ще бъде освободен поради недостатъчно доказателства и ще има материал за нова книга! Ще научим истината за соларианите и всички ще са доволни. Когато се установят приятелски връзки, сигурна съм, няма да има значение, че са убили бедния Джеф в пристъп на наранена гордост. Той ще влезе в историята като мъченик на науката и веднъж завинаги ще се сложи край на всички тези приказки за убийство. И без това е ужасно неприятно.

Джейкъб започваше да намира за неприятен и разговора с Мартин. Защо шикалкавеше? В думите ѝ нямаше никакви логични аргументи.

— Може би си права — сви рамене той.

— Естествено, че съм права. — Психоложката го потупа по ръката, после се обърна към устройството за засичане на мозъчни вълни. — Защо не потърсиш Фейгин? Аз имам малко работа тук, а той може още да не знае за раждането.

Джейкъб кимна и се изправи. Докато пресичаше леко потръпващата палуба, той се чудеше на странните неща, които си мислеше подозрителното му второ аз. Това за „истинския убиец“ направо го плашеше.

Завари Фейгин там, където фотосферата изпълваше небето във всички посоки като безкрайна стена. Нишката, в която се движеше, се извиваше като червена спирала. От двете страни и далеч под тях се гърчеха гори от спикули, напомнящи на кипящи редове тръстика.

Известно време двамата мълчаливо наблюдаваха гледката.

Когато край кораба мина размахващо се пипало от йонизиран газ, Джейкъб за кой ли път го оприличи на келп, носен от морски вълни.

Изведнъж си представи нещо, което го накара да се усмихне. Представи си Макакай в механичен кит от металокерамика и стазаполе, скачаща сред тези гигантски фонтани от пламъци и потапяща се, за да играе с децата на този най-голям океан във вселената.

„Дали слънчевите призраци прекарват приятно времето като нашите китообразни? — зачуди се той. — Като пеят?“

Нито едните, нито другите имат машини (нито невротичното бързане, което носят машините — включително болезнената амбиция), защото нямат средства за това. Делфините нямат ръце и не могат да използват огън. Слънчевите призраци нямат твърда материя и имат прекалено много огън.

Дали това е благословия или проклетие за тях?

(Попитай гърбавия кит, докато пъшка в неподвижната вода. Той сигурно няма да си направи труда да ти отговори, но някой ден може да включи въпроса в песента си.)“

— Идвате тъкмо навреме. Вече се канех да ви повикам. — Капитанът посочи към розовата мъгла.

Пред тях се въртяха десетина или повече пръстени.

Тази група се различаваше от предишната. Вместо пасивно да се носят, те се движеха наоколо и се блъскаха, за да се вмъкнат по-надълбоко сред другите. Един от тях, отдалечен само на километър и половина от кораба, се отдръпна настрани и Джейкъб видя обекта на тяхното внимание.

Магнитоядният бе по-голям от останалите. Вместо променящите се, многостранни геометрични форми, по обиколката му се редуваха тъмни и светли ивици. Той лениво се поклащаше и повърхността му леко се вълнуваше. Съседите му се тълпяха около него, ала на известно разстояние, сякаш възпирани от нещо.

Десилва даде заповед и пилотът обърна кораба така, че фотосферата скоро отново беше под тях. Джейкъб изпита облекчение. Каквото и да му говореха корабните полета, фактът, че слънцето е от лявата му страна, го караше да се чувства застанал настрани.

Магнитоядният, когото в мислите си наричаше „Големия“, се завъртя, очевидно без да обръща внимание на свитата си. Той лениво и с отчетливо поклащане се придвижи напред.

Белият ореол, който излъчваша всички други пръстени, бледо блещукаше като гаснещ пламък около периферията на Големия. Тъмните и светли ивици пулсираха на неравномерни интервали.

Всяко пулсиране предизвикваше реакция у заобикалящите го пръстени. По обиколката им проблясваха яркосини диаманти и спирали. Всички магнитоядни съгласуваха ритъма си с бавно ускоряващия се пулс на Големия.

Изведнъж най-близкият магнитояден се понесе към Големия, без да престава да се върти, като хвърляше яркозелени проблясъци по пътя си.

Около огромния пръстен се появиха десетки яркосини точки, които полетяха към натрапника. След миг те затанцуваха пред него като искрящи капчици вода върху горещ тиган и започнаха да го изтласкват назад, сякаш го хапеха и дразнеха, докато накрая стигна почти под кораба.

Пилотът завъртя сферата така, че да се обърнат към най-близката от блещукащите точки, само на един километър от тях. И тогава Джейкъб за пръв път видя формите на живот, които се наричаха слънчеви призраци.

Той се носеше като привидение, сякаш ураганите в хромосферата бяха ветреца, съвсем различно от бясно въртящите се като дервиши пръстени.

Приличаше на медуза или на блестящо синя хавлия за баня, закачена да съхне на простора и развяваща се на вятъра. Или може би повече напомняше на октопод с пипала, които проблясваха и изчезваха по неравните му краища. А понякога изглеждаше като кръпка на повърхността на самото море.

Призракът се вълнуваше. В продължение на минута той бавно се носеше към слънчевия кораб. После спря.

И той ни наблюдава, помисли си Джейкъб.

За миг се гледаха едни други, екипажът от водни същества в кораба и призракът.

После съществото се завъртя и обърна плоската си повърхност към тях. Изведнъж палубата се обля в пъстроцветна светлина. Екраните я задържаха в допустими равнища, ала бледочервената мъгла на хромосферата изчезна.

Джейкъб вдигна длан пред очите си и запремигва в почуда. „Ето какво било — малко непочтително си каза той, — да влезеш в дъгата!“

Ярките багри се стопиха също толкова внезапно, колкото се бяха появили. Червеното слънце отново се завърна, а с него и нишката, слънчевото петно далеч под тях и въртящите се пръстени.

Ала призраците ги нямаше. Бяха се върнали при гигантския магнитояден и пак танцуваха като почти невидими точки около него.

— Той... Той стреля по нас с лазера си! — възкликна пилотът. — Досега не са правили така!

— Но и никога не са се приближавали толкова в нормалната си форма — отвърна Хелън Десилва. — Обаче не съм сигурна какво означават и двете неща.

— Смятате ли, че е искал да ни навреди? — колебливо попита д-р Мартин. — Може би така е започнало и с Джефри!

— Не знам. Може би ни предупреждаваше...

— А може би просто е искал да се върне на работа — каза Джейкъб. — Ние бяхме почти в обратната посока на големия магнитояден. Ще забележите, че всичките му спътници се върнаха едновременно.

Десилва поклати глава.

— Не знам. Предполагам, че нищо не ни заплашва, ако останем тук и просто ги наблюдаваме. Хайде да видим какво ще направят, когато свършат с раждането.

Големият пръстен пред тях започна да се клати по-силно. Ивиците по обиколката му станаха по-отчетливи, като по-тъмните се стесняваха, а по-светлите се разширяваха с всяко пулсиране.

Джейкъб на два пъти видя групи от светли пастири да отблъскват магнитоядни, които прекалено се бяха приближили, като овчарски кучета, гонещи своеволен овен пред страхопочтителните погледи на другите.

Клатенето се усилваше и тъмните ивици ставаха все по-тесни. Излъчваната под големия пръстен зелена лазерна светлина отслабваше. Накрая угасна.

Призраците се приближиха. Когато въртенето на Големия стана почти хоризонтално, те се събраха край ръба му, някак си го подхванаха и завършиха обръщането с рязко дръпване.

Гигантът лениво се завъртя около оста си перпендикулярно на магнитното поле. И за миг остана в това положение, докато съществото изведнъж започна да се разпада.

Като скъсана огърлица, пръстенът се разцепи там, където една от тъмните ивици се стесняваше и изчезваше. Докато тялото на родителя бавно се въртеше, светлите ленти една по една се отделиха в малки пръстенчета и също започнаха да се въртят по невидимите линии на магнитното поле, пръскайки се като мъниста по небето. Накрая от Големия не остана нищо.

Сега петдесетината пръстенчета шеметно се въртяха сред рояка от яркосини пастири. От вътрешността им колебливо замъждука слабо зелено сияние.

Въпреки че внимателно ги пазеха, призраците изгубиха няколко от нестабилните им заряди. Няколко бебета, по-активни от другите, се измъкнаха от рояка. Кратък зелен проблясък прати едно от тях към недалечен възрастен магнитояден, извън охранявания район. Джейкъб се надяваше, че малкото ще продължи към кораба. Само Възрастният пръстен да се махнеше от пътя му!

Сякаш чул мислите му, възрастният започна да се спуска пад траекторията на бебето. Когато новороденото прелетя над него, по

обиколката му запулсираха синьозелени диаманти.

Внезапно пръстенът скочи нагоре върху стълб от зелена плазма. Малкото със закъснение се опита да избяга и насочи слабия си лазер към преследвача.

Ала не можеше да спре възрастния. След миг той настигна бебето и го обгърна в блестящ облак.

Джейкъб усети, че е затаил дъх. Той въздъхна.

Сега пастирите бяха строили бебетата в редици. Те бавно започнаха да се отдалечават от стадото, като неколцина от призраците останаха да пазят възрастните. Джейкъб наблюдаваше блестящите пръстенчета от светлина, докато пред кораба не се плъзна дебела нишка, която скри гледката.

— Сега трябва да си заслужим заплатите — прошепна Хелън Десилва. Тя се обърна към пилота. — Внимавай равнината на палубата да е на равнището на останалите пастири. И предай на Кула да си държи очите отворени на четири. Искам да ме предупреди, ако нещо се приближи от надира.

„Да си държи очите отворени на четири!“ Джейкъб сподави неволното си потръпване и решително каза „не“, когато въображението му се опита да си представи образа. От каква епоха идваше тази жена?

— Добре — каза комендантът. — Хайде бавно да се приближим.

— Според теб дали са забелязали, че сме изчакали, докато са били заети с раждането? — попита Джейкъб.

Тя сви рамене.

— Кой знае? Може би просто са ни помислили за някаква страхлива форма на възрастен пръстен. Сигурно изобщо не помнят предишните ни потапяния.

— А това на Джеф?

— Дори и това на Джеф. Не бива да правим прибързани заключения. О, аз вярвам на доктор Мартин, че нейните уреди засичат разум. Но какво значи това? В такава среда... още по-проста от земен океан... какви причини би имала някоя раса да развие функциониращи семантични умения? Или памет? Онези заплашителни жестове, които наблюдавахме по време на предишните си потапяния, не говорят непременно за много мозък. Може да са като делфините преди да започнем генетични експерименти с тях преди неколкостотин години

— огромна интелигентност и абсолютно никаква амбиция. По дяволите, отдавна трябваше да доведем хора като теб от Център за ъплифтиране!

— Говориш така, като че ли еволюираният разум е единствения път — усмихна се той. — Като оставим за момента мнението на галактяните, не трябваше ли поне да помислиш за други възможности?

— Искаш да кажеш, че призраците може някога да са били ъплифтирани! — шокира се за миг Десилва. После смели идеята и се нахвърли да прави заключения. — Но ако беше така, трябва да е...

Тя се обърна към пилота.

— Раздвижват се, госпожо.

Призраците трептяха в горещите валма газ. По повърхността им се вълнуваха сини и зелени оттенъци, докато лениво се носеха на сто хиляди километра над фотосферата. Те бавно се отдалечиха от кораба и накрая около всеки от тях се очерта бледа корона от бяла светлина.

Джейкъб усети, че Фейгин се приближава от лявата му страна.

— Ще е жалко — тихо и напевно произнесе кантът, — ако се окаже, че такава красота е опетнена от престъпление. Ще ми е много трудно да усетя злото, докато съм вцепенен от благоговение.

Джейкъб бавно кимна.

— И днес са светли ангелите... — започна той. Но, разбира се, Фейгин знаеше останалото.

*И днес са светли ангелите божии,
макар най-светлият да е сгрешил.
При все, че злите винаги си слагат
добри лица, добрите също трябва
да имат облик на каквито са.^[1]*

— Кула казва, че се канят да направят нещо! — Пилотът се втренчи напред с длан над очите си.

Валмо по-тъмен газ от нишката бързо навлезе в района и за миг скри от поглед призраците. Когато се разнесе, всички се бяха

отдалечили, освен един.

Той чакаше, докато корабът бавно се приближаваше. Изглеждаше различен, полупрозрачен, по-голям и по-син. И по-прост. Изглеждаше скован и повърхността му не се вълнуваше като на другите. Движеше се по-решително.

Пратеник, помисли си Джейкъб.

Соларианинът бавно се издигна.

— Поддържайте палубата на неговото равнище — нареди Десилва. — Не изгубвайте контакт с уредите!

Пилотът мрачно я погледна и със стиснати зъби се обърна към пулта си. Корабът започна да се върти.

Извънземният се заиздига по-бързо и се приближи. Тялото му имаше форма на ветрило и сякаш се мяташе в плазмата като птица, опитваща се да набере височина.

— Играе си с нас — измърмори Десилва.

— Откъде знаеш?

— Защото няма нужда да полага толкова усилия, за да остане над кораба. — Тя нареди на пилота да ускори въртенето.

Слънцето се издигна отдясно и запълзя към зенита. Призракът продължи да се мята нагоре, въпреки че трябва да се въртеше наопаки, успоредно с кораба. Слънчевият диск започна да залязва. После пак изгря и залезе за по-малко от минута.

Извънземният продължаваше да е над тях.

Въртенето се ускори. Джейкъб заскърца със зъби и устоя на изкушението да се вкопчи в ствола на Фейгин, за да запази равновесие, докато денят и нощта се редуваха за секунди. И за пръв път, откакто бе започнало пътуването към слънцето, му стана горещо. Призракът влудяващо поддържаше позицията си и фотосферата проблясваше като мигаща лампа.

— Добре, край — каза Десилва.

Въртенето се забави. Когато спряха, Джейкъб се олюля. Чувстваше се така, сякаш студен въздух обливаше тялото му. Първо топлина, после студ. Дали нямаше да се разболе, зачуди се той.

— Соларианинът спечели — заяви комендантът. — Винаги става така, но си струваше да опитаме. Поне веднъж ми се иска да опитам с

включен охлаждащ лазер! — Тя погледна към извънземния. — Чудя се какво ще стане, когато се доближи до скоростта на светлината.

— Искаш да кажеш, че си изключила охлаждащия ни лазер? — Джейкъб не успя да се овладее и леко докосна ствола на Фейгин.

— Естествено — отвърна Десилва. — Да не мислиш, че искаме да изпържим десетки невинни пръстени и пастири? Затова нямахме повече време. Иначе можехме да се опитваме да насочим към него уредите, докато адът замръзне! — Хелън стрелна призрака с гневен поглед. Пак тези странни изрази. Джейкъб не беше сигурен дали чарът ѝ се крие в откритостта ѝ или в чудатия ѝ език. Във всеки случай, жегата и последвалия студ бяха намерили обяснение. Известно време корпусът бе пропускал слънчевата топлина.

„Радвам се, че е толкова просто“, помисли си той.

---

[1] Макбет, IV, 3. Прев. В. Петров. — Б.пр. ↑

16.

... И ПРИВИДЕНИЯ

— Имаме само мъглява картина — каза мъжът от екипажа. — Стазаекраните трябва някак да пречупват образа на призрака, защото изглежда изкривен... като от лупа. Така или иначе — сви рамене той, докато раздаваше снимките, — това е най-доброто, което можем да направим с ръчен фотоапарат.

Десилва погледна снимката в ръката си. На нея се виждаше синя карикатура на човек, фигура с тънки крака, дълги ръце и големи криви длани. Фотографията беше направена точно преди ръцете да се свият в юмруци.

Когато дойде неговият ред, Джейкъб се съсредоточи върху лицето. Очите бяха кухи дупки, устата също. Изглеждаха черни, ала той си спомняше, че всъщност бяха тъмночервени като самата хромосфера. Очите пламтяха, устата сякаш кълнеше.

— Има още нещо — продължи мъжът от екипажа. — Той е прозрачен. Алфа-вълните преминават през него.

— Значи отговаря на определението за призрак — подаде му обратно снимката Джейкъб. После за стотен път погледна нагоре. — Сигурни ли сте, че соларианинът ще се върне?

— Винаги се връща — отвърна Десилва. — Никога досега не се е задоволявал само с една серия обиди.

Наблизо си почиваха Мартин и Бубакуб, готови да си сложат каските, ако извънземният отново се появи. Освободен от задълженията си на обратната страна, Кула лежеше на едно от креслата и бавно отпиваше от течнотръба със синя течност. Големите му очи бяха изцъклени и изглеждаше уморен.

— Предполагам, че всички трябва да полегнем — каза Десилва. — Няма смисъл да си изкълчваме шиите от зяпане нагоре.

Джейкъб седна до Кула, за да може да наблюдава Бубакуб и Мартин.

По време на първото появяване двамата бяха разполагали с малко време за много работа. Слънчевият призрак зае позиция до зенита и мигновено се превърна в заплашителна човекоподобна фигура. Мартин едва успя да си сложи каската, когато съществото злобно погледна кораба, разтърси юмрук и изчезна.

Но Бубакуб имаше време да провери своя ка-нгрл. Той заяви, че соларианинът не е използвал онзи особено мощен вид псисила, който машината трябваше да засича и неутрализира. Поне тогава. Въпреки това дребният пил за всеки случай я остави включена.

Джейкъб се отпусна назад на седалката и докосна един от бутоните, който бавно я наклони така, че да гледа към розовото небе.

Изпълни го облекчение, когато научи, че няма следи от силата пи-нгрли. Но в такъв случай каква беше причината за странното поведение на призрака? Той разсеяно се зачуди дали Ларок не е имал право... че соларианите знаят как да покажат какво искат, защото от много отдавна познават хората. Естествено, в миналото човек никога не се беше потапял в слънцето, но дали плазмените същества някога не бяха посетили Земята? И може би бяха поставили началото на човешката цивилизация? Звучеше нелепо, но същото се отнасяше и за „Потапяне в слънцето“.

Друга идея: ако Ларок не бе виновен за гибелта на кораба на Джеф, призраците навярно всеки момент можеха да ги унищожат.

В такъв случай Джейкъб се надяваше журналистът астронавт да е прав за останалото — че соларианите ще проявят повече сдържаност към хора, пили и канти, отколкото към едно шимпанзе.

Мислеше си да провери собствените си телепатични способности, когато създанието отново се появи. Веднъж го бяха подложили на тест и бяха установили, че няма пситалант, въпреки изключителните му хипнотични умения и невероятната му памет, но все пак може би трябваше да опита.

Някакво движение отляво привлече вниманието му. Загледан в някаква точка на четирийсет и пет градуса от зенита, Кула вдигна микрофона към устните си.

— Капитане — каза той. — Мишля, че ще връща. — Гласът на принга отекна в кораба. — Опитайте ъгли што и дващет на трийшет градуша.

Кула остави микрофона. Сгъваемият кабел го придърпа в слота до слабата му дясна ръка и вече празната течнотръба.

Червената мъгла за миг потъмня, когато край кораба прелетя валмо по-тъмен газ. После видяха призрака, все още в далечината, ала бързо се приближаваше.

Този път бе по-светъл и с по-ясно очертани краища. Скоро синьото му сияние стана прекалено силно, за да го гледат.

Отново приличаше на човешка фигурка, нарисувана от дете. Очите и устата му пламтяха като въглини, докато висеше по средата на разстоянието до зенита.

В продължение на няколко безкрайни минути създанието остана там. Фигурата определено беше злобна. Джейкъб го усещаше! Д-р Мартин изруга и той се върна към действителността. Бе затаил дъх.

— По дяволите! — Тя свали каската си. — Има прекалено много шум! Стори ми се, че засичам нещо... някакво докосване тук-там... и после изчезна!

— Не ме без-покой — отвърна Бубакуб. Отсеченият глас се носеше от механичния преводач, сега оставен на палубата до дребния пил. Представителят на Библиотеката също беше с каска и напрегнато се взираше в призрака. — Чо-веците нямат такива пси способности, каквито използват те. Твоят опит дори им причинява болка.

Джейкъб бързо преглътна.

— Ти си се свързал с тях, така ли? — почти едновременно попитаха двамата с Мартин.

Да — потвърди изкуственият глас. — Не ме без-по-кой-те. — Бубакуб затвори очи. — Кажете ми, ако се раздвижи. Само, ако се раздвижи! — С тези думи пилът замълча.

„Какво му казва? — зачуди се Джейкъб. Той погледна към привидението. — Какво може да се каже на такова същество?“

Изведнъж соларианинът започна да размахва „ръце“ и да движи „устата“ си. Този път чертите му се виждаха по-ясно. Нямаше го онова изкривяване на образа, което бяха видели при първото му появяване. Създанието трябва да се бе научило да се справя със стазаекраните. Още едно доказателство за способността му да се адаптира. Джейкъб дори не искаше да си мисли какво означава това за безопасността на кораба.

Пъстър проблясък привлече вниманието му наляво. Той се облегна на панела до себе си, после вдигна микрофона си и го включи на личен разговор.

— Хелън, погледни на около сто и осем на шейсет и пет градуса. Мисля, че си имаме нов гостенин.

— Да — тихо му отвърна гласът на Десилва. — Виждам го. Изглежда е в обичайната им форма. Да видим какво прави.

Вторият призрак колебливо се приближи отляво. Неговата вълнуваща се аморфна фигура приличаше на мазно петно, което плуваше по океанска повърхност. Във формата му нямаше нищо човешко.

Когато го забеляза, д-р Мартин ахна и понечи да си сложи каската.

— Мислиш ли, че трябва да съобщим на Бубакуб? — бързо попита Джейкъб.

Психоложката се замисли за миг, после погледна нагоре към първия соларианин. Той продължаваше да маха с „ръце“, но не бе променил положението си. Бубакуб също.

— Той каза да му съобщим, ако се раздвижи — отвърна тя.

После нетърпеливо впери очи в новодошлия.

— Може би аз трябва да се заема с този и да оставя Бубакуб да продължи с първия.

Джейкъб не беше сигурен. До този момент единствено пилът имаше някакъв положителен резултат. Мотивите на Мартин да не му съобщи за втория соларианин бяха подозрителни. Дали не му завиждаше?

Е, добре де, сви рамене Джейкъб. Извънземният и без това не обичаше да го прекъсват.

Новодошлият предпазливо се приближаваше на къси „прибежки“ към по-големия си и по-светъл братовчед, който играеше ролята на ядосан човек.

Джейкъб погледна Кула.

„Не трябва ли да кажа поне на него? Той толкова напрегнато наблюдава първия призрак. Защо Хелън не съобщи нищо? И къде е Фейгин? Надявам се, че не е пропуснал тази сцена.“

Нещо над кораба проблясва. Кула се размърда.

Джейкъб вдигна поглед. Новодошлият го нямаше. Първият призрак бавно се отдалечаваше и изчезваше.

— Какво стана? — попита той. — Откъснах очи само за миг и...

— Не знам, Приятелю-Джейкъб! Аз наблюдавах дали поведението на шъщещвото ще издаде нещо за неговата природа, когато изведнъж ще появи втори. Първият го нападна ш взрив шветлина и го накара да ше махне. Пошле и той ши тръгна!

— Трябваше да ми кажете, че е дошъл втори — обади се Бубакуб. Той се бе изправил и механичният преводач отново висеше на шията му. — Няма зна-че-ние. Знам всичко, което ми трябва. Сега ще док-ладвам на чо-века Десилва.

Той се обърна и се отдалечи. Джейкъб скочи от креслото си и го последва.

Фейгин ги чакаше при Десилва и контролния пулт.

— Видя ли го? — шепнешком попита Джейкъб.

— Да, успях добре да го разгледам. Нямам търпение да чуя какво е научил нашият високоуважаем приятел.

С драматично махване с ръка, Бубакуб помоли всички за тишина.

— Той каза, че е стар. Вяр-вам му. Тяхната раса е мног-о стара.

Да, помисли си Джейкъб. Това е първото нещо, което би попитал Бубакуб.

— Сол-ар-ианите казват, че са убили шима. Ларок също го е убил. Ще започнат да убиват и чо-веци, ако завинаги не си тръг-нат.

— Какво? — извика Десилва. — За какво говориш? Как може да са виновни и Ларок, и призраците?!

— Съветвам те да за-пазиш спокойствие. — Макар и смекчен от преводача, в гласа на пила се долавяха заплашителни нотки. — Сол-ар-ианинът ми каза, че са накарали Ларок да го извърши. Дали са му гняв. Дали са му потребност да убива. Дали са му и истината.

Джейкъб обобщаваше забележките на Бубакуб пред д-р Мартин.

— ... И свърши с думите, че имало само един начин призраците да са повлияли на Ларок от такова разстояние. И ако били приложили този метод, това обяснявало липсата на данни в Библиотеката. Районите, в които някой използва тази сила, били табу. Бубакуб иска да останем колкото да се убедим и после да се махнем оттук.

— Каква сила? — попита Мартин. Тя седеше с примитивната земна псикаска в скута си. Наблизо слушаше Кула, както обикновено захапал течнотръба между устните си.

— Не става въпрос за пи-нгрли. Понякога използването ѝ било законно. Освен това нямала толкова голям обseg и той не успял да засече каквито и да е следи от нея. Не, мисля, че Бубакуб има намерение да използва оня камък.

— Летанската реликва ли?

— Да.

Парапсихоложката поклати глава. Тя погледна надолу и започна да върти едно от копчетата на каската си.

— Страшно е сложно. Абсолютно нищо не разбирам. Откакто сме на Меркурий, всичко се обърка. Никой не е такъв, какъвто изглежда.

— Какво искаш да кажеш?

Мартин се замисли за миг, после сви рамене.

— Никога не бъди сигурен в никого... Аз бях убедена, че глупавата враждебност на Питър към Джефри е едновременно искрена и безобидна. Сега научавам, че е била изкуствено предизвикана и смъртоносна. И предполагам, че е бил прав за соларианите. Само че идеята не е била негова, а тяхна.

— Смяташ ли, че те наистина са нашите отдавна изчезнали патрони?

— Кой знае? Ако е вярно, жалко, че не можем да се върнем и да поговорим с тях.

— Значи без резерви приемаш версията на Бубакуб?

— Да, разбира се! Той е единственият, който успя да установи контакт, и освен това го познавам. Бубакуб никога не би ни заблудил. Истината е работата на живота му!

Ала Джейкъб вече знаеше кого е имала предвид, съветвайки го „никога да не е сигурен в никого“. Д-р Мартин беше ужасена.

— Сигурна ли си, че само Бубакуб е установил някаква връзка?

Очите ѝ се разшириха. Тя се извърна.

— Изглежда, че само той притежава такава способност.

— Тогава защо ти остана в залата с каска, когато Бубакуб ни повика, за да ни разкаже какво е научил?

— Кой ти е дал право да ме подлагаш на кръстосан разпит? — разпалено попита тя. — Не е твоя работа, но останах, за да опитам още веднъж. Завиждах му за успеха и исках да направя още един опит. Провалих се, разбира се.

Джейкъб не беше убеден. Нямаше причини за раздразнението на Мартин и тя очевидно знаеше повече, отколкото казваше.

— Доктор Мартин, какво знаеш за лекарството на име уорфарин?

— И ти ли?! — почервеня психоложката. — Казах на главния лекар, че никога не съм чувала за него и определено не знам как е попаднало сред лекарствата на Дуетин Кеплър. Разбира се, ако изобщо е било там!

Тя се извърна.

— Мисля, че е по-добре да си почина, ако не възразяваш. Искам да съм будна, когато се върнат соларианите.

Джейкъб не обърна внимание на враждебността ѝ — малко от грубостта на другото му Аз трябва да се бе проявила, наред с подозрението. Ала беше очевидно, че Мартин нямаше да каже нищо повече. Той се изправи. Психоложката спусна облегалката на креслото си.

Завари Кула при автоматите за напитки и храна. — Разщроен ли си, Приятелю-Джейкъб?

— Ами не, мисля, че не. Защо питаш?

Високият извънземен го погледна. Имаше уморен вид.

Слабите му рамене бяха увиснали, макар че големите очи бяха ясни.

— Надявам ше, че не го приемаш прекалено тежко, тая новина, която шъобщи Бубакуб.

Джейкъб се извърна от машините и вдигна очи към Кула.

— Да го приемам прекалено тежко ли? Неговите думи са само информация. И нищо повече. Ще се разочаровам, ако се окаже, че трябва да сложим край на проекта „Потапяне в слънцето“. И ще поискам да се уверя в думите му, преди да ги приема... например поне някакви данни в Библиотеката. Но иначе най-силното ми чувство е любопитство. — Раздразнен от въпроса, Джейкъб сви рамене. Очите му смъдяха, навярно от прекалено голямата доза червена светлина.

Кула бавно поклати едрата си кръгла глава.

— Мишля, че не е така. Извинявай за предположението, но ми ше щрува, че ши много разтревожен.

Джейкъб за миг се ядоса. Едва не избухна, но успя да се овладее.

— За какво говориш, Кула? — бавно попита той.

— Джейкъб, ти оцана неутрален в забележителния вътрешен конфликт на швоя вид. Но вшички разумни шъщества имат шобщвено мнение. Ти ше чувштващ наранен, защото Бубакуб ущанови контакт, докато човеците не ушпяха. Макар че никога не ши изразявал позиция по Въпроша за произхода, знам, че не ши доволен да откриеш, че човечешвото наищина има патрони.

Джейкъб отново сви рамене.

— Вярно е, все още не съм убеден от тази история за соларианите, които ъплифтирали човечешвото в мъгльавото минало и после ни изоставили, без да довършат работата си. Просто няма логика.

Той разтри дясното си слепоочие. Започваше да го боли глава.

— Освен това вшички участници в този Проект се държаха странно. Кеплър страдаше от някаква необяснима истерия и беше прекалено зависим от Мартин. Ларок бе по-агресивен от обикновено, понякога с опасност за самия него. И не забравяй за предполагаемия му саботаж. После самата Мартин се отказва от емоционалната си защита на Ларок и изпитва странен страх да каже нещо против Бубакуб. Това ме кара да се чудя... — Джейкъб замълча.

— Може би за вшичко това ша виновни шоларианите. Щом ша ушпели да накарат гошподин Ларок да извърши убийщво, може да ша виновни и за оцаналите проблеми.

Джейкъб сви юмруци и вдигна поглед към Кула. Едва успя да сподави гнева си. Ясните очи на извънземния бяха потискащи. Не искаше да го гледа.

— Не ме прекъсвай — колкото може по-спокойно процеди през зъби той.

Виждаше, че нещо не е наред. Имаше чувството, че го обгръща облак. Нямахше нищо ясно, ала въпреки това изпитваше нужда да каже нещо важно. Каквото и да е.

Джейкъб бързо се озърна наоколо.

Бубакуб и Мартин се бяха върнали на местата си. И двамата бяха с каски и гледаха към него. Психоложката говореше.

„Кучка! Сигурно повтаря на арогантния дребен глупак всичко, което ѝ казах. Подмазвачка!“

Хелън Десилва спря при двамата и отклони вниманието им от Кула и Джейкъб. За миг той се почувства по-добре. Искаше му се прингът да си иде. Жалко, че се бе наложило да го унижи, но един клиент трябваше да си знае мястото!

Десилва се запъти към автоматите за напитки. Черните очички на Бубакуб пак се впиха в Демуа.

Джейкъб изсумтя и се обърна към машините.

„Майната им на всички. Дойдох тук да пийна нещо, а ето какво получавам. Тях изобщо ги няма!“

Автоматът пред него затрептя. Някакъв негов вътрешен глас крещеше, че става нещо, но той реши, че и вътрешният му глас не съществува.

„Странна машина — каза си Джейкъб. — Надявам се, че не е като оная на «Бредбъри». Тя беше адски враждебно настроена.

Не, тази има няколко прозрачни триизмерни бутона, които се отличават от другите. Всъщност, цели редици бутончета.“

Той протегна ръка да натисне някой, после спря. „А-не. Този път ще прочета надписите! Какво всъщност искам? Кафе?“

Вътрешният му глас искаше жироада. „Да, това е разумно. Чудесна напитка е жироадата. Не само вкусна, но и стимулираща.

Чудесна напитка за свят, пълен с халюцинации.“

Трябваше да признае, че може би е добра идея да си вземе жироада. Нещо наистина му се струваше малко подозрително. Защо всичко се движеше толкова бавно?

Ръката му се плъзна като охлюв към бутона. Трябваше да опита няколко пъти, преди да улучи. Тъкмо се канеше да го натисне, когато тихият гласец отново се обади и този път го помоли да спре!

„Ама и нахалство! Даваш ми добър съвет и после се дърпаш. По дяволите, на кого ли си притрябвал?“

Той натисна бутона. Времето малко ускори ход и Джейкъб чу звука от изливането на течност.

„По дяволите, на кого изобщо му трябва някой? Проклето да е парвенюто Кула. И снобът Бубакуб, и неговият студен като риба човешки партньор. Дори побърканият Фейгин... дето ме замъкна от Земята на това тъпо място.“

Той се наведе и извади течнотръбата от слота. Течността изглеждаше вкусна.

Времето се движеше почти нормално. Вече се чувстваше по-добре, сякаш от плещите му се бе смъкнало тежко бреме. Противоречията и халюцинациите сякаш изчезнаха. Джейкъб се усмихна на приближилата се Хелън Десилва. После се обърна и се усмихна на Кула.

„По-късно — помисли си той — ще се извиня за грубостта си.“ Джейкъб вдигна течнотръбата за наздравица.

— ... виси там, точно извън обсега ни — казваше комендантът. — Готови сме, така че може би ще е най-добре да...

— Не, Джейкъб! — извика Кула.

Десилва възкликна и се хвърли напред, за да хване ръката му. Кула се втурна на помощ и двамата отдръпнаха течнотръбата от устните на Джейкъб.

„Само развалят настроението на човек — добродушно си помисли той. — Чакай да покажа на един слаб извънземен и на една деветдесетгодишна жена на какво е способен един мъж.“

Джейкъб се отскубна от тях, но те продължиха да го нападат. Комендантът дори се опита да му нанесе няколко гадни удара, ала той ги парира и бавно, триумфално вдигна напитката към устата си.

Изведнъж сякаш се срути стена и обонянието, което до този момент Джейкъб не знаеше, че е изгубил, се завърна като валяк. Той се закашля и погледна надолу към отвратителната течност в ръката си.

От нея се издигаше кафява отровна пара. В течнотръбата клокочеха мехурчета. Джейкъб я захвърли настрани. Всички го гледаха. Кула говореше нещо от пода, където го беше блъснал. Десилва предпазливо се изправи. Другите човеци се събираха наоколо.

Отнякъде се носеше загриженото свистене на Фейгин. „Къде всъщност е Фейгин?“ — помисли си Джейкъб. Той направи три крачки и се свлече на палубата пред Бубакуб.

Бавно дойде в съзнание. Беше трудно, защото усещаше челото си като стегнато в менгеме. Кожата му бе опъната като тъпан. Но не беше суха. Постоянно се навлажняваше, първо от пот, после от нещо друго, нещо студено.

Той изпъшка и вдигна ръка. Пръстите му докоснаха нечия длан, топла и мека. Жена, усети по аромата Джейкъб.

После отвори очи. Наблизо седеше д-р Мартин с влажна кърпа в кафявата си ръка. Тя се усмихна и поднесе някаква течнотръба към устните му.

За миг се сепна, след това се наведе напред и отпи. Беше лимонада и имаше великолепен вкус.

Докато се оглеждаше наоколо, той изпразни течнотръбата. Всички се бяха излегнали на креслата си.

Джейкъб вдигна очи нагоре. Небето бе почти черно!

— Връщаме се — обясни Мартин.

— Колко... — Гърлото му беше пресъхнало. — Колко време съм бил в безсъзнание?

— Двайсетина часа.

— Упоен ли бях?

Тя кимна. На устните ѝ отново грейше Вечната професионална усмивка. Но вече не изглеждаше толкова изкуствена. Той вдигна ръка към челото си. Още го болеше.

— Тогава предполагам, че не съм сънувал. Какво се опитах да изпия вчера?

— Амонячна смес, предназначена за Бубакуб. Сигурно нямаше да те убие. Но щеше да те боли. Много. Можеш ли да ми кажеш защо го направи?

Джейкъб отпусна глава на възглавницата.

— Ами... тогава ми се стори добра идея. Той поклати глава.

— Сериозно, предполагам, че ми е станало нещо. Проклет да съм обаче, ако знам какво.

— Трябваше да се досетя, че ти има нещо, когато започна да говориш странни неща за убийства и заговори — кимна психоложката. — Отчасти аз съм виновна, че не забелязах признаците. Няма от какво да се срамуваш. Мисля, че просто си се дезориентирал. Слънчевото потапяне може да действа ужасно дезориентиращо, при това по най-различни начини!

Той разтърка очи.

— Е, за последното определено си права. Но някои сигурно си мислят, че слабостта ми не е била случайна.

Мартин се сепна, сякаш изненадана, че толкова бързо се е разсънил.

— Да — потвърди тя. — Всъщност, комендант Десилва смяташе, че това е работа на призрака. Каза, че сигурно демонстрират псисилите си, за да покажат на какво са способни. Тя даже се чудеше дали да не отвърнем на удара. Нейната теория има известни достойнства, но аз предпочитам своята.

— Че съм полудял ли?

— О, не, нищо подобно! Просто, че си се дезориентирал и объркал! Кула каза, че през минутите преди... инцидента... си се държал... особено. Това, както и собствените ми наблюдения...

— Да — кимна Джейкъб. — Дълга на Кула истинско извинение... О, Божичко! Не съм го наранил, нали? И Хелън? — Той понечи да се надигне.

Мартин го бутна обратно на креслото.

— Не, не, всички са добре. Не се тревожи.

Джейкъб отново се отпусна и погледна към празната течнотръба.

— Може ли още една?

— Естествено. Веднага се връщам.

Психоложката го остави сам. Той чу тихите ѝ стъпки, които се отдалечиха по посока на автоматите... мястото, където се бе случил „инцидентът“. Когато се замисли за това, Джейкъб потръпна. Изпитваше срам, смесен с отвращение. Но най-много го измъчваше въпросът „защо“.

Някъде зад него тихо разговаряха двама души. Д-р Мартин сигурно бе срещнала някого при автоматите.

Джейкъб знаеше, че рано или късно ще трябва да се потопи в нещо, в сравнение с което потапянето в слънцето изглеждаше безобидно. Този транс беше опасен, ала неизбежен, ако искаше истината да излезе наяве. Единственият въпрос бе „кога“. Сега, когато това можеше да разцепи ума му? Или на Земята, в присъствието на терапевти в Центъра, но където отговорите не можеха да помогнат нито на него, нито на проекта, нито на работата му?

Мартин се върна. Тя се отпусна до него и му подаде пълна течнотръба. С нея дойде Хелън Десилва. Комендантът седна до парапсихоложката.

В продължение на няколко минути Джейкъб я уверяваше, че е добре. Тя прие извиненията му.

— Нямах представа, че си толкова добър в невъоръжения бой, Джейкъб. Самата аз имам доста голям опит, но признавам, че отдавна не съм се упражнявала. Установихме го по най-сигурния начин. Ти си истински майстор.

Никога не би си помислил, че е възможно да се изчерви от такъв комплимент, но сега усети, че се изчервява.

— Благодаря. Не си спомням много добре, но май че и ти знаеш някои трикове.

Двамата разбиращо се спогледаха и се усмигнаха. Мартин премести очи от единия на другия. После се прокашля.

— Мисля, че господин Демуа не трябва да говори много. Такъв шок се нуждае от дълга почивка.

— Просто искам да науча някои неща, докторе, после ще те слушам за всичко. Първо, къде е Фейгин? Не го виждам никъде.

— Кантът Фейгин е на обратната страна — отвърна Десилва. — Приема облъчване.

— Беше много загрижен за теб — прибави Мартин. — Сигурна съм, че ще се радва, че си добре.

Джейкъб се отпусна. Кой знае защо се бе тревожил за сигурността на Фейгин.

— А сега ми разкажете какво се случи, след като изгубих съзнание.

Мартин и Десилва се спогледаха. После комендантът сви рамене.

— Имахме ново посещение — заговори тя. — Продължи доста време. Няколко часа соларианинът просто пърхаше точно извън обсега на видимостта. Оставихме стадото далеч зад себе си. Добре, че съществото изчака. Бяхме в пълен смут заради... хм...

— Заради моето грабващо вниманието изпълнение ли? — Джейкъб въздъхна. — Но някой опита ли се да установи контакт?

Десилва погледна Мартин. Психоложката съвсем леко поклати глава.

— После не се случи нищо особено — припряно продължи комендантът. — Все още бяхме разстроени. Но след това соларианинът изчезна. И по-късно се върна в... „заплашителната си роля“.

На Джейкъб внезапно му хрумна нещо.

— Я кажете, всички ли сте сигурни, че изобщо са същите призраци? Може „нормалните“ и „заплашителните“ да са два различни вида!

Мартин се стъписа за миг.

— Това наистина би могло да обясни... — Тя замълча.

— Хм, вече не ги наричаме призраци — каза Десилва. — Според Бубакуб това не им харесвало.

Джейкъб се ядоса, но бързо потисна гнева си, за да не го забележат жените. Този разговор не водеше до никъде!

— И какво стана, когато соларианинът дойде в заплашителната си роля?

Десилва се намръщи.

— Бубакуб поговори с него. После се разгневи и го прогони.

— Какво?

— Опитва се да го вразуми. Цитира му книгата за правата на патроните и клиентите. Обеща му дори търговия. Соларианинът просто продължаваше да отправя заплахи. Каза, че щял да прати писъобщения на Земята и да предизвика някаква неизвестна катастрофа. Накрая Бубакуб накара всички да легнат и извади онази буца от желязо и кристал, която толкова грижливо пази. Нареди ни да си покроем очите, каза някакво заклинание и задейства проклетото нещо!

— И какво направи то?

— Само Прародителите знаят, Джейкъб. Проблесна ослепителна светлина, изпитахме усещане за налягане в ушите... и когато отворихме очи, соларианинът го нямаше! И не само това! Върнахме се там, където смятахме, че сме оставили стадото пръстени. И тях ги нямаше. Не се виждаше нищо живо!

— Абсолютно нищо ли? — Джейкъб си помисли за красивите пръстени и техните ярки пъстроцветни господари.

— Нищо — потвърди Мартин. — Всички бяха изчезнали. Бубакуб ни увери, че не им се е случило нищо лошо.

Джейкъб се почувства вцепенен.

— Е, тогава поне имаме защита. Можем да преговаряме със соларианите от позиция на силата.

Десилва тъжно поклати глава.

— Бубакуб казва, че не може да има никакви преговори. Те са зли, Джейкъб. Ще ни убият, ако могат.

— Но...

— И вече не можем да разчитаме на Бубакуб. Той казал на соларианите, че ако навредят на Земята, ще им бъде отмъстено. Но не може да помогне с нищо повече. Реликвата се връща обратно на Пила.

Тя сведе очи към палубата. Гласът ѝ стана дрезгав.

— С проекта е свършено.

ЧАСТ VI

Признак за (психическо) здраве е гъвкавостта (не в сравнение с някаква „норма“), свободата да се учиш от собствен опит... да се влияеш от разумни аргументи... да се обръщаш към чувствата... и особено свободата да спреш, когато ти е достатъчно. Същността на болестта е поведение, характеризиращо се с неизменност и ненаситност.

Лоурънс Кюби^[1]

17. СЯНКА

Работната маса беше гола, всички инструменти, обикновено разхвърляни отгоре ѝ, сега висяха неизползвани на съответните кукички на стената. И бяха чисти. Ожулената и изподраскана маса лъщеше под нов пласт восък.

Купчината частично разглобени уреди, която Джейкъб бе отместил настрани, обвинително чакаше на пода, също като главния механик, който подозрително го бе наблюдавал, откакто окупира масата. Въпреки, или може би тъкмо заради провала на борда на слънчевия кораб, никой не възрази, когато Джейкъб реши да продължи своите проучвания. Работната маса беше голяма и удобна и в момента не я използваше никой друг. Освен това тук нямаше голяма вероятност да го открие Мили Мартин.

В една от нишите на огромната Пещера Джейкъб виждаше гигантския сребрист кораб, само отчасти скрит зад скалната стена. Високо нагоре стената се заобляше и изчезваше сред облаци от кондензирана влага.

Седнал на високо столче, Джейкъб надраска нещо на два листа хартия и ги постави на масата. На розовите листове бяха написани два въпроса, представляващи алтернативни морфологични реалности.

Този отляво гласеше: „Б Е ПРАВ ЗА СЛЪНЧЕВИТЕ ПРИЗРАЦИ“, ДА (I)/НЕ (II).

Другият беше още по-странен: „АЗ СЪМ ПРЕВЪРТЯЛ“, ДА (III)/НЕ (IV).

По тези въпроси Джейкъб не можеше да се довери на преценката на когото и да било друг. Ето защо след завръщането си на Меркурий избягваше Мартин и останалите. Естествено, учтивостта изискваше да се обади на оздравяващия д-р Кеплър, но иначе се превърна в истински отшелник.

Въпросът отляво се отнасяше за неговата работа, въпреки че не изключваше връзка с въпроса отдясно.

Въпросът отдясно беше труден. За да стигне до правилния отговор, трябваше да се дистанцира от всякакви чувства.

Той постави лист с римската цифра I точно под въпроса отляво, предвиждащ вероятността версията на Бубакуб да е вярна.

„ОТГОВОР I: ВЕРСИЯТА НА БУБАКУБ Е ВЯРНА.“ Списъкът бе спретнат. Първо беше логичното обяснение на пила за поведението на слънчевите призраци. Още отначало се знаеше, че съществата използват някаква псисила. Заплашителните привидения с човешка форма означаваха, че соларианите познават човека и са враждебно настроени към него. Бяха убили „само“ едно шимпанзе и единствено Бубакуб можеше да установява контакт с тях. Всичко това потвърждаваше версията на Ларок — вероятно внушена му от самите слънчеви същества.

Най-големият успех, постигнат след като Джейкъб бе изпаднал в безсъзнание на борда на слънчевия кораб, беше победата на Бубакуб с летанската реликва. Това доказваше, че пилът е влязъл във връзка с призраците.

Да прогониш призрак със светлинен проблясък звучеше правдоподобно (макар че Джейкъб нямаше представа как едно същество, носещо се в сияйната хромосфера, може да забележи нещо от сумрачната вътрешност на слънчевия кораб), но разпръскването на цялото стадо магнитоядни и пастирите загатваше, че пилът трябва да е използвал някаква могъща сила (пси?).

В хода на морфологичния анализ Джейкъб трябваше да разгледа всеки един от тези елементи. Ала трябваше да признае, че отговор номер I изглежда верен.

Затова пък щеше да си блъска главата с номер II, защото твърдеше тъкмо обратното на номер I.

„ОТГОВОР II: ВЕРСИЯТА НА Б НЕ Е ВЯРНА. ТОЙ ГРЕШИ (IIА), ТОЙ ЛЪЖЕ (IIБ).“

IIА не даваше на Джейкъб никакви идеи, Бубакуб изглеждаше прекалено уверен. Разбира се, можеше да са го заблудили самите призраци... Джейкъб си го отбеляза в полето на IIА. Всъщност тази вероятност беше извънредно важна, но той не се сещаше за начин, по който да я докаже или опровергае, без да е нужно ново потапяне. А политическата ситуация правеше новите потапяния невъзможни.

Подкрепен от Мартин, Бубакуб твърдеше, че всякакви следващи експедиции ще са безсмислени, а навярно и фатални без участието на пила и неговата реликва. Странно, д-р Кеплър не им възрази. Именно той бе наредил да извадят слънчевия кораб на сух док и да изчакат с нормалния ремонт, докато се посъветва със Земята.

Мотивите на директора озадачаваха Джейкъб. В продължение на няколко минути той не откъсна поглед от листа с надпис: „СТРАНИЧЕН ВЪПРОС — КЕПЛЪР?“. Накрая го хвърли върху купчината разглобени устройства и изруга. Кеплър явно имаше политически основания да иска Бубакуб да понесе отговорността за закриването на проекта „Потапяне в слънцето“. Джейкъб беше разочарован от него. Той отново насочи вниманието си към лист ПБ.

Бе по-примамливо да смята, че Бубакуб лъже. Вече не можеше да се преструва, че изпитва уважение към дребния представител на Библиотеката. Джейкъб съзнаваше личните си пристрастия. Искаше да е верен отговор ПБ.

Бубакуб определено имаше мотив да лъже. Той се срамуваше от неуспеха на Библиотеката да открие информация за слънчевите форми на живот. Освен това пилът негодуваше срещу напълно независимото проучване, извършвано от една „вълконска“ раса. Ако проектът „Потапяне в слънцето“ можеше да се преустанови по начин, възвеличаващ древната наука, щяха да се елиминират и двата проблема.

Но предположението, че Бубакуб лъже, повдигаше цял куп други въпроси. Първо, каква част от историята е лъжа? Очевидно трикът с летанската реликва бе действителен. Ала къде другаде можеше да се тегли чертата?

И ако наистина лъжеше, Бубакуб трябваше да е съвсем уверен, че няма да го хванат. Галактическите институти, и особено Библиотеката, имаха репутация на абсолютно честни. Те щяха жив да изпекат Бубакуб, ако го разкриеха.

Отговор ПБ изглеждаше безнадежден, но Джейкъб някак трябваше да докаже, че е верен, иначе с „Потапяне в слънцето“ беше свършено.

Нямаше да е лесно. Всяка теория, че Бубакуб лъже, трябваше да обясни смъртта на Джефри, странното положение и поведение на Ларок, заплашителните действия на слънчевите призраци...

Джейкъб надраска нова бележка.

„СТРАНИЧЕН ВЪПРОС: ДВА ВИДА СЛЪНЧЕВИ ПРИЗРАЦИ?“
Спомни си забележката, че всъщност никой не е виждал „нормален“ слънчев призрак да се превръща в полупрозрачен и да изпълнява заплашителни пантомими.

Хрумна му друга идея.

„СТРАНИЧЕН ВЪПРОС: ТЕОРИЯТА НА КУЛА, ЧЕ ПСИСИЛИТЕ НА СОЛАРИАНИТЕ ОБЯСНЯВАТ НЕ САМО СЛУЧАЯ С ЛР, НО И ВСЯКАКВО ДРУГО СТРАННО ПОВЕДЕНИЕ.“

Когато пишеше тези редове, Джейкъб имаше предвид Мартин и Кеплър. Ала след като внимателно го обмисли, написа нов вариант на същата бележка и я хвърли върху листа с надпис „АЗ СЪМ ПРЕВЪРТЯЛ“, НЕ (IV).

Трябваше да събере смелост, за да разгледа въпроса за собствената си „нормалност“. На лист номер III той методично изброи доказателствата, че нещо не е било наред.

„1. ОСЛЕПИТЕЛНАТА «СВЕТЛИНА» В БАЙЯ.“ След трансa, в който бе изпаднал точно преди срещата в Информационния център, не беше имал толкова дълбоко преживяване. От него го бе откъснал определено психологически обект — „синева“, пронизала хипнотичното му състояние като лъч на прожектор. Ала идването на Кула беше прекъснало предупреждението, пратено от подсъзнанието му.

„2. НЕОВЛАДЯЕМОТО ПОВЕДЕНИЕ НА Г-Н ХАЙД.“ Знаеше, че раздвояването на ума му на нормална и ненормална части е временно решение на един широкообхватен проблем. Преди няколкостотин години такава състояние щеше да се определи като шизофрения. Но хипнозата щеше да позволи на отделните му части спокойно да се възстановят под напътствията на доминантната му самоличност. В отделни случаи взимаше връх свирепото му второ Аз... когато Джейкъб трябваше да се върне към студения, крайно самоуверен човек, какъвто бе някога.

Преди не се беше тревожил, а по-скоро се бе срамувал от поведението на другата си страна. Например, беше съвсем логично да открадне хапчетата на д-р Кеплър, макар че щеше да е за предпочитане да прибегне към други средства.

„3. ПОВЕДЕНИЕТО МИ НА СЛЪНЧЕВИЯ КОРАБ: ОПИТ ЗА САМОУБИЙСТВО?“ Този въпрос го вълнуваше по-малко, отколкото бе смятал, докато го пишеше. Естествено, епизодът го смущаваше, но по-скоро изпитваше гняв, отколкото срам, сякаш някой друг го е принудил да се държи като глупак.

Разбира се, това можеше да означава всичко, включително отчаяно търсене на оправдание, ала не вярваше. Когато обмисляше тази възможност, не усещаше вътрешна съпротива. Просто я отхвърляше.

Номер III можеше да е част от цялостно психическо разстройство. Или да е изолиран случай на дезориентация, както смяташе д-р Мартин (която след завръщането им в базата постоянно го преследваше, за да го подложи на терапия). А можеше и да е предизвикано от нещо външно, както вече бе предположил.

Джейкъб отмести стола си назад от масата. Това щеше да отнеме време. Единственият начин да постигне нещо, бе често да прави почивки и да оставя идеите да се процеждат от подсъзнанието му, същото подсъзнание, в което се опитваше да проникне.

Е, всъщност не беше единственият начин, но докато не решише проблема със собствената си нормалност, нямаше намерение да опитва други.

Той се отдръпна назад и бавно започна да заема отпускащите пози, известни като Тай джи чуан. Гръбначните му прешлени пукаха от прекалено дългото седене на неудобния стол. Джейкъб се протегна и остави енергията да се завърне в онези части на тялото му, които бяха заспали.

Тънкото яке, което носеше, стягаше раменете му. Той прекъсна упражненията и го съблече.

До кабинета на главния механик, близо до чешмичка с чиста вода, имаше закачалка. Джейкъб се запъти към нея. Движеше се леко и се чувстваше ободрен.

Главният механик навъсено му кимна — очевидно не беше в настроение. Той седеше зад бюрото си и на лицето му се бе изписало изражение, каквото Джейкъб често виждаше след завръщането им, особено в по-долните ешелони.

Когато се наведе над чешмичката, Джейкъб чу някакъв тропот. Шумът се повтори и той вдигна глава по посока на кораба. Оттук вече

се виждаше половината сфера. Джейкъб се приближи към ъгъла на скалната стена и накрая видя целия кораб.

Клиновидната му врата бавно се спусна. Долу чакаха Кула и Бубакуб, хванали помежду си продълговата цилиндрична машина. Джейкъб се наведе зад скалната стена. Какво правеха тези двамата?

Той чу, че подвижният трап на слънчевия кораб се отваря. Пилът и прингът понесоха машината към кораба.

Джейкъб опря гръб на стената и поклати глава. Това беше прекалено. Ако се изправеше пред още една загадка, сигурно наистина щеше да превърти... разбира се, ако вече не бе превъртял.

Апаратът приличаше на компресор или прахосмукачка. Тракането, тътрузването и пискливите пилски ругатни показваха, че извънземните вкарват машината в самия кораб.

Джейкъб се поддаде на изкушението. Бубакуб и Кула бяха в кораба и наоколо не се виждаше никой друг.

Във всеки случай, ако го хванеха да шпионира, нямаше какво да изгуби. Освен остатъка от репутацията си.

Той изкачи пружинирация трап само с няколко енергични крачки. Когато стигна до вратата, Джейкъб предпазливо надникна вътре.

Машината наистина се оказа прахосмукачка. Обърнат с гръб към Джейкъб, Бубакуб я теглеше, а Кула насочваше дългия твърд накрайник, с който завършваше гъвкавият маркуч. Прингът бавно клатеше глава и зъбите му тихо потракваха. Бубакуб изстреля поредица от остри изписквания към своя клиент и Кула се разбърза.

Гледката беше извънредно странна и обезпокоителна. Прингът очевидно почистваше мястото между палубата и заоблената стена на кораба! А там нямаше нищо друго, освен силовите полета, които поддържаха палубата!

Кула и Бубакуб се скриха зад централния купол. Всеки момент щяха да се появят от отсрещната страна и този път щяха да са с лице към него. Джейкъб се спусна обратно по рампата, върна се в нишата и отново седна пред листовете хартия.

Само да имаше повече време! Ако централният купол бе по-голям или Бубакуб работеше по-бавно, можеше да измисли как да се вмъкне в пролуката между силовите полета и да види какво събират. Тази мисъл го накара да потръпне, но щеше да си струва да опита.

Или дори да снима Кула и Бубакуб! Но откъде да вземе фотоапарат за няколкото минути, които му оставаха?

Нямаше как да докаже, че Бубакуб замисля нещо лошо, но реши, че теория ПБ е получила сериозно потвърждение. Той написа: „ПРАХЪТ НА Б... ХАЛЮЦИ-НОГЕН, ПРЪСНАТ НА БОРДА НА КОРАБА?“ Джейкъб хвърли листа върху купчината и побърза да се върне при кабинета на главния механик.

Когато го помоли да дойде с него, мъжът изсумтя и отвърна, че трябва да чака на телефона. Няма представа откъде да намери обикновен фотоапарат. Джейкъб реши, че го лъже, ала нямаше време да спори. Трябваше да се обади по телефона.

На стената до рампата на кораба имаше външен автомат. Но докато вдигаше слушалката, той се зачуди на кого да се обади и какво да каже.

„Здравейте, доктор Кеплър. Помните ли ме, аз съм Джейкъб Демуа? Същият, дето се опита да се самоубие на един от вашите слънчеви кораби. Да... е, бих искал да дойдете и да видите пролетното почистване на пила Бубакуб...“

Не, така нямаше да стане. Когато някой се отзовеше на повикването му, Кула и Бубакуб вече нямаше да са тук и този случай също щеше да влезе в списъка на странните му прояви.

Тази мисъл го порази.

„Дали просто не си измислям всичко?“ Вече не се чуваше шум от прахосмукачка. Само тишина. Пък и цялата тази история бе много символична...

Изад ъгъла се разнесе изпискване, пилска ругатня и тракане на паднала машина. Джейкъб затвори очи за миг. Какъв прекрасен звук! Той рискува и надникна към кораба.

Бубакуб стоеше в подножието на рампата и държеше единия край на прахосмукачката. Ресите около очите му бяха щръкнали и козината около яката му се беше наежила. Пилът гневно гледаше Кула, който се бе навел, за да вдигне падналата торбичка на прахосмукачката. От отвора се изсипа купчинка червен прах.

Бубакуб презрително изсумтя, докато прингът започна да събира праха с ръце и после се обърна да сглоби машината. Джейкъб беше сигурен, че поне една шепа е отишла в джоба на сребрилата туника на Кула.

Бубакуб разрита останалия прах наоколо. След като плахо се озърна във всички посоки, той излая отсечена заповед и поведе принга обратно към асансьорите.

Когато се върна на работната маса, Джейкъб завари главния механик да чете пръснатите листове с морфологичния му анализ. Мъжът вдигна поглед.

— Какво беше това? — посочи с брадичка към слънчевия кораб той.

— А, нищо — отвърна Джейкъб. Той замислено задържа вътрешната страна на бузата си. — Просто няколко извънземни ровичкаха в кораба.

— В кораба ли? — рязко се изправи главният механик. — Защо не ми казахте, по дяволите?!

— Чакайте, не бързайте! — хвана го за ръката Джейкъб, когато механикът се обърна и понечи да се запъти към стойката на огледалното кълбо. — Вече е късно, отидоха си. Освен това ще е по-трудно да разберем какво са намислили, отколкото да ги заловим, докато вършат нещо странно. Пък и извънземните най-ги бива в странните неща. Инженерът го изглежда така, като че ли го вижда за пръв път.

— Да — съгласи се той. — Имате право. Но сега може би ще е най-добре да ми разкажете какво сте видели.

Джейкъб сви рамене и му разказа всичко — от звука на отварящия се люк до комедията с разсипания прах.

— Не разбирам — почеса се по главата главният механик.

— Е, не се безпокойте. Както казах, ще ни трябват повече доказателства.

Джейкъб седна на столчето и грижливо започна да пише на различни листове.

„К ВЗЕ ШЕПА ПРАХ... ЗАЩО? ОПАСНО ЛИ Е ДА ГО ПОМОЛЯ ДА СПОДЕЛИ С МЕН?“

„ДАЛИ К Е ДОБРОВОЛЕН СЪУЧАСТНИК НА Б? ДОКОГА?“

„ПРОВЕРИ ПРАХА!!!“

— Хей, между другото, какво правите тук? — попита инженерът.

— Търся улики.

След кратко мълчание главният механик посочи листовете от дясната страна на масата.

— Божичко, аз нямаше да съм толкова хладнокръвен, ако си мислех, че се побърквам! Как се чувствахте? Искам да кажа, когато се опитахте да изпиете отровата?

Джейкъб вдигна поглед от листа. Усети мирис на амоняк и силно пулсиране в слепоочията си. Сякаш беше прекарал часове под светлината на инквизиторска лампа.

Спомняше си го съвсем ясно. Последното, което видя преди да припадне, бе лицето на Бубакуб. Черните очички втренчено го гледаха изпод псикаската. Пилът безстрастно го наблюдаваше, когато Джейкъб политна напред и падна в безсъзнание на палубата, само на няколко метра от него.

Полазиха го тръпки. Той понечи да запише спомена, после се отказа. Щеше да е прекалено дълго. Джейкъб надраска кратка бележка на делфински тринарен и я хвърли върху купчина IV.

— Извинете — погледна той после главния механик. — Попитахте ли ме нещо?

Инженерът поклати глава.

— О, и без това не е моя работа. Не биваше да си пъхам носа. Просто бях любопитен какво правите тук.

Мъжът замълча за миг.

— Опитвате се да спасите проекта, нали? — накрая попита той.

— Да.

— Тогава трябва да сте единственият от големите клечки, който прави нещо по този въпрос — горчиво поклати глава механикът. — Извинете, че по-рано се държах грубо. Няма да ви преча, за да можете да работите. — Той бавно закрачи към кабинета си.

Джейкъб се замисли.

— Искате ли да ми помогнете? — попита той. Мъжът се обърна.

— Какво ви трябва? Джейкъб се усмихна.

— Ами, като начало метла и лопатка.

— Веднага! — Главният механик забързано се отдалечи. Джейкъб забарабани с пръсти по масата. После събра пръснатите листове и ги напъха в джоба си.

---

[1] Американски психиатър от средата на XX в. — Б.пр. ↑

18. ФОКУС

— Директорът каза никой да не влиза там, нали знаеш. Джейкъб вдигна поглед.

— Божичко, старши — ухили се той. — Нямах представа! Просто се опитвам да се справя с тая ключалка!

Другият нервно се размърда на мястото си и замърмори, че никога не бил очаквал да се забърка в обир.

Джейкъб се олюля назад. Стаята се разклати и той се опря на пластмасовия крак на масата, за да запази равновесие. На слабата светлина във фотолабораторията не се виждаше почти нищо, особено след двайсет минути работа с миниатюрни инструменти.

— Вече ти казах, Доналдсън — бавно заговори Джейкъб. — Нямаме избор. Какво можем да покажем на хората? Малко прах и една смахната теория, нали? Използвай главата си. Няма да ни допуснат до доказателствата, защото нямаме доказателства, за да докажем, че ни трябват!

Той заразтрива мускулите на тила си.

— Не, ще се наложи да го направим сами... разбира се, ако искаш да останеш...

— Знаеш, че ще остана — измъчено изсумтя главният механик.

— Добре, добре — кимна Джейкъб. — Моите извинения. Би ли ми подал оня малък инструмент? Не, другия, с куката накрая. Да, този. А сега би ли отишъл да пазиш на външната врата? Така ще имам време да разчистя инструментите, ако някой се появи.

Доналдсън се отдалечи на известно разстояние, но продължи да наблюдава работата на Джейкъб. Той се облегна на хладната каса на вратата и избърса потта от челото и бузите си.

Демуа изглеждаше рационален и логичен, но през последните няколко часа дивото му въображение смайваше главния механик.

Най-лошото бе, че всичко се връзваше. Беше вълнуващо, това търсене на улики. И онова, което бе открил преди да се срещнат в тази стая, потвърждаваше теорията на Демуа. Това го плашеше. Все пак

имаше вероятност този човек наистина да е луд, въпреки логичността на аргументите му.

Доналдсън въздъхна. Той се обърна и бавно се запъти към външната врата на фотолабораторията.

Всъщност нямаше значение. Имаше нещо гнило в Меркурий. Ако скоро някой не се задействаше, повече нямаше да има слънчеви кораби.

Обикновена секретна ключалка. Нищо по-лесно — Джейкъб не можеше да не забележи, че на Меркурий няма много модерни брави. На тази планета, чиято магнитна обвивка почти докосваше голата повърхност, електрониката се нуждаеше от специална защита. Това не беше много скъпо, но все пак някой трябва да бе решил, че такива разходи са нелепи за ключалки. Пък и кой би се вмъкнал с взлом във вътрешната фотолаборатория? И кой знаеше как да го направи?

Джейкъб. Ала това изглежда не му помагаше. Нещо не беше наред. Инструментите не му говореха. Не ги усещаше като продължение на ръцете си.

С тази скорост можеше да му отнеме цяла нощ. „Остави на мен.“

Той изскърца със зъби, бавно извади инструмента от ключалката и го остави на пода.

„Престани да се олицетворяваш — помисли си Джейкъб. — Ти си само комплекс от асоциални навици, които от известно време съм поставил под хипнотичен заповор. Ако продължаваш да се държиш като самостоятелна личност, ще ни докараш... ще ми докараш истинска шизофрения!“

„Кой се олицетворява сега?“ Джейкъб се усмихна.

„Не трябваше да съм тук. Трябваше да си остана вкъщи за цели три години и спокойно да довърша психическото си възстановяване. Поведенческите модели, които исках... които трябваше да преодоля, сега са ми необходими за работата.

Тогава защо да не ги използвам?“ Това психически състояние бе установено така, че да е гъвкаво. Такова потискане наистина щеше да доведе до проблеми! Аморалните, хладнокръвни качества изтичаха в постоянен поток, макар и обикновено под пълен контрол. Така че да може да ги използва, когато се наложи.

Проблемът му донякъде можеше да се дължи на потискането и отъждествяването, с които напоследък реагираше на този поток.

Неговата по-лоша половина трябваше да спи, докато той преодолява травмата от загубата на Таня... а не китката ѝ да бъде отсечена. „Тогава ме остави да го направя.“ Джейкъб взе друг инструмент и започна да го прехвърля в дланите си.

„Млъкни. Ти не си личност, а само дарба, за съжаление, свързана с невроза... като добре школуван певчески глас, който може да се използва само, когато певецът е гол на сцената.“

„Чудесно. Използвай дарбата. Вратата вече можеше да е отворена!“

Той внимателно остави инструментите си и се придвижи напред, докато опря чело във вратата. „Да го направя ли? Ами ако наистина съм превъртял на слънчевия кораб? Теорията ми може да е грешна. После идва оня син проблясък в Байя. Мога ли да рискувам да отворя вратата?“

Измъчван от нерешителност, той усети, че потъва в транс. Наложил си да го спре, но после мислено сви рамене и го остави да продължи. Когато преброи до седем, стигна до преграда от страх. Позната преграда. Като ръб на пропаст. Той я отхвърли и продължи надолу.

Дванайсет. „Това състояние ще е временно!“ — нареди Джейкъб. Усети съгласие.

Бързо свърши с обратното броене. После отвори очи. По ръцете му пробягаха тръпки и подозрително продължиха по пръстите му — като куче, което души, завръщайки се в стария си дом.

„Дотук добре — помисли си той. — Не се чувствам по-неетичен. Нито по-малко «аз». Не усещам ръцете си като контролирани от външна сила... само по-живи.“

Когато ги взе, инструментите не бяха студени. Бяха топли, като продължения на ръцете му. Куката леко се плъзна в ключалката и с тихо изщракване вратата беше отворена.

— Успя! — Изненадата на Доналдсън малко го обиди.

— Разбира се — кратко отговори Джейкъб. Бе успокоително лесно да сподави обидния отговор, който изскочи в ума му. Дотук добре. Духът изглежда беше добър. Той широко отвори вратата и влезе.

Лявата стена на стаичката бе заета от кантонерки. Върху ниска маса до другата стена имаше машини за фотоанализ. Отворената врата

в отсрещния край водеше към рядко използваната химическа тъмна стаичка.

Джейкъб се наведе над етикетите в единия край на кантонерките. Доналдсън се зае с масата.

— Намерих ги! — скоро съобщи главният механик. Той посочи към една отворена кутия.

Всички касети бяха наредени в специални легла. Отгоре им бяха написани датата, часа и някакъв код, навярно за електронна обработка. Поне дванайсет легла бяха празни.

Джейкъб повдигна няколко касети към светлината. После се обърна към Доналдсън.

— Някой е влизал тук преди нас и е откраднал всички касети, които ни трябват.

— Но... как?! Джейкъб сви рамене.

— Може би както влязохме ние. Или е имал ключ. Известно ни е само, че липсват последните касети от всички записващи устройства.

Двамата мрачно замълчаха за миг.

— Тогава нямаме абсолютно никакво доказателство! — заключи инженерът.

— Освен ако не открием изчезналите касети.

— Искаш да кажеш, че трябва да се вмъкнем и в стаите на Бубакуб ли?... Не знам. Ако питаш мен, касетите вече са изгорени. Защо му е да ги пази? Не, предлагам да се измъкнем оттук и да оставим доктор Кеплър или доктор Десилва сами да открият, че записите липсват. Не е много, но все пак е някакво доказателство, което подкрепя нашата теория.

Джейкъб се поколеба. После кимна.

— Дай да ти видя ръцете — каза той.

Доналдсън протегна длани към него. Тънкото пластмасово покритие бе непокътнато. Значи не бяха оставили химически следи и отпечатъци от пръсти.

— Добре. Дай да върнем всичко на мястото му, точно както си го спомняш. Не пипай нищо, което вече не си докосвал. После си тръгваме.

Доналдсън се обърна да се подчини, ала в този момент във външната фотолаборатория се разнесе трясък.

Беше се задействал капанът, който Джейкъб бе заложил на вратата откъм коридора. Пътят им за бягство беше отрязан!

Двамата бързо се вмъкнаха в тъмната стаичка. Разнесе се металическо изщракване.

Джейкъб чу бавното отваряне на вратата. Струваше му се, че диша прекалено шумно. Той претърси джобовете на гащеризона си. Половината от инструментите му бяха останали върху една от кантонерките.

За щастие зъболекарското му огледалце все още бе в джоба на гърдите му.

В стаята се разнесоха тихи стъпки. Джейкъб предпазливо претегли рисковете срещу потенциалната полза и бавно измъкна огледалцето. Той застана на колене и пъкна инструмента през прага на няколко сантиметра от пода.

Д-р Мартин стоеше пред една от кантонерките с връзка ключове в ръка. Тя плахо погледна към входа. Изглеждаше възбудена, макар че трудно можеше да се каже по отражението в зъболекарското огледалце, протегнато над пода на два метра от краката ѝ.

Джейкъб усети, че Доналдсън се надвесва към него и се опитва да надзърне навън. Ядосан, той му даде знак да се отдръпне, но главният механик изгуби равновесие, протегна лявата ся ръка да потърси опора и се стовари върху гърба му.

— Ох! — Въздухът изригна от дробовете на Демуа и зъбите му изтракаха. Някак успя да се задържи, но изпусна огледалцето и металният инструмент тихо изтрака на пода.

Задъхан, Доналдсън се плъзна назад в мрака, като правеше патетични опити да пази тишина. Джейкъб кисело се усмихна. Човек трябваше да е глух, за да не ги чуе.

— Кой... кой е там?

Джейкъб се изправи и изтупа дрехите си. Той презрително погледна инженера, който мрачно седеше и избягваше очите му.

Във външната стая отекнаха бързи стъпки. Джейкъб застана на прага.

— Почакай малко, Мили.

Д-р Мартин замръзна на място. Тя бавно се обърна с отпуснати рамене. На лицето ѝ се четеше страх, докато не позна Джейкъб. После тъмната ѝ кожа почервения.

— Какво правиш тук, по дяволите!

— Наблюдавам те, Мили. Иначе е много приятно, но сега е особено интересно.

— Шпионирал си ме! — ахна тя.

Джейкъб се приближи с надеждата, че Доналдсън ще има достатъчно здрав разум, за да не се покаже.

— Не точно теб, скъпа. Всеки. На Меркурий става нещо подозрително, това си е. Всеки свири различна мелодия и се опитва да отклонява вниманието на другите! Имам чувството, че ти знаеш повече, отколкото казваш.

— Не знам за какво говориш — студено отвърна Мартин. — Но това не ме изненадва. Ти не си рационален и имаш нужда от помощ... — Тя заотстъпва назад.

— Възможно е — сериозно кимна Джейкъб. — Но може би и ти ще имаш нужда от помощ, за да обясниш присъствието си тук.

Психоложката се вцепени.

— Моят ключ е от Дуейн Кеплър. Ами твоят?

— С негово знание ли го взе? Мартин се изчерви и не отговори.

— Липсват няколко от касетите, записани по време на последното потапяне... и всички се отнасят за периода, когато Бубакуб е направил фокуса си с летанската реликва. Случайно да знаеш къде са?

Тя гневно го погледна.

— Шегуваш ли се?! Но кой... Не... — Мартин бавно поклати глава.

— Ти ли ги взе?

— Не!

— Тогава кой?

— Не знам. Откъде да знам? Какво право имаш да ме разпитваш?...

— Мога веднага да се обадя на Хелън Десилва — зловец отвърна Джейкъб. — Ще кажа, че току-що съм дошъл и съм те заварил вътре с ключ в чантичката ти, носещ твоите отпечатъци. Тя ще организира претърсване и ще намери липсващите записи. Ти

прикриваш някого и аз знам кого. Имам доказателства. Ако веднага не кажеш всичко, което знаеш, кълна се, че ще поемеш цялата вина, с или без твоя приятел. И двамата знаем, че персоналът на базата няма търпение да намери изкупителна жертва.

Мартин затрепери и вдигна ръка към главата си.

— Не... Не знам...

Джейкъб я побутна към един от столовете. После затвори и заключи вратата.

„Хей, по-спокойно“, каза някакъв вътрешен глас. Той стисна клепачи и преброи до десет. Сърбенето в дланите му постепенно отслабна.

Мартин скри лице в шепи. Джейкъб зърна Доналдсън, който надничаше от прага на тъмната стаичка. Той махна с ръка и главата на инженера изчезна.

Джейкъб отвори кантонерката, в която беше ровила психоложката.

„Аха. Ето я.“

Извади стенокамерата и я занесе на масата, пхна жака в едно от четящите устройства и го включи.

По-голямата част от материала не представляваше интерес. Записки на Ларок за събитията между кацането на Меркурий и сутринта, в която ги бяха завели на обиколка в пещерата преди съдбовното потапяне на Джефри. Джейкъб не обърна внимание на аудиозаписите. Журналистът обикновено бе по-многословен в собствените си бележки, отколкото в публикациите си. Но изведнъж характерът на видеозаписа се промени, точно след панорамен кадър на вътрешността на слънчевия кораб.

За миг снимките го озадачиха. После се засмя на глас. Мили Мартин толкова се изненада, че вдигна зачервените си очи. Джейкъб мило ѝ кимна.

— Знаеш ли какво си се опитвала да вземеш?

— Да — дрезгаво отвърна тя. — Искях да върна камерата на Питър, за да може да довърши материала си. Мислех, че след като соларианите са били толкова жестоки към него... след като са го използвали по този начин...

— Той още е под арест, нали?

— Да. Решиха, че така е най-безопасно. Соларианите вече веднъж са го манипулирали, разбираш ли? Могат пак да го направят.

— И чия беше идеята да му върнеш камерата?

— Негова, разбира се. Трябваша му записите и аз си помислих, че няма нищо лошо...

— Да му дадеш оръжие, така ли?

— Не! Зашеметителят щеше да бъде обез... обезвреден. Буб... —
Очите ѝ се разшириха и тя замълча.

— Хайде, кажи го. Вече го знам. Мартин сведе поглед.

— Бубакуб каза, че ще ме чака при Питър и че ще обезвреди зашеметителя. Като услуга и за да докаже, че не изпитва лоши чувства.

Джейкъб въздъхна.

— Това го проваля — измърмори той.

— Моля?...

— Дай да ти видя ръцете. — Когато Мартин се поколеба, той направи властен жест. Пръстите ѝ трепереха, докато ги разглеждаше.

— Какво става?

Джейкъб не ѝ обърна внимание. Той бавно закрочи напред-назад в тясното помещение.

Симетричността на капана му харесваше. Ако сработеше, на Меркурий нямаше да остане нито един човек с неопетнена репутация. Самият той нямаше да се справи по-добре. Единственият въпрос сега беше кога ще се задейства механизмът.

Джейкъб се обърна и отново погледна към вратата на тъмната стаичка. Главата на Доналдсън рязко се скри обратно вътре.

— Всичко е наред, старши. Можеш да излезеш. Ще трябва да помогнеш на доктор Мартин да изтрие отпечатъците си.

Мартин ахна, когато едрият инженер се появи навън със срамежлива усмивка.

— Какво ще правиш? — попита той.

Вместо да отговори, Джейкъб вдигна слушалката на телефона до вътрешната врата и набра някакъв номер.

— Ало, Фейгин? Да. Готов съм за „сцената в салона“. О, нима?... Е, не бъди толкова сигурен. Зависи дали ще извадя късмет през следващите няколко минути. Би ли поканил групата в апартамента на Ларок след пет минути? Да, веднага. Настоявай. Не се обаждай на доктор Мартин, тя е тук.

Психоложката, която усилено търкаше дръжката на една от кантонерките, вдигна поглед, удивена от интонацията на Джейкъб Демуа.

— Точно така — продължи той. — И моля те, първо покани Бубакуб и Кеплър. Накарай ги да се размърдат, както ти си знаеш. Вече трябва да тръгвам. Да, благодаря.

— И сега, какво? — попита Доналдсън, на път за вратата.

— Сега вие двамата чираци ще бъдете повишени в истински крадци. И трябва да действате бързо. Доктор Кеплър скоро ще напусне стаята си и не бива да се бавите много, за да го последвате на срещата.

Мартин се закова на място.

— Шегуваш се. Не може сериозно да очакваш, че ще ти помогна да претърсиш апартамента на Дуейн!

— Защо не? — изръмжа Доналдсън. — Ти си му давала отрова за плъхове! И си откраднала ключовете му, за да влезеш във фотолабораторията.

Ноздрите ѝ се разшириха.

— Не съм му давала отрова за плъхове! Кой ти го каза? Джейкъб въздъхна.

— Уорфарин. Едно време се е използвал като отрова за плъхове. Преди плъховете да придобият имунитет към него и към почти всичко друго.

— Вече ви казах, никога не съм чувала за уорфарин! Първо на доктора, а после и на теб на слънчевия кораб. Защо всички ме смятат за отровителка?!

— Аз не те смятам. Но е най-добре да ни помогнеш, ако искаш да стигнем до дъното на тази история. Нали имаш ключ за стаята на Кеплър?

Мартин прехапа устни, после кимна.

Джейкъб каза на Доналдсън какво да търси и какво да направи с него, щом го открие. След това се затича по посока на извънземния отсек.

19. В САЛОНА

— Искате да кажете, че Джейкъб е свикал тази среща и още го няма, така ли? — попита от прага Хелън Десилва.

— На ваше място не бих се притеснявал, комендант Десилва. Ще дойде. Не ми е известно господин Демуа някога да е свиквал среща, на която да не си е струвало да присъствам.

— Наистина! — засмя се от единия край на големия диван Ларок, вдигнал крака върху мека кръгла табуретка. Той говореше саркастично и пушеше лула, от която се вдигаха облаци дим. — И защо не? Какво друго ни остава? „Проучването“ свърши. Кулата от слонова кост се срути от арогантност и настъпи месецът на дългите ножове. Демуа няма защо да бърза. Каквото и да ни каже, ще е по-забавно от това да гледаме всички тия сериозни физиономии!

Дуейн Кеплър сбърчи лице от отсрещния край на дивана. Той седеше колкото може по-надалеч от французина. Директорът нервно отметна настрана одеялото, с което един санитар току-що бе завил краката му. Санитарят въпросително погледна лекаря, който сви рамене.

— Млъкнете, Ларок — каза Кеплър. Журналистът просто се усмихна и започна да чисти лулата си.

— Все пак мисля, че трябваше да имам записващо устройство. Познавам Демуа, моментът може да е исторически.

Бубакуб, който крачеше напред-назад из стаята, изсумтя и се извърна. За пръв път нито веднъж не се бе приближил до пръснатите из стаята възглавници. Пилът спря пред Кула, който стоеше до стената, и щракна с четворносиметричните си пръсти. Прингът кимна.

— Наредено ми е да кажа, че заради запитващите ущройства на гошпозин Ларок вече имаше доштатъчно трагедии. Ошвен това пилът Бубакуб отбеляза, че няма да оцане повече от пет минути.

Кеплър се обърна внимание на това заявление. Той методично разтриваше врата си. През последните седмици беше изгубил доста килограми.

Ларок сви рамене. Фейгин мълчеше. Не помръдваха дори сребристите камбанки по върховете на синьо-зеленикавите му клони.

— Ела и седни, Хелън — каза лекарят. — Сигурен съм, че скоро ще дойдат и другите. — Той съчувствено я погледна. Ходенето в тази стая наподобяваше газене в много студена и не особено чиста вода.

Комендантът седна колкото може по-надалеч от другите. Тя мрачно се чудеше какво е намислил Джейкъб Демуа.

„Надявам се, че не е същото. Ако тези тук имат нещо общо, това е фактът, че не искат да се споменават думите «Потапяне в слънцето». Готови са да си прегризат гърлата, но в същото време сякаш са се наговорили да пазят мълчание.“

Хелън поклати глава. „Радвам се, че тази експедиция скоро ще свърши. Може би след петдесет години положението ще се промени.“

Ала не вярваше. Човек вече можеше да чуе песен на „Бийтълс“ само в изпълнение на симфоничен оркестър. А добър джаз нямаше никъде другаде, освен в библиотеките.

„Защо изобщо напуснах Земята?“

Влязоха Милдред Мартин и главният механик Доналдсън. Опитът им да си придадат безгрижен вид ѝ се стори смешен, но изглежда, че никой друг не го забеляза.

„Интересно. Чудя се какво общо имат тези двамата?“

Те се огледаха наоколо и се насочиха към ъгъла зад единствения диван, зает от Кеплър, Ларок и напрежението помежду им. Французинът погледна Мартин и се усмихна. Това заговорническо намигане ли беше? Психоложката не му отвърна и журналистът очевидно се разочарова. Той се зае да запали лулата си.

— Дос-татъчно! — заяви накрая Бубакуб и се обърна към вратата. Ала преди да стигне до нея, тя рязко се отвори, сякаш сама. След това на прага се появи Джейкъб Демуа, праметнал през рамо бял брезентов сак. Той влезе в стаята, като тихо си свирукаше. Хелън запремигва, като че ли не вярваше на ушите си. Песничката ужасно напомняше на „Дядо Коледа идва в града“. Но нямаше начин...

Джейкъб свали сака от рамото си и го стовари върху малката масичка, което накара д-р Мартин да подскочи на стола си. Кеплър още повече се намръщи и стисна страничната облегалка на дивана.

Хелън не успя да се сдържи. Родната стара песничка, острият звук и поведението на Джейкъб разбиха стената от напрежение като торта, хвърлена в лицето на някой, когото не харесваш особено много. Тя се засмя.

Джейкъб ѝ намигна.

— Хо-хо.

— Игрички ли ще си играем? — попита Бубакуб. — Ти ми открадна времето! Трябва да го ком-пен-сираш!

Джейкъб се усмихна.

— Ами естествено, пил Бубакуб. Надявам се, че моята демонстрация ще те просвети. Но първо, би ли седнал?

Пилът рязко затвори уста. Черните му очички като че ли пламнаха за миг, после извънземният изсумтя и се отпусна на най-близката възглавница.

Джейкъб огледа присъстващите в стаята. Израженията им бяха смутени или враждебни, освен на Ларок, който запази надутото спокойствие, и на Хелън, която колебливо се усмихваше. И на Фейгин, разбира се. Джейкъб за хиляден път съжали, че кантът няма очи.

— Когато доктор Кеплър ме покани на Меркурий — започна той, — хранех известни съмнения за проекта „Потапяне в слънцето“, но като цяло одобрявах идеята. След онази първа среща очаквах да участвам в едно от най-вълнуващите събития след Контакт... сложен проблем на междурасови взаимоотношения с нашите най-близки и най-чужди съседи, слънчевите призраци. Вместо това проблемът със соларианите изглежда се е превърнал в сложна паяжина от междузвездни интриги и убийства.

Кеплър тъжно го погледна.

— Моля ви, Демуа. Всички знаем, че бяхте подложен на голямо напрежение. Мили смята, че трябва да сме любезни с вас и да се съгласяваме. Но всичко си има граници.

Джейкъб разпери ръце.

— Ако любезност означава да ми се присмивате, моля, давайте. Писна ми да не ми обръщат внимание. Ако вие не ме изслушате, убеден съм, че земните власти ще го направят.

Усмивката на Кеплър замръзна. Той се отпусна назад.

— Тогава говорете. Ще ви изслушам.

Джейкъб стъпи върху килима в центъра на стаята.

— Първо: Пиер Ларок упорито отрича, че е убил шима Джефри или че е използвал зашеметителя си, за да саботира по-малкия слънчев кораб. Отрича, че е условник и твърди, че съобщението от земния архив е фалшифицирано. И все пак, след завръщането ни от слънцето, той упорито отказа да се подложи на У-тест, който отдавна можеше да докаже невинността му. Сигурно очаква, че резултатите от теста също ще бъдат фалшифицирани.

— Точно така — кимна французинът. — Просто поредната лъжа.

— Дори ако тримата с доктор Леърд и доктор Мартин контролираме теста ли?

Ларок изсумтя.

— Това може да навреди на процеса ми, особено ако реша да повдигна обвинения.

— Защо да се стига до процес? Ти не си имал мотив да убиеш Джефри, когато си отворил сервизния панел...

— Отричам!

— ... а само условник може да убие човек в пристъп на ярост. Тогава защо да стоиш под арест?

— Може би тук му е удобно — обади се санитарят. Хелън се намръщи. Напоследък дисциплината се влошаваше, наред с духа на персонала.

— Той отказва да се подложи на тест, защото знае, че ще се провали! — извика Кеплър.

— Тъкмо затова слънчевите същества избраха него, за да извършат убий-ството си — прибави Бубакуб. — Така ми казаха.

— И аз ли съм условник? Някои, изглежда смятат, че призраците са ме накарали да се опитам да се самоубия.

— Вие сте били под стрес. Така твърди док-тор Мартин. Нали? — обърна се към психоложката пилът. Тя сплете пръсти, но не отговори.

— След няколко минути ще стигнем дотам — кимна Джейкъб. — Но преди да започнем, искам да разменя няколко думи насаме с доктор Кеплър и господин Ларок.

Д-р Леърд и санитарят любезно се отдалечиха. Бубакуб гневно стрелна Джейкъб с очи, ала ги последва.

Джейкъб заобиколи зад дивана. Докато се навеждаше между двамата мъже, той плъзна ръка зад гърба си. Доналдсън се протегна и

постави в дланта му малък предмет, който Джейкъб здраво стисна.

— Вие двамата трябва да престанете — каза той. — Особено вие, доктор Кеплър.

— За какво говорите, за Бога? — изсъска директорът.

— Мисля, че сте взели нещо на господин Ларок. Въпреки че той го е притежавал незаконно. Господин Ларок ужасно иска да си го върне. Достатъчно, за да приеме временно обвинение, за което няма доказателства. Може би достатъчно, за да промени тона на статиите за всичко това, които със сигурност ще напише. Струва ми се, че сделката ви вече не е валидна. Виждате ли, това нещо сега е у мен.

— Камерата ми! — дрезгаво прошепна Ларок. Очите му блеснаха.

— Една съвсем малка камера. Малък звуков спектрограф. Да, у мен е. Освен това имам вашите записи, които бяха скрити в апартамента на доктор Кеплър.

— П-п-предател — заекна директорът. — Смятах те за приятел...

— Млъкни, копеле! — почти извика французинът. — Ти си предател. — Презрението кипеше в дребния журналист като прекалено дълго задържана пара.

Джейкъб постави ръце на гърбовете им.

— По-спокойно! Ларок може да бъде обвинен в шпионаж, а Кеплър — в изнудване и съучастничество след шпионажа! Всъщност, тъй като доказателствата за шпионажа на Ларок също косвено доказват, че не е имал време да саботира кораба на Джефри, непосредственото подозрение пада върху последния човек, който е инспектирал корабните генератори. О, не смятам, че сте били вие, доктор Кеплър. Но щях да внимавам, ако бях на ваше място!

Ларок замълча. Кеплър задържа края на мустака си.

— Какво искате? — накрая попита той.

Джейкъб се опита да устои на изкушението, но потисканата му половина бе прекалено будна.

— Ами, още не съм сигурен. Може би ще измисля нещо. Само не давайте воля на въображението си. Едни мои приятели на Земята вече знаят всичко.

Това не беше вярно. Ала г-н Хайд вярваше в предпазливостта.

Хелън Десилва се напрягаше да чуе какво си говорят тримата мъже. Ако вярваше в зли сили, сега щеше да е убедена, че познатите

лица се движат по заповед на обладалите ги духове. След завръщането им от слънцето любезният д-р Кеплър бе станал мълчалив и потаен. Предпазливият Ларок се държеше така, като че ли целият му свят зависи от внимателната преценка на положението.

А Джейкъб Демуа... под спокойната му, често направо сантиментална замисленост понякога прозираше чар, който я бе привличал. Но сега, сега той направо пламтеше като огън.

Джейкъб се изправи.

— Засега доктор Кеплър любезно се съгласи да свали всички обвинения срещу Пиер Ларок.

Бубакуб се надигна от възглавницата си.

— Ти си луд. Ако чо-вещите опрощават убий-ствата на своите кли-енти, това си е техен проб-лем. Но слънчевите същества могат да го накарат пак да извър-ши зло!

— Слънчевите същества никога не са го карали да извършва каквото и да е — бавно отвърна Джейкъб.

— Както казах, ти си луд — отсече Бубакуб. — Аз разговарях с тях. Те не лъжеха.

— Както искаш — поклони се Джейкъб. — Но аз все пак бих желал да продължа с изложението си.

Пилът високо изсумтя и отново се просна на възглавницата.

— Побъркан! — измърмори той.

— Първо — започна Джейкъб, — благодаря на доктор Кеплър за великодушното му разрешение тримата с главния механик Доналдсън и доктор Мартин да посетим фотолабораторията и да разгледаме филмите от последното потапяне.

При споменаването на Мартин изражението на Бубакуб се промени. „Ето как изглежда един огорчен пил“, помисли си Джейкъб. Съчувстваше на дребния извънземен. Капанът беше прекрасен, макар и вече напълно обезвреден.

Джейкъб разказа редактиран вариант на историята за тяхното откритие във фотолабораторията, а именно, че липсват записите от последната третина на експедицията. Единственият друг звук в стаята бе звъntenето на клоните на Фейгин.

— Известно време се чудех къде може да са тези записи. Досещах се кой ги е взел, обаче не бях сигурен дали ги е унищожил,

или е поел риска да ги скрие. Накрая реших да заложа на това, че този „информакрат“ никога не изхвърля нищо. Претърсих апартамента на едно разумно същество и открих изчезналите касети.

— Как си посмял?! — изсъска Бубакуб. — Ако имахте господари, щях да поискам да те нашибат за дързостта!

Хелън се отърси от изненадата си.

— Значи признаваш, че ти си скрил записите, така ли, пил Бубакуб? Защо?

Джейкъб се ухили.

— О, това ще се изясни. Както вървяха нещата, мислех, че всичко ще се окаже по-сложно, отколкото е в действителност. Но се оказа съвсем просто. Виждате ли, тези записи ясно показват, че пилът Бубакуб е излъгал.

От гърлото на Бубакуб се надигна ниско ръмжене. Дребният извънземен стоеше абсолютно неподвижно, сякаш не беше сигурен дали ще може да ходи.

— Е, къде са записите? — попита Десилва. Джейкъб вдигна сака от масата.

— Все пак трябва да отдам дължимото на дявола. Беше си чист късмет, че се сетих — касетите се събират точно в празен флакон от газ. — Той извади нещо и го вдигна във въздуха.

— Летанската реликва! — ахна Десилва. Фейгин издаде изненадан звън. Милдред Мартин се изправи и притисна ръка към гърлото си.

— Да, летанската реликва. Сигурен съм, че Бубакуб е разчитал на реакция като вашата в случай, че претърсят апартамента му. Естествено, никой не би си помислил да докосне предмет, почитан от една стара и могъща раса, особено след като прилича на обикновено парче метеоритна скала и стъкло!

Той завъртя предмета в ръце.

— А сега, гледайте!

Реликвата се отвори. В едната ѝ половина имаше някакъв флакон. Джейкъб остави другата половина и натисна флакона. Нещо вътре тихо изтрака. Флаконът изскочи навън и от него се изсипаха десетина малки черни предмета. Зъбите на Кула изтракаха.

— Касетите! — доволно кимна Ларок, като си играеше с лулата си.

— Да — потвърди Джейкъб. — А в другата половина на тази „реликва“ можете да откриете бутона, с който се е освобождавало предишното съдържание на вече празния флакон. Изглежда, че вътре са останали следи. Басирам се на каквото поискате, че са идентични с веществото, което вчера ние с главния механик Доналдсън дадохме на доктор Кеплър, когато не успяхме да убедим... — Джейкъб замълча. После сви рамене. — ... Следи от нестабилна мономолекула, която при умелия контрол на едно разумно същество е освободила „взрив от светлина“, изпълнила вътрешността на горното полукълбо на слънчевия кораб...

Десилва скочи на крака. Джейкъб трябваше да повиши глас, за да надвика усиливащото се тракане на зъбите на Кула.

— ... и изолирала цялата зелена и синя светлина — единствените дължини на вълните, на които можем да различаваме слънчевите призраци от околната им среда!

— Касетите! — извика комендантът. — На тях ще се видят...

— На тях се виждат пръстени, призраци... стотици! Интересно е, че не са с антропоидна форма, но може би просто нашите псимодели са показвали, че не ги виждаме. О, ами смутът, който настъпи в стадото, след като връхлетяхме право върху тях, без изобщо да се сбогуваме! Пръстените и „нормалните“ призраци панически се отдръпваха от пътя ни... само защото не виждахме, че сме точно сред тях!

— Побъркан извънземен! — извика Ларок и разтърси юмрук към Бубакуб. Пилът му изсъска в отговор, но остана на мястото си, като свиваше опрениите си едни в други пръсти на ръцете си и не откъсваше очи от Джейкъб.

— Мономолекулата е била създадена така, че да се разпадне, докато напускаме хромосферата. Тя се е превърнала в тънък пласт прах, покриващ силовото поле около палубата, където не го е забелязал никой, докато Бубакуб и Кула не се върнаха, за да го съберат с прахосмукачка. Нали така, Кула?

Прингът тъжно кимна.

Джейкъб разсеяно се зарадва, че изпитва съчувствие също толкова лесно, колкото аморален гняв преди това. Част от него бе започнала да се тревожи. Той успокоително се усмихна.

— Всичко е наред, Кула. Нямам доказателства, за да те свържа с каквото и да е друго. Наблюдавах двама ви, когато го направихте, и беше съвсем ясно, че си под принуда.

Кула вдигна поглед. Очите му грееха. Той отново кимна и тракането иззад дебелиите му устни постепенно утихна. Фейгин се приближи до слабия извънземен.

След като събра касетите, Доналдсън се изправи.

— Мисля, че е най-добре да вземем съответните мерки. Хелън вече се насочваше към телефона.

— Веднага ще се погрижа за това — тихо каза тя.

Мартин се приближи до Джейкъб и прошепна:

— Джейкъб, това е дипломатически въпрос. Оттук нататък трябва да оставим хората от външните работи да се занимават с него.

Джейкъб поклати глава.

— Не. Трябва да проверим още нещо. Десилва затвори слушалката.

— Скоро ще дойдат. Междувременно, защо не продължиш, Джейкъб? Има ли още?

— Да. Още две неща. Това е едното.

Той извади от сака псикаската на Бубакуб.

— Предлагам да я задържим. Не знам дали някой друг си спомня, но Бубакуб я носеше и ме гледаше, когато се побърках на борда на слънчевия кораб. Побеснявам, когато ме карат да върша нещо против волята си, Бубакуб. Не трябваше да го правиш.

Пилът направи жест с ръка, който Джейкъб не се опита да разбере.

— Накрая остава въпросът за смъртта на шимпанзето Джефри. Всъщност това е най-лесната част.

Бубакуб е познавал почти цялата галактическа техника, използвана в слънчевите кораби — двигателите, компютрите, комуникационните системи... неща, все още абсолютно неизвестни на земянитските учени.

Косвено доказателство е, че когато дистанционно управляваният кораб на Джеф избухна, Бубакуб работеше по лазерния пилон и отказа да слуша обясненията на доктор Кеплър. Това няма да убеди съда, но е

без значение, тъй като пилите се ползват с право на екстериториалност и можем само да ги депортиране.

Ще ни е трудно да докажем също предположението, че Бубакуб е подхвърлил фалшива следа в Системата за космическа идентификация, система, свързана директно с Библиотеката в Ла Пас... в резултат на което получихме фалшиво съобщение, че Ларок е условник. Все пак е съвсем ясно, че го е извършил той. Всички бяха убедени, че Ларок е виновен, и никой не си направи труда внимателно да анализира телеметричните данни от потапянето на Джеф. Струва ми се, си спомням, че проблемът с кораба на Джеф възникна почти веднага, след като включи камерите за близко наблюдение, истинска бомба със закъснител, ако Бубакуб е използвал този метод. Така или иначе, сигурно никога няма да разберем. Телеметричните данни може би вече липсват или са унищожени.

— Джейкъб — напевно се обади Фейгин, — Кула те моли да престанеш. Недей повече да посрамваш пила Бубакуб. Безсмислено е.

На вратата се появиха трима въоръжени мъже от персонала на базата. Те въпросително погледнаха комендант Десилва. Тя им даде знак да почакаат.

— Още малко — отвърна Джейкъб. — Не сме разгледали най-важната част, мотивите на Бубакуб. Защо този виден извънземен, представител на престижна галактическа институция, е извършил кражба, фалшификация, физическо насилие и убийство?

Като начало, Бубакуб е изпитвал лична неприязън към Джефри и Ларок. За него шимът е бил мерзост, вид, ъплифтиран само преди сто години, който въпреки това се държи дръзко. Допълнителни фактори за гнева му са били „арогантността“ на Джеф и неговото приятелство с Кула.

Но аз смятам, че той най-много мрази онова, което представляват шимпанзетата. Те и делфините означават висок статус за примитивната, вулгарна човешка раса. Пилите е трябвало в продължение на половин милион години да се борят, за да стигнат там, където са сега. Според мен Бубакуб негодува срещу това, че ние „минаваме метър“.

Що се отнася до Ларок, Бубакуб просто не го е харесвал. Прекалено шумен и нахален, предполагам...

Французинът изсумтя.

— И сигурно се е обидил, когато Ларок предположи, че соросите може да са ни били патрони. „Каймакът“ на галактическото общество се мръщи на видове, които изоставят клиентите си.

— Но това са само лични мотиви — възрази Хелън. — Не успя ли да измислиш нещо по-сериозно?

— Джейкъб — започна Фейгин. — Моля те...

— Разбира се, Бубакуб е имал и друг мотив — каза Джейкъб. — Искал е да сложи край на „Потапяне в слънцето“ по начин, който да дискредитира идеята за независимо проучване и да затвърди статуса на Библиотеката. Накара ни да си мислим, че той, пилът, е способен да установи контакт с други извънземни, докато хората не са, измисли история, с която да представи проекта като скалъпен надве-натри. После фалшифицира съобщение на Библиотеката, за да подкрепи твърденията си за соларианите и да се погрижи да няма повече потапяния!

Навярно Бубакуб най-много се е ядосал от липсата на информация в Библиотеката. И именно фалшифицирането на съобщението ще му донесе най-много неприятности на родната му планета. За това ще го накажат по-сурово, отколкото щяхме да го накажем ние за убийството на Джеф.

Бубакуб бавно се изправи. Той внимателно приглади козината си, после сплете пръстите на ръцете си.

— Ти си мног-о умен — каза на Джейкъб пилът. — Но се-ман-тиката ти е слаба... целиш се прекалено високо. Изграждаш прекалено големи хипотези върху малко доказателства. Повече няма да говоря на твоя така земя-нитски език.

С тези думи той свали механичния преводач от шията си и небрежно го хвърли на масата.

— Съжалявам, пил Бубакуб — обади се Десилва. — Но изглежда, че ще се наложи да ограничим движението ти, докато получим инструкции от Земята.

Джейкъб почти очакваше пилът да кимне или да свие рамене, ала извънземният направи нещо друго, което някак си издаде същото безразличие. Той се извърна и сковано се запъти към вратата, дребна, набита, горда фигура, повела едрите човешки стражи.

Хелън Десилва вдигна долната половина на „летанската реликва“. Тя внимателно я претегли в ръце. После стисна устни и с

всичка сила хвърли предмета към вратата.

— Убиец — изсъска комендантът.

— Аз си научих урока — бавно каза Мартин. — Никога да не вярвам на някого на възраст над трийсет милиона години.

Джейкъб беше като замаян. Възторгът му бързо гаснеше и също като опиат, оставяше след себе си празнота — завръщане към рационалността, ала и загуба на цялост. Скоро щеше да започне да се чуди дали е постъпил правилно, като е съобщил едновременно за всичките си разкрития, проявявайки блестящата си дедуктивна логика.

Думите на Мартин го накараха да вдигне глава.

— На абсолютно никого ли? — попита той.

Фейгин буташе Кула към един от столовете. Джейкъб се приближи до него.

— Съжалявам, Фейгин. Трябваше да те предупредя, първо да го обсъдя с теб. Може да има... някои усложнения, за които не съм помислил. — Той вдигна ръка към челото си.

Кантът тихо подсвирна.

— Ти освободи онова, което съдържаше, Джейкъб. Не разбирам защо напоследък не искаше да използваш уменията си, но в този случай справедливостта изискваше цялата ти енергия. Добре, че накрая омекна. Не се тревожи толкова за случилото се. Истината беше по-важна от щетите, нанесени от прекаленото ти нетърпение или чрез използването на методи, спали прекалено дълго.

Джейкъб искаше да му отговори, че греша. „Уменията“, които бе освободил, представляваха нещо повече. Те бяха пагубна сила, която кипеше в него. Страхуваше се, че са причинили повече вреда, отколкото добро.

— Какво ще стане сега? — уморено попита той.

— Според мен човечеството ще открие, че има могъщ враг. Твоето правителство ще протестира. От огромно значение е как ще го направи, но това няма да промени основните факти. Официално пилите ще се дистанцират от злополучните постъпки на Бубакуб. Ала те са избухливи и горделиви, ако ме извиниш за мъчителното, но задължително нелюбезно определение на друга разумна раса.

Това е само един резултат от тази събитийна верига. Но не се безпокой прекалено. Ти не си виновен. Ти само накара човечеството Да

осъзнае опасността. Това трябваше да се случи. С вълконските раси винаги се е случвало така.

— Но защо?

— Това, мой високоуважаеми приятелю, е едно от нещата, които съм дошъл да открия. Макар че едва ли е голяма утеха, моля те, обърни внимание, че мнозина биха искали човечеството да оцелее. Това много... вълнува някои от нас.

20.

МОДЕРНА МЕДИЦИНА

Джейкъб притисна окото си към гумения накрайник на окуляра и отново видя синята точка, която танцуваше на черния фон. Докато чакаше третия тахистоскопски образ, той се опита да не се фокусира върху нея и да не обръща внимание на дразнещата ѝ покана за общуване. Блясъкът внезапно изпълни цялото му полезрение. За миг видя пасторална сцена с приятно закръглена жена, чиито старомодни фусти се развяваха във въздуха, докато тичаше.

Над фермата на хълма се кълвяха мрачни, заплашителни облаци. Отляво имаше хора... танцуваха? Не, биеха се. Войници. Лицата им бяха възбудени и... уплашени? Жената се страхуваше. Тя тичаше с ръце над главата, докато двама мъже в униформи от седемнайсети век я гонеха, стиснали мускети с остри щикове. Техните...

Сцената изчезна и отново се върна синята точка. Джейкъб затвори очи и се отдръпна назад.

— Това е — каза д-р Мартин. Тя се наведе над компютърния пулт до д-р Леърд. — След минута ще имаме данните от У-теста ти, Джейкъб.

— Сигурни ли сте, че не ви трябва повече? Направихте само три. — Всъщност се чувстваше облекчен.

— Не, на Питър направихме пет за сравнение. При теб е само рутинна проверка. Можеш да седнеш и да се отпуснеш, докато чакаш да свършим.

Джейкъб отиде при едно от недалечните кресла. Той избърса потното си чело с лявата си ръка. Тестът беше отнел трийсет секунди.

Първият образ бе портрет на мъжко лице, покрито с бръчки, разкриващи история на цял един живот, който Джейкъб беше зърнал за две-три секунди преди да изчезне, запечатан в паметта му както се запечатват всички преходни неща.

Вторият представляваше смуцаващ хаос от абстрактни форми, изпъкващи в статичен безпорядък... нещо като лабиринт от мотиви

около периферията на слънчев пръстен, но без сиянието и цялостната свързаност.

Третият, „пасторалната сцена“, очевидно идваше от стара гравюра, изобразяваща Трийсетгодишната война.

От картината направо „струеше“ насилие, спомни си Джейкъб, точно както трябваше да се очаква от един У-тест.

След прекалено драматичната „сцена в салона“ на долния етаж Джейкъб нямаше желание да изпадне дори в слаб транс, за да успокои нервите си. А откри, че иначе не може да се отпусне. Той се изправи и се приближи до (пулта. Оттатък купола Ларок разсеяно се разхождаше (край стазакорпуса и зяпаше дългите сенки и надупчените скали на северния полюс на Меркурий.

— Може ли да видя изходните данни? — обърна се към психоложката Джейкъб.

— Естествено. Какво точно те интересува?

— Последното сканиране.

Тя набра команда на клавиатурата. От слота под монитора излезе лист хартия. Мартин го откъсна и му го подаде.

Това беше „пасторалната сцена“. Разбира се, вече знаеше истинското ѝ съдържание, но целта на предишното сканиране бе да проследи реакциите му към изображението през първите няколко мига, преди да се включи знанието му.

През образа минаваше начупена линия. Всички върхове и спадове бяха обозначени с малки цифри. Линията оказваше пътя на вниманието му според движенията на окоето му, регистрирани от ретинния четец.

Номер едно и началото на линията бяха близо до центъра. До номер шест линията на фокуса просто вървеше хоризонтално. После спираше точно над щедрата гръд на тичащата жена. Номер седем бе ограден с кръгче. Там бяха групирани числата не само от седем до шестнайсет, но и от трийсет до трийсет и пет и от осемдесет и две до осемдесет и шест.

На дваайсет числата внезапно се изместваха от краката на жената към облаците над фермата. После бързо се насочваха към хората и изобразените предмети, понякога оградени с кръгче или квадратче, обозначаващи равнището на разширяване на окоето, дълбочината на фокуса и промените в кръвното налягане, измерени по мъничките вени

в ретината му. Очевидно модифицираният очен скенер на Станфорд-Пуркиндже, който Джейкъб бе сглобил от тахистоскопа на Мартин и други уреди, наистина работеше.

Знаеше, че няма смисъл да се срамува или безпокои от инстинктивната си реакция към гърдите на нарисуваната жена. Ако не беше мъж, щеше да реагира по друг начин и вниманието му по-дълго щеше да се задържи върху образа, но щеше да се съсредоточи върху косата, дрехите и лицето.

Повече го интересуваше реакцията му към цялата сцена. Цифрата вляво от биещите се мъже бе оградена със звездичка. Това беше моментът, в който бе осъзнал, че картината изобразява насилие, а не е пасторална. Той доволно кимна. Числото беше сравнително малко и линията веднага след това се отклоняваше за няколко мига, преди да се върне на същото място. Това означаваше нормално отвлечение, следвано от явно, а не прикрито любопитство.

На пръв поглед щеше да издържи теста. Не, че някога се бе съмнявал.

— Чудя се дали някой ще успее да излъже на У-тест — като подаде листа на Мартин, каза Джейкъб.

— Може би, някой ден — отвърна тя и събра материалите си. — Но подготовката, необходима за промяната на реакцията към непосредствените стимули... към образ, показан толкова за кратко, че само подсъзнанието има време да реагира... ще даде прекалено много странични ефекти, нови модели, които ще се проявят в теста. Анализът е съвсем елементарен: просто проверяваме дали умът на обекта следва игра с нулев или положителен резултат, което го прави гражданин, или е пристрастен към удоволствията на отрицателния резултат. Това е същността на теста.

Мартин се обърна към доктор Леърд.

— Нали така, докторе?

Лекарят сви рамене.

— Ти си специалистката. — Все още не можеше да й прости, че е предписала лекарства на Кеплър, без да се посъветва с него.

След разкритията в салона стана ясно, че тя изобщо не е давала уорфарин на директора. Джейкъб си спомняше навика на Бубакуб на борда на „Бредбъри“ да заспива върху дрехи, оставени върху възглавници или столове. Пилът трябва да го бе правил, за да може да

подхвърля на Кеплър лекарството, довело до влошаването на здравето му.

Изглеждаше логично. Директорът беше елиминиран от последното потапяне. С изключителната си проникателност той можеше да разкрие фокуса на Бубакуб с „летанската реликва“. Освен това странното му поведение като цяло щеше да допринесе за дискредитирането на проекта.

Всичко се връзваше, ала за Джейкъб тези заключения имаха вкус на вечеря от протеинови люспи. Бяха достатъчно убедителни, но не носеха удоволствие.

Някои от злодеянията на Бубакуб бяха доказани. Останалите трябваше да останат хипотетични, тъй като представителят на Библиотеката имаше дипломатически имунитет.

Към тях се присъедини Пиер Ларок. Французинът се държеше много по-любезно.

— Каква е присъдата, доктор Леърд?

— Съвсем ясно е, че господин Ларок не е асоциално агресивна личност и не отговаря на критериите за условник — бавно отвърна главният лекар. — Всъщност, той има доста висок индекс на социално съзнание. Това може да е част от проблема му. Явно отклонява някаква енергия от естествените ѝ цели и го съветвам да потърси професионална помощ в кварталната си клиника, когато се завърне на Земята. — Леърд строго погледна журналиста. Ларок безволево кимна.

— Ами резултатите? — попита Джейкъб. Той бе последния, когото бяха подложили на текста. Д-р Кеплър, Хелън Десилва и тримата случайно избрани служители от персонала на базата вече се бяха изредили пред тахистоскопа. Хелън незабавно беше отвела хората си, за да продължи с проверката на слънчевия кораб преди потапянето. Кеплър намръщено бе слушал, докато д-р Леърд му беше чел резултатите насаме, след което си бе тръгнал с намусено изражение.

Леърд вдигна ръка и заразтрива челото си.

— А, в базата няма условници, както и се очакваше след малкото ви представление в салона. Обаче има проблеми и неща, които не са ми съвсем ясни. Знаете ли, за провинциален лекар като мен, не е лесно да се върна към стажантските си години и да се вглеждам в душите на хората. Ако доктор Мартин не ми беше помогнала, щях да пропусна

цял куп нюанси. Трудно ми е да интерпретирам тези скрити проблеми, особено при хора, които познавам и уважавам.

— Надявам се, че няма нищо сериозно.

— Ако имаше, нямаше толкова припряно да заминавате на това потапяне! Няма да сложа Дуюейн Кеплър на легло, само защото е настинал!

Леърд поклати глава.

— Извинете ме. Просто не съм свикнал с такива неща. Няма за какво да се тревожите, Джейкъб. В теста ви има някои много странни особености, но като цяло сте съвсем нормален. Определено човек на положителния резултат и реалист. И все пак някои неща ме смущават. Няма да навлизам в подробности, които могат да ви накарат да се безпокоите повече, отколкото си струва по време на потапянето, но ще съм ви признателен, ако двамата с Хелън дойдете при мен, след като се върнете в базата.

Джейкъб му благодари и заедно с него, Мартин и Ларок се запъти към асансьорите.

Високо над тях комуникационният пилон пронизваше стазакупола. Скалите на Меркурий искряха или мътно сияеха наоколо. Слънцето бе жълто кълбо над ниските хълмове.

Когато асансьорът пристигна, Мартин и Леърд влязоха вътре, но Ларок хвана Джейкъб за ръката и го задържа. Двамата останаха сами.

— Искам си камерата! — прошепна французинът.

— Естествено, Ларок. Комендант Десилва обезвреди зашеметителя и можеш да си я получиш още сега.

— Ами записа?

— При мен е. Ще го задържа.

— Нямах право...

— Стига вече, Ларок — изпъшка Джейкъб. — Защо поне веднъж не престанеш да се преструваш? Крайно време е да проумееш, че не всички са глупаци! Искам да знам защо си правил звукови снимки на стазаосцилатора в кораба на Джефри! И също защо си останал с впечатлението, че чичо ми ще прояви интерес към тях!

— Длъжник съм ти, Демуа — бавно отвърна Ларок. Говореше почти без акцент. — Но преди да ти отговоря, трябва да знам дали политическите ти възгледи са като тези на чичо ти.

— Аз имам много чичовци, Ларок. Чичо Джереми е член на Съвета на Конфедерацията, но съм сигурен, че не бих работил с него! Чичо Хуан има голяма уста, но хич не го бива да нарушава закона... предполагам, че имаш предвид чичо Джеймс, черната овца на семейството. О, съгласен съм с него за много неща, дори за такива, които останалите в рода не одобряват. Но ако се е забъркал в шпионаж, няма да ти помогна да го замесиш още повече... особено в толкова плитко скроен заговор, какъвто изглежда твоят. Може да не си убиец или условник, Ларок, но си шпионин! Единственият проблем е за кого шпионираш. Ще оставя тази загадка за Земята. Тогава навярно ще дам на двама ви с Джеймс възможност да ме убедите да не ви предам. Честно, нали? Французинът отсечено кимна.

— Мога да чакам, Демуа. Само да не изгубиш записите. Преживях истински ад, за да ги направя. Искам да ми дадеш шанс да те убедя да ми ги върнеш.

Джейкъб гледаше към слънцето.

— Спести ми театъра, Ларок. Не си преживял никакъв ад... засега.

Той се обърна и се запъти към асансьорите. Имаше време за няколко часа сън. До потеглянето не искаше да се вижда с никого.

ЧАСТ VII

През цялата еволюция няма преобразуване, няма „квантов скок“, който да се сравни с този. Никога досега начинът на живот на видовете, начинът им на адаптиране не се е променял толкова цялостно и бързо. В продължение на петнайсет милиона години семейството на човека събирало храна като животни сред животни. Оттогава насам събитията се развиват с експлозивна скорост... първите земеделски селища... градовете... гигантските метрополиси... всичко това е само миг от еволюцията, някакви си десет хиляди години.

Джон И. Пфайфър^[1]

21. РАЗМИСЪЛ

— Някога питал ли си се защо седемдесет процента от екипажите на повечето ни междузвездни космически кораби са жени?

Хелън подаде на Джейкъб първата течнотръба с горещо кафе и се обърна към машината, за да вземе още една за себе си.

Той отвори външния печат на полунепромокаемата мембрана, която оставяше парата да излиза и задържаше тъмната течност вътре. Въпреки изолацията, течнотръбата се бе нагорещила.

„Хелън постоянно измисля провокативни теми!“ Винаги, когато бяха сами, доколкото това изобщо беше възможно на откритата палуба на един слънчев кораб, Хелън Десилва не пропускаше възможността да го въвлече в интелектуална гимнастика. Странно, той нямаше абсолютно нищо против. Откакто преди десет часа бяха напуснали Меркурий, словесната надпревара значително бе повдигнала духа му.

— Когато бях юноша, с приятелите ми никога не сме търсили причините. Просто смятахме, че това е поредното преимущество за мъжете космонавти. „От такива мисли се раждат пубертетските фантазии...“ Кой го беше написал? Май че Джон Ту-Клаудс. Чела ли си нещо от него? Струва ми се, че е роден в Горни Лондон, така че може би си познавала родителите му.

Хелън го стрелна с обвинителен поглед. Джейкъб за стотен път трябваше да сподави изкушението да ѝ каже, че е влюбен в това изражение. Една възрастна жена, комендант на космическа база, не искаше да ѝ напомнят, че има трапчинки. А и не си струваше да свърши със счупена ръка.

— Добре, добре — засмя се той. — Повече няма да се отклонявам от темата. Предполагам, че съотношението между жени и мъже е свързано с факта, че жените по-леко понасят високото ускорение, горещината и студа... имат по-добра координация между очите и ръцете и по-голяма пасивна сила. Това трябва да ги прави по-добри космонавти, струва ми се.

Хелън отпи от течнотръбата си.

— Да, всички тези неща играят известна роля. Повечето жени също не страдат толкова от скокова болест. Но тези разлики не са чак толкова големи, знаеш го. Не достатъчно, за да компенсират факта, че повечето доброволци за междузвездни полети са мъже. Освен това екипажите на корабите в Слънчевата система се състоят от над петдесет процента мъже, а тези на военните кораби — от седемдесет процента.

— Е, не знам за пътническите и научноизследователските кораби, но мисля, че военните избират хората в зависимост от отношението им към боя. Знаем, че това още не е доказано, но предполагам, че... Хелън се засмя.

— О, няма нужда да си толкова дипломатичен, Джейкъб. Разбира се, че мъжете са по-добри войници от жените... поне от повечето. Амазонките като мен са изключение. Всъщност точно това е един от факторите за подбора. Ние не искаме на междузвездните кораби да има прекалено много войнствени личности.

— Но това е абсурдно! Екипажите на междузвездните кораби пътуват в галактика, която дори още не е изцяло проучена от Библиотеката. Вие се сблъсквате с всевъзможни извънземни раси, повечето от които са много темпераментни. А Институтите не забраняват войните между расите. Не биха могли, дори да искаха, ако се съди по думите на Фейгин. Опитват се само да въведат някакъв ред.

— Значи космически кораб с хора на борда трябва да е готов за схватки, така ли? — Хелън се усмихна и опря рамо на купола. На неравномерната червена светлина в горните пластове на хромосферата русата ѝ коса приличаше на тясна шапка. — Е, имаш право, разбира се. Наистина трябва да сме готови да се бием. Но за момент помисли за положението, в което се намираме там.

Трябва да контактуваме буквално със стотици видове, които са свързани помежду си с верига на традиция и ъплифт, обхващаща два милиарда години. Всички те от незапомнени времена използват Библиотеката и я разширяват, макар и бавно.

Повечето са зловни, прекалено мнителни и подозрителни към онази глупава „вълконска“ раса от слънцето.

И какво можем да направим, когато ни предизвика някакъв незначителен вид, чиито изчезнали патрони са ги ъплифтирали като говорящи покорни ездитни коне, притежаващи две малки

тераформирани планети от двете страни на единствения ни път към колонията на Омниварий? Какво можем да направим, когато тези същества без амбиции и чувство за хумор спрат кораба ни и вместо такса, поискат четирийсет китови песни?

Хелън поклати глава и свъси вежди.

— Нямаше ли да е страхотно да влезем в бой в такъв момент?! Красавец като „Калипсо“, натъпкан до пръсване с неща, страхотно необходими на една бореща се за оцеляване колония, и с още по-ценен товар от... спрян от два малки древни кораба, които очевидно са били купени, а не построени от „разумните“ камили на борда! — Гласът ѝ стана дрезгав от вълнение. — Представи си го. Нов и красив, и все пак примитивен, използващ само малка част от галактическата наука, която успяхме да възприемем по време на преоборудването на „Калипсо“, най-вече в двигателите... спрян от кораби, датиращи отпреди времето на Цезар, но създадени от раса, използвала Библиотеката през целия си живот.

Хелън замълча за миг и се извърна.

Джейкъб беше трогнат. Вече я познаваше достатъчно добре, за да разбира каква проява на доверие към него е откровеността ѝ.

„Освен това тя върши повечето работа — помисли си Джейкъб. — Хелън задава повечето въпроси — за миналото ми, за семейството ми, за чувствата ми — които кой знае защо нямам желание да ѝ задавам аз. Какво ли ме спира? В нея се крият толкова много неща!“

— Така че, предполагам, идеята е да не се бием, защото сигурно ще ни победят — тихо каза той.

Хелън вдигна поглед към него и кимна. Изкашля се два пъти, като покри устата си с юмрук.

— О, имаме един-два фокуса, с които можем да изненадаме някого, просто защото ние не сме разполагали с достъп до Библиотеката, а те не познават нищо друго. Но трябва да запазим тези фокуси за черни дни. Вместо това ласкаем, подмазваме се, подкупваме, пеем оди... и когато изчерпим всички тези възможности, бягаме.

Джейкъб си представи срещата с цял кораб пили.

— Понякога трябва да е адски трудно да бягаш.

— Да, но имаме таен начин да запазваме хладнокръвие — усмихна се Хелън. За миг прелестните ѝ трапчинки отново се появиха.

— Това е една от основните причини, поради които екипажите се състоят главно от жени.

— Я стига. Жените са също толкова избухливи, когато ги обидят. Това не е никаква гаранция.

— Неее, обикновено не. — Тя пак го погледна с онова „преценяващо“ изражение. Като че ли понечи да продължи, после се отказа. — Хайде да седнем. Искам да ти покажа нещо.

Хелън го поведе край купола и двамата се запътиха към една уединена част на кораба, където кръглата палуба висеше на два метра от корпуса.

Искрящото сияние на хромосферата странно се пречупваше от стазаекрана под краката им. Тясното силово поле пропускаше светлината, но леко я изкривяваше. От мястото им се виждаше част от Голямото петно, чиито очертания значително се бяха променили от последното потапяне. Петното се вълнуваше и пулсираше под въздействието на полето.

Хелън се приближи до ръба и седна. За миг остана с колене, свити към брадичката. Стъпалата ѝ бяха само на сантиметри от искренето. После опря длани на палубата зад себе си и спусна крака в полето.

Джейкъб тежко преглътна.

— Не знаех, че е възможно — каза той.

Хелън залюля краката си. Те се движеха сякаш в гъст сироп и опънатата материя на костюма ѝ се вълнуваше като нещо живо.

Тя с очевидна лекота протегна крака право напред над равнището на палубата.

— Хмм, изглеждат нормално. Но не мога да ги спусна прекалено надълбоко. Предполагам, че масата им образува вдлъбнатина в силовото поле. Поне не ги чувствам обърнати наопаки. — Хелън отново „потопи“ крака в полето.

Джейкъб усети, че коленете му омекват.

— Искаш да кажеш, че никога досега не си го правила, така ли?

Тя усмихнато го погледна.

— Да, исках да те впечатля. Обаче не съм луда. След като ти ни разказа за Бубакуб и прахосмукачката, внимателно прегледах уравненията. Абсолютно безопасно е, защо не дойдеш при мен?

Джейкъб сковано кимна. След толкова много чудеса и необясними неща откакто бяха напуснали Земята, това нямаше да е нищо особено. Тайната, реши той, бе изобщо да не мислиш.

Наистина беше като гъст сироп, чиято плътност се увеличаваше с дълбочината.

И усещаше крачолите си почти като живи.

Известно време Хелън мълчеше. Джейкъб не я смущаваше. Очевидно мислеше за нещо.

— Наистина ли е вярна онази история за Иглата? — накрая попита тя, без да вдига очи.

— Да.

— Трябва да е била страхотна жена.

— Да.

— Искам да кажа, освен че е била смела. Трябва да е била ужасно смела, за да скочи от един балон на друг на трийсет километра във въздуха, но...

„Тя се опитваше да отвлече вниманието им, докато аз обезвреждах подпалвача. Не трябваше да й позволявам. — Джейкъб чуваше гласа си далечен и глух. — Но мислех, че ще мога да я защитя... Имах едно устройство, разбираш ли...“

— ... но трябва да е била изключителна личност и в други отношения. Искан ми се да я бях познавала.

Джейкъб осъзна, че не е произнесъл нито една дума.

— Хм, да, Хелън. Таня щеше да те хареса. — Той се отърси от унеса си. Това не водеше доникъде. — Но нали разговаряхме за нещо друго, за съотношението между жените и мъжете на междузвездните кораби?

Тя гледаше в краката си.

— Ние сме на същата тема, Джейкъб.

— Нима?

— Естествено. Спомняш ли си, аз казах, че има начин един предимно женски екипаж да е по-предпазлив в контактите с извънземни... начин, който гарантира, че те по-скоро Ще избягат, отколкото да влязат в бой?

— Да, но...

— И ти е известно, че до този момент човечеството е установило три колонии, но транспортът е прекалено скъп, за да се превозват

много пътници, затова увеличаването на генетичния фонд в една изолирана колония е истински проблем? — Тя говореше бързо, сякаш нещо я смущаваше. — Когато първия път се върнахме и открихме, че конституцията все още е в сила, Конфедерацията позволи на жените да участват в следващия скок по желание, а не по задължение. И въпреки това повечето пожелахме да участваме в експедицията.

— Не... не разбирам.

Тя го погледна и се усмихна.

— Е, може би сега не е моментът. Но след няколко месеца заминавам с „Калипсо“ и преди това трябва да се погрижа за някои неща. И мога да избирам.

Хелън го погледна право в очите.

Джейкъб усети, че я зяпва.

— Е, предполагам, че е най-добре да се връщаме. — Хелън избърса длани в скута си и понечи да се изправи. — Наближаваме Активния район и трябва да съм на поста си.

Джейкъб бързо скочи на крака и ѝ подаде ръка. Нито един от двамата им не забеляза нещо странно в анахроничния жест.

На път за командния мостик Джейкъб и Хелън се отбиха да проверят параметричния лазер. Когато приближиха, главният механик Доналдсън вдигна поглед от машината.

— Здравейте! Мисля, че е настроен и готов. Искате ли да ви го покажа?

— Естествено. — Джейкъб приклекна до лазера. Шасито му бе завинтено за палубата. Дългият му строен многоцветен корпус се въртеше на шарнир.

Джейкъб усети, че меката тъкан, която обгръщаше десния крак на Хелън, леко се докосва до ръката му. Това не му помогна да събере мислите си.

— Този параметричен лазер — започна Доналдсън, — е моят принос към опита за контакт със слънчевите призраци. Реших, че с псиуредите няма да стигнем доникъде, затова си помислих, че можем да общуваме с тях така, както общуват те с нас — визуално.

Вижете сега, както сигурно вече знаете, повечето лазери действат само в една или две съвсем тесни спектрални ширини, главно атомни и

молекулярни преходи. Но тоя сладур ще работи където поискате, само като наберете данните на този пулт. — Той посочи към средния от три пулта, монтирани върху предната страна на шасито.

— Да — отвърна Джейкъб, — знам за параметричните лазери, макар че никога не бях виждал такъв. Предполагам, че трябва да е доста мощен, за да преминава през екраните ни и да е достатъчно ярък за призраците.

— В другия ми живот... — иронично проточи Десилва (тя често говореше сардонично за миналото си, преди да потегли с „Калипсо“) — ... правехме многоцветни лазери с оптични бои. Бяха икономични, ефикасни и невероятно прости.

Тя се усмихна.

— Естествено, докато не разлееш боята. Тогава наставаше ужасна каша! Нищо не ме кара да оценявам галактическата наука повече от това да знам, че никога няма да ми се налага да чистя от пода локва червена синтетична боя!

— Наистина ли можехте да го настройвате в целия оптичен спектър само с една-единствена молекула? — скептично попита Доналдсън. — А и как го зареждахте с енергия?

— О, понякога с фотографски светкавици. Обикновено с вътрешна химическа реакция — използвахме органични молекули, например захари. Нужни са няколко бои, за да покриеш целия видим спектър. За синьото и зеленото често се използваше полиметил кумарин, а за червеното — родамин и още няколко. Така или иначе, това е стара история. Искам да знам какъв дяволски план сте замислили този път двамата с Джейкъб! — Хелън приклепна до него. Вместо да погледне към главния механик, тя впери очи в Джейкъб.

— Ами — той преглътна. — Всъщност е съвсем просто. Взех със себе си на „Бредбъри“ колекция китови песни и делфински стихчета, в случай че призраците се окажат поети, освен всичко останало. Когато Доналдсън спомена идеята си да насочи лъч към тях, аз се сетих за записите.

— Ще прибавим и модифициран вариант на един стар математически код за контакт — усмихна се инженерът. — Самият аз не съм в състояние да разпозная число на Фибоначи^[2], но Джейкъб казва, че било един от старите стандарти.

— Така е — потвърди Десилва. — След „Везарий“ обаче престанахме да използваме старите математически кодове. Сега Библиотеката се грижи всички да се разбират помежду си в космоса.

Тя леко натисна тънката цев. Лазерът се завъртя на оста си.

— Нали няма да оставиш това нещо да се върти свободно, когато е включено?

— Не, разбира се, здраво ще го завинтим, така че лъчът да се движи по радиус от центъра на кораба. Това би трябвало да предотврати вътрешните отражения, за които сигурно се безпокоиш. Освен това всички ще носим такива очила. — Доналдсън извади от оставения до лазера сак чифт дебели тъмни очила. — Дори да нямаше опасност за ретината, доктор Мартин щеше да настоя да ги използваме. Според нея силната светлина оказва определено въздействие върху възприемането и личността. Смяташе, че тя е причина за „масовата халюцинация“. Обаче запя друга песен, щом видя призраците!

— Е, време е да се връщам на работа — каза Хелън. — Не биваше да оставам тук толкова дълго. — Трябва вече да приближаваме. Ще държа хората ти в течение. — Двамата, мъже се изправиха. Тя се усмихна и се отдалечи. Доналдсън я проследи с поглед.

— Знаеш ли, Демуа, първо те мислех за луд, после разбрах, че си нормален. Сега пак започвам да си променям мнението.

Джейкъб седна.

— Защо?

— Всеки мъж, когото познавам, ще си пусне опашка и бясно ще я върти, ако тази жена дори само му подсвирне. Просто не мога да повярвам на самообладанието ти. Това не е моя работа, разбира се.

— Имаш право. Не е твоя работа. — Джейкъб обаче беше смутен, че чувствата му са толкова явни. Започваше да му се иска тази експедиция да свърши, за да може да насочи цялото си внимание към проблема.

Той сви рамене. Откакто бе напуснал Земята, често използваше този жест.

— Чудех се за онази работа с вътрешното отражение. Хрумвало ли ти е, че това може да е страхотна измама?

— Кое?

— Ами, слънчевите призраци. Някой само трябва тайно да качи на борда холопрожектор...

— Остави — поклати глава Доналдсън. — Това беше първото, което проверихме. А и кой може да фалшифицира нещо толкова сложно и красиво като стадо пръстени? Камерите на обратната страна ще покажат, че е прожекция!

— Е, ако не стадото, поне „хуманоидните“ призраци? Те са съвсем прости и малки. Пък и е доста подозрително, че винаги избягват камерите на обратната страна.

— Какво да ти кажа, Джейк? Именно поради тази причина внимателно проверяваме всеки уред, който се качва на борда, наред с личните вещи на екипажа. Досега не сме откривали прожектор, а и къде може да се скрие толкова голяма машина на открита палуба като тази? Признавам, че и аз понякога се чудя. Но не виждам начин да е измама.

Джейкъб бавно кимна. Аргументът на Доналдсън му се струваше разумен. Освен това как можеше да се съгласува прожекцията с номера на Бубакуб с летанската реликва? Идеята бе съблазнителна, но малко вероятна.

Далечните гори от спикубли пулсираха като фонтани. Отделни струи сякаш се дуелираха помежду си около свръхгрануляционната клетка, която изпълваше половината небе. В центъра ѝ тъмнееше Голямото петно, огромно черно око, заобиколено от светли участъци.

На около деветдесет градуса от тях, близо до контролния пулт, се виждаше група силуети, които стояха или бяха приклекли. На фона на тъмночервения блясък на фотосферата се различаваха само очертанията им.

Две фигури се отличаваха от другите. Високият, слаб Кула бе застанал малко настрана от другите и сочеше с ръка към извита нишка, която висеше над петното. Тя бавно се уголемяваше и се приближаваше към тях.

Другият силует, който Джейкъб позна, се отдели от групата и се насочи към него и Доналдсън.

— Ето къде можеш да скриеш прожектор! — Главният механик посочи с брадичка към едрата фигура, която се приближаваше с олюляваща се походка.

— Какво, Фейгин ли?

Джейкъб зададе въпроса шепнешком. Не че имаше значение — от това разстояние кантът така или иначе не можеше да го чуе.

— Не говориш сериозно! Ами че той е участвал само в две потапяния!

— Да — замислено кимна Доналдсън. — И все пак, с всички тия клони... По-скоро бих преровил бельото на Бубакуб, отколкото да търся контрабанда там.

За миг на Джейкъб му се стори, че долавя ирония в гласа му. Той го погледна, но лицето на инженера не изразяваше нищо. Това само по себе си беше цяло чудо. Щеше да е прекалено, ако Доналдсън наистина проявяваше духовитост.

Двамата се изправиха да посрещнат Фейгин. Кантът напевно отговори на приветствията, без да показва, че е чул разговора им.

— Комендант Хелън Десилва изрази мнение, че климатичните условия са изненадващо спокойни. Тя каза, че това е изключително важно за решаването на някои научни проблеми, които не са свързани със слънчевите призраци. Взимането на необходимите данни ще отнеме съвсем малко време. Много по-малко от времето, спестено от тези отлични условия. С други думи, приятели, имате двайсетина минути да се пригответе.

Доналдсън подсвирна с уста. Той повика Джейкъб настрани и двамата се заеха да завинтят лазера и да заредят записите.

На няколко метра от тях д-р Мартин тършуваше в космическия си куфар и вадеше малки части от някакъв уред. Вече носеше своята псикаска и на Джейкъб му се стори, че я чува тихо да ругае:

— По дяволите, този път ще приказваш с мен!

---

[1] Съвременен американски археолог и антрополог. — Б.пр. ↑

[2] Безкрайна последователност от числа, всяко от които е сбор от предишните две. По името на Леонардо Фибоначи, италиански математик от XIII в. — Б.пр. ↑

22.

ДЕЛЕГАЦИЯТА

— „Каква е целта на тези създания от светлина?“ — пита репортерът. Но по-добре да попита: „Каква цел има човекът?“ Нашата цел е да пълзим на метафоричните си колене, без да обръщаме внимание на болката и с гордо вдигната брадичка да заявим на цялата вселена: „Вижте ме! Аз съм човек! Аз пълзя там, където другите ходят! Но не е ли чудесно, че мога да пълзя навсякъде?“

Адаптивността, твърдят неолитите, била специалитетът на човека. Той не може да тича бързо като ягуар, но може да тича. Не може да плува като видра, но може да плува. Зрението му не е остро като на ястреб и не може да събира храна в бузите си. Затова трябва да тренира очите си и да създава инструменти не само за да може да вижда, но и за да изпревари ягуара и видрата. Той може да прекоси арктическата пустош, да преплува тропическа река, да се покатери на върха на дърво и в края на пътуването си да построи красив хотел. Там ще се изкъпе и по време на вечерята ще се хвали с успехите си. И все пак през цялата писана история нашият герой никога не е бил доволен. Той копнее да открие мястото си в света. Иска да знае защо е тук! Вселената само се усмихва на въпросите му и му отвърща с двусмислено мълчание.

Той копнее за цел. И след като не може да изпълни желанието си, прехвърля своята ярост върху другите същества. Специалистите около него знаят ролите си и той ги мрази заради това. Те стават негови роби, негови протеинови фабрики. Превръщат се в жертви на геноцидния му гняв.

„Адаптивността“ означава, че не сме имали нужда от никой друг. Видове, чиито потомци някой ден можеха да са велики, са се превърнали на прах в холокоста на човешкия егоизъм.

Чиста случайност е, че сме станали еколози малко преди Контактa... и това е спасило главите ни от справедливия гняв на по-старите от нас. Или не е било случайност? Случайно ли е, че Джон

Мюър^[1] и други след него са се появили скоро след първите потвърдени появи на извънземни?

Докато лежи в балон, отвсякъде заобиколен от измамна розова пара, репортерът се пита дали целта на човека може да е някакъв пример. Първородният гняв, много отдавна отблъснал нашите патрони, се изкупва с една комедия.

Надяваме се, че ще послужим за назидание и забавление на своите съседи, докато пълзим наоколо, зяпаме в почуда и често завиждаме на онези, които са въплъщение на удовлетворението и липсата на амбиция.

Пиер Ларок вдигна палеца си от бутона на записващото устройство и се намръщи. Не, последната част не му харесваше. Звучеше почти озлобено. По-скоро хленчене, отколкото критика. Всъщност всичко трябваше да се преработи. Липсваше спонтанност.

Той отпи от течнотръбата в лявата си ръка, после разсеяно започна да поглажда мустаците си. Корабът леко се завъртя и стадото блестящи пръстени пред него бавно се издигна. Маневрата бе отнела по-малко време, отколкото очакваше. Нямахше вече за кога да разсъждава за положението на човечеството. В края на краищата винаги можеше да продължи.

Но този момент беше изключителен. Той отново натисна бутона и повдигна микрофона към устата си.

— Бележка за преработка — каза французинът. — Повече ирония, повече за преимуществата от някои видове специализация. Да се спомене за тимбримите... че са невъобразимо по-адаптивни от нас. Кратко, с оптимизъм за бъдещето, ако се включи цялото човечество.

До този момент издигащото се стадо се бе състояло от малки пръстени, отдалечени на петдесетина километра. Сега се появи основната част. Най-близкият пръстен беше блестящо, въртящо се, синьо-зелено чудовище. По обиколката му бързо се смесваха сини линии като мотиви по лъскав плат. Обгръщаше го бял ореол.

Ларок въздъхна. Това щеше да е най-голямото му предизвикателство. Когато разпространяха холоси на тези същества, всички щяха да видят до каква степен са точни думите му. И все пак изпитваше тъкмо обратното на онова, което трябваше да накара да изпитва публиката. Колкото по-дълбоко в слънцето потъваше корабът,

толкова по-малко се вълнуваше той. Сякаш всичко това не се случваше в действителност. Съществата изобщо не му се струваха истински.

Освен това се страхуваше, призна Ларок.

— Те са перли на късмета, нанизани на огърлици от сияйни смарагди. Ако някога тук е потънал галактически галеон, за да остави съкровищата си сред тези огнени рифове, сега неговите диадеми са в безопасност. Недокоснати от времето, те продължават да искрят. Никой ловец не ще ги отнесе със себе си.

Те не се подчиняват на логика, защото не би трябвало да са тук. Те не се подчиняват на историята, защото никой не ги помни. Те не се подчиняват на силата на нашите уреди и дори на уредите на галактяните, по-старите от нас.

Невъзмутими като Бомбадил^[2], те не обръщат внимание на преминаването на кислород и водород и се хранят от най-дълговечния извор.

Дали си спомнят... дали е възможно да са били сред Прародителите, когато галактиката още е била млада? Надяваме се, че ще можем да ги попитаме, ала засега те пазят тайните си от нас.

Когато стадото отново се появи, Джейкъб вдигна поглед от работата си. Гледката му оказваше по-слабо въздействие от предишния път. За да преживее емоциите от първото потапяне, трябваше да види нещо друго за пръв път. А за да види нещо също толкова внушително, трябваше да Скочи.

Един от недостатъците на това да си произлязъл от маймуна.

И все пак Джейкъб часове наред можеше да гледа възхитителните мотиви, които образуваха пръстените. И от време на време, когато си спомняше за значението на тази гледка, отново го изпълваше благоговение.

На компютъра в скута му се виждаха криви свързани линии, изофоти на призрака, който бяха видели преди час.

Не бяха установили сериозен контакт. Корабът изплува иззад гъсто валмо от нишката близо до стадото и изненада един отдалечил се от другите соларианин.

Той отскочи от тях, после подозрително увисна на няколко километра. Комендант Десилва беше дала заповед корабът да се

завърти така, че параметричният лазер на Доналдсън да може да се насочи към пърхашото създание.

Отначало призракът заотстъпва назад. Главният механик мърмореше и ругаеше, докато приготвяше лазера.

После съществото реагира. Неговите (пипала? криле?) се стрелнаха от центъра му, сякаш рязко разперени. По тялото му запробягваха пъстри мотиви.

И след това изчезна със зелен проблясък.

Джейкъб проучваше компютърните данни за реакцията му. Камерите бяха успели да запишат соларианина. Първите записи показваха, че Бълнуването на багрите е в такт с басовия ритъм на китовата песен. Сега Джейкъб се опитваше да открие дали излъчените от него мотиви точно преди изчезването му могат да се преведат като отговор.

Той довърши програмата за анализ, която искаше компютърът да изпълни. Машината трябваше да потърси варианти на китовата песен и ритъм в три режима — цвят, време и светлина — по повърхността на призрака. Ако установеше нещо определено, по време на следващата среща Джейкъб щеше да е в състояние да осъществи компютърна връзка.

Разбира се, ако имаше следваща среща. Китовата песен бе само въведение към скалите и математическите последователности, които Джейкъб имаше намерение да прати. Ала призракът не беше останал достатъчно дълго, за да „чуе“ останалото.

Той остави компютъра настрани и спусна облегалката на креслото си, за да може да наблюдава най-близките пръстени без да мести глава. Два от тях бавно се въртяха на четирийсет и пет градуса от ъгъла на палубата.

Очевидно „въртенето“ на пръстеновидните същества бе по-сложно, отколкото смятаха преди.

Когато два пръстена се докоснеха, бутайки се за по-изгодно положение в магнитните полета, не се наблюдаваше промяна във въртенето. Те взаимодействаха помежду си така, сякаш изобщо не се въртяха.

Постепенно бутането и блъскането стана по-силно. Хелън Десилва предположи, че е така, защото активният район, над който се

намираха, свършва. Магнитните полета бързо отслабваха.

Кула се настани на креслото до него и с изтракване затвори гигантските си зъби. Джейкъб започваше да разпознава някои от ритмите, които в различни ситуации издаваха зъбите на принга. Трябваше му много време да разбере, че това е част от прингския основен репертоар, нещо като човешките изражения.

— Може ли да шедна тук, Джейкъб? — попита Кула. — Това е първата ми възможност да ти благодаря за шъдейщвието, което ми оказа на Меркурий.

— Няма нужда да ми благодариш, Кула. Двегодишната клетва за пазене на тайна е задължителна в такива случаи. Така или иначе, когато комендант Десилва получи заповед от Земята, стана съвсем ясно, че докато не подпишат, никой няма да се прибере у дома.

— И все пак ти имаше право да шъобщиш на швета, на галактиката. Ш дейщвията ши Бубакуб опозори Библиотечния институт. Ти пощъпи дощойно, като откри неговата... грешка, прояви шдържаношт и ги ощави шами да поправят щореното.

— Какво ще направи Институтът... освен да накаже Бубакуб?

Кула отпи от вечната си течнотръба. Очите му блестяха.

— Шигурно ще опрощят дълга на Земята и извещно време ще ви предощавят безплатни библиотечни ушлуги. Задълго, ако Конфедерацията ше шъглаши да пази шлучая в тайна. Ошвен това навярно ще те възнаградят.

— Мен ли? — удиви се Джейкъб. За един „примитивен“ земянит почти всяка галактянска награда щеше да е като вълшебната лампа на Аладин. Не можеше да повярва на ушите си.

— Да, макар че шигурно ще мърморят, че не ши проявил по-голяма дишкретнощ. Щедроща им може би ще е обратно пропорционална на публичноща, която придобие шлучаят ш Бубакуб.

— А, разбирам. — Балонът се спуска. Едно бе да приемеш знак на благодарност от велика сила, съвсем друго — да ти предложат подкуп. Не че това щеше да намали ценността на наградата. Всъщност тя може би щеше да е още по-ценна.

Или пък не? Извънземните не разсъждаваха като хората. Директорите на Библиотечния институт представляваха загадка за него. Със сигурност знаеше само, че не биха искали лоша реклама.

Чудеше се дали Кула говори в качеството си на официален представител или просто излага личните си предвиждания.

Прингът внезапно се обърна и погледна нагоре към минаващото край кораба стадо. Очите му проблеснаха и иззад дебелия му устни се разнесе кратък глух звук. Той бързо издърпа микрофона от слота до креслото.

— Извинявай, Джейкъб, но мишля, че виждам нещо. Трябва да съобщя на коменданта.

Кула размени няколко реплики по микрофона, без да откъсва поглед от някаква точка на трийсетина градуса надясно и двайсет и пет градуса нагоре. Джейкъб впери очи, ала не забеляза нищо. Откъм креслото на принга чуваше далечния шепот на Хелън. После корабът започна да се завърта.

Джейкъб погледна към компютърния екран. Резултатите бяха готови. Преди да изчезне, соларианинът не бе отговорил на съобщението. Просто трябваше да продължат да упорстват.

— Разумни същества — разнесе се по интеркома гласът на Хелън. — Прингът Кула е видял още един соларианин. Моля, заемете местата си.

Зъбите на Кула натракаха. Джейкъб вдигна поглед.

На около четирийсет и пет градуса, точно зад най-близкия пръстен, се появи блещукаща точка, която започна да се уголемява. Когато се приближи, Джейкъб видя пет неравни, странично симетрични израстъка. Накрая соларианинът спря.

Слънчевият призрак злобно ги погледна. Червената светлина на хромосферата пламтеше в неравните дупки на очите и устата му.

Този път не се опитаха да насочат към него камерите по ръба на обратната страна. Това навярно щеше да е безсмислено, а и сега имаха п-лазер.

Джейкъб каза на Доналдсън да пусне първия запис от мястото, на което беше свършил предишният контакт.

Главният механик вдигна микрофона си.

— Моля всички да си сложат очилата. Включваме лазера. — Той сложи своите, после се озърна наоколо, за да се увери, че всички са се подчинили (Кула правеше изключение — трябваше да приемат думата му, че за него няма опасност). После натисна бутона.

Въпреки очилата, когато лъчът се насочи към призрака, Джейкъб видя бледо сияние върху вътрешната повърхност на корпуса. Той се зачуди дали антропоморфната фигура ще е по-общителна от предишното привидение. Нямаше представа дали това не е същото създание. Може да беше отишло, за да се „дегизира“ в сегашния си вид.

Призракът безразлично висеше в пространството, докато лъчът на комуникационния лазер минаваше през него. Джейкъб чу Мартин тихо да ругае.

— Грешка, грешка, грешка! — изсъска тя. Лицето ѝ бе скрито под псикаската и очилата и се виждаха само носът и брадичката ѝ. — Има нещо, но не е там. По дяволите! Какво му е на това чудо!

Изведнъж привидението се уголеми като пеперуда, размазана върху външната повърхност на кораба. Чертите на „лицето“ му се сляха в дълги тесни ивици охрав мрак. Ръцете и тялото му се разшириха, докато съществуването се превърна в неправилна правоъгълна синя лента на десет градуса в небето. Тук-там по него се появили зелени точки, които се сливаха и постепенно приемаха определена форма.

— Мили Боже във висините! — измърмори Доналдсън. Някъде наблизо Фейгин мелодично засвири. Кула затрака със зъби.

Соларианинът бе покрит с яркозелени букви. Те гласяха:

ИДЕТЕ СИ. НЕ СЕ ЗАВРЪЩАЙТЕ.

Джейкъб силно стисна страничните облегалки на дивана. Въпреки звуковите ефекти на извънземните и тежкото дишане на хората, тишината беше непоносима.

— Мили! — опита се да не извика той. — Засичащ ли нещо?

Мартин изпъшка.

— Да... НЕ! Улавям нещо, но е абсурдно! Не се връзва!

— Тогава опитай да пратиш въпрос! Питай го дали получава псисигналите ти!

Тя кимна и съсредоточено притисна длани към лицето си.

Буквите незабавно се преобразуваха.

КОНЦЕНТРИРАЙ СЕ. ГОВОРИ НА ГЛАС, ЗА ДА СЕ
СЪСРЕДОТОЧИШ.

Джейкъб се смая. Дълбоко в себе си усещаше, че потисканата му половина ужасено трепери. Г-н Хайд се ужасяваше от онова, което не можеше да разгадае.

— Попитай го защо разговаря с нас сега, а не преди. Мартин бавно повтори въпроса на глас.

ПОЕТЪТ. ТОЙ ЩЕ ГОВОРИ ОТ НАШЕ ИМЕ. ТОЙ Е ТУК.

— Не, не, не мога! — извика Ларок. Джейкъб бързо се обърна и видя дребния журналист, уплашено приклепнал до автоматите за храна.

ТОЙ ЩЕ ГОВОРИ ОТ НАШЕ ИМЕ.

Зелените букви проблеснаха.

— Доктор Мартин — обади се Хелън Десилва, — попитайте соларианина защо не трябва да се връщаме.

След малко буквите отново се промениха.

ИСКАМЕ ДА ОСТАНЕМ САМИ. МОЛЯ, ВЪРВЕТЕ СИ.

— Ами ако се върнем? Какво тогава? — попита Доналдсън. Мартин мрачно повтори въпроса.

НИЩО. НЯМА ДА НИ ВИДИТЕ. МОЖЕ БИ НАШИТЕ
МАЛКИ, НАШИЯ ДОБИТЪК.

НЕ НАС.

Това обясняваше двата типа солариани, помисли си Джейкъб. „Нормалният“ вид трябва да бяха малките, които получаваха елементарни задачи, например да „пасат“ добитъка. Тогава къде живееха възрастните? Каква бе културата им? Как можеха същества от

йонизирана плазма да общуват с хора? Джейкъб се замисли за заплахата на създаването. Ако искаха, възрастните спокойно можеха да избягват слънчевите кораби. А в случай, че сега прекратяха контакта, хората никога нямаше да могат да ги принудят да го възобновят.

— Моля, попитай го дали Бубакуб ги е обидил — каза Кула. Очите на принга блестяха и докато говореше, приглушеното тракане на зъбите му продължаваше.

БУБАКУБ НЕ ЗНАЧИ НИЩО. ПРОСТО СИ ИДЕТЕ.

Соларианинът започна да избледнява. Неправилният правоъгълник бавно се смали.

— Почакай! — Джейкъб се изправи и протегна ръка напред. — Не ни отблъсквайте! Ние сме най-близките ви съседи! Искаме само да общуваме с вас! Поне ни кажете какви сте!

Образът се разми от далечината. Прелетя валмо по-тъмен газ и скри соларианина, ала не и преди да прочетат последния му отговор. Заобиколен от множество „малки“, той повтори едно от предишните си изречения.

ПОЕТЪТ ЩЕ ГОВОРИ ОТ НАШЕ ИМЕ.

---

[1] Джон Мюър (1838–1914) — американски натуралист, изследовател и писател, роден в Шотландия. — Б.пр. ↑

[2] Герой на Дж. Р. Р. Толкин от „Властелинът на пръстените“. — Б.пр. ↑

ЧАСТ VIII

В древни времена двама летци си направили криле. Дедал полетял по средата на небето и когато кацнал, получил дължимите му почести. Икар се издигнал високо към слънцето, докато восъкът, който свързвал перата, се разтопил и полетът му свършил трагично... Класическите авторитети твърдят, разбира се, че той „се опитвал да направи фокус“, но аз предпочитам да мисля за него като за човека, доказал наличието на сериозен конструктивен дефект в летателните машини от онова време.

Сър Артур
Едингтън, „Звезди и
атоми“ (Оксфорд
Юнивърсити Прес, 1927,
41)

23. ВЪЗБУДА

Пиер Ларок, седеше с гръб към купола. Той обгръщаше коленете си с ръка и разсеяно гледаше надолу към палубата. Французинът тъжно се чудеше дали Мили ще му направи инжекция, за да издържи, докато слънчевият кораб излезе от хромосферата.

За съжаление това нямаше да е в съответствие с новата му роля на пророк. По време на цялата си кариера никога не бе съзнавал колко много означава само да коментираш, а не да създаваш събитията. Соларианинът го бе прокълнал, не го беше благословил.

Той разсеяно се запита дали съществото го е избрало, за да се пошегува или някак му бе внушило думите, които щеше да изрече след завръщането си на Земята.

„Или просто трябва да продължа да изразявам мнението си, както винаги съм правил?“ Той бавно започна да се люлее. Едно бе да налага идеите си на другите със силата на личността си, съвсем друго — да говори, наметнат с мантията на пророк.

Другите се бяха събрали при командния пулт, за да обсъдят следващата си стъпка. Чуваше ги да разговарят и му се искаше просто да го оставят на мира. Без да вдига очи, Ларок усети, че се обръщат и го гледат.

Предпочиташе да е мъртъв.

— Предлагам да го очистим — каза Доналдсън. — Ако се развихри на Земята, този човек ще причини ужасни неприятности.

Мартин прехапа устни за миг.

— Не, няма да е благоразумно. По-добре да поискаме инструкции от Земята, когато се върнем в „Хермес“. Федералните може да решат да го елиминират, но това едва ли ще им се размине току-така.

— Изненадан съм, че реагираш по подобен начин на предложението на главния механик — обади се Джейкъб. — Мислех, че ще се отвориш от тази идея.

Мартин сви рамене.

— Вече на всички ви трябва да е ясно, че аз представлявам една фракция от Съвета на Конфедерацията. Питър ми е приятел, но ако реша, че дългът ми към Земята изисква да го премахна, няма да се поколебая да го направя лично. — Лицето ѝ изглеждаше мрачно.

Джейкъб не бе чак толкова изненадан. Ако инженерът изпитваше нужда да развесели обстановката, мнозина други се бяха отказали от всички преструвки. Мартин беше готова да помисли за немислимото. Ларок също вече не се преструваше: той бавно се люлееше напред-назад и очевидно не им обръщаше внимание.

Доналдсън вдигна показалец.

— Забелязахте ли, че соларианинът не каза абсолютно нищо за комуникационния лъч? Той минаваше през него без никаква реакция. Докато предишният призрак...

— Малкият.

— ... малкият, да, определено реагира.

Джейкъб се почеса по ухото.

— Загадките нямат край. Защо възрастното създание винаги избягваше да е пред камерите ни? Има ли какво ла крие? Защо са били всички заплашителни жестове по време на предишните потапяния, щом е можело да общува с нас откакто преди няколко месеца доктор Мартин е взела псикаската си на борда?

— Може би вашият п-лазер е бил необходимото допълнение — предположи един от екипажа, азиатец на име Чен, с когото Джейкъб се беше запознал едва в началото на потапянето. — Или е чакало да разговаря с някой, който има по-висок статус.

Мартин се напрегна.

— Това е теорията, върху която работихме по време на предишното потапяне, и тя не даде резултат. Бубакуб имитира контакт и въпреки всичките си дарби, Фейгин не успя... о, имате предвид Питър...

Мълчанието можеше да се разреже с нож.

— Джейкъб, ще ми се да можем да намерим прожектор — кисело се усмихна Доналдсън. — Това щеше да реши всичките ни проблеми.

Джейкъб мрачно му се усмихна.

— Deux ex machina, а, старши? Сам знаеш, че не бива да очакваш услуги от вселената.

— Може би трябва да се примирим — въздъхна психоложката. — Възможно е никога повече да не видим друг възрастен призрак. Хората на Земята още отначало бяха скептични за всички тия истории за „антропоморфни форми“. Виждали са ги само двайсетина души. А, има и няколко неясни снимки. След време всичко може да се отдаде на истерия, въпреки моите тестове. — Тя мрачно заби поглед в палубата.

Джейкъб усещаше, че Хелън Десилва е застанала до него. Откакто преди няколко минути ги бе събрала тук, тя странно мълчеше.

— Е, този път поне не е заплашен самият проект — каза той. — Проучването на слънцето може да продължи, както и на стадата от пръстени. Соларианинът обеща да не ни пречат.

— Да — отвърна Доналдсън. — Ами той? — Инженерът посочи към Ларок.

— Трябва да решим какво ще правим. В момента приближаваме долната част на стадото. Дали да се издигнем и да продължим да наблюдаваме наоколо? Соларианите може да са също толкова различни, колкото и хората. Може да сме срещнали някой свадливец — предложи Джейкъб.

— Не бях се сетила за това — отвърна Мартин.

— Хайде да включим параметричния лазер на автоматичен режим и да прибавим към записа част на кодиран английски, в случай че се появи по-приятелски настроен възрастен соларианин.

Хелън Десилва заратрива раменете си, като че ли се опитваше да се сгрее.

— Някой има ли да каже още нещо „пред камерата“? Тогава аз ще реша „човешката“ част от тази дискусия, като забраня всякакви прибързани мерки спрямо господин Ларок. Просто всички го дръжте под око. Обявявам срещата за закрыта. Помислете какво да предприемем. Някой да помоли Фейгин и Кула след двайсет минути да се присъединят към нас при автоматите за храна и напитки. Това е всичко.

Джейкъб усети, че някой го хваща за ръката. Хелън стоеше до него.

— Добре ли си? — попита я той.

— Да... добре съм — неубедително се усмихна комендантът. — Просто... Джейкъб, би ли дошъл в кабинета ми?

— Естествено, след теб.

Хелън поклати глава. Пръстите ѝ се впиха в ръката му и тя бързо го поведе към малката стаичка в купола, която служеше за неин кабинет. Когато влязоха вътре, жената разчисти бюрото и му даде знак да седне. После затвори вратата и се облегна на нея.

— О, Господи — въздъхна тя.

— Хелън... — Джейкъб се наведе напред, после спря. Хелън го прониза със сините си очи.

Комендантът полагаше видими усилия да запази спокойствие.

— Ще ми обещаеш ли после да не говориш за това? Не мога да ти кажа нищо, ако не се съгласиш. — Очите ѝ безмълвно го умоляваха.

Джейкъб нямаше нужда да се замисля.

— Разбира се, Хелън. Можеш да поискаш от мен всичко. Но ми кажи за какво...

— Тогава, моля те, просто ме прегърни. — Тя се притисна към гърдите му, вдигнала ръце пред себе си. Джейкъб смаяно я прегърна.

После, докато тялото ѝ силно се разтърсваше на пристъпи, той бавно започна да я люлее напред-назад.

— Шшт... Всичко е наред... — И продължи да ѝ говори успокоителни безсмислени думи. Косата ѝ галеше бузата му и уханието ѝ сякаш изпълваше стаичката. Действаше му почти упоително.

Известно време двамата мълчаха. Тя бавно премести глава на рамото му.

Треперенето ѝ престана. Джейкъб галеше с една ръка напрегнатите мускули на гърба ѝ, докато се отпуснаха.

Не се беше чувствал толкова спокоен от Ифни знае колко време. Доверието ѝ го трогваше.

Нещо повече, правеше го щастлив. Някъде дълбоко в него скърцаше със зъби тихичък гласец, ала той не го слушаше. Това, което правеше в момента, му се струваше по-естествено от дишането.

След няколко минути Хелън повдигна глава. Когато заговори, гласът ѝ звучеше дрезгаво.

— През целия си живот не съм се страхувала толкова — каза тя. — Искам да разбереш, че не се налагаше да го правя. Можех да си остана Желязната лейди до края на потапянето... но ти беше тук... трябваше. Извинявай.

Джейкъб забеляза, че Хелън не се опитва да се отдръпне назад и продължи да я прегръща.

— Няма проблем — тихо отвърна той. — По-късно ще ти призная колко ми е хубаво. Не се срамувай от страха си. И аз се стреснах, когато видях онези букви. Любопитството и вцепеняването са моите защитни механизми. Сама видя как реагират другите. Ти просто носеше повече отговорност, това е.

Хелън не отговори. Без да се откъсва от прегръдката му, тя вдигна ръце и ги сложи на раменете му.

— Така или иначе — като отметна няколко кичура от челото ѝ, продължи Джейкъб, — по време на Скоковете си ти трябва често да си се плашила повече, отколкото сега.

Тя се напрегна и се отдръпна назад.

— Вие сте непоносим, господин Демуа! Постоянно ми натяквате за Скоковете! Мислите ли, че някога съм се страхувала повече?! За колко стара точно ме смятате?

Джейкъб се усмихна. Хелън не се бе отдръпнала прекалено силно, за да се отскубне от ръцете му. Явно все още не беше готова да го пусне.

— Ами, относителността... — започна той.

— Майната ѝ на относителността! Аз съм на двайсет и пет! Може да съм видяла повече небе от теб, но съм преживяла много по-малко от истинската вселена... и в служебната ми характеристика не пише нищо за това как се чувствам! Страшно е да трябва да си съвършена и силна, да отговаряш за живота на хората... поне за мен е така, за разлика от теб, невъзмутим и непроницаем някогашен храбрецо, точно като капитан Белок на „Калипсо“, когато се натъкнахме на онази безумна фалшива блокада при Дж8'лек и... и сега ще извърша нещо абсолютно незаконно и ще ти заповядам да ме целунеш, тъй като ти изглежда нямаш намерение да го направиш сам!

Тя предизвикателно го погледна. Когато Джейкъб се засмя и я притегли към себе си, Хелън за миг се възпротиви. После го прегърна през врата и устните ѝ се притиснаха към неговите.

Той усети, че тялото ѝ отново трепери. Ала този път беше различно. Не можеше да определи разликата, защото в момента бе зает.

Изведнъж Джейкъб осъзна колко много време е минало от... две безкрайни години. Той сподави тази мисъл. Таня беше мъртва, а Хелън бе възхитително жива. Джейкъб още по-силно я притисна към себе си и отговори на страстта ѝ по единствения възможен начин.

— Чудесна терапия, докторе — подразни го тя, докато се опитваше да срене разчорлената си коса. — Чувствам се страхотно, макар да признавам, че ти все едно излизаш от центрофуга.

— Я се погледни! Гордееш се, че ме караш да се чувствам като стоманен лост, който е минал през доменна пещ!

— Да!

Джейкъб не успя да скрие усмивката си.

— Млъкни и уважавай по-възрастните. Между другото, с колко време разполагаме?

Хелън погледна пръстена си.

— Около две минути. Страшно неподходящо време за среща. Тъкмо започна да ми ставаш интересен. Кой я свика точно сега, по дяволите?

— Ти.

— А, да. Следващия път ще ти дам поне половин час и ще проучим въпроса по-подробно.

Джейкъб неуверено кимна. Понякога не знаеше дали Хелън се шегува. Преди да отключи вратата, тя сериозно се наведе към него и го целуна.

— Благодаря ти, Джейкъб.

Той я погали по бузата с лявата си ръка и Хелън за миг се притисна към него. Нямахше какво да си кажат, когато отдръпна дланта си.

Хелън отвори вратата и погледна навън. Наоколо не се виждаше никой друг, освен пилота. Всички сигурно вече се бяха събрали при автоматите за храни и напитки.

— Да вървим — каза Хелън. — Мога да изям цял кон!

Джейкъб потръпна. Ако искаше да я опознае по-добре, трябваше да се приготви да упражнява въображението си. Цял кон!

Докато вървяха, той изостана малко назад, за да може да я наблюдава. Гледката толкова го разсея, че не забеляза един въртящ се пръстен, който мина край кораба, целият осеян със звезден прах и заобиколен от ореол, бял и светъл като пух по гърдите на гълъб.

24.

СПОНТАННА ЕМИСИЯ

Когато двамата пристигнаха, Кула вадеше от разлистените клони на Фейгин празна течнотръба.

Добре дошли — напевно произнесе кантът. — Прингът Кула тъкмо ми помага с хранителния ми режим. Боя се, че по този начин занемарява своя.

— Няма проблем, гошподине — отвърна Кула. Той бавно извади течнотръбата.

Джейкъб се приближи. Най-последно имаше възможност да научи нещо повече за Фейгин. Веднъж кантът му бе казал, че неговият вид няма табу за скромност, така че не трябваше да възрази, ако Джейкъб видеше „устата“ на полурастителния извънземен.

Той се наведе напред. В този момент Кула ненадейно се отдръпна и лакътят му болезнено се заби във веждата на Джейкъб, който политна назад и се стовари по задник на палубата.

Прингът високо затрака със зъби и изпусна течнотръбите от ръцете си. Хелън се задави в опит да скрие смеха си. Джейкъб скочи на крака и й направи заканителна гримаса, която само я накара още повече да се закашля.

— Не се безпокой, Кула — каза той. — Нищо ми няма. Аз бях виновен. Пък и имам още едно око. — Джейкъб устоя на изкушението да разтрие удареното място.

Прингът го погледна с блестящите си очи. Тракането утихна.

— Извънредно великодушно от твоя щрана, Приятелю-Джейкъб — накрая отвърна той. — В шъответната шитуация клиент-повъзращен, аз бях виновен, че не внимавах. Благодаря ти, че ми прощаваш.

— За нищо, приятелю — махна с ръка Джейкъб. Всъщност над веждата му започваше да се образува неприятна цицина. Все пак си струваше да промени темата, за да спести смущението на Кула.

— Като стана дума за второ око, четох, че твоят вид, и изобщо повечето същества на Принг, имали само по едно око преди да

пристигнат пилите и да започнат своята генетична програма.

— Да, Джейкъб. Пилите ни дадоха две очи от естетични шъображения. Повечето двукраки в галактиката имат две очи. Те не ишкали другите млади раши да ни... дразнят.

Джейкъб се намръщи. Тук имаше нещо... знаеше, че г-н Хайд вече се е сетил, но си трае.

„По дяволите, това си е моето подсъзнание! Безполезно е. Е, добре.“

— Но, Кула, освен това четох, че твоят вид живеел по дърветата... дори, че сте се придвижвали, увиснали на ръце по клоните, ако си спомням вярно... Но ако предците ти са били еднооки, как са имали достатъчно добра перспектива, за да улучват следващия клон!

Още преди да завърши изречението, Джейкъб вътрешно изликува. Това бе въпросът, който криеше г-н Хайд! Значи малкият дявол нямаше пълен контрол върху подсъзнанието му! Хелън вече му правеше услуга. Не го интересува какъв ще е отговорът на Кула.

— Мишлех, че знаеш, Приятелю-Джейкъб. По време на първото ни потапяне чух комендант Дешилва да обяснява, че зрението ми не е като вашето. Моите очи регистрират фаза и интензитет.

— Да. — Джейкъб започваше да се забавлява. Трябваше да наблюдава Фейгин. Старият кант щеше да го предупреди, ако засегнеше деликатна за Кула тема. — Да, но слънчевата светлина, особено в гора, не е кохерентна. Делфините използват в сонара си система като вашата, но си осигуряват кохерентно поле, като издават насочени звуци.

Наслаждавайки се на драматичната пауза, Джейкъб отстъпи назад и неволно подритна едната от течнотръбите, които прингът беше изпуснал. Той разсеяно се наведе и я вдигна.

— Значи, ако очите на предците ти само са регистрирали фазата, пак е трябвало в околната ви среда да има източник на кохерентна светлина. — Джейкъб се развълнува. — Естествени лазери? В горите ви има ли естествен източник на лазерна светлина?

— Започва да става интересно! — обади се Доналдсън.

Кула кимна.

— Да, Джейкъб. Ние ги наричаме... — двата зъба натракаха в сложен ритъм, — ... раштения. Невероятно е, че ушпя да изведеш

тяхното шъщещуване на базата на толкова малко данни. Поздравявам те. Когато ще върнем, ще ти покажа техни снимки.

Джейкъб забеляза, че Хелън му се усмихва. (Дълбоко в главата си усети далечен тътен, но не му обърна внимание.)

— Да, много ми се иска да ги видя, Кула. Течнотръбата лепнеше в ръката му. Във въздуха миришеше на прясно окосено сено.

— Заповядай. — Той я протегна на принга. — Струва ми се, че я изпусна. — После ръката му замръзна. Джейкъб за миг зяпна предмета, после избухна в смях. — Мили, ела насам! — извика Джейкъб и посочи към етикета. — Ела да видиш нещо!

— Алкална смес три-(алфаацетонилбензил)-четири-хидроксикумарин? — Неувереното ѝ изражение се замени със смайване. — Ами това е уорфарин! И е една от съставките на храната на Кула! Как тогава е попаднала при лекарствата на Дуейн?

Джейкъб разкаяно се усмихна.

— Боя се, че аз съм виновен за това недоразумение. На борда на „Бредбъри“ взех една от хранителните таблетки на Кула. Тогава толкова ми се спеше, че съвсем забравих за това. Трябва да съм я прибрал в същия джоб, в който по-късно сложих хапчетата на доктор Кеплър. И после заедно съм ги пратил в лабораторията на доктор Леърд. По някаква невероятна случайност тази хранителна съставка на Кула е идентична с една стара земна отрова, но това страшно ме озадачи! Мислех, че Бубакуб я е подхвърлил на Кеплър, за да го дестабилизира, но изобщо не бях сигурен в тази теория. — Той сви рамене.

— Е, аз обаче съм облекчена, че най-после се разбра! — засмя се Мартин. — Не ми харесваше онова, което си мислеха за мен хората!

Макар и незначително, това откритие подобри настроението им. Всички бяха въодушевени. Единственият черен облак бе Пиер Ларок, който мина край тях, като тихо се смееше. Д-р Мартин отиде да го повика при тях, но дребният французин само поклати глава, после бавно продължи да се разхожда по ръба на палубата.

Хелън застана до Джейкъб и го докосна по ръката, в която все още държеше течнотръбата на Кула.

— Като стана дума за съвпадения, обърна ли внимание на формулата? — Тя замълча и вдигна поглед. Кула се приближи до тях и

се поклони.

— Ако вече ши швършил, Джейкъб, ще ши взема тази лепкава течнотръба.

— Какво? А, естествено, Кула. Какво казваше, Хелън? Дори когато лицето ѝ беше сериозно, красотата ѝ бе поразителна. Влюбването, поне отначало, пречи на човек да слуша любимия си.

— ... Просто казвах, че когато доктор Мартин прочете химическата формула на глас, ми направи впечатление едно интересно съвпадение. Спомняш ли си, когато приказвахме за лазера с органична боя? Е...

Гласът ѝ заглъхна. Джейкъб виждаше, че устните ѝ се движат, но успя да чуе само думата „кумарин“.

Овладяната му невроза се беше разбунтувала. Г-н Хайд му пречеше да слуша Хелън. Всъщност, внезапно осъзна той, другата му половина съдържаше обичайната си проникателност още откакто Хелън бе намекнала, че иска да отнесе гените му при звездите, когато скочи с „Калипсо“.

„Хайд мрази Хелън! — шокирано разбра Джейкъб. — Първата жена, която може да замени Таня (нещо като мигрена заплашваше да разцепи черепа му), и Хайд я мрази!“ (Главоболието се появи и мигновено изчезна.)

Нещо повече, тази част от подсъзнанието му не позволяваше нищо да изплува на повърхността. Това нарушаваше договора. Струваше му се нетърпимо и нямаше представа защо!

— Добре ли си, Джейкъб? — Отново можеше да чува гласа ѝ. Тя учудено го погледна. Над рамото ѝ виждаше Кула, който ги наблюдаваше от автоматите за храна.

— Хелън — рязко каза Джейкъб. — Виж, оставих една кутийка с хапчета до контролния пулт. Те са за главоболието, от което понякога страдам... Би ли я потърсила? — Той вдигна ръка към челото си и сбърчи лице.

— Ами... естествено. — Хелън го докосна по лакътя. Защо не дойдеш с мен? Трябва да полегнеш. Ще поговорим...

— Не. — Той я хвана за раменете и леко я побутна към командния пулт. — Моля те, върви. Ще те чакам тук. — И в същото време отчаяно се бореше с обзелата го паника.

— Добре, веднага се връщам.

Когато Хелън се отдалечи, Джейкб облекчено въздъхна. По заповед на коменданта, повечето на борда носеха тъмните си очила на коланите си. Опитната и строга комендант Десилва бе оставила своите на креслото си.

След първите петнайсетина крачки Хелън започна да се чуди.

„Джейкб не е оставил никаква кутийка с хапчета до командния пулт. Щях да я видя. Просто искаше да се избави от мен! Но защо?“

Тя се озърна назад. Джейкб тъкмо се извърещаше от един автомат с протеиново руло в ръка. Той се усмихна на Мартин и кимна на Чен, после мина край Фейгин, за да излезе на откритата палуба. Зад него Кула с блестящи очи наблюдаваше групата до люка на гравитационния тунел.

Джейкб изобщо не приличаше на човек, който страда от главоболие! Хелън се почувства наранена и обърквана.

„Е, щом иска да е сам, няма проблем. Ще се престоря, че търся проклетите му хапчета!“

Тя понечи да се обърне, когато Джейкб ненадейно се спъна в един от кореновите възли на Фейгин и се строполи на палубата. Протеиновото руло заподскача и спря до параметричния лазер. Преди Хелън да успее да реагира, Джейкб отново бе на крака и засрамено усмихнат, отиде да вдигне храната. Когато се наведе, рамото му докосна цевта на лазера.

Стаята се изпълни със синя светлина. Завиха сирени. Хелън инстинктивно скри очи с длан, а с другата си ръка потърси тъмните очила на колана си.

Нямаше ги!

Креслото ѝ беше на три метра от нея. Можеше да се ориентира къде се намира в момента и къде точно е оставила очилата си. Хелън се завъртя, хвърли се натам и си ги сложи.

Навсякъде имаше ярки петна. П-лазерът вече не бе успореден на корабния радиус и лъчът му подскачаше по конкавната вътрешна повърхност на корпуса. Модулираният „контактен код“ проблясваше по палубата и купола.

На палубата край автоматите се гърчеха тела. Никой не се беше приближил до лазера, за да го изключи. Къде бяха Джейкб и Доналдсън? Дали бяха ослепели в първия момент?

Няколко фигури се бяха свили край люка на гравитационния тунел. Под мигащата гробна светлина Хелън зърна Джейкъб Демуа, главния инженер и... Кула. Те... Джейкъб се опитваше да нахлузи чувал върху главата на извънземния!

Нямаше време да мисли какво да прави. Не се налагаше да избира дали да изключи мистериозната светлина или да елиминира евентуалната опасност за кораба си. Като се навеждаше под бледите пресичащи се лъчи, Хелън се затича към п-лазера и издърпа щепсела.

Мигащите точки мигновено изчезнаха, освен една, която съвпадна с болезнен вик и трясък откъм люка. Сирените утихнаха и изведнъж остана само тежкото дишане на хората.

— Какво беше това, капитане? — изкънтя по интеркома гласът на пилота. Хелън взе микрофона от най-близкото кресло.

— Хюз — бързо попита тя, — какво е състоянието на кораба?

— Нормално, госпожо. Добре, че си бях сложил очилата! Какво стана, по дяволите?

— Проблем с п-лазера. Продължавайте на километър от стадото. Веднага се връщам. — Хелън изключи микрофона, вдигна глава и извика — Чен! Дубровски! Докладвайте! — После присви очи и се втренчи в сумрака.

— Насам, капитане! — чу гласа на Чен тя. Хелън изруга и си свали очилата. Той бе отгатак люка и стоеше на колене до някаква фигура, просната на палубата. — Дубровски. Мъртъв е. Улучен точно между очите.

Д-р Мартин се криеше зад дебелия ствол на Фейгин. Когато се появи Хелън, кантът тихо подсвирна.

— Добре ли сте двамата?

Фейгин издаде продължителен звук, който прозвуча смътно като „да“. Психоложката отсечено кимна, но остана вкопчена в дънера на извънземния. Очилата се бяха изкривили на лицето ѝ. Хелън ѝ ги свали.

— Стига, докторе. Имаш пациенти. — Тя хвана Мартин за ръка. — Чен! Върви в кабинета ми и донеси походната аптечка! Тичай!

Мартин понечи да се надигне, после отново се отпусна, като клатеше глава.

Хелън изскърца със зъби, силно я дръпна за ръката и я изправи на крака. По-възрастната жена се олюля.

Комендантът я зашлеви през лицето.

Освети се, докторе! Ще ми помогнеш ли най-после?! — Тя задърпа Мартин към мястото, където лежаха Доналдсън и Джейкъб Демуа.

Джейкъб изпъшка и се размърда. Хелън усети, че сърцето ѝ се разтуптява, когато той свали ръка от лицето си. Изгарянията бяха повърхностни и не бяха засегнали очите. Джейкъб беше с очила.

Тя насочи Мартин към главния механик и я накара да седне. Лявата половина на лицето му бе тежко обгорена. Лявото стъкло на очилата му беше счупено.

Чен дотича с походната аптечка в ръце.

Д-р Мартин се извърна от Доналдсън и потръпна. После вдигна глава и видя аптечката. Тя протегна ръце да я вземе.

— Имаш ли нужда от помощ, докторе? — попита Хелън.

Психоложката нареди инструментите на палубата. Тя поклати глава, без да вдига очи.

— Не. Тихо.

Комендантът повика Чен.

— Иди да потърсиш Ларок и Кула. Докладвай, когато ги намериш.

Мъжът тичешком се отдалечи.

Джейкъб отново изпъшка и се опита да се повдигне на лакти. Хелън навлажни една кърпичка в недалечната чешмичка. Тя коленичи до него и взе главата му в скута си.

Когато внимателно започна да почиства раните му, той потръпна.

— Ох... — изпъшка Джейкъб и вдигна ръка към темето си. — Трябваше да се сетя. Предците му са скачали по дърветата. Той е силен като шим. А изглежда толкова слаб!

— Ще ми кажеш ли какво се случи? — тихо попита Хелън.

Джейкъб изсумтя и потърси нещо под гърба си с лявата си ръка. Накрая издърпа големия калъф на очилата. Погледна го, после, го захвърли настрани.

— Чувствам главата си като пълна с пясък — каза Джейкъб. Той седна и за миг се олюля, стиснал главата си в ръце. — Предполагам, че

Кула не лежи в безсъзнание до мен, нали? Надявах се, че след като ме удари, ще освирепея, но сигурно просто съм припаднал.

— Не знам къде е Кула — отвърна Хелън. — Какво...

По интеркома изкънтя гласът на Чен:

— Капитане? Открих Ларок. Той е на двайсет и четири градуса. Добре е. Всъщност изобщо не знаеше, че се е случило нещо!

Джейкъб се приближи до д-р Мартин и започна да я разпитва нещо. Хелън се изправи и отиде при интеркома до автоматите за храна.

— Виждал ли си Кула?

— Не, няма го никъде. Трябва да е на обратната страна. — Чен понижи глас. — Останах с впечатление, че има бой. Знаете ли какво се е случило?

— Когато науча нещо, ще ти се обадя. Междувременно иди да смениш Хюз.

Джейкъб се приближи до нея.

— Доналдсън ще се оправи, но има нужда от ново око. Виж, Хелън, трябва да потърся Кула. Ще ми дадеш ли един от хората си? После ще е най-добре колкото може по-бързо да се махаме оттук.

Тя рязко се завъртя.

— Ти току-що уби един от хората ми! Дубровски е мъртъв! Доналдсън ослепя, а сега искаш да пратя още някого да ти помогне да тормозиш бедния Кула, така ли? Що за лудост е това?

— Не съм убил никого, Хелън.

— Видях те, несръчен идиот такъв! Ти се блъсна в п-лазера и той се побърка! Ти също! Защо нападна Кула?

— Хелън... — Джейкъб потръпна. Той вдигна ръка към главата си. — Нямам време да ти обяснявам. Трябва да ни измъкнеш оттук. Не знам какво ще направи той, след като го разкрихме.

— Първо ми обясни!

— Аз... нарочно блъснах лазера... аз...

Костюмът ѝ толкова плътно обгръщаше тялото ѝ, че Джейкъб нямаше представа откъде се е взел малкият пистолет, който се появи в ръката ѝ.

— Продължавай, Джейкъб — безизразно каза тя.

— ... Той ме наблюдаваше. Знаех, че ако се издам, че съм го разкрил, може да ослепи всички ни само за миг. Отпратих те, за да си в

безопасност и отидох за калъфа с очилата. Блъснах лазера, за да го объркам... лазерна светлина навсякъде...

— И уби и осакати хората ми! Джейкъб се взе в ръце.

— Виж, глупачке! — Той се наведе над нея. — Аз намалих силата на лъча! Можеше да ослепи, но не и да изгори човек! Щом не ми вярваш, арестувай ме! Само по-бързо да се махаме оттук, преди Кула да е избил всички ни!

— Кула...

— Неговите очи, по дяволите! Кумарин! Неговата „хранителна съставка“ е боя, която се използва в лазерите! Той уби Дубровски, който се опитваше да ми помогне! Кула излъга за онова лазерно растение на родната му планета! Прингите имат собствен източник на кохерентна светлина! Той е прожектирал „възрастния“ тип слънчеви призраци! И... Боже мой! — Джейкъб удари с юмрук във въздуха. — ... Ако излъчвателят му е способен да прожектира „призраци“ върху вътрешната страна на корпуса на слънчев кораб, сигурно може да въздейства и върху оптичните данни на библиотечните компютри! Той е програмираше компютрите да представят Ларок като условник. И... и аз бях до него, когато програмира кораба на Джеф да се самоунищожи! Той въвеждаше команди през цялото време, докато аз се възхищавах на прелестните светлини!

Хелън се отдръпна назад, като клатеше глава. Джейкъб пристъпи към нея. Юмруците му бяха свити, но на лицето му се изписваше разкаяно изражение.

— Защо Кула винаги пръв забелязваше хуманоидните призраци? Защо не са видели нито един, докато той беше с Кеплър на Земята? Защо по-рано не се сетих за мотивите му доброволно да се подложи на анализ на „ретината“?

Думите се изливаха прекалено бързо. Хелън слушаше с напрегнато свъсени вежди.

Джейкъб умолително я погледна.

— Хелън, трябва да ми повярваш.

Тя се поколеба, после извика „По дяволите!“ и се хвърли към интеркома.

— Чен! Да се махаме оттук! Остави предупрежденията за затягане на коланите, просто включи на максимално ускорение и надуй времекомпресията! Искам веднага да видя черно небе!

— Слушам — разнесе се отговорът.

Корабът рязко се раздвижи. Компенсиращите полета временно изключиха и Джейкъб и Хелън се олюляха. Комендантът се задържа за интеркома.

— До всички, отсега нататък не сваляйте очилата. Колкото можете по-бързо заемете местата си и затегнете коланите. Хюз, незабавно се яви при люка на гравитационния тунел!

Пръстените навън бързо се отдалечаваха. Мотивите по обиколката им ярко проблясваха, сякаш им пожелаваха сбогом.

— И аз трябваше да се сетя — мрачно заяви Хелън. — Вместо това аз изключих п-лазера и сигурно съм му дала възможност да избяга.

Джейкъб я целуна толкова силно, че устните ѝ изтрърпнаха.

— Ти не знаеше. На твоє място и аз щях да постъпя така.

Тя докосна устните си и погледна към трупа на Дубровски.

— Ти ме отпрати, защото...

— Капитане — прекъсна я гласът на Чен. — Не мога да включа времекомпресията на автоматичен режим. Разрешавате ли да задържа Хюз да ми помага? Освен това току-що изгубихме мазерна връзка с „Хермес“.

Джейкъб сви рамене.

— Първо мазерната връзка, за да не съобщим в базата, после времекомпресията, след това гравитационния двигател и накрая стазаполето. Предполагам, че последната стъпка е да взриви щитовете, освен ако вече не е излишно.

Хелън включи интеркома.

— Не, Чен. Хюз ми трябва веднага! Оправяй се сам! — Тя пусна бутона. — Идвам с теб.

— Не — отсече Джейкъб. Той си сложи очилата и вдигна калъфа от пода. — Ако Кула стигне до третата стъпка, буквално ще се изпечем. Но ако успее да го задържа, ти ще си единствената, която може да ни измъкне оттук. Би ли ми заела пистолета си? Нищо чудно да ми потрябва.

Тя му го подаде. В този момент бяха излишни всякакви възражения. Джейкъб командваше парада.

Тихото бръмчене на кораба промени ритъма си и стана неравномерно.

Хелън отговори на въпросителния поглед на Джейкъб.

— Времекомпресията. Вече е започнал да ни забавя. Нямаме много време — при това не само в буквалния смисъл.

25. В КАПАН

Джейкъб прилекна до люка, готов да отскочи назад при вида на високия слаб извънземен. Дотук добре. Кула не беше при гравитационния тунел.

Пътят до обратната страна, единственият път, можеше да е удобно място за засада. Ала Джейкъб не се изненада особено, че Кула го няма, поради две причини.

Първата бе тактическа. Оръжието на принга действаше само при пряка видимост. Пръстенът беше заоблен и човек можеше да приближи на няколко метра, без да го забележат. Освен това хвърленият предмет щеше да измине по-голямата част от пътя с еднаква скорост. Джейкъб вече бе сигурен в това. На влизане в тунела двамата с Хюз бяха хвърлили няколко ножа от корабния камбуз. Намериха ги близо до изхода в локва амоняк от течнотръбите, които бяха изстискали пред себе си, докато вървяха по обратната страна.

Кула ги чакаше точно зад вратата, но имаше друга причина, поради която трябваше да остави гърба си незащитен. Слънчевият кораб скоро щеше да достигне висока орбита. След като излезеха в свободния космос, хората щяха да са в безопасност от хромосферните бури и якият огледален корпус щеше да отразява достатъчно слънчевата топлина, за да останат живи, докато дойде помощ.

Затова Кула трябваше да побърза. Джейкъб бе убеден, че прингският специалист е при компютрите на деветдесет градуса надясно и с помощта на лазерните си очи бавно препрограмира системите за безопасност.

Въпросът защо го правеше засега трябваше да почака.

Хюз вдигна ножовете. Арсеналът им се допълваше от калъфа, няколко течнотръби и малкия зашеметител на Хелън.

Тъй като алтернативата беше смърт за всички им, изходът бе единият от тях да се жертва, за да може другият да се справи с Кула.

Двамата с Хюз можеха внимателно да се приближат от различни страни и едновременно да изненадат принга. Или пък единият да мине

отпред, а другият да се прицели над рамото му.

Но нямаше да успее нито един от двата плана. Противникът им можеше буквално да убие човек с поглед. За разлика от фалшивите „възрастни“ слънчеви призраци, които представляваха продължително излъчване, смъртоносните мълнии на Кула бяха мощно освобождаване на енергия. На Джейкъб му се искаше да може да си спомни колко такива бе изстрелял извънземният по време на схватката на горната страна... или с каква честота. Навярно нямаше значение. Прингът имаше две очи и двама врагове. По една мълния сигурно щеше да е достатъчна.

Нещо повече, не можеха да са сигурни, че холографската способност на Кула няма да му позволи да установи местонахождението им в момента, в който стъпят на палубата, по отраженията им върху вътрешната повърхност на корпуса. Сигурно не можеше да ги нарани с отражения, ала това много не променяше нещата.

Ако вътрешното отскачане на лъча не намаляваше толкова много силата му, може би щяха да опитат да обезвредят извънземния с п-лазера, оставяйки го да се върти във всички посоки; докато хората и Фейгин се крият в гравитационния тунел.

Джейкъб изруга. Чудеше се защо се бавят с п-лазера. Хюз прошепна нещо по интеркома на стената. После се обърна към Джейкъб.

— Готови са! — каза той.

Очилата им спестиха болката, когато от купола навън изригна светлина. Все пак им трябваша няколко секунди, за да се приспособят.

Комендант Десилва и д-р Мартин бяха преместили п-лазера до ръба на горната палуба. Ако изчисленията на Хелън бяха верни, лъчът трябваше да улучи купола на обратната страна точно там, където се намираще компютърът. За съжаление сложната фигура, която лъчът трябваше да опише от точка А до точка Б, означаваше, че вероятно няма да навреди на Кула.

Обаче го стресна. В мига, в който проблесна светлината и Джейкъб затвори очи, далеч отдясно се разнесе тракане и шум от движение.

Когато зрението му се проясни, Джейкъб видя във въздуха тънки ярки линии. Преминаването на п-лазерния лъч оставяше следа в

малкото количество прах. Това им помагаше да го избягват.

— Интеркомът на максимум ли е? — бързо попита той. Хюз вдигна палци.

— Добре, давай!

П-лазерът случайно редуваше цветове в спектъра на синьо-зеленото. Надяваха се, че ще обърка отраженията по корпуса.

Джейкъб събра крака и започна да брои.

— Едно, две. Сега!

Той прескочи празното пространство и се хвърли зад една от големите записващи машини на ръба на палубата. Хюз тежко се приземи на две машини по посока на часовниковата стрелка от него.

Когато погледна към него, мъжът му махна с ръка.

— Тук няма нищо! — дрезгаво прошепна той. Джейкъб погледна иззад ръба на машината, като използваше огледалото от походната аптечка, което бе намазано със смазка. Хюз бе взел огледалцето от чантата на Мартин.

Кула не се виждаше никъде.

Двамата заедно покриваха с поглед около три пети от палубата. Компютърът се намираше зад отсрещната страна на купола, точно извън полезрението на Хюз. Джейкъб трябваше да заобиколи, като притичва от една записваща машина до друга.

Корпусът на слънчевия кораб сияеше на местата, където се отразяваше лъчът на п-лазера. Цветовете постоянно се променяха. Иначе ги заобикаляха червено-розовите миазми на хромосферата. Преди минути бяха излезли от голямата нишка и стадото от пръстени оставаше на стотици километри под тях.

Посоката „под“ всъщност бе над главата на Джейкъб. Фотосферата, в центъра на която се виждаше Голямото петно, представляваше огромен, плосък, безкраен огнен таван, осеян със спикнули, увиснали като сталактити.

Той събра крака под себе си, скочи и се затича към следващата машина. По пътя прескочи п-лазерния лъч, който осветяваше пращинките във въздуха. Когато приклепна, извади огледалцето.

Кула го нямаше.

Не се виждаше и Хюз. Джейкъб изсвири сигнала, за който се бяха уговорили. „Всичко е наред.“ Хюз отговори.

Следващия път трябваше да мине под лъча. През цялото време, докато тичаше, очакваше да го проние огнена мълния. Тежко задъхан, Джейкъб най-после се скри зад машината. Това не бе нормално! Не трябваше толкова бързо да се умори. Нещо не беше наред.

Той преглътна и бавно протегна огледалото иззад ръба на камерата.

Прониза го остра болка в пръстите и Джейкъб изпусна огледалото с вик. Още малко и щеше да пъкне ръка в устата си, но я задържа на няколко сантиметра пред лицето си.

В същото време автоматично започна да изпада в лек болкоуспокоителен транс. Червените кръгове пред очите му постепенно избледняха и престана да чувства пръстите си. После облекчението достигна максималната си точка. Беше като теглене на въже. Успя да постигне само толкова — колкото и да се съсредоточаваше, друга, също толкова силна воля, противодействаше на хипнозата.

Поредният номер на Хайд. Е, нямаше време да се пазари с него... каквото и да искаше. Болката вече бе почти поносима и той погледна ръката си. Показалеца и безименния пръст бяха зле изгорени. На другите им нямаше почти нищо.

Той изсвири кратък сигнал на Хюз. Трябваше да пуснат плана му в действие, единствения план с реална възможност за успех.

Нямаха друг шанс, освен да излязат в космоса. Времекомпресията беше превключена на автоматичен режим — първото нещо, за което се бе погрижил Кула след прекъсването на мазерната връзка — и субективното им време почти щеше да отговаря на действителното, необходимо им, за да напуснат хромосферата.

Тъй като нямаше смисъл да нападат принга, най-добрият начин да го забавят бе да разговарят с него.

Облегнат на холокамерата, Джейкъб няколко пъти дълбоко си пое дъх, като не преставаше внимателно да се вслушва. Кула винаги се движеше шумно и имаше шанс да го улучи със зашеметителя, който стискаше в здравата си ръка. Оръжието имаше широк лъч и нямаше нужда от точно прицелване.

— Кула! — извика той. — Не смяташ ли, че стигна прекалено далеч? Защо не излезеш да поговорим?

Джейкъб се заслуша. Разнесе се тихо тракане, сякаш от зъбите на принга. По време на схватката от другата страна двамата с Доналдсън бяха положили огромни усилия да избягват проблясващите бели зъби.

— Кула! — повтори той. — Знам, че е глупаво да съдя за един извънземен според ценностите на собствения си вид, но наистина те мислех за приятел. Дължиш ни обяснение! Поговори с нас! Ако действаш по заповед на Бубакуб, можеш да се предадеш и се заклевам: всички ще свидетелстваме, че си се съпротивлявал!

Тракането се усили. Разнесоха се тътрещи се стъпки. Една, две, три... но нищо повече. Не бе достатъчно, за да се прицели.

— Шъжалявам, Джейкъб — разнесе се над палубата тихият глас на Кула. — Преди да умреш, трябва да ти обясня, но първо те моля да изключиш лазера. Боли ме!

— И мен ме боли ръката, Кула.

— Ужасно, ужасно шъжелявам, Джейкъб — мрачно отвърна прингът. — Моля те, разбери, ти наиштина си ми приятел. Отчащи го правя заради твоята раша. Това е неизбежно прещъпление, Джейкъб. Радвам ше, че шмъртта наближава, за да ме избави от шпомени.

Софизмът на извънземния удиви Джейкъб. Изобщо не беше очаквал такава ловкост от него, каквито и да бяха мотивите му. Тъкмо се канеше да отговори, когато по интеркома изкънтя гласът на Хелън Десилва.

— Джейкъб? Чуваш ли ме? Гравитационното поле бързо отслабва. Губим скорост.

Заплахата се криеше в онова, което не бе казала. Ако скоро не направеха нещо, щяха да започнат дългото падане към фотосферата, падане, от което никога нямаше да се завърнат.

Когато се озовеше в прегръдките на конвекционните клетки, корабът щеше да бъде привлечен надолу към звездното ядро. Ако дотогава бе останало нещо от кораба, разбира се.

— Виждаш ли, Джейкъб? — попита Кула. — Няма полза, даже да ме забавиш. Вече вшичко е швършено. Ще оцана, за да ше убедя, че няма да измишлиш някакъв изход. Но, моля те, хайде да поговорим до края. Не ишкам да умрем като врагове.

Джейкъб се загледа във водородно червената атмосфера на слънцето. Пипала огнен газ продължаваха да се носят „надолу“ (за

него — нагоре) край кораба, ала това можеше да се дължи на движението на газа в този район и в този момент. В никакъв случай не се движеха толкова бързо. А може би корабът вече падаше.

— Ти ши извънредно проникателен, Джейкъб. Комбинира много неясни улики, за да откриеш моята дарба и измамата ми! Швързването ш миналото на моята раша беше блестящо! Кажи ми, макар че моите призраци избягваха камерите, не те ли обърка това, че те понякога ше появяваха от горната щрана, когато аз бях отдолу?

Притиснал студения зашеметител към бузата си, Джейкъб съсредоточено мислеше. Усещането бе приятно, но не му помагаше с нови идеи. А и трябваше да отдели част от вниманието си, за да разговаря с принга.

— Никога не съм си правил труда да мисля за това, Кула. Предполагам, че просто си се надвесвал и си пращал лъч през прозрачното силово поле, което поддържа палубата. Това обяснява защо образът изглеждаше пречупен. Той всъщност се е отразявал под ъгъл в корпуса.

Това беше ценна улика. Джейкъб се зачуди защо не му е направила впечатление.

И яркосинята светлина по време на дълбокия му транс в Байя! Случилото се бе точно преди да отвори очи и да види застаналия пред него Кула! Извънземният трябва да му беше направил холограма! Що за начин да се запознаеш с някого и никога да не забравиш лицето му!

— Кула — бавно каза той. — Не че съм злопамятен или нещо такова, но ти ли беше виновен за странното ми поведение в края на предишното потапяне?

Последва мълчание. После прингът отговори. Фъфленето му се усили.

— Да, Джейкъб. Шъжалявам, но щаваше прекалено любопитен. Надявах ше да те компрометирам. Не ушпах.

— Но как...

— Чух обяшнението на доктор Мартин за въздействието на шилната шветлина върху човеците, Джейкъб!

Прингът почти викаше. Кула за пръв път прекъсваше някого.

— Мешеци наред екшпериментирах върху доктор Кеплър! Пошле върху Ларок и Джеф... и накрая върху теб. Използвах тешен пречупен лъч. Никой не можеше да го види, но той ти пречеше да

мишлиш! Не знаех какво ще направиш. Но знаех, че няма да е нормално. Още веднъж, извинявай. Нямахте как!

Определено бяха престанали да се издигат. Голямата нишка, която бяха напуснали само преди минути, отново се извиси над Джейкъб. Високи струи се извиваха и огъваха към кораба като хищни пръсти.

Той се опитваше да измисли изход, ала въображението му бе стигнало до непристъпна преграда.

„Добре! Предавам се!“

Той остави неврозата му да изложи своите условия. Какво можеше да иска от него проклетото нещо?

Джейкъб поклати глава. Трябваше да се позове на клаузата за извънредни ситуации. Налагаше се Хайд да излезе на повърхността и да се превърне в част от него, като едно време, когато преследваше Ларок на Меркурий и се бе вмъкнал във фотолабораторията. Той се приготви да изпадне в транс.

— Защо, Кула? Кажи ми защо направи всичко това?

Не че имаше значение. Може би Хюз слушаше. Може би Хелън записваше. Джейкъб беше прекалено зает, за да мисли за това.

Съпротива! В нелинейните, неортогонални координати на мисълта той пресяваше чувствата и впечатленията си. Задейства старите си автоматични системи. Завесата постепенно се отдръпна и той се изправи лице в лице с другата си половина.

Непревзимаеми по време на предишните обсади, сега укрепленията бяха още по-страховити. Пръстените насипи бяха заменени с каменни стени. Засените бяха направени от остри игли, тънки и дълги трийсет километра. На върха на най-високата се вееше знаме, на което пишеше „Вярност“. От двете му страни се издигаха два кола, на които бяха набучени глави.

Веднага позна едната. Неговата. Стичащата се от отсечената шия кръв още лъщеше. На лицето му бе изписано угризение.

Другата глава го накара да се разтрепери. Беше главата на Хелън. Клепачите ѝ запърхаха. Главата все още бе жива.

Но защо? Защо беше този гняв към Хелън? И защо бяха тези самоубийствени нотки... това нежелание да се слее с него в почти свръхчовек, какъвто беше някога?

Ако Кула решише да го нападне сега, щеше да е безпомощен. В ушите му виеше вятър, чуваше рев на реактивни двигатели, някой падаше... и викаше, докато профучаваше край него.

И той за пръв път различи думите.

„Джейк! Внимавай с първата стъпка!...“

Това ли беше? Много шум за нищо. Безкрайни месеци, изгубени в опити да открие нещо, което се бе оказало последната иронична забележка на Таня...

Разбира се; След като смъртта беше неизбежна, невротата му позволяваше да види, че скритите думи са били поредното отвличане на вниманието. Хайд криеше нещо друго...

Угризения.

Знаеше, че носи тяхното бреме след случая с Иглата, ала не бе съзнавал истинската му тежест. Сега виждаше колко е неестествено това положение с Джекил и Хайд. Вместо бавно да излекува травмата от болезнената загуба, той беше изолирал едно изкуствено същество, което растеше и се хранеше с него и чувството му за срам, че е допуснал Таня да падне... поради арогантността на човека, който в онзи безумен ден си бе мислил, че може да прави две неща едновременно.

Това беше просто друг вид арогантност... убеденост, че е способен да заобиколи нормалното човешко възстановяване от скръб, цикъла на болка и превъзможване, с помощта на който се справяха милиарди други хора. Както и с близост с други човешки същества.

И сега бе попаднал в капан. Вече разбираше смисъла на вешщото се над укрепленията знаме. Беше възнамерявал да изкупи част от вината си, като проявява вярност към човека, когото бе провалил. Не прекалена вярност, а дълбока... неестествена вярност, основана на отдръпване от всички... като през цялото време се убеждаваше, че е нормален, след като е имал любовници!

Нищо чудно, че Хайд мразеше Хелън! Нищо чудно, че искаше да умре и Джейкъб Демуа!

„Таня никога нямаше да те одобри“, каза му Джейкъб. Ала Хайд не го слушаше. Той имаше своя логика и не се подчиняваше на

неговата.

„По дяволите, тя щеше да хареса Хелън!“

Безполезно. Преградата не поддаваше. Той отвори очи.

Хромосферата ставаше все по-тъмночервена. Вече бяха в нишката. Омекотен от очилата пъстър проблясък го накара да погледне наляво.

Беше пръстен. Бяха се върнали при стадото.

Пред очите му прелетяха още няколко солариани, по обиколката на които сияеха ярки мотиви. Те се въртяха като побъркани гевреци, без да съзнават съдбата, която очакваше слънчевия кораб.

— Но ти не ми отговаряш, Джейкъб — внезапно каза Кула. Джейкъб бе престанал да слуша фъфлещия му глас, но когато чу името си, се сепна.

— Шъш шигурнощ имаш някакво мнение за мотивите ми. Не разбираш ли, че от това ще излезе по-голямо благо... не шамо за моя вид, но и за твоя, и за вашите клиенти?

Джейкъб силно разтърси глава, за да проясни мислите си. Трябваше да се бори с предизвиканата от Хайд сънливост! Единственото хубаво нещо беше, че ръката вече не го болеше.

— Трябва да обмисля всичко това, Кула. Може ли да се оттеглим и да се посъветваме? Ако искаш, ще взема храна за теб и сигурно ще стигнем до някакъв изход.

Последва пауза. Накрая прингът бавно отговори:

— Много ши хитър, Джейкъб. Изкушаваш ме, но шега виждам, че ще е по-добре двамата ш твоя приятел да оцанете където ще. Даже ще ше погрижа за това. Ако някой от ваш помръдне, ще го „видя“.

Джейкъб разсеяно се зачуди какво му е толкова „хитрото“ на това да предложи храна на извънземния. Защо изобщо му бе хрумнала тази идея?

Вече падаха по-бързо. Стадото пръстени над тях стигаше до зловещата стена на фотосферата. Цветовете избледняваха от далечината. Най-далечните същества приличаха на малки венчални халки над мъждукащи зелени пламъчета.

Край Джейкъб се стрелна пърхаща фигура. После се появи друго привидение, постоя за миг край него, после светкавично полетя нагоре и изчезна.

Слънчевите призрази се събираха. Стремглавото падане на кораба може би най-после бе предизвикало тяхното любопитство.

Вече бяха минали по-голямата част от стадото. Точно над тях имаше група магнитоядни. Наоколо им танцуваха мънички пастири. Джейкъб се надяваше, че ще се отдръпнат от пътя им. Нямаше смисъл да взимат със себе си и други. Огнената диря на корабния охлаждащ лазер разсече пространството опасно близо до тях.

Джейкъб се взе в ръце. Не му оставаше нищо друго. Двамата с Хюз трябваше да се опитат да нападнат Кула фронтално. Той изсвири сигнала, две къси и две дълги изсвирвания. Последва мълчание. Накрая чу отговора. Хюз бе готов.

Джейкъб се напрегна и си наложи да се съсредоточи единствено върху атаката. Стискаше зашеметителя в потната си лява длан, без да обръща внимание на разсейващото треперене, напирало от една изолирана част на ума му.

Някъде отдясно се разнесе шум като от падане. Джейкъб изскочи иззад машината и натисна бутона на зашеметителя.

Не го посрещна огнена мълния. Кула го нямаше. Един от безценните зашеметяващи заряди бе отишъл на вятъра.

Той с всички сили се затича напред. Ако успееше да настигне извънземния в гръб...

Ала едва направи няколко крачки, когато яркочервената светлина на фотосферата внезапно се замени със синьо-зелено сияние. Джейкъб си позволи за миг да хвърли поглед нагоре. Светлината идваше от пръстените. Огромните слънчеви създания светкавично се носеха към кораба.

Завиха сирени, по интеркома се разнесе високият глас на Хелън Десилва. Когато синият блясък се усили, Джейкъб прескочи следата, оставена от п-лазерния лъч в прашния въздух, и се приземи само на два метра от Кула.

Хюз бе застанал на колене точно зад принга. Ръцете му бяха окървавени, ножовете му лежаха пръснати по пода. Той погледна извънземния с мътни очи в очакване на смъртоносната мълния.

Джейкъб вдигна зашеметителя. Чул стъпките му, Кула рязко се завъртя. За миг Джейкъб си помисли, че ще успее.

После в лявата му ръка избухна ужасяваща болка и пистолетът изхвърча от пръстите му. Палубата сякаш се олюля. Зрението му се

проясни и той видя Кула, който стоеше пред него. Зъбите му бяха напълно оголени и стърчаха от краищата на напомнящите на пипала „устни“.

— Шъжалявам, Джейкъб. — Прингът фъфлеше толкова силно, че думите му едва се разбираха. — Трябва да щане така.

Извънземният се канеше да го довърши със зъбите си! Джейкъб залитна назад от страх и отвращение. Кула го последва. Зъбите му бавно потракваха в ритъма на стъпките му.

Изпълни го примирение, предчувствие за неминуема гибел. Пулсирането в ръката не означаваше нищо в сравнение с близостта на смъртта.

— Не! — дрезгаво извика той и се хвърли напред към Кула.

В този момент отново се разнесе гласът на Хелън и синьото сияние освети целия кораб. Чу се далечно бръмчене, после някаква могъща сила ги повдигна във въздуха над яростно разтърсващата се палуба.

ЧАСТ ІХ

Живял някога един толкова добродетелен момък, че боговете му дали право на едно желание. Той избрал за един ден да стане колесничар на слънцето. Аполон предрекъл ужасни последствия и се оказал прав. Говори се, че Сахара се появила, когато неопитният колесничар прекарал колесницата прекалено близо до Земята. Оттогава боговете изискват задължително членство в профсъюза.

М. Н. Плейно

26.

ТУНЕЛЕН ЕФЕКТ

Джейкъб се приземи от отсрещната страна на компютърния пулт и тежко се стовари по гръб, за да предпази покритите си с мехури, кървящи длани. За щастие еластичният материал на палубата пое част от удара.

Усети в устата си кръв и главата му изкънтя в пода, докато се претъркаляше на лакти. Магнитоядните над тях се блъскаха към долната половина на кораба и изпълваха вътрешността на обратната страна с ярко синьо сияние. Трите създания докосваха огледалната сфера на около четирийсет и пет градуса „над“ палубата и оставяха голяма празнота точно над нея. Така охлаждащият лазер имаше място да излива във фотосферата смъртоносния си лъч от акумулирана слънчева топлина.

Джейкъб нямаше време да се чуди какво правят соларианите... дали ги нападат, или просто си играят с тях. (Каква мисъл!) Трябваше бързо да се възползва от тази отсрочка.

Хюз беше паднал наблизко. Той вече бе на крака и смаяно се озърташе наоколо. Джейкъб го хвана за ръката... като избягваше допира между ранените им длани.

— Хайде, Хюз. Ако Кула е зашеметен, може би ще успеем да се справим с него!

Хюз кимна. Той беше объркан, но се подчини. Движенията му обаче бяха тромави. Джейкъб трябваше да го дърпа след себе си.

Заобиколиха централния купол и откриха Кула, който тъкмо се изправяше. Извънземният трепереше, ала когато се обърна към тях, Джейкъб разбра, че е безнадеждно. Едно от очите на принга проблясва и той за пръв път видя как действа. Това означаваше...

Замириса на изгоряла гума и левият ремък на очилата му се откъсна. Синята светлина мигновено го заслепи.

Джейкъб блъсна Хюз обратно зад купола и се хвърли след него. Всеки момент очакваше да усети болка в тила, но успя да стигне до люка на гравитационния тунел и падна вътре.

Фейгин се отдръпна настрана, за да им направи място. Той високо изсвири и разклати клоните си.

— Джейкъб! Ти си жив! И твоят другар! Боях се да не се случи непоправимото!

— Откога... — Джейкъб не можеше да си поеме дъх. — Откога падаме?

— От пет-шест минути. След като се свестих, реших да ви проследя. Не мога да се бия, но бих могъл да ви защитавам с тялото си. Кула няма достатъчно енергия, за да ме пробие!

Джейкъб се намръщи. Това беше интересен въпрос. Колко енергия всъщност имаше прингът? Някога бе чел, че човешкото тяло действа средно с мощност сто и петдесет вата. Кула изразходваше значително повече, но на кратки мълнии, траещи половин секунда.

Ако имаше достатъчно време, Джейкъб можеше да изчисли. Когато прожектираше фалшивите си солариани, Кула бе поддържал призраците в продължение на двайсетина минути. После антропоморфните привидения „губеха интерес“ и прингът изведнъж проявяваше вълчи апетит. Всички го бяха отдавали на нервност, но всъщност Кула бе попълвал запасите си от кумарин... и навярно високоенергийни химикали, необходими за лазерната реакция.

— Вие сте ранени! — напевно изсвири Фейгин. Клоните му развълнувано се раздвижиха. — Най-добре да заведеш сънародника си горе, където ще се погрижат за раните ви.

— Предполагам, че си прав — кимна Джейкъб. Не му се искаше да остави Фейгин сам. — Трябва да задам няколко важни въпроса на доктор Мартин, докато се грижи за нас.

Кантът тежко въздъхна.

— В никакъв случай не безпокой доктор Мартин, Джейкъб! Тя се свърза със соларианите! Това е единственият ни шанс!

— Какво?!

— Привлече ги мигането на параметричния лазер. Когато се приближиха, доктор Мартин си сложи психаската и влезе в контакт с тях! Те пратиха няколко от своите магнитоядни под нас и значително забавиха падането ни!

Сърцето на Джейкъб се разтуптя. После свъси вежди.

— Значително? Значи не се издигаме, така ли?

— За съжаление, не. Продължаваме бавно да падаме. И не е ясно още колко време ще могат да ни държат пръстените.

Джейкъб изпита възхищение към Мартин. Тя се бе свързала със соларианите! Това беше един от епохалните успехи на всички времена и все пак бяха обречени.

— Фейгин — предпазливо каза той, — ще се върна колкото мога по-бързо. Междувременно ще можеш ли да имитираш гласа ми достатъчно добре, за да заблудиш Кула?

— Да, струва ми се. Ще опитам.

— Тогава поговори с него. Използвай всичките си трикове, за да го разсееш и разколебаш. Не бива да го допускаме до компютърния пулт!

Фейгин подсвирна в знак на съгласие. Джейкъб се обърна и закри край гравитационния тунел.

Чувстваше се странно, сякаш гравитационните полета бяха започнали да се колебаят. Вътрешното му ухо го безпокоеше както никога досега, докато помагаше на Хюз да прекоси късата дъга, и трябваше да се съсредоточи, за да пази равновесие.

Горната страна продължаваше да е червена — червената светлина на хромосферата. Но пърхащите синьозелени солариани танцуваха по-близо, отколкото Джейкъб някога ги бе виждал. „Крилете“ им бяха широки почти колкото самия кораб.

Тук горе също блестяха сини следи от п-лазерния лъч. Близко до ръба на палубата бръмчеше самият лазер.

Двамата прескочиха няколко тънки лъча.

„Само да имахме инструменти, за да демонтираме уреда от стойката“, помисли си Джейкъб. Е, нямаше смисъл да мечтае. Той помогна на партньора си и го настани на едно от креслата. После пристегна ремъците му и отиде да потърси аптечката.

Откри я до командния пулт. Откакто не беше виждал Мартин, изглежда, че психоложката бе избрала друга част на палубата, за да общува със соларианите, надалеч от останалите. На креслата край командния пулт седяха Ларок и Доналдсън. Наблизо беше пристегнат и трупът на Дубровски.

Хелън Десилва и останалите й хора бяха наведени над уредите си. Когато Джейкъб приближи, тя вдигна поглед.

— Джейкъб! Какво става?

Той криеше ръце зад гърба си, за да не я разсейва. Ала вече трудно се държеше на крака. Скоро трябваше да направи нещо.

— Не успяхме. Но поговорихме.

— Да, чух всичко, после и силен шум. Опитах се да те предупредя преди да се блъснем в пръстените. Надявах се, че ще се възползваш от възможността.

— А, сблъсъкът ни помогна. Разтърси ни, но и ни спаси живота.

— Ами Кула? Джейкъб сви рамене.

— Още е долу. Мисля, че енергията му е на изчерпване. По време на боя ни тук, той изгори половината лице на Доналдсън с един изстрел. Там долу се целеше само в стратегически места.

Той ѝ разказа за опита на Кула да го нападне със зъби.

— Мисля, че скоро съвсем ще се изчерпи. Ако имахме много хора, можехме да ги хвърлим срещу него, докато се изтощи. Но нямаме. Хюз е готов да го нападне, ала вече не е в състояние да се бие. Предполагам, че вие двамата не можете да напуснете постовете си.

Хелън се обърна, за да отговори на алармения сигнал, който се носеше от контролния пулт. После извинително погледна Джейкъб.

— Съжалявам. Имаме прекалено много работа тук. Опитваме се да стигнем до компютъра, като задействаме корабните сензори в кодиран ритъм. Върви бавно и постоянно се налага да прекъсваме, за да се справяме с извънредни ситуации. Боя се, че няма да успеем. Системите се разпадат. — Тя се обърна, за да отговори на друг сигнал.

Джейкъб заотстъпва назад. Не искаше да я разсейва.

— Мога ли да помогна?

Пиер Ларок го гледаше от креслото си на няколко крачки разстояние. Дребният французин бе пристегнат с ремъците си така, че да не може да се освободи сам. Джейкъб съвсем бе забравил за него.

Той се поколеба. Поведението на Ларок точно преди боя на горната страна не вдъхваше доверие. Хелън и Мартин го бяха завързали, за да не се налага да го пазят.

Джейкъб обаче се нуждаеше от някой със здрави ръце, за да му помага с аптекката. Спомняше си опита за бягство на журналиста на Меркурий. Макар че не можеше да му се вярва, Ларок имаше дарба — когато поискаше да я използва.

В момента изглеждаше искрен. Джейкъб поиска от Хелън разрешение да го освободи. Тя хвърли поглед към тях и сви рамене.

— Добре. Но ако се приближи до уредите, ще го убия. Кажи му го.

Нямаше нужда да му го казва. Ларок кимна, че е разбрал. Джейкъб се наведе и започна да го развързва със здравите пръсти на дясната си ръка.

— Джейкъб, дланите ти! — изсъска зад него Хелън. Загрижеността на лицето ѝ стопли сърцето му. Ала точно сега тя имаше по-важна работа от неговата. И го знаеше. Джейкъб прие факта, че изобщо го е забелязала, като огромна проява на обич. Тя окуражително му се усмихна за миг, после продължи да отговаря на безкрайните алармени сигнали.

Ларок стана от креслото и заратрива раменете си, после взе аптекката и махна на Джейкъб. Усмивката му бе иронична.

— Кого ще лекуваме първо? — попита той. — Теб, другия човек или Кула?

ВЪЛНЕНИЕ

Хелън трябваше да намери време да помисли. Не можеше да няма изход! Системите, създадени на основата на галактическата наука, се разпадаха. До този момент бяха изгубили времекомпресията и гравитационното поле, плюс няколко второстепенни механизма. Ако изключеше и вътрешният гравитационен контрол, щяха да са безпомощни пред яростта на хромосферните бури.

Не че имаше значение. Пръстените, които ги държаха, очевидно бяха уморени. Падаха. Останалите от стадото вече бяха високо над тях и почти не се виждаха в розовата мъгла. Нямаше да издържат още дълго.

Замига алармена лампичка.

Имаха контрол над вътрешното гравитационно поле. Тя бързо пресметна наум, после въведе нужните параметри.

Бедният Джейкъб. Беше опитал. Умората се четеше на лицето му. Хелън изпитваше срам, че не взе участие в боя на обратната страна, но, разбира се, това така или иначе беше безсмислено.

Сега всичко зависеше от нея. Но как, след като всичко се разпаднаше?!

Не всичко. Освен мазерната връзка с Меркурий, земната техника продължаваше да функционира нормално. Кула не я бе докоснал. Охлаждането все още действаше. Електромагнитните полета около корпуса също държаха, въпреки че бяха изгубили способността си избирателно да пропускат повече слънчева светлина от обратната страна. Естествено.

Корабът се разтърсваше. Нещо се блъсна в него. Веднъж, после пак. Над ръба на палубата се издигна нещо ярко. Пръстен, който се допря до огледалния корпус. Над него пърхаха няколко солариани.

Разнесе се високо, отворително стържене. По обиколката на пръстена изпъкнаха ярколилави петна. Той пулсираше под заповедите на мъчителите си. Предният край на слънчевия кораб остана без опора

и той рязко се наклони. Десилва и партньорът ѝ се опитаха да го стабилизират.

Когато вдигна глава, Хелън видя, че соларианските им съюзници се отдалечават с двата останали пръстена.

Не можеха да направят нищо повече. Пръстенът, който ги беше изоставил, вече представляваше само светла точица над тях и бързо се носеше нагоре на стълб от зелен пламък.

Падаха все по-бързо. Хелън виждаше на екраните си пулсиращите грануляционни клетки на фотосферата и Голямото петно, по-огромно от всякога.

Никой не се бе приближавал толкова до звезда. Скоро щяха да са там — първите хора в слънцето.

За кратко.

Хелън впери очи в далечните солариани и се зачуди дали не трябва да повика всички заедно да... да им махнат за сбогом или нещо подобно. Искеше ѝ се Джейкъб да беше тук.

Но той пак бе слязъл долу. Щяха да загинат, преди да успее да се върне.

Тя се вгледа в зелените светлини и се запита как пръстените се движат толкова бързо.

И внезапно изруга. Чен се Обърна към нея.

— Какво става, капитане? Полетата ли изгубихме?

Хелън нададе ликуващ вик и започна да натиска различни бутони.

Дано на Меркурий да можеха да следят телеметричните им данни, защото ако загинеха тук на слънцето, това със сигурност щеше да е нещо уникално!

Ръцете на Джейкъб продължаваха да пулсират. По-лошо — сърбяха го. Не можеше да се почеше, разбира се. Лявата му длан беше в плътен блок медпяна, както и два от пръстите на дясната.

Пак бе приклепнал на прага на гравитационния тунел и оглеждаше палубата на обратната страна. Фейгин се отдръпна настрана, за да може Джейкъб да използва новото си огледалце, залепено за молив с малко медпяна.

Кула не се виждаше. Камерите изпъкваха на пулсиращия син фон на изтощените магнитоядни. Следата на п-лазера очертаваше

пресечени линии във въздуха.

Той даде знак на Ларок да остави товара си точно върху прага на люка до Фейгин.

Двамата си помогнаха един на друг да покрият лицата и шиите си с медпяна. Очилата бяха херметизирани с големи количества от гъвкавия материал.

— Ти, разбира се, знаеш, че е опасно — каза французинът. — Медпяната може да ни предпази от мълниите, но е силно запалима. Между другото, това е единственият запалим материал, който се допуска на космическите кораби поради уникалните му лечебни свойства.

Джейкъб кимна. Ако приличаше на Ларок, имаше голяма вероятност да уплашат извънземния до смърт!

Той взе кафявия флакон и пръсна малко на палубата. Нямах голям обхват, но можеше да послужи за оръжие. Оставаха им още доста флакони.

Корабът се разтърси, после още два пъти. Джейкъб вдигна поглед и видя, че са се наклонили. Магнитоядният, който ги подпираше от тази страна, бавно се спускаше към ръба на палубата. Някой от пръстените от другата страна трябва да ги бе изпуснал. Това означаваше, че почти нямат шанс.

Корабът отново подскочи и започна да се стабилизира. Джейкъб въздъхна. Все още имаше време да се спасят, ако успееше незабавно да обезвреди Кула. Ала това очевидно не беше възможно. Искаше му се да може да се качи горе при Хелън.

— Фейгин — каза Джейкъб. — Аз не съм човека, когото познаваш. Онзи човек вече щеше да се е справил с Кула и всички щяхме да сме в безопасност. И двамата знаем на какво беше способен той. Моля те, разбери. Опитах. Но просто вече не съм същият. Листата на канта прошумоляха.

— Знам, Джейкъб. И тъкмо затова те поканих в проекта.

Джейкъб го зяпна.

— Нямах представа, че проблемите тук са толкова сериозни, колкото се оказаха. Повиках те, само за да ти помогна да се измъкнеш от какавидата, в която се превърна след Еквадор, и после да те запозная с Хелън Десилва. Планът успя. Доволен съм.

Джейкъб беше смаян.

— Но, Фейгин, умът ми... — Той млъкна.

— Нищо му няма на ума ти. Просто имаш прекалено развнтено въображение. Това е. Честно казано, Джейкъб, ти си фантазираш невероятни неща! Никога не съм срещал хипохондрик като теб!

Мислите на Джейкъб препускаха, Или кантът проявяваше учтивост, или грешеше, или... или беше прав. Фейгин никога досега не го бе лъгал, особено по лични въпроси.

Възможно ли беше г-н Хайд изобщо да не е невроза, а само игра? Като малък си бе измислял толкова подробни вселени, че трудно можеха да се различат от действителността. Неговите светове наистина бяха съществували. Психотерапевтите просто се усмихваха на богатото му, но нормално въображение, защото — както винаги показваха тестовите — той знаеше, че играе, а тъкмо това беше важното!

Възможно ли бе г-н Хайд да е герой от играта?

Наистина, досега това не беше навредило на никого. Бе досадно, да, но винаги се оказваше, че има основателна причина за нещата, които го „караше“ да върши. Досега.

— Когато се запознах с теб, Джейкъб, ти не беше нормален. Но Иглата те излекува. Лекарството плаши, затова ти го превърна в игра. Не знам подробностите, защото ти беше много потаен. Но сега знам, че си се освестил. Вече от двайсетина минути.

Джейкъб се овладя. Независимо дали Фейгин бе прав, нямаше време да стои тук и да дрънка празни приказки.

Оставаха му само няколко минути да спаси кораба. Ако това изобщо беше възможно.

Хромосферата навън искреше. Следите на п-лазерните лъчи се пресичаха над палубата.

Джейкъб се опита да щракне с пръсти и потръпна от болка.

— Ларок! Изтичай горе и донеси запалката си. Бързо! Французинът се отдръпна назад.

Ами че тя е тук — отвърна той. — Но каква полза... Джейкъб вече се насочваше към интеркома. Ако Хелън пазеше някакъв запас от енергия, сега бе моментът да го използва. Трябваше му малко време! Преди да успее да натисне бутона обаче, в кораба се разнесе сирена.

— Разумни същества — изкънтя гласът на Хелън, — моля, пригответе се за ускорение. Скоро напускаме слънцето.

Гласът ѝ звучеше развеселено.

— Поради характера на предстоящото ни заминаване, препоръчвам на всички пътници да облекат колкото може по-топли дрехи! По това време на годината слънцето може да е много студено!

28.

СТИМУЛИРАНА ЕМИСИЯ

От вентилационните шахти около охлаждащия лазер постоянно духаше студен въздух. Джейкъб и Ларок се бяха свили край огъня, опитвайки се да се преборят със студа.

— Хайде, миличък, гори! — Върху палубата димеше купчина втвърдени стърготини медпяна. Огънят бавно се разгаряше.

— Ха-ха! — засмя се Джейкъб. — Щом веднъж си бил пещерен човек, завинаги си оставаш такъв, а, Ларок? Човек стига чак до слънцето, но си пали огън, за да се грее!

Французинът разсеяно се усмихна и продължи да трупа стърготини в огъня. Откакто Джейкъб го беше освободил от креслото, иначе бърбивият журналист почти не разговаряше. От време на време обаче ядосано измърморваше нещо и плюеше.

Джейкъб протегна към пламъците факел, направен от парче медпяна, залепено за течнотръба. Краят му започна да дими и във въздуха се заиздига гъст черен дим.

Скоро имаха няколко факела. За да могат да дишат, трябваше да се отдръпнат назад, пред вентилационната шахта. Фейгин се Отдалечи навътре в гравитационния тунел.

— Добре — каза Джейкъб. — Да вървим! — Той изскочи наляво от люка и хвърли един от димящите факели колкото може по-надалеч. Зад него Ларок правеше същото в срещуположната посока.

Силно шумолейки с листа, Фейгин ги последва навън. Кантът се насочи към отсрещния край на палубата, за да играе ролята на часови и ако може, да привлича огъня на Кула. Беше отказал да го покроят с медпяна.

— Чисто е — тихо изсвири той. — Кула не се вижда наоколо.

Това едновременно бе добре и зле. Бяха установили местонахождението на принга. Само че той най-вероятно се опитваше да повреди охлаждащия лазер.

Започваше да става СТУДЕНО!

Сега Джейкъб виждаше, че планът на Хелън е съвършено логичен. Тъй като все още контролираше щитовете на кораба (доказваше го фактът, че екипажът е жив), тя можеше да пропуска слънчева топлина в каквито количества иска. Тази топлина можеше да се насочи директно към охлаждащия лазер и да се изпомпи обратно в хромосферата, заедно с остатъчната топлина на двигателя. Само че този път потокът беше ураганен и насочен надолу. Струята бе спряла падането им и сега отново се издигаха.

Естествено, такава бърникане в автоматичната охлаждаща система на кораба не можеше да е точно. Хелън трябва да бе решила да програмира механизма така, че да се отклони по посока на захладане. Тази грешка по-лесно щеше да се поправи.

Идеята ѝ беше блестяща. Джейкъб се надяваше, че ще има възможност да ѝ го каже.

Той заобиколи купола и стигна до точката, където свършваше полезрението на Фейгин. Без да се озърта наоколо, Джейкъб хвърли още два факела към различни части на палубата. От местата, където паднаха, се заиздига черен дим.

Следите на п-лазерния лъч сияеха в задимения въздух. Някои изчезваха, изчерпани от непрекъснатото минаване през дима.

Джейкъб се отдръпна назад, така че Фейгин да го вижда. Имаше още три факела, които хвърли под различни ъгли над централния купол. Ларок дойде при него и хвърли своя запас.

Един от факелите мина точно над центъра на купола, попадна в лъча на охлаждащия лазер и изчезна в облак от пара.

Джейкъб се надяваше, че това няма да навреди на лъча. Кохерентните рентгенови лъчи спокойно преминаваха през корпуса, но не бяха предвидени за плътни предмети.

— Хайде! — прошепна той.

Двамата с Ларок се насочиха към стената на купола, където пазеха резервните части, за записващите устройства. Французинът отвори един от шкафове и се качи върху най-горната лавица, после протегна ръка. Джейкъб се вмъкна до него.

Сега бяха извънредно уязвими. Кула трябва да реагира на очевидната заплаха на факлите! Видимостта вече спадеше под нормалните граници. Носеше се отвратителна смрад и Джейкъб дишаше все по-трудно.

Ларок опря рамо в стената на шкафа, после склучи пръсти, обърна дланите си нагоре и ги протегна към Джейкб, който бързо се покатери върху раменете му.

Тук куполът се заобляше, но повърхността му бе гладка и Джейкб имаше само три пръста, вместо десет. Все още лепкавата медпяна му помогна. След два неуспешни опита, той се съсредоточи и скочи от раменете на Ларок. Когато наближи върха, трябваше да внимава с охлаждащия лазер. Виждаше смъртоносния отвор. Лазерът тихо бръмчеше на два метра от него. Задименият въздух искреше и Джейкб се зачуди на какво разстояние е безопасно да се доближи.

Той извърна очи, за да не мисли за това.

Не можеше да подсвирне, за да им покаже, че е успял. За да определят момента за отвличане на вниманието, трябваше да разчитат на изключителния слух на Фейгин.

Оставаха още поне няколко секунди. Джейкб реши да рискува. Той се претърколи по гръб и погледна нагоре към Голямото петно.

Слънцето беше навсякъде.

Оттук не се виждаше кораба. Нямаше битка. Нямаше планети, звезди и галактики. Ръбът на очилата му дори не му позволяваше да види собственото си тяло. Фотосферата го обгръщаше.

Тя пулсираше. Като поклащащи се дъсчени огради, горите от спикули се протягаха към него, струите плазма се разцепваха точно над главата му.

И ревяха.

Голямото петно втренчено го гледаше. За миг заприлича на лице, брадата лице на патриарх. Пулсирането беше дъхът му. Ревът бе еката на мощния му глас, песен на милиарди години, която чуваха и разбираха само другите звезди.

Слънцето беше живо. Нещо повече, то го виждаше. И насочваше към него цялото си внимание.

Наричай ме животворец, защото аз ти давам храна. Аз горя и ти живееш от пламъците ми. Аз се движа и ти давам отправна точка. Наоколо е пространството, моята завивка. Времето точи косата си в моята ковачница.

Живо създание, дали Ентропията, моята злобна леля, е забелязала нашия заговор? Още не, струва ми се, защото си прекалено малко. Твоята нищожна съпротива срещу притеглянето ѝ е само пърхане в мощен вятър. И тя си мисли, че още съм неин съюзник.

Наричай ме животворец, о, живо създание, и плачи. Аз безкрайно горя и поглъщам онова, което не може да се замени. Докато ти придирчиво отпиваш от течението ми, изворът бавно се изчерпва. Когато свърши, други звезди ще заемат моето място, но не завинаги!

Наричай ме животворец и се смей!

Казват, че ти, живо създание, от време на време чуваш гласа на истинския Животворец. Той говори с теб, но не и с нас, Неговите първородни чеда!

Съжали звездите, о, живо създание! Ние пеем еони наред в престорена радост и се трудим за Неговата зла сестра в очакване на деня на твоята зрялост, ти, мъничък ембрион, когато Той ти позволи отново да промениш света.

Джейкъб безмълвно се засмя. О, какво въображение! В края на краищата Фейгин имаше право. Той затвори очи, като продължаваше да чака сигнала. Откакто бе стигнал до върха на купола, бяха изтекли точно седем секунди.

— Джейк... — Женски глас. Той погледна, без да отваря очи.

— Таня.

Тя стоеше до пионоскопа в своята лаборатория, точно както я бе виждал толкова много пъти, когато идваше да я вземе. Оплетена кестенява коса, малко неравни бели зъби, широка усмивка и големи очи с бръчици наоколо. Таня грациозно пристъпи напред и застана пред него с ръце на хълбоците.

— Крайно време беше!

— Таня, не... не разбирам.

— Крайно време беше да накараш образа ми да направи нещо друго, освен да пада! Да не мислиш, че е забавно постоянно да правиш едно и също? Защо не си спомни някой от хубавите ни моменти?!

Джейкъб внезапно осъзна, че е вярно! От две години си спомняше Таня само в онзи последен миг, без изобщо да се замисля за времето, което бяха прекарвали заедно!

— Е, признавам, че имаше някаква полза от това — кимна тя. — Изглежда най-после си се избавил от оная проклета арогантност. Просто от време на време си мисли за мен, за Бога! Не обичам да ме забравят!

— Добре, Таня. Ще си спомням за теб. Обещавам.

— И обърни внимание на звездата! Стига си мислил, че си въобразяваш всичко!

Гласът ѝ омекна. Образът започна да избледнява.

— Имаш право, Джейк, скъпи, наистина я харесвам. Пожелавам ти...

Той отвори очи. Фотосферата пулсираше над него. Петното го зяпаше. Гранулационните клетки бавно туптяха като живи сърца.

„Ти ли направи това?“ — мислено попита Джейкъб.

Отговорът го прониза и излезе от другата страна на тялото му. Лечение на невроза с неутрино. Извънредно оригинален метод.

Отдолу се разнесе кратко изсвирване. Преди да осъзнае, че се движи, той запълзя към звука, после надясно.

И когато погледна надолу, видя главата на Кула а-принг аб-пил-аб-киса-аб-соро-аб-хул-аб-пубер.

Извънземният беше обърнат наляво от Джейкъб и ръката му все още бе протегната към отворения панел на компютъра. Макар че димът скриваше почти всичко, Джейкъб забеляза сиянието на плазерния лъч.

Отляво се разнесе шумолене на листа. Някъде надясно отекваха тичащите стъпки на Ларок, който заобикаляше купола.

Изад заоблената стена се подадоха няколко клонки със сребристи върхове. Кула приклепна и един от лъскавите рецептори на Фейгин припламна. Кантът издаде висок вой и се скри от поглед. Кула бързо се обърна.

Джейкъб извади флакона с медпяна от джоба си, прицели се и натисна бутона. Към очите на принга полетя тънка струя течност. В мига, преди да достигне целта си, се появи Пиер Ларок и навел глава, се втурна през дима към Кула.

Извънземният отскочи назад. Медпяната мина пред очите му. В този момент по дължината ѝ пробяга искра и цялата струя избухна в пламък. Вдигнал ръце пред лицето си, Кула заотстъпва. Ларок прелетя през падащите въгленчета и се заби в корема му.

Прингът едва не падна в гъстия дим. Той хвана французина за шията и я стисна. Ларок бясно се съпротивляваше, ала вече бе изгубил инерцията си.

Джейкъб се приготви за скок. Димът беше толкова гъст, че вече не можеше да сдържа кашлицата си. Ако го видеше, преди да скочи, Кула нямаше да си прави труда да убива Ларок по бавния начин. Щеше да довърши и двама им с поглед.

Мускулите му се свиха като твърди пружини и той се хвърли от купола.

В неговата субективна версия на времекомпресията полетът изглеждаше бавен и спокоен. Това беше номер от едно време и Джейкъб автоматично го приложи.

Когато измина една трета от разстоянието, той видя, че главата на Кула започва да се завърта. Трудно му бе да види какво точно прави извънземният с Ларок в този момент. Черният дим забулваше всичко друго, освен яркочервените очи на принга и Два бели проблясъка под тях.

Очите се насочиха към него. В това състезание един от двама им трябваше да стигне пръв до определена точка в пространството, точно надясно от главата на извънземния. Джейкъб се зачуди под какъв ъгъл може да стреля прингът.

Напрежението го измъчваше. Джейкъб реши да ускори нещата и да види какво ще се случи.

Последва блясък, изтракване на зъби, вцепеняващ удар на рамото му в главата на Кула. Той се вкопчи в предницата на дрехата на извънземния, докато инерцията му ги поваляше един върху друг на палубата.

Затъркаляха се в хаос от размахващи се ръце и крака. Джейкъб някак си успя да мине зад противника си и силно го хвана за тънката шия, докато Кула се мъчеше да завърти глава и да го прободее със зъбите си или да го изгори с лазерните си очи.

Яките, напомнящи на пипала ръце на принга се протягаха назад. Джейкъб наклони глава настрани и се опита да го приклеци с краката

си. След като се претърколи почти наполовина по палубата, той успя и бе възнаграден с пронизваща болка в дясното си бедро.

— Още — задавен от дима, изхриптя Джейкъб. — Стреляй, Кула. Изхаби цялата си енергия!

Още две мълнии улучиха откритите му крака и пратиха вълни от болка към мозъка му. Той стискаше зъби и се молеше Кула да продължи да стреля.

Ала прингът се отказа да хаби силите си и започна да се търкаля още по-бързо, блъскайки Джейкъб всеки път, щом човекът се окажеше под него. И двамата кашляха. Кашлицата на Кула звучеше като пет-шест лагера, разтърсвани в бутилка.

Нямаше как да го удуши! Когато не се държеше за него, за да си спаси живота, Джейкъб се опитваше да напипа гръкляна на извънземния. Ала той като че ли нямаше нито една уязвима точка! Не беше честно. На Джейкъб му се искаше да изругае лошия си късмет, но нямаше достатъчно въздух. В дробовете му се задържаше само толкова, колкото да кашля всеки път, щом прингът го притиснеше отгоре.

Сълзи замъгляваха зрението му. Боляха го очите. Изведнъж осъзна, че очилата му ги няма! Кула ги бе изгорил или в първия момент, в който Джейкъб се бе метнал от купола, или по време на схватката.

„Къде се бави Ларок, по дяволите?!“

Ръцете му трепереха от напрежение. Постоянното блъскане в пода му причиняваше ужасни болки в корема и слабините. Кашлицата на Кула звучеше все по-мъчително, самият той зловещо хриптеше. Усещаше първите признаци на топлинен удар, страхуваше се, че това изпитание никога няма да свърши. После в гърба му се заби един от димящите факели.

Пламъкът угасна, отделяйки голямо количество топлина. Джейкъб извика. Болката беше прекалено ненадейна, за да я преодолее. За миг отпусна шията на Кула и извънземният се отскубна от ръцете му.

Прингът изпълзя настрани и бързо се обърна към него. Джейкъб затвори очи и покри лице със защитената си лява ръка в очакване на лазерна мълния.

Опита да се изправи, но нещо ставаше с дробовете му. Не работеха както трябва. Дишаше плитко и усещаше, че губи равновесие. Чувстваше гърба си като овъглен.

Недалеч, най-много на два метра, се разнесе високо изтракване! После още едно, по-близо.

Джейкъб отпусна ръката си. Вече нямаше сили да я държи пред лицето си. И беше безсмислено да стиска клепачи. Той отвори очи и видя Кула, коленичил на метър от него. През гъстия дим се виждаха само червените му очи и лъскавите му бели зъби.

— Ку... Кула... — задъхано изхриптя Джейкъб. — Откажи се, това е последният ти шанс. Предупреждавам те...

Това щеше да се хареса на Таня, помисли си той. Надяваше се, че Хелън е чула прощалните му думи.

„Прощални думи ли? По дяволите, защо да не дам на Кула един последен урок! Даже да ми пререже гърлото или да пробие дупка в мозъка ми, пак ще имам време да му направя подарък!“

Той извади флакона с медпяна от колана си и го повдигна. Хубавичко щеше да напръска Кула! Дори ако това означаваше да умре в същия миг от лазер, вместо от обезглавяване.

В лявото му око избухна ужасяваща болка, сякаш огнена мълния бе пронизала главата му и беше излязла от другата страна. В този момент той натисна бутона и насочи флакона към лицето на Кула.

29.

АБСОРБИРАНЕ

Когато корабът се издигна край стадото от пръстени, Хелън погледна навън.

Зелено-сините цветове бяха избледнели от разстоянието. И все пак съществата продължаваха да сияят, живи точки, подредени в конвой, миниатюрни в сравнение с гигантските размери на хромосферата.

Пастирите вече бяха прекалено далеч, за да се виждат.

Стадото се скри зад тъмната грамада на нишката.

Хелън се усмихна. „Ех, защо нямаме мазерна връзка? — помисли си тя. — На Земята щяха да видят, че сме положили всички усилия. Щяха да знаят, че соларианите не са ни убили, както ще заключат някои. Те се опитаха да ни помогнат. Ние разговаряхме с тях!“

Тя се наведе да отговори едновременно на два сигнала.

Д-р Мартин безцелно се мотаеше зад нея и копилота. Парапсихоложката беше рационална, но не особено последователна. Току-що се бе върнала от отсрещния край на горната страна и сега крачеше напред-назад, като си мърмореше нещо под нос.

Мартин бе проявила достатъчно здрав разум да не им се пречка в краката, слава на Ифни! Ала беше отказала да седне на креслото си. Хелън се колебаеше дали да я помоли да отиде на обратната страна. В сегашното си състояние добрата докторка нямаше да е от голяма полза.

Във въздуха се носеше зловоние. Мониторите от обратната страна показваха само гъст черен дим. Преди минути се бяха чували викове и шумове от страшна схватка. На два пъти някой бе изкрещял. Преди няколко секунди се беше разнесъл вик, който можеше да събуди мъртвите. После бе настанала тишина.

Единственото чувство, което Хелън си позволяваше, беше гордост. Битката бе продължила толкова много благодарение на тях,

особено на Джейкъб. Оръжията на Кула можеха да ги довършат далеч по-бързо.

Разбира се, нямаше вероятност да са успели. Иначе вече щеше да чуе нещо. Тя сподави емоциите си и си каза, че трепери от студ.

Температурата бе спаднала на пет градуса. Колкото повече се уморяваше и реакциите ѝ се забавяха, толкова повече оценяваше студената страна на охлаждащия лазер. Защото горещата щеше да е катастрофа.

Тя отговори на поредната промяна в електромагнитното поле, която заплашваше да остави прозорец в ултравиолетовия диапазон, и под внимателния ѝ контрол, полето бързо се възстанови.

Охлаждащият лазер пъшкаше, докато изпомпваше топлина от хромосферата и я изхвърляше надолу като рентгенови лъчи. Издигаха се мъчително бавно.

После зави сирена. Това бе викът на умиращ кораб.

Зловонието беше ужасно! Освен това цареше кучешки студ. Някой наблизко трепереше и кашляше. Джейкъб постепенно осъзна, че това е самият той.

Поредният пристъп на суха кашлица го накара да седне. След като се овладя, той дълго остана неподвижен, като се чудеше, че още е жив.

Димът бе започнал леко да се разнася. Вентилационната система все още работеше.

Фактът, че изобщо може да вижда, беше удивителен. Джейкъб вдигна дясната си ръка и докосна лявото си око.

То бе отворено и сляпо. Но беше цяло! Той спусна клепача и го опипа с три пръста. Окото си бе там, както и мозъкът зад него... спасени от гъстия дим и изчерпването на енергийния запас на Кула.

Кула! Джейкъб рязко завъртя глава и потърси извънземния.

На два метра от него лежеше тънка бяла ръка. Въздухът още повече се проясни и той видя цялото тяло на принга.

Лицето му беше силно обгорено. От останките от огромните му очи висяха нишки овъглена медпяна. От големи цепнатини по кожата му течеше цвъртяща синя течност.

Кула очевидно беше мъртъв.

Джейкъб запълзя напред. Първо трябваше да провери Ларок. После Фейгин. Да, така трябваше.

После щеше да повика някой, който да се справи с компютъра... ако все още имаше шанс да поправят стореното от Кула.

Откри французина по стоновете му. Той седеше на няколко метра зад принга и се държеше за главата.

— Ооох... ти ли си, Демуа? Не ми отговаряй. Гласът ти може да пръсне бедната ми глава!

— Добре ли си, Ларок? Журналистът кимна.

— И двамата сме живи, значи Кула трябва да е убит, нали? Mon Dieu! Приличаш на спагети! И аз ли изглеждам така?

Каквито и да бяха последиците от битката, Ларок не бе изгубил словоохотливостта си.

— Хайде, Ларок. Ела да ми помогнеш. Имаме още работа.

Французинът понечи да се изправи, но трябваше да се хване за рамото на Джейкъб, за да запази равновесие. Дватама взаимно си помогнаха да станат.

Факлите трябва да бяха изгорели, защото въздухът бързо се проясняваше. Докато заобикаляха купола по посока на часовниковата стрелка обаче, пред лицата им все още се стелеха валма дим.

По пътя стигнаха до п-лазерен лъч и тъй като не можеха нито да го прескочат, нито да се наведат, минаха през него. Джейкъб потръпна, когато лъчът очерта кървава линия по външната страна на дясното му бедро и вътрешната на лявото. Дватама продължиха.

Когато намериха Фейгин, кантът беше в безсъзнание. От дихателния му отвор се чуваше тих звук и сребристите камбанки звънтяха, ала той не отговори на въпросите им. Щом се опитаха да го преместят, установиха, че не е възможно. От кореновите му възли се бяха появили десетки остри нокти, които се впиваха в твърдия еластичен материал на палубата.

Имаха и друга работа. Джейкъб неохотно остави канта и двамата с Ларок с олюляване се насочиха към люка на купола.

Джейкъб натисна бутона на интеркома.

— Хел... Хелън...

Той зачака. Ала никой не му отговори. Чу собствените си думи да отекват на горната страна и разбра, че устройството не е повредено. Тогава какво се бе случило?

— Хелън, чуваш ли ме? Кула е мъртъв! Обаче... доста пострадахме. Ти... ти или Чен... можете ли да дойдете долу... да

поправите...

Студеният въздух, който духаше от охлаждащия лазер, го накара да се разтрепери. Вече не можеше да говори. С помощта на Ларок той се отдръпна от шахтата и се строполи върху пода на гравитационния тунел.

Закашля се, легнал настрани, за да предпази изгорения си гръб. Пристъпът бавно отмина, но гърдите продължиха да го болят.

Мъчеше се да не заспи. Просто щеше да си почине малко и после да отиде на горната страна. Да провери какво се е случило.

Изпитваше силни болки в ръцете и краката. Бяха прекалено много, а мозъкът му бе прекалено разфокусиран, за да отблъсква техните съобщения. Като че ли имаше спукано ребро, навярно от боя с Кула.

Всичко това обаче бледнееше в сравнение с пулсирането от лявата страна на главата му. Сякаш върху кожата му тлееха въглени.

Подът на гравитационния тунел му се струваше странен. Плътното гравитационно поле трябваше да действа равномерно върху цялото му тяло. То обаче сякаш се вълнуваше като океанска повърхност и пращаше под гърба му вълнички от лекота и тежест.

Очевидно имаше нещо нередно. Но всъщност усещането му харесваше. Сънят щеше да е толкова приятен...

— Джейкъб! Слава Богу! — изкънтя над него гласът на Хелън, ала все още звучеше много отдалеч — приятелски, определено, топъл... но неуместен. — Няма време за приказки! Ела тук горе, бързо, мили! Гравитационните полета се разпадат! Пращам Мартин, но... — Разнесе се изтракване и гласът ѝ замлъкна.

Щеше да е чудесно пак да види Хелън, разсеяно си помисли той. Този път нямаше сили да се бори със съня. Известно време Джейкъб не мислеше за нищо.

Сънува, че е Сизиф, човекът, обречен вечно да бута камък нагоре по безкраен хълм. Джейкъб реши, че може да накара хълма да си мисли, че е равен и само прилича на хълм. И преди го беше правил.

Само че този път хълмът се разгневи. Той се покри с мравки, които се катереха по тялото му и болезнено го хапеха. Една оса снасяше яйцата си в очите му.

Освен това на някои места хълмът беше лепкав и не го пускаше. Другаде бе хлъзгав и тялото му бе прекалено леко, за да запазва равновесие. Склонът постоянно се огъваше.

Не си спомняше в правилата да е имало нещо за пълзене. Но това изглежда беше част от играта. Поне увеличаваше триенето.

Камъкът също помагаше. Само трябваше лекичко да го бута. През повечето време се търкаляше сам. Но му се искаше да не пъшка. Камъните не биваше да пъшкат. Особено на френски. Не беше честно да е принуден да го слуша.

Той се събуди и видя люка. Не бе сигурен кой люк, ала нямаше много дим.

Навън зърна началото на чернота.

Онова там хоризонт ли беше? Напред се простираше равната фотосфера, пухен килим от тъмночервени и черни пламъци. Тя пулсираше и нишките ѝ очертаваха мотиви над ярките струи плазма.

Те се поклащаха. Напред-назад, напред-назад. Слънцето му махаше с ръка.

Мили Мартин стоеше на прага, вдигнала юмрук до устата си. На лицето ѝ бе изписано ужасено изражение.

Искаше му се да я успокои. Всичко щеше да е наред. Г-н Хайд беше мъртъв, нали? Джейкъб си спомняше, че го е видял някъде в развалините на неговия замък. Лицето му бе изгорено, очите му ги нямаше и издаваше отвратителна смрад.

После нещо се пресегна и го грабна. Сега „надолу“ беше към люка. Дотам имаше стръмен склон. Той се заклатушка натам и покъсно изобщо нямаше спомен, че се е строполил точно пред изхода.

ЧАСТ X

*Прекрасна гледка:
през дупките на прозорец от
хартия —
галактиката.*

Кобейаши   Иса
(1763–1828)

30. НЕЯСНОТА

Съветник Абацоглу: В такъв случай може ли да се каже, че преди края са се разпаднали всички системи, създадени на базата на Библиотеката?

Професор Кеплър: Да. Всички били абсолютно безполезни. Последните механизми, които работели, са разработени на Земята. Механизми, които, трябва да прибавя, по време на създаването им бяха обявени от пила Бубакуб и други за излишни.

С. А.: Нали не намеквате, че Бубакуб предварително е знаел...

П. К.: Не, разбира се, че не. Той беше също толкова заблуден, колкото и останалите от нас. Противопоставянето му се дължеше единствено на естетически съображения. Той не искаше галактянските системи за времекомпресия и гравитационен контрол да бъдат натикани в керамична кутия и свързани с архаично охлаждане.

Отразяващите полета и охлаждащият лазер са създадени на базата на физически закони, познати на човека още от двайсети век. Естествено, той възразяваше срещу нашата „суеверна“ упоритост да построим кораб на тяхна основа, не само защото галактическите системи ги обезсмисляли, но и защото смяташе земната наука отпреди Контакта за смешен сбор от полуистини и заклинания.

С. А.: Тези „заклинания“ обаче са продължили да действат и след като новите системи са отказали.

П. К.: Честно казано, точно това е спасило нашия екипаж. Саботьорът смятал, че те са без значение, затова отначало не се опитал да ги повреди. Не му позволили да поправи грешката си.

Съветник Монтс: Не мога да си изясня нещо, доктор Кеплър. Сигурен съм, че някои от колегите ми също недоумяват. Разбрах, че капитанът на слънчевия кораб е използвала охлаждащия лазер, за да се издигне от хромосферата. Но за тази цел тя е трябвало да развие ускорение, по-голямо от повърхностната гравитация на слънцето! Докато вътрешните гравитационни полета са действали, всичко е било наред. Но какво се е случило, когато са изключили? Не са ли били подложени на смазваща сила?

П. К.: Не забавно. Изключването на системите станало постепенно — първо полетата, поддържащи гравитационния тунел до сервисното полукълбо, „обратната страна“, после онези, които компенсират турбулентността и слънчевото притегляне. Когато изключила последната система, те вече били стигнали до долната част на короната.

Капитан Десилва знаела, че след като вътрешното стабилизиращо поле излязло от строя, ще е истинско самоубийство да се издигне вертикално, макар че въпреки това смятала да го направи, за да успеем да получим техните телеметрични данни. Алтернативата била да остави кораба да пада, като намалява скоростта само колкото гравитацията да не надхвърли три g.

За щастие има начин да падаш към гравитационен кладенец и пак да оцелееш. Хелън опитала да излезе в хиперболична орбита. Почти цялата лазерна енергия отишла за осигуряване на тангентна скорост по време на второто падане.

В резултат тя повтори програмата, разработена за слънчеви потапяния десетилетия преди Контakta — плитка орбита, използване на лазери за придвижване и охлаждане и електромагнитни полета за защита. Само че това потапяне е било принудително и не много плитко.

С. А.: На какво разстояние от слънцето са стигнали?

П. К.: Ами, предполагам, си спомняте, че са падали два пъти: веднъж след изключването на гравитационното поле и втори път, когато соларианите изпуснали кораба. Е, по време на третото падане те

стигнали по-близо до фотосферата, отколкото в предишните случаи. Буквално се плъзнали по повърхността ѝ.

С. А.: Ами турбулентността, докторе! Защо корабът не е бил смачкан без вътрешна гравитация и времекомпресия?

П. К.: Познанията ни по слънчева физика много се обогатиха от това принудително потапяне. Поне в този случай хромосферата е била далеч по-спокойна, отколкото, очаквахме всички... всички, освен двама мои колеги, на които дължа искрено извинение... Но според мен най-важният фактор е било пилотирането на кораба. Хелън просто е направила невъзможното. В момента в ТААСФ проучват черната им кутия. Единственото им чувство, по-силно от радостта им от записите, е тяхното съжаление, че не могат да ѝ дадат медал.

Генерал Уейд: Да, състоянието на екипажа беше причина за ужаса на спасителната група от ТААСФ. Корабът приличал на Наполеоновото отстъпление от Москва! Никой не беше останал жив и вие разбирате нашето озадачение преди да видим записите.

Съветник Нгуен: Можем да си представим. Човек не очаква да получи специална доставка снежни топки от ада. Може ли да приемем, докторе, че капитанът на кораба е предпочела охлаждащата система да понижи температурата в кораба поради очевидната причина?

П. К.: Честно казано, господин съветник, не вярвам. Според мен тя е понижила температурата, за да запази записите. Ако охлаждащата система беше предизвикала прекалено голямо затопляне, всички те щяха да бъдат унищожени. Аз смятам, че единствената ѝ цел е била да спаси тези записи. Сигурно е очаквала да излезе от слънцето смляна на каша.

Мисля, че не е имала предвид биологичните последици от замръзването.

Разбирате ли, в много отношения Хелън беше малко наивна. Тя вървеше в крак с прогреса в своята област, но според мен не е знаела за успехите на криохирургията, които постигнахме от нейно време насам. Мисля, че много ще се изненада, когато се събуди.

Другите сигурно ще го приемат като рутинно чудо. Освен господин Демуа, разбира се. Предполагам, че той не може да се изненада от нищо... или ще сметне своето възкресяване за чудотворно. Този човек е непобедим. Смятам, че макар съзнанието му да е в криогенен сън, той вече го знае.

31. РАЗМНОЖАВАНЕ

Напролет китовете отново отплуват на север.

Някои от сивите гърбати китове, които скачаха в далечината, не се бяха родили, когато Джейкъб за последен път бе стоял на морски бряг и беше наблюдавал миграция на китове край Калифорния. Чудеше се дали все още пеят „Баладата за Джейкъб и сфинкса“.

Навярно не. Сивите и без това никога не я бяха харесвали. Песента бе прекалено непочтителна, прекалено... делфинска за трезвия им темперамент. Сивите бяха самодоволни сноби, но той въпреки това ги обичаше.

Във въздуха кънтеше грохотът на прибоя, влажният солен въздух изпълваше дробовете му с онова едновременно сито и гладно чувство, каквото изпитват други от аромата на току-що изпечен хляб. Пулсирането на океана носеше ведрина и очакване, че приливът винаги ще отмива промените.

В болницата в Санта Барбара му бяха дали стол, ала Джейкъб бе предпочел бастуна. Това ограничаваше подвижността му, ала упражненията щяха да съкратят периода на възстановяване. Бяха изтекли три месеца, откакто се събуди в онази антисептична фабрика за органи, и вече нямаше търпение да се изправи на крака и да преживее нещо приятно, естествено мръсно.

Като например езикът на Хелън. Беше невероятно, че човек, роден през епохата на старата Бюрокрация, може да има толкова мръсна уста, че да накара един гражданин на Конфедерацията да се изчерви. Ала когато Хелън усетеше, че е сред приятели, езикът ѝ ставаше невероятен и речникът ѝ — удивителен. Тя му каза, че това било, защото е израснала на енергиен сателит. После се усмихна и не пожела да му обясни повече, докато той не ѝ отвърне с нещо, за което Джейкъб все още не беше готов. Като че ли тя бе готова!

Оставаше още цял месец, докато лекарите престанеха да им дават хормоносупресанти. И още един, докато им позволяха да излизат

в космоса. И все пак тя настояваше да разгледат онази орфана „НАСА Сутра“, като иронично го питаше дали ще има достатъчно сили!

Е, докторите казваха, че гневът ускорявал възстановяването. Изострял стремежа към възвръщане на нормална форма или нещо подобно.

„Ако Хелън продължи да ме дразни, адски ще се изненадат!

Ифни! Колко приятна е тази вода! Трябва да има начин по-бързо да възстановяват нервите! Нещо, което помага повече от самовнушението,“

Той се извърна от скалите и бавно закрачи обратно към вътрешния двор на продълговатата порутена къща на чичо си. Използваше бастуна повече, отколкото се нуждаеше. Това го караше да се чувства болен и не толкова неприятен.

Както обикновено, чичо Джеймс флиртуваше с Хелън. Тя безсрамно го окуражаваше.

Страхотна награда за старото копеле след всички неприятности, които им беше причинил.

— А, момчето ми — разпери ръце чичо Джеймс. — Тъкмо се канехме да те потърсим, наистина.

Джейкъб лениво се усмихна.

— Няма за какво да бързаш, Джим. Сигурен съм, че нашата междузвездна пътешественичка има да ти разказва ужасно много интересни истории. Разказа ли му за черната дупка, скъпа?

Хелън гадно се ухили и направи суеверен жест.

— Ами че самият ти ми забрани да я разказвам, Джейк. Но ако смяташ, че на чичо ти ще му хареса...

Джейкъб поклати глава. Сам щеше да се справи с чичо си. Понякога Хелън ставаше прекалено груба.

Госпожица Десилва беше блестящ пилот, а през последните няколко седмици се проявяваше и като изобретателна заговорничка. Но от личните им отношения на Джейкъб му се виеше свят. Тя бе толкова... властна!

Когато научи, че „Калипсо“ е заминал, Хелън се включи в групата, проектираща новия „Везарий II“. И дръзко му заяви, че така щяла да има три години да подложи Джейкъб Демуа на пълен курс дресировка в стил „Павлов“. Накрая щяла да удари камбанката и той щял да реши да стане космонавт.

Джейкъб хранеше известни съмнения, но вече ставаше ясно, че Хелън Десилва има пълен контрол над слюнчестите му жлези.

Никога не бе виждал чичо Джеймс толкова нервен. Обикновено невъзмутимият политик определено изглеждаше спокоен. Нямаше го похотливият ирландски чар на Алварес. Сивокосата глава нервно кимаше. Зелените му очи бяха неестествено тъжни.

— Хм, Джейкъб, момчето ми. Гостите ни пристигнаха. Чакат в кабинета и Кристиан ги обслужва.

— Надявам се, че ще проявиш здрав разум. Наистина нямаше защо да каниш онзи човек от правителството. Можехме сами да уредим въпроса.

— Виж сега, според мен... Джейкъб вдигна свободната си ръка.

— Моля те, чичо. Вече обсъждахме всичко това. Въпросът трябва да се реши с арбитраж. Щом отказваш услугите на хората от Бюрото за регистрация на тайни, просто ще трябва да свикам семеен съвет! Познаваш чичо Джереми — той сигурно ще настоява за публично разгласяване. Това ще е чудесна реклама, но тогава случаят ще премине в ръцете на прокуратурата и в продължение на пет години ти ще носиш в задника си едно малко нещо, дето прави „бип-бип... бип-бип“.

Джейкъб се облегна на рамото на Хелън, по-скоро за да почувства допира ѝ, отколкото за подкрепа. Аристократичното лице на чичо Джеймс пребледня. Хелън започна да се кикоти, после захълца.

— Извинете ме — срамежливо каза тя.

— Не бъди саркастична — отвърна Джейкъб. Той я оципа и взе бастуна си.

Кабинетът не беше толкова внушителен като онзи в каракаското имение „Алварес“, но тази къща бе в Калифорния. Това компенсираше много неща. Джейкъб се надяваше, че след този ден двамата с чичо му ще продължат да си говорят.

Гипсовата мазилка и фалшивите греди подчертаваха испанския стил. Между лавиците имаше витрини, в които беше подредена колекцията на Джейкъб от нелегално издадени книги от епохата на Бюрокрацията.

Над камината бе гравирен девиз.

„Единен, народът никога няма да бъде победен.“

Фейгин напевно произнесе топъл поздрав. Джейкъб се поклони и му отправи дълго официално приветствие, само за да му достави удоволствие. Кантът редовно го беше посещавал в болницата. Отначало се чувстваха неловко — и двамата бяха убедени, че са много задължени един на друг. Накрая се разбраха.

Когато бяха влезли в пътуващия по своята хиперболична орбита слънчев кораб, спасителите от ТААСФ се бяха удивили от състоянието на екипажа. От смачканото тяло на принга не бе останало почти нищо. Ала най-много ги бе поразил Фейгин, увиснал с главата надолу на онези малки остри шипове на кореновите си възли. Студът не беше унищожил почти една четвърт от клетките му и изглежда той бе понесъл много по-добре от хората бурното пътуване във фотосферата.

Въпреки волята си, Фейгин от Института на прогреса, вечният наблюдател и манипулатор, се беше превърнал в уникална личност. Той навярно бе единственото разумно същество, способно да опише какво е да летиш с главата надолу през гъстия огън на фотосферата. Сега вече можеше да разказва лично преживяна история.

И никой не му беше вярвал, докато не бяха видели записите на Хелън.

Джейкъб поздрави Пиер Ларок. От последната им среща французинът бе възвърнал цвета на лицето си, да не споменаваме за апетита си. Той лакомо, поглъщаше ордьоврите на Кристиан. Все още прикован на стола си, журналистът се усмихна и мълчаливо кимна на Джейкъб и Хелън. Джейкъб подозираше, че устата му е прекалено пълна, за да говори.

Последният гост беше висок, теснолик мъж с руса коса и светлосини очи. Той се изправи от кушетката и протегна ръка.

— Хан Нилсен, на вашите услуги, господин Демуа. За мен е чест да се запозная с вас. Разбира се, Бюрото за регистрация на тайни знае всичко, което е известно на правителството, така че съм двойно впечатлен. Предполагам обаче, че сте ни повикали по въпрос, за който правителството не е информирано, нали?

Джейкъб и Хелън седнаха на кушетката срещу него с гръб към прозореца, който гледаше към океана.

— Да, точно така, господин Нилсен. Всъщност въпросите са няколко. Бихме искали да се обърнем за арбитраж към Съвета Терагенс.

Нилсен се намръщи.

— Естествено вие разбирате, че Съветът съществува отскоро. Делегатите на колониите още не са пристигнали! Конфедеративните б... служители — (дали щеше да използва мръсната дума „бюрократи“?), — отхвърлят идеята за регистрация на тайни, неподлежащи на законово санкциониране. Съветът Терагенс е още по-малко популярен.

— Макар да показва, че е единственият начин да се справим с кризата, пред която сме изправени още от Контakta, така ли? — попита Хелън.

— Да. Федералните власти се примириха с факта, че накрая Съветът ще им из земе юрисдикцията над междузвездните и междувидовите въпроси, но това не им харесва и правят всичко възможно, за да разтакават нещата.

— Но тъкмо това е въпросът — каза Джейкъб. — Преди случая на Меркурий кризата беше достатъчно сериозна, за да наложи създаването на Съвета. Но все още можеше да се контролира. Проектът „Потапяне в слънцето“ навярно промени това положение.

Нилсен мрачно го погледна.

— Знам.

— Нима? — Джейкъб опря длани върху коленете си и се наведе напред. — Чели сте доклада на Фейгин за вероятната реакция на пилите към разкритията за простъпките на Бубакуб на Меркурий. И този доклад беше написан много преди да стане известна историята с Кула!

— Конфедерацията също знае всичко — сбърчи лице Нилсен. — За действията на Кула, неговите странни мотиви, всичко.

— Е, в края на краищата, те са правителството — въздъхна Джейкъб. — Те определят външната политика. Освен това Хелън нямаше откъде да знае, че ще преживеем тази каша на Земята. Тя записа всичко.

— Изобщо не ми хрумна — поклати глава Хелън, — докато Фейгин не ми обясни, че ще е по-добре федералните никога да не открият истината или че Съветът Терагенс навярно ще може по-лесно да се справи с проблема.

— Възможно е, но какво очаквате да направим... да направи Съветът? Ще минат години, докато изгради репутацията си. Защо да рискува, като се намеси в тази ситуация?

За миг всички замълчаха. После Нилсен сви рамене.

Той отвори куфарчето си и извади малък записващ куб, който активира и постави на пода в центъра на стаята.

— Този разговор е под юрисдикцията на Бюрото за регистрация на тайни. Имате думата, доктор Десилва.

Хелън започна да отмята на пръсти.

— Първо, известно ни е, че Бубакуб е извършил престъпление и към Библиотечния институт, и към своята раса, като е фалшифицирал съобщение на Библиотеката и е направил опит за измама, твърдейки, че се е свързал със соларианите и е използвал своята „летанска реликва“, за да ни спаси от техния гняв.

Ние смятаме, че са ни известни мотивите на Бубакуб. Той се е срамувал от липсата на информация за слънчевите призраци в Библиотеката. И е искал да натрие носа на „вълконската раса“.

Според галактическата традиция пилите и Библиотеката ще подкупят Земята, за да ѝ „запушат устата“. Конфедерацията сама ще може да посочи наградата си, макар че в бъдеще пилите ще се отнасят враждебно към човечеството, само защото гордостта им е била наранена.

Те все още могат да удвоят усилията си да лишат нашите клиенти, шимите и делфините, от предварителен статут на разумни същества. Говори се за поставяне на човечеството под някакъв „осиновителен“ клиентен статут... „за да ни напътстват по време на трудния преход“. Успях ли да обобщя положението дотук?

Джейкъб кимна.

— Да. Пропусна само моята глупост. На Меркурий аз отправих публични обвинения към Бубакуб! Онова споразумение за двугодишно запазване в тайна, което подписахме, изобщо не беше взето на сериозно и федералните чакаха прекалено дълго, за да наложат

секретност на историята. Сигурно вече половината спирален ръкав знае всичко.

Това значи, че сме изгубили шанса си да шантажираме пилите. Те няма да имат никакви задръжки в опитите си да ни „осиновят“ и ще използват „обезщетението“ за престъпленията на Бубакуб като повод да ни налагат всякакви видове нежелана от нас помощ.

Той даде знак на Хелън да продължи.

— Второ. Вече знаем, че зад тази катастрофа е стоял Кула. Очевидно не е възнамерявал човечеството да разкрие простъпките на Бубакуб. Искал е сам да го шантажира.

Като се „сприятелил“ с Джефри, той накарал шимпанзето да се опита да го „освободи“ и по този начин вбесил Бубакуб. Смъртта на шима хвърли проекта в смут и пилът си е мислил, че ще повярваме на всичко, което направи. Възможно е Кула да е виновен за очевидното психическо разстройство на Дуетн Кеплър, като елемент от плана на принга.

Най-важната част от замисъла му обаче е измамата с антропоморфните призраци. Изпълнението му беше великолепно и успя да заблуди всички. С такива дарби не е трудно да разберем защо Кула е смятал, че може да осигури независимост на вида си. Прингите са една от най-измамно могъщите раси, за които съм чувал.

— Но щом пилите са патрони на прингите — възрази Джеймс, — и са ъплифтирали предците на Кула, защо Бубакуб не е знаел, че призраците може да са дело на Кула?

— Ако ми позволите, аз ще изясня този въпрос — напевно се обади Фейгин. — Прингите са можели сами да изберат помощника, който да придружи Бубакуб. Моят Институт има независима информация, че Кула е бил видна личност на една от техните тераформирани планети, прочут изпълнител в някаква форма на изкуство, която не ни е известна. Според нас потайността на прингите по този въпрос е наследена от пилите. Предполагаме обаче, че самите пили също нямат представа за това изкуство. Със своята самодоволна надменност те трябва неволно да са помогнали на клиентите си.

— И какво е това изкуство?

— Най-вероятно холографско прожектиране. Възможно е прингите тайно от патроните си да са експериментирали през по-голямата част от стоте хилядолетия, откакто са разумни същества.

Възхитен съм от всеотдайността, необходима им, за да запазят тайната толкова дълго.

Нилсен тихо подсвирна.

— Сигурно ужасно искат да се освободят от договора си с пилите. Но въпреки че изслушах всички записи, не разбирам защо Кула е правил тези номера! По какъв начин измамата с антропоморфните слънчеви призраци, гибелта на Джефри и шантажирането на Бубакуб са щели да помогнат на прингите?

Хелън погледна Джейкъб, който ѝ кимна. Тя дълбоко си пое дъх.

— Виждате ли, Кула изобщо не е имал намерение да разкрива Бубакуб на Меркурий. Той е принудил шефа си да извърши измамата с летанската реликва, но е очаквал да му повярват, поне тук.

Ако планът му беше успял, щеше да докаже две неща на Библиотечния институт: първо, че Бубакуб е глупак и лъжец, спасен от опозоряване единствено благодарение на гъвкавостта на неговия помощник, и второ, че хората са безобидни идиоти и не трябва да им се обръща внимание.

Първо ще се спра на втората точка.

Ясно е, че никой няма да повярва на тази безумна история за „човекоподобни призраци“, пърхащи около една звезда, особено след като в Библиотеката не се споменава нищо за тях!

Представете си как щеше да реагира галактиката на съобщението за плазмени същества, които „размахват юмруци“ и не позволяват да ги снимат, за да няма никакви доказателства за съществуването им! След като чуят това, повечето наблюдатели изобщо няма да си направят труда да проучат сведенията, които сме събрали, записите на пръстените и истинските солариани!

Като цяло, галактиката гледа на земянитското „проучване“ с презрение. Кула явно е искал проектът да бъде отхвърлен, без да му обърнат внимание.

Седналият в отсрещната част на стаята Пиер Ларок се изчерви. Никой не спомена за неговите забележки върху „земянитското проучване“ преди повече от година.

— Обяснението, което ни даде Кула, когато се опита да ни убие, беше, че е фалшифицирал призраците за наше собствено благо. Че ако сме изглеждали глупави, нямало да предизвикаме такава сензация със съобщението си за живот в слънцето... сензация, която щяла да

направи страхотна реклама на човечеството, докато всъщност все още трябвало тихо да учим, за да настигнем останалите.

Нилсен се намръщи.

— Може да е имал право. Хелън сви рамене.

— Вече е късно. Така или иначе, както вече казах, изглежда Кула е възнамерявал да съобщи в Библиотеката и на соросите, че хората са безобидни идиоти и че Бубакуб не е по-добър от тях, защото е повярвал в призраците!

Хелън се обърна към Фейгин.

— Вярно ли обобщавам въпросите, които обсъдихме, кант Фейгин?

— Да, струва ми се. Като се доверявам на Бюрото за регистрация на тайни, поверително ще споделя, че моят Институт получи секретни сведения относно поведението на прингите и пилите, които сега изглеждат логични в светлината на наученото. Прингите явно водят кампания за дискредитиране на пилите. И това представлява едновременно шанс и опасност за човечеството.

Първо, вашата Конфедерация може да предостави доказателства на пилите за предателството на Кула, така че тези разумни същества да покажат, че са били манипулирани. Ако соросите застанат на тяхна страна, расата на Кула може да бъде принудена да си търси защитник. Може да понижат статуса им, да им отнемат колониите и да „намалят“ броя им.

Човечеството може да извлече непосредствена полза, но това няма да промени враждебното отношение на пилите. Тяхната психика не функционира така. Те могат да отложат опитите си за „осиновяване“ на човечеството. Може да приемат ограничения за компенсациите, които ще настояят да платят за престъпленията на Бубакуб, но няма да спечелите тяхното приятелство. Фактът, че са длъжници на човечеството, само ще усили омразата им.

Освен това много от „по-либералните“ видове, на чиято закрила досега разчита човечеството, няма да оценят положително факта, че сте дали на пилите повод за поредния им джихад. Тимбримите може да закрият консулството си на Луната.

Накрая бих искал да изтъкна и моралните съображения. Ще ми отнеме много време да обсъждам всички причини. Някои от тях навярно няма да разберете. Но Институтът на прогреса се безпокои

прингите да не бъдат унищожени. Те са млади и импулсивни. Почти колкото човечеството. Но дават огромни надежди. Ще е ужасна трагедия, ако бъде погубен цял един вид, само защото няколко негови представители са замислили да сложат край на сто хилядолетия покорна служба.

Поради тези причини препоръчвам престъпленията на Кула да останат в тайна. Скоро със сигурност ще плъзнат приказки. Но соросите няма да обърнат внимание на слухове, разпространявани от такива като хората.

Камбанките на Фейгин тихо иззвъняха от навлезлия през прозореца ветрец. Нилсен гледаше към пода.

— Нищо чудно, че Кула се е опитал да убие себе си и всички на борда на кораба, когато Джейкъб го е разкрил! Ако пилите получат официални доказателства за неговите действия, прингите навярно са обречени.

— Как смятате, че ще постъпи Конфедерацията? — попита Джейкъб.

— Как ще постъпи ли? — мрачно се засмя Нилсен. — Ами, раболепно ще поднесат доказателствата на пилите, разбира се. Ифни! Това е шанс да им попречим да ни „подарят“ пълен секторен Библиотечен клон и десетхиляден персонал за него! Това е шанс да им попречим да ни „подарят“ модерни кораби, които не може да разбере нито един човешки инженер, без „съветници“. Това определено ще сложи край на проклетите процедури за „осиновяване“! — Той разпери ръце. — И е съвсем ясно, че Конфедерацията няма да си сложи главата в торбата заради расата на едно същество, което е убило наш клиент, едва не е погубило най-големия ни проект и се е опитало да представи човешката раса пред галактиката като идиоти!

И като се замислите, можете ли да ги обвините? Чичо Джеймс се прокашля, за да привлече вниманието.

— Можем да се опитаме да запазим случая в тайна — предложи той. — Аз имам известно влияние в някои кръгове. Ако кажа добра дума...

— Не можеш да кажеш „добра дума“, Джим — прекъсна го Джейкъб. — Ти донякъде участваш в тази каша. Ако се опиташ още повече да се забъркаш, истината ще излезе наяве.

— Каква истина? — попита Нилсен.

Джейкъб намръщено погледна чичо си, после Ларок. Французинът невъзмутимо захапа поредния ордьовър.

— Тези двамата участват в заговор, чиято цел е отмяната на Законите за условниците — отвърна Джейкъб. — Това е втората причина, поради която ви повиках. Трябва да се направи нещо и Бюрото за регистрация на тайни е по-добра алтернатива от полицията.

При споменаването на полицията журналистът престана да дъвче малкия сандвич, остави го и вдигна поглед.

— За какъв заговор става дума? — попита Нилсен.

— За организация, която се състои от условници и някои симпатизиращи им граждани. Възнамеряват тайно да построят космически кораби... с екипажи от условници.

Нилсен се сепна.

— Какво?

— Ларок ръководи подготовката им за астронавти. Той е и техният главен шпионин. Опитва се да се добере до калибрациите на гравитационния генератор на слънчевия кораб. Имам записи, които го доказват.

— Но защо им е всичко това?

— Защо не? Това ще е възможно най-ефикасният символичен протест. Ако бях условник, непременно щях да участвам. Аз им съчувствам. Законите за условниците изобщо не ми харесват.

Но съм и реалист. В момента условниците са превърнати в потиснатата класа. Техните психически проблеми са клеймо, което ги съпътства навсякъде. Те реагират съвсем човешки, като се организират срещу едно общество от покорни простаци.

Те казват: „Вие, гражданите, ме смятате за агресивен, добре тогава; ще стана такъв!“ Повечето условници никога не са наранявали никого, каквото и да показват техните У-тестове. Но когато им се налага този стереотип, те стават такива, за каквито ги смятаме!

— Това може да е вярно, но може и да не е — отвърна Нилсен. — С оглед на сегашната обстановка обаче, ако условниците полетят в космоса...

Джейкъб въздъхна.

— Прав сте, разбира се. Не можем да го допуснем. Засега.

От друга страна не можем да позволим и на федералните да предизвикат масова истерия. Това само ще усложни нещата и в бъдеще

ще доведе до много по-сериозна форма на протест.

Нилсен загрижено го погледна.

— Нали не предлагате Съветът Терагенс да се забърка със Законите за условниците? Ами че това ще е чисто самоубийство! Обществеността никога няма да застане на негова страна!

Джейкъб тъжно се усмихна.

— Така е. Дори чичо Джеймс ще го признае. Днешните граждани изобщо не се замислят за промяна на статута на условниците и Терагенс няма никакво влияние по този въпрос.

Но какво точно влиза в юрисдикцията на Съвета? Администрирането на колониите извън Слънчевата система. В бъдеще той ще поеме всички междузвездни въпроси. И именно тогава ще могат да се намесят в проблема със Законите за условниците, поне символично, без да нарушават нечие спокойствие.

— Не ви разбирам.

— Ами, предполагам, че не сте чели Олдъс Хъксли^[1], нали? Не? Неговите произведения все още са били популярни по време на раждането на Хелън... И ние с братовчедите ми трябваше да изучаваме някои от тях — понякога беше ужасно трудно заради непознатата епоха, но си струваше. Този човек е бил страшно проникателен и остроумен.

Та старият Хъксли е написал „Прекрасният Нов свят“...

— Да, чувал съм. Някаква антиутопия, нали?

— Нещо такова. Трябва да го прочетете. Има някои странни пророчества.

В този роман той изобразява общество, което въпреки някои неприемливи страни, има своята вътрешна логика и собствена форма на морал — сроден с кошерната етика, но все пак етика. Когато човек не отговаря на изискванията на обществото, какво според вас прави с него измислената Страна на Хъксли?

Нилсен свъси вежди, като се чудеше накъде води всичко това.

— В страна, подобна на кошер, така ли? Предполагам, че различните биват убивани.

Джейкъб повдигна показалец.

— Не, не точно. Както я представя Хъксли, тази страна има своеобразна мъдрост. Водачите ѝ съзнават, че са изградили нестабилна система, която може да се разпадне пред някаква неочаквана опасност.

Те разбират, че различните са някакъв контрол, резерва, на която да разчитат в трудни моменти, моменти, в които нацията се нуждае от всичките си ресурси.

Но в същото време те не могат да ги оставят да заплашват стабилността на обществото.

— И какъв е изходът?

— Изолират ги на острови. И им позволяват необезпокоявано да извършват социални експерименти.

— На острови значи, а? — Нилсен се почеса по главата.

— Невероятна идея. Всъщност тъкмо обратното на онова, което ние вече правим с извънземните резервати — прогонваме условниците от определени райони и позволяваме на извънземните да живеят сред гражданите.

— Непоносимо положение — измърмори Джеймс. — Не само за условниците, но и за извънземните. Кантът Фейгин преди малко ми каза, че ужасно му се иска да посети Лувъра, Агра или Йосемитския парк!

— Всяко нещо с времето си, Приятелю-Джеймс Алварес — напевно произнесе Фейгин. — Засега съм признателен на съдбата, която ми позволява да посещавам това кътче от Калифорния, незаслужена и прекрасна награда.

— Не знам дали ще е ефикасна и идеята с „островите“ — замислено се обади Нилсен. — Разбира се, струва си да я обмислим. Друг път можем да обсъдим всичките ѝ аспекти. Само че не мога да разбера какво общо има това със Съвета Терагенс.

— Помислете — настойчиво каза Джейкъб. — Може би проблемът в голяма степен ще се реши, ако създадем някаква островна колония в Тихия океан, където условниците да живеят без да са под постоянно наблюдение. Но това няма да е достатъчно. Мнозина от тях и сега смятат, че обществото все едно ги кастрира. Законът не само ограничава техните родителски права, но и са изключени от най-голямото приключение на човечеството, космическата експанзия.

Тази объркана история, в която са замесени Ларок и Джеймс, е чудесен пример за проблемите, с които ще се сблъскаме, ако не им намерим някаква ниша.

— Ниша. Острови. Космос... мили Боже, човече! Не говорите сериозно! Да купим още една колония и да я дадем на условниците,

така ли? Когато сме затънали до шия в дългове и за тези три? Трябва да сте невероятен оптимист, щом смятате, че е възможно!

Джейкъб усети, че ръката на Хелън се плъзва в неговата. Той я погледна само за миг, но изражението ѝ му беше достатъчно. Гордост, бдителност и както винаги, едва забележима усмивка. Джейкъб преплете пръсти с нейните и ги стисна.

— Да — отвърна на Нилсен той. — Напоследък наистина съм оптимист. И смятам, че е възможно.

— Но откъде ще вземем заем? И как ще успокоите нараненото самолюбие на половин милиард граждани, които искат да заминат за колониите, докато вие пращате в космоса условници! По дяволите, с колонизирането и без това няма да се получи. Даже „Везарий II“ може да носи само десет хиляди души. А условниците са близо сто милиона!

— О, не всички ще искат да заминат, особено ако получат и остров. Освен това съм сигурен, че единственото им желание е справедливо отношение. Честен дял. Истинският ни проблем е, че няма достатъчно място за колонизиране и транспорт.

Джейкъб се усмихна.

— Ами ако накараме Библиотечния институт да „дари“ средствата за колония клас четири, плюс няколко транспортни кораба тип „Орион“, специално опростени за човешки екипажи?

— И как смятате да ги убедите? Те са длъжни да ни компенсират за измамата на Бубакуб, но ще го направят по начин, който отговаря на собствените им цели. Например ще ни направят напълно зависими от галактянската техника. И ще ги подкрепят почти всички раси. Какво може да ги накара да променят формата на обезщетението?

Джейкъб разпери ръце.

— Забравяте, че вече имаме нещо, което те искат... нещо много ценно, без което Библиотечният институт не може. Информация!

Той бръкна в джоба си и извади лист хартия.

— Това е кодирано съобщение, което наскоро получих от Мили Мартин на Меркурий. Тя все още е прикована на стол, но им била толкова нужна, че ѝ позволили да пътува преди повече от месец.

Мили ми пише, че подновили пълните потапяния в активни райони. Вече веднъж участвала в тях и ръководила опитите за установяване на връзка със соларианите. Досега не била съобщила на

федералните за откритието си и искала да се посъветва с мен и Фейгин.

Опитите за установяване на контакт били успешни. Соларианите разговаряли с нея. Били съвсем ясни и имали много дълга памет.

— Невероятно — въздъхна Нилсен. — Но оставам с впечатлението, че според вас това има политическа връзка с проблемите, които обсъждахме тук.

— Помислете. Библиотеката ще повярва, че може да ни принуди да приемем определеното от тях обезщетение. Но ако изиграем картите си както трябва, можем да ги накараме да ни дадат каквото искаме ние.

Фактът, че соларианите са готови да разговарят с нас и помнят далечното минало — Мили намеква, че помнят слънчеви потапяния, извършени от древни разумни същества толкова отдавна, че може да се касае за самите Прародители, — означава, че сме открили нещо изключително ценно.

Това също означава, че Библиотеката ще се опита да научи всичко възможно за тях.

Джейкъб широко се усмихна.

— Няма да е лесно. Първо трябва да използваме впечатлението им, че проектът „Потапяне в слънцето“ е претърпял катастрофа. Да ги накараме да ни дадат библиотечен патент за проучване на слънцето. Те ще решат, че така само още повече ще се изложим. Когато разберат какво сме открили, ще трябва да го купят от нас на определената от нас цена!

Ще имаме нужда от помощта на Фейгин, за да разиграем нещата както трябва, както и от цялата хитрост на клана Алварес и сътрудничеството на Съвета Терагенс, но е възможно да се постигне. Чичо Джереми например ще се радва да научи, че се каня да използвам отдавна дремещите си умения и поне за кратко да се забъркам в „мръсната политика“. Джеймс се засмя.

— Само почакай да чуят братовчедите ти! Вече ги виждам как треперят!

— Е, кажи им да не се безпокоят. Не, аз лично ще им кажа, когато Джереми свика семеен съвет. Ще се погрижа да уредим цялата тази каша за три години. След това завинаги се оттеглям от политиката. Разбирате ли, тогава ще замина на дълго пътуване.

Хелън тихо ахна и впи нокти в бедрото му. Изражението ѝ беше неопишимо.

— Но настоявам да вземем със себе си поне един делфин — каза ѝ той, като се чудеше дали ще успее (и дали иска) да сподави смеха си. — Стиховете му са адски мръсни, но с тях можем да си купим провизии на някои космодруми.

---

[1] Олдъс Ленърд Хъксли (1894–1963) — английски писател, критик. — Б.пр. ↑

Издание:

ИК „Бард“, София, 2001

Американска, първо издание

Редактор Вихра Манова

Оформление на корица: Петър Христов, „Megachrom“, 2001

ISBN 954-585-198-8

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.